הארץ

VOL. 68/20646 MARCH 27 1987 ש״ח יום ו׳ כ״ז אדר תשמ״ז, 27 במרץ 1987 1.35 ש״ח

סוף שבוע עם הארץ

עמ׳ ב׳1:

להרותניקים שלום וברכה
יואל מרקוס

לביא גוסס ורעב
מתי גולן

נזקי פולארד
א. שוויצר

ישראל יצאה מהאופנה
צבי בראל

משפט דמיאניוק כסידרה
גדעון סאמט

עמ׳ ב׳2:

מקורות מדיניים
עקיבא אלדר

מסדרונות מפלגתיים
אילן שחורי

שיחת השבוע עם ח״כ רוני מילוא
לילי גלילי

עמ׳ ב׳3:

לא פראייר של אף אחד
נחמיה שטרסלר

שלג לבן, מצב אפור
דן כספי

ווילי בראנדט הולך הביתה
דניאל דגן

זכר זונשיין: יומיים בארץ
מרדכי ארציאלי

עמ׳ ב׳4:

מבחר תרגומים מה״שפיגל״, ״ניוזוויק״ ו״לה-מונד״

עמ׳ ב׳5:

מגזין
דן מרגלית

כספת
יונתן שרמן ויהודה שרוני

עמ׳ ב׳6–7:

תרבות וספרות

עמ׳ ב׳8:

הטלוויזיה של השבוע
הדה בושס

מצעד הכפייה והאיוולת

בניגוד לעמדתו של ח״כ מרדכי וירשובסקי, המליצה ועדת־הפנים על איסור בכירת הפח, ועל סגירתן הכוללת של המאפיות המוסלמיות, ברובע היהודי שבעיר העתיקה, למשך כל חג הפסח.

זוהי המלצה גואלת ומסוכנת, אך יש בה הגיון: אם מותר לכפות שמירת מצוות על יהודים חפשיים, ודאי שמותר לכפותן על מוסלמים...

אנו תובעים מבלאכינסקים שר הפנים, כי יזהה המלצה זו על הסף וכי יימנע מכל משמר מפני פגיעה ברקמת היחסים העדינה שבין העדות השונות בירושלים.

שינוי מפלגת המרכז

יומיים לפני פתיחת הוועידה גובר המתח בתנועת החרות

לוי מאשים את שמיר ושרי חרות: מנסים לפגוע בי ● עובדיה עלי יתמודד מול שרון ● בגין שלח ברכה לצירי הוועידה

מאת אילן שחורי

סופר ״הארץ״ לענייני מפלגות

שלושה ימים לפני כינוס המושב השני של ועידת תנועת החרות גברה המתיחות בצמרת התנועה. השר דוד לוי תקף אמש בתל־אביב בפני כאלף איש מתומכיו, בכנס צירים ארצי שקיים, את ראש הממשלה יצחק שמיר ושרי תנועת החרות האשימם בנסיון לפגוע בו, להוסום את דרכו ולהשתלט על

(סוף בעמוד 11)

ג׳ימי קרטר ורעייתו רוזלין נפגשים עם הנשיא הרצוג ורעייתו אורה. (צילום: רחמים ישראלי)

קארטר: אסד גילה עמדות גמישות מבעבר ומתעניין במו״מ ישיר

נשיא ארה״ב לשעבר המבקר בארץ נועד עם ראש הממשלה והזכיר לו את התנגדותו לקמפ־דייוויד ● שוחח עם בגין בטלפון אך סירב למסור את פרטי השיחה ● עומד לפגוש היום אישים בגדה ● סבור כי גורמים פלשתינאים רבים היו שמחים אילו אש״ף היה נעלם מהנוף

מאת עקיבא אלדר, גדעון אלון ועמוס בקירוב
סופרי ״הארץ״

נשיא ארה״ב לשעבר, ג׳ימי קארטר, התרשם שנשיא סוריה חאפז אל־אסד מעוניין להצטרף לתהליך שלום שיכלול משא־ומתן ישיר במסגרת של ועידה בין־לאומית.

קארטר סיפר אתמול למלאי מקום ראש הממשלה ושר החוץ שמעון פרס כי אסד גילה עמדות גמישות יותר מאשר שמע מפיו אי־פעם בעבר. הוא ציין כי אסד מבין שוועידה בין־לאומית תשמש בסיס להתדיינות הדו־צדדית. פרס אמר באוזני קארטר כי ירדן היא הגורם המוביל בוועידה בין־לאומית, אך גם לסוריה נועד מקום בוועידה כזו.

קארטר, שהגיע לישראל לאחר ביקור בירדן, ציין כי המלך חוסיין אינו מרוצה מקצב המגעים המדיניים, והיה מבקש להתקדם במהירות רבה יותר. לדברי קארטר, הוא סיין מגלה גמישות, אך אינו יכול להכנס למשא־ומתן ישיר ללא ועידה בין־לאומית.

פרס דיווח על מגעי ישראל־ברית־ה״מ, ואמר כי באחרונה התרבו האותות מצד הסובייטים, המצביעים על פתיחות רבה יותר. פרס הדגיש את חשיבות הפעלתן של סיסות ישירות מבריה״מ לישראל לצורך התמודדות עם בעיית הנשירה.

בשיחה שקיים אלה״ב עם ראש הממשלה יצחק שמיר, הזכיר

(סוף בעמוד 11)

מצרים מעוניינת בביקור של שמיר

– מסר קארטר ● שמיר שיגר איגרת למובארק, במלאות 8 שנים לשלום, בה הוא מעלה על נס את קמפ־דייוויד

מאת עקיבא אלדר

המצרים מעוניינים בביקור של ראש ממשלת ישראל בקהיר לשיחות מדיניות – מסר אתמול נשיא ארה״ב לשעבר, ג׳ימי קארטר, ליצחק שמיר. קארטר דיווח כי הנשיא מובארק וההנהגה המצרית ביטאו באוזניו רבקות בשלום עם ישראל.

(סוף בעמוד 11)

פקידים בפנטגון: יתכן שיהיו עונשים בנוסף לחרם על סלע

מסרו על צעדים נגד בסיס תל־נוף ומפקדו ● בין היתר: מפקדי הבסיס לא ישותפו בדיונים עם אמריקאים ● ״ישראל אינה מודעת למידת הכעס על המינוי״ ● תגובות עוינות סביב אפשרות ביקור רבין בוואשינגטון

מאת צבי בראל
שליח ״הארץ״ בארה״ב

וואשינגטון (מיוחד ל״הארץ״). נציגים של צבא ארצות הברית, אם וכאשר יגיעו לישראל, לא יבקרו בבסיס תל־נוף ולא ייפגשו עם חבר מפקדי הבסיס. זאת מסרו אמש פקידים ב״פנטגון״. שתיארו צעדי ענישה נגד בסיס תל־נוף ומפקדו אל״מ אביאם סלע.

עוד אמרו, כי קבוצת דיון אמריקאית, אם וכאשר תבוא לשיחות בישראל, לא תסכים שאביאם סלע ישתתף בדיונים.

זאת, בנוסף לחרם המדיני המוצהר והברור ביותר. הם חלק מן הדיבורים מהם יסבול בסיס תל־נוף כל עוד מכהן אל״מ סלע כמפקדו.

הפקידים בפנטגון הוסיפו, כי נראה להם שלמרות הדיווחים והמחאות הרשמיות, עדיין אין בישראל מודעות למידת הכעס שמעורר מינוי של סלע לתפקידו החדש, ואין הם מוציאים מכלל אפשרות נקיטת צעדים נוספים ״שיבהירו לישראל את מידת הנזק שמנוי סלע יגרום לה״.

ההחלטה המתמשכת בקביעת מועד ביקורו של שר הביטחון יצחק רבין בוואשינגטון, מעוררת כאן תגובות והשערות בלתי־רשמיות. הביקור היה אמור להתקיים עוד בחודש ינואר, אך נדחה בשל הפרשיות האחרונות שבהן היתה ישראל מעורבת.

לדברי מקורות בפנטאגון, ״יהיה זה בזמן אם רבין יבוא לוואשינגטון ללא החלטה סופית על מעמד הלביא״. בקונגרס סבורים

(סוף בעמוד 11)

נפסל משלוח עלי דפנה מטורקיה המכיל קרינה רדיו־אקטיווית כבראה מצ׳רנוביל

מאת דן סגיר

שירותי המזון של משרד הבריאות פסלו לשיווק בישראל מיטען של טונה עלי דפנה

(סוף בעמוד 11)

לפני שנתיים דיווח רפי איתן ל״ועדת אבן״ על פעולות הלק״מ

הופיע במארס 85 בפני ועדת המשנה למודיעין (החוקרת עתה את פרשת פולארד) וזכה לשבחים

מאת סופר ״הארץ״

בחודש מארס 1985, חודשים רבים לפני שנחשפה פרשת פולארד בארה״ב, דיווח רפי איתן לוועדת המשנה לשרותי המודיעין של הכנסת על פעולות הלק״מ.

אותם חברי ועדת משנה, בראשות אבא אבן, חוקרים כיום את פרשת פולארד.

במהלך אותה ישיבה, לפני שנתיים, עודדו חלק מחברי הוועדה את רפי איתן להרחיב את פעולות הלק״מ. היו״ר, אבא אבן, הודה בתום הישיבה במלים חמות לרפי איתן על הדיווח המפורט.

עקיבא אלדר, כתבו המדיני של ״הארץ״, מוסיף כי ראש הממשלה יצחק שמיר הביע אתמול תרעומת על הדלפת מועדת המודיעין של הכנסת החוקרת את פרשת פולארד. כך אמרו אתמול מקורביו. לדבריהם המשך ההדלפות יביא לכך שתת הוועדה תקבל מהממשלה יחס דומה ליחס הניתן למליאת ועדת החוץ והבטחון.

אתמול העיד אביאם סלע מטעם כתו בפני הוועדה.

אברהים סוס בא לשמוע את יוסי ביילין

מאת יואב קרקר

פאריס (מיוחד ל״הארץ״). נציג אש״ף בצרפת, איבראהים סוס, נכח אמש בהרצאה על סיכויי השלום במזרח־התיכון

(סוף בעמוד 11)

אתמול בכנרת: המפלס עבר 210 מטר

מאת אלי אלעד
סופר ״הארץ״

לראשונה בחורף זה עבר אתמול מפלס הכנרת את מפלס ה־210 מ׳ מתחת לפני הים. בבריכה היומית נרשם מפלס של מינוס 209.99 מ׳ מתחת לפני הים.

מאז ראשית החורף עלה מפלס הכנרת ב־2.46 מ׳, דהיינו תוספת של כ־420 מיליון מ״ק מים לאגם. למפלס המרבי של הכנרת – שלא נראה שהוא יושג בחורף זה – חסרים כיום 1.09 מ׳. אשתקד עלתה הכנרת במהלך החורף והאביב (התשרת השלגים בחרמון) ב־2.25 ס״מ בלבד, כאשר המפלס הגבוה שנרשם אשתקד היה מינוס 211.13 מ׳ בלבד.

אסד מודאג מהעליה מבריה״מ; עלה הנושא בביקורו במוסקווה

ברונפמן ואברמס הגיעו לבריה״מ על פי הזמנת הקרמלין לדון במצבם של יהודי בריה״מ

אבו־דאבי (ע״פ). נשיא סוריה אסד, היוצא בימים הקרובים לביקור במוסקווה, מתכוון לדון עם ראשי הקרמלין בהגירת יהודים מבריה״מ לישראל. על כך מוסר העתון ״אל איתחאד״ מאבו־דאבי. המגיע כי נשיא סוריה מודאג ומייחס חשיבות רבה לנושא, מאחר שלדעתו הגברת ההגירה לישראל תחזק אותה, הן במלחמה והן בשלום.

ברונפמן ואברמס לבריה״מ

(ע), שניים מראשי הארגונים היהודיים הגדולים בארצות הברית יצאו לפני כשבוע למוסקווה, כדי לדון על מצבם של יהודי ברית המועצות. מעת שלטונות ברית המועצות, כדי לדון על מצבם של יהודי ברית המועצות. פרטים על יציאתם של אדגאר ברונפמן, נשיא הקונגרס היהודי העולמי, ומוריס אברמס, יו״ר ועדת הנשיאים של הארגונים היהודיים

(המשך בעמוד 2 טור 7)

ברכב הפטריארך היה הרואין וזהב; ברלב: אין חושדים בו

ראש הכנסיה היוונית־אורתודוכסית תיאודרוס טוען: טמנו לי פח

מאת נדב שרגאי
סופר ״הארץ״ בירושלים

שר המשטרה חיים בר־לב הודיע השבוע לראש הכנסיה היוונית־אורתודוכסית תיאודרוס, כי למשטרה אין כל האשמות נגדו בעניין הממצאים שנתפסו במכוניתו.

במכונית־השרד של הפטריארך נתגלו לפני חודש, על גשר אלנבי, 4.7 ק״ג הרואין, שהוחבאו בפגוש המכונית, ושלושה ק״ג זהב ומ־רליונים, שהוטמנו במסגד האוויר. הדבר היה בעת שהפטריארך שב מירדן לישראל. נהג המכונית, עוסת פאוד, נעצר למשך עשרה ימים ושוחרר. המכונית עצמה פורקה והורכבה מחדש.

בחקירתו המשוכה, טען הפטריארך בין השבעים כי אלמונים.

(סוף בעמוד 11)

הפטריארך תיאודרוס

משאל פור״י – מיוחד ל״הארץ״

40.2% היו מצביעים כיום למערך; 24.4% – לליכוד

ירידה של 2.1% למערך ● עליה של 0.7% לליכוד ●

שעור המצהירים כי יצביעו בעד המערך ירד החודש מ־42.3 אחוז שהצביעו לו בינואר ל־40.2 אחוז עתה, בעוד ששעור המצביעים בעד הליכוד עלה ב־0.7 אחוז ושעור המצהירים כי יצביעו בעד המפלגות הקטנות הנוטות לליכוד עלה ב־1.7 אחוז. יחד עם זאת ממשיך המערך להוביל בשעור ניכר על פני הליכוד. אלה ממצאיו העיקריים של משאל הבחירות של מכון פור״י, שנערך בהזמנת ״הארץ״ בשבוע הראשון של מארס.

אילו נערכו עתה בחירות לכנסת היה המערך מגיע ל־40.2 אחוז מכלל הקולות, הליכוד היה מגיע ל־24.4 אחוז מהקולות והמפלגות הקטנות הנוטות לליכוד היו מגיעות ל־9.3 אחוזים.

לא חל שינוי בשעור המצביעים למפלגות הדתיות. גם עתה וגם בינואר הצהירו 10.9 אחוז שהיו מצביעים עבור המפלגות הדתיות. זה שעור מצביעים נמוך בחצי אחוז משעור הקולות שהמפלגות הדתיות קבלו בבחירות לכנסת ה־11.

שעור ההצבעה המוצהרת

12.0 אחוז ממצביעי המערך לכנסת ה־11 ״אינם יודעים״ כיום בעד מי להצביע. בינואר עמד שעור ה״לא יודעים״ רק על 5.8 אחוז.

76.8 אחוז ממצביעי המערך לכנסת ה־11 הצהירו בכל אופן, כי היו חוזרים ומצביעים שוב בעד המערך לעומת 55.6 אחוז ממצביעי הליכוד לכנסת ה־11 שהצהירו כי היו חוזרים ומצביעים שוב בעד הליכוד.

שעור הנמנעים הכללי עלה עתה ל־23.3 אחוז לעומת 21.1 אחוז בינואר. 12.7 אחוז אינם יודעים כיום בעד מי היו מצביעים, אילו נערכו עתה בחירות, ו־10.6 אחוז סרבו לומר בעד מי היו מצביעים.

להלן תוצאות המשאל (באחוזים) תוך השוואה לתוצאות הבחירות לכנסת ה־11:

	משאל	כנסת 11
מערך	40.2	37.1
נוטים למערך	6.1	5.1
ליכוד	24.4	31.9
נוטים לליכוד	9.3	5.2
דתיים	10.9	11.4
אחרים	6.1	6.4

המשאל הקיף מדגם מייצג של 1200 איש ואשה, בני 18 ומעלה, בעלי זכות בחירה באוכלוסיה היהודית, שרואיינו בראיונות אישיים, בכל רחבי הארץ, תוך שמירת פרטיות מלאה.

הקונה האמיתית הארץ

מתפרסם היום בעמודים

חלק א׳ 8–11
חלק ג׳ 1–10

ערך את העמוד: בועז שפירא

שוק ההון

התעוררות

מאת יהודה שרוני

הודעת בנק לאומי על הורדת ריבית החובה בשיעור של 4 אחוזים לשנה הביאה אתמול להתעוררות בבורסה. ביקושים למניות הבנקים סופקו בעליות גבוהות מהרגיל. הריבית על פקדונות ג׳מבו שיקליים ירדה במקצת והיא עומדת על 23 אחוז לשנה. הנפקות אגרות החוב של בנק ישראל זכו אתמול להצלחה משמעותית, ולאגרות בהיקף של 60 מיליון שקל, נרשם ביקוש של 220 מיליון שקל.

שרות הארץ

מזג האוויר

התחזית: מעונן חלקית עד בהיר.

הטמפרטורות:
- ירושלים: 6–10.
- תל־אביב: 11–18.
- חיפה: 10–18.
- באר־שבע: 7–17.

הגולן 5–10, צפת 4–9, טבריה 8–21, שומרון 7–13, נתב״ג 8–18, עזה 10–18, אילת 12–23.

שערי הדולר

	שער הדולר	השנוי בש״ח
יציג	1.6100	+0.0001
נוסעים	1.9135	+0.0001
שחור	1.5900	–

שער הסל

יציג	1.6786	-0.0028

בגליון זה 30 עמודים בצירוף 64 עמודי מוסף העיתון מופיע ב־3 חלקים

BMW עכשיו עד־6,200 ש״ח פחות!

רק עד 20.4.87 תוכל לרכוש את המכונית שחלמת עליה, בתנאים מיוחדים.

דגם		מחיר רגיל (ש״ח)	מחיר מבצע* (ש״ח)	הנחה (ש״ח)
316	2 דלתות 5 הילוכים 1766 סמ״ק	47,842	45,542	2,300
316A	2 דלתות אוטומטית, 1766 סמ״ק	53,074	49,787	3,287
316	4 דלתות 5 הילוכים 1766 סמ״ק	49,690	47,302	2,388
316A	4 דלתות אוטומטית 1766 סמ״ק	54,917	51,465	3,452
318i	4 דלתות, 5 הילוכים 1766 סמ״ק (הזרקה אלקטרונית)	54,689	51,858	2,831
318iA	4 דלתות, אוטומטית 1766 סמ״ק (הזרקה אלקטרונית)	59,921	56,819	3,102
320iA	4 דלתות, אוטומטית 1990 סמ״ק (הזרקה אלקטרונית)	82,223	76,401	5,822
518iA	4 דלתות, אוטומטית 1766 סמ״ק (הזרקה אלקטרונית)	60,717	57,453	3,264
520iA	4 דלתות, אוטומטית 1990 סמ״ק (הזרקה אלקטרונית)	88,203	81,957	6,246

* המחירים בשקלים

וזה עוד לא הכל!

בנוסף להנחה, קיימת האפשרות למימון ההפקדה ע״י החברה ב־12 תשלומים.

וזה עוד לא הכל!

תוכל לקנות את ה־B.M.W. החדשה בשיטת TRADE IN.

המבצע לא כולל את דגמי 1,800 סמ״ק.

רס־קאר רכב בע״מ
יבואן בלעדי BMW בישראל

סמיר כהן (יעקבסון)

مكتبة من الأجيال

هكذا من الأصل

פרס נפגש עם תומכי אש"ף בגדה ושמע עמדתם: בעד ועידה בינ"ל

העתונאי חנא סניורא, עו"ד פאיז אבו רחמא וד"ר סרי נוסייבה שמעו מפרס כי הוא תומך ב"פתיחה בינלאומית" למו"מ אך התבטאו כי "אינם סבורים שייצא הרבה מהשיחה הזו"

שלושת המנהיגים הפלשתינאיים באים לפגישה עם שמעון פרס. מימין לשמאל: חנא סניורה, פאיז אבו רחמה, וסרי נוסייבה. (צילום: רחמים ישראלי)

מאת עקיבא אלדר ונדב שרגאי סופרי "הארץ"

שלושת האישים הפלשתינים, שעמם נועד אתמול מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ שמעון פרס והנחשבים לתומכי אש"ף, מוכנים לרתום את ההנהגה בשטחים לקידום תהליך השלום. השלושה: העתונאי חנא סניורא, עו"ד פאיז אבו רחמא וד"ר סרי נוסייבה הביעו משאלה שהועידה הבינלאומית תכונס עוד השנה.

הפגישה של פרס עם האישים הפלשתינאים היתה שונה מקודמותיה ביותר בכך, שבני שיחו היו הפעם אישים המזוהים כתומכי אש"ף.

סניורא ואבו רחמא נבחרו ע"י אש"ף והמלך חוסיין כנציגים הפלשתינים במשלחת הירדנית־פלשתינאית לשיחות עם ישראל.

פרס אמר לאורחיו במשרד החוץ, כי המשלחת יכולה לכלול כל פלשתינאי שאינו חבר מוצהר באש"ף. לדבריו, ישראל אינה מטילה צנזורה על דעותיהם ורגשותיהם של הפלשתינאים, אלא מתנגדת בתוקף לטירור.

פרס הדגיש, כי הוא תומך ב"משא ומתן ישיר עם פתיחה בינלאומית שתכלול משלחת ירדנית־פלשתינאית". הוא מעדיף לדחות את הוויכוח על הפתרונות לסיכסוך למועד שבו יושג הסכם על פתיחת המשא ומתן ואז יוכל כל צד להציג את עמדותיו ללא תנאים מוקדמים.

נמסר כי פרס ימשיך בפגישות עם קבוצות פלשתינאיות. לאחר שהשבוע נועד כבר עם קבוצה מתומכי ירדן ואתמול כאמור עם שלושה מתומכי אש"ף.

סכנה במחתרת

לפני מספר חודשים מנע שר הבטחון מפאיז אבו רחמא לצאת את הארץ כדי להשתתף בקונגרס בינלאומי. בתשובה לשאילתא בכנסת הסביר אז השר רבין שנסיעתו של אבו רחמא אל מחוץ לגבולות הארץ עלולה ליצור סכנה במחתרת.

חנא סניורא, יש לציין, איבד לאחרונה מעט מהתמיכה שהעניק לו אש"ף בעבר.

בתום הפגישה אמר סניורא לכתבים: "היתה שיחה מועילה. דיברנו בזכות הפלשתינאים להגדרה עצמית. כמובן שלא הגענו להסכם אבל הסכמנו שפגישות כאלו ימשכו". סארי נוסייבה אמר בתום השיחה כי הוא אינו אופטימי. "אינני חושב שיצא הרבה מהשיחה הזו, אבל היה חשוב שנביע את דעותינו".

הפגישה ארכה כשעה וחצי והשתתף בה גם שמואל גורן מתאם הפעולות בשטחים.

ראיתי שמעתי

"ותיקי קמפ דיוויד" במשכן הנשיא

ארוחת הצהריים שהיתה אתמול במשכן הנשיא לכבודו של נשיא ארה"ב לשעבר, ג'ימי קארטר, נהפכה למעין מועדון "ותיקי קמפ דיוויד". מן הפגישה נעדר ראש הממשלה לשעבר, מנחם בגין שהוזמן, אך לא יכול להיענות להזמנה. קארטר שוחח עם בגין בטלפון, מן המשכן.

היו שם השר עזר וייצמן, אז שר הביטחון, השופט הפרופ' אהרון ברק, אז היועץ המשפטי לממשלה, ח"כ שמחה דיניץ, אז שגריר ישראל בארה"ב, יחיאל קדישאי, שהיה מנהל לשכתו של בגין ואליקים רובינשטיין, דובר הממשלה, שהיה ממקורביו של משה דיין במשרד החוץ.

נופך מיוחד הוסיפה לסעודה העובדה, שאתמול מלאו שמונה שנים לחתימת הסכם השלום עם מצרים.

ג. אדם

הרצוג קיבל את העותק הראשון

ישר מן המכבש, קיבל אתמול נשיא המדינה, חיים הרצוג, את העותק הראשון של אנציקלופדיית התנ"ך, שיצאה לאור לקראת יריד הספרים הבינלאומי. הספר, בהוצאת "מישכל", נערך על ידי הפרופ' שלום פאול, ראש החוג למקרא באוניברסיטה העברית בירושלים, ופרופ' אפרים שטרן, הארכיאולוג האחראי על חפירות דור. האנציקלופדיה, המשלבת בתוכה גם קונקורדנציה, היא הגירסה העברית למהדורה האנגלית המופצת בימים אלה ברחבי העולם על ידי הוצאת "מקמילן".

במפלגה הליברלית אין מי שישלם חובות

בהנהלת מלון רמאדה בתל אביב קובלים על כך שהמפלגה הליברלית אינה פורעת חוב בעבור אירוע שאירגנה במלון. ראשית המעשה בחודש נובמבר. ארגון הנשים הליברליות התכנס ליום עיון שהחל בבוקר ונמשך עד אחרי הצהריים, כולל ארוחת צהריים לכ־200 איש. המארגנים שיגרו מכתב תודה להנהלת המלון והתחייבו לפרוע חוב של כ־2,500 דולר, אלא לא פרעו אותו עד היום הזה. כל הפניות מצד המלון למפלגה לא נענו. במלון הביעו פליאה על שהמפלגה אינה עומדת בהתחייבויותיה, חרף פניות חוזרות ונשנות.

הד"ר ישראל אלדר, העומד בראש המדרשה הליברלית, אמר כי בגלל המצב הלא־נורמלי שבו נמצאת כיום המפלגה, לא שולם החוב עד כה. "המלון צודק בתביעתו ובימים הקרובים נפרע את החוב. אני עצמי צד רביעי בעניין, אבל לקחתי על עצמי לפתור את הבעיה".

חיים הנדוורקר

גם ועדת המודיעין החלה להדליף

בציטוט מועדת המודיעין של הכנסת, שבראשה עומד ח"כ אבא אבן, הנזכרת בפרשת פולארד (במאמר של יואל מרקוס, "הארץ" 24.3), אמר שר הביטחון, יצחק רבין, ש"היו בעבר מקרים דומים".

ח"כ שמחה דיניץ

בעקבות הציטוט דרש ח"כ שמחה דיניץ שכל חברי הוועדה יחתמו על הצהרה שלשונם לא היתה בהדלפה. דיניץ אמר כי אף על פי שרבין לא אמר את הדברים בוועדה, כפי שגם טען אבן בהודעה רשמית, אין להשלים עם כך שוועדה, ששמרה עד כה על סודיות מוחלטת של דיוניה, החלה לדלוף.

א. לם

יהיה לו טוב בתל אביב

ראש הממשלה, יצחק שמיר, יבקר בתל אביב בשבעה באפריל. בין שאר סידורי בעיר יכללו ביקור בשוק הקצבים החדש בשכונת התקווה וכן שיט בסירה מנמל תל אביב לנמל יפו, כדי להראות לראש הממשלה את החוף והטיילת של תל אביב מזווית שונה.

מארגני הסיור החליטו לשלב את השיט בסיור מתוך מגמה לערוך לשמיר ביקור שונה מזה שעשה שמעון פרס בעת ביקורו בתל אביב בימים שכיהן בתפקיד ראש הממשלה.

חיים הנדוורקר

בעריכת עידית רוזנבלום

שיחת היום / גדעון אלון

עם: מוריס ברזוכרי, מסעדן צמרת בתל־אביב
על: ההיתר להעלות מחירים במסעדות ב־15%

אף פעם לא היה פיקוח ממשי

התבשרנו ששרי האוצר והתיירות חתמו על צו המתיר העלאת המחירים במסעדות בשיעור של 15%. האם עד למתן האישור שמרתם על מחירים קבועים?

למען האמת, זו הפעם הראשונה שאני שומע ממך שאישרו את העלאת המחירים. לא קראתי על כך, כי אין לי זמן לקרוא עיתונים; אבל אני יכול לומר לך שאף פעם לא היה פיקוח ממשי על המחירים.

אתה חושב שכתוצאה מההקפאה המחירים לא השתוללו?

אולי תסביר לי מדוע?

כי בכל פעם הספקים העלו את המחירים. אתן לך דוגמה: בכל שבוע, כשהלכתי לקנות בשר טרי, נאלצתי לשלם מחיר גבוה יותר. אותו הדבר לגבי מחירי ירקות טריים, שלא לדבר על מחירי הדגים. הם הרבה יותר יקרים מבשר. שם יש השתוללות שממש קשה לתאר. אז כשהספקים העלו את המחירים, חלק מן העלאה ספגנו, אבל מובן שבשלב מסוים גם נאלצנו לעלות את מחיר הארוחות.

אתם נחשבים למסעדת יוקרה. נדמה לי שארוחת ערב לזוג עולה אצלכם 400—500 דולר.

מה פתאום? זה הדיוק המפורסם של העיתונאים. פעם הם התלבשו על "גימיק" שארוחת ערב לזוג עולה אצלנו 1,000 דולר. לפרסום הזה אין יסוד. הוא רק גרם לי נזקים.

אולי תספר לי כמה באמת עולה אצלכם ארוחת ערב לזוג?

ארוחת ערב טובה עולה אצלנו 250 שקל לזוג. אמנם הארוחה לא תכלול משקאות תוצרת חוץ, אבל יין טוב תוצרת ישראל הם יקבלו. מובן שאפשר גם להזמין ארוחת ערב לזוג ב־1,000 דולר, אם תזמין יין מתוצרת חוץ ב־800—1,000 שקל. אבל אף אחד לא מחייב אותך לשתות יין צרפתי יקר, או שמפניה ו־קוויאר מתוצרת חוץ.

איך אתה מסביר את העובדה שלמרות המחירים הגבוהים של הארוחות במסעדות, יש תפוסה מלאה?

לציבור יש הרבה כסף. נדמה לי שרואים את זה בכל מקום, ולא רק במסעדות. חוץ מזה ארוחת־ערב במסעדה טובה היא גם בילוי. אגב, היום התחלנו להנהיג גם ארוחות־צהריים עסקיות במחירים קבועים של 32 שקל לאדם כולל מע"מ.

במצב הזה של הורדת מחירים, עוד מעט תהפכו ממסעדת יוקרה למסעדה עממית.

אין לזה סכוי. אנחנו לא נרד אל העם.

עכשיו, אחרי שבישרתי לך שיש אישור להעלאת המחירים, האם סביר שנצטרך לשלם אצלכם עוד 15% עבור ארוחות.

תראה, אני חלק מהעם. אם באמת יתברר לי שיש אישור להעלאה — גם אנחנו נעלה את המחירים בהתאם.

וכי דרך משפט דמיאניוק מנאייקים את המוח

כן האיש האיום, יקבע בית־המשפט. אך לעזאזל, מדוע השוק סביב הנושא, האם ערכינו מבית כלו?

אסד והעליה מבריה"מ

(סוף מעמוד 1)

דיים, נמסרו במסיבת עתונאים שנערכה אתמול בירושלים מטעם המועצה למען יהודי ברית המועצות.

שאול ג'קובסון, יו"ר המועצה למען יהדות ברה"מ בארה"ב, מסרה, כי השניים אמורים להיפגש שם עם ראשי הממשל הסובייטי, אנטולי דוברינין והאוארד שוארדנדזה.

ראשי הארגונים היהודיים בארה"ב ידרשו משלטונות ברה"מ לאפשר טיסות ישירות של יהודים מברית המועצות לישראל ולאפשר את צאתם של אסירי ציון שנותרו, יולי אדלשטיין, יוסף ברנשטיין, ואלכסיי מאגאריק, לישראל. כמו כן ידרשו משלטונות ברה"מ להגביר את קצב צאתם של יהודים מברית המועצות ולאפשר חינוך יהודי בברה"מ.

במסיבת העתונאים נאמר עוד, כי לפני צאת ראשי הארגונים היהודיים לברה"מ, שוגרו הדרישות לברה"מ, כדי למנוע כל התחמקות של השלטונות הסובייטים מלדון בנושאים אלה.

במסיבת העתונאים נאמר עוד, כי לא ידוע עדיין, אם עלה דבר מה בשיחות ואם הושגו הישגים, מאחר ולא נוצר עדיין קשר עם שני האישים בברית המועצות.

קורת־רוח בארה"ב

שני ארגונים יהודיים בארה"ב הביעו אתמול קורת רוח על הידיעות ממוסקבה שכ־400 יהודים יורשו לעזוב את ברה"מ עד סוף החודש הבא. עם זאת הביעו הסתייגות נוכח השאלה, אם הצעד הנזכר מבטא שינוי משמעותי במדיניות הסובייטית או רק מחווה שתכליתה לשפר את התדמית הסובייטית.

יושב ראש "הקואליציה של היהודים הסובייטים המוטסים", אלן פסקי, ציין כי מאז שחרורו של מסורב העליה המפורסם נתן שצ'רנסקי ועלייתו לישראל בפברואר 1986, היו כמה וכמה "התפתחויות מלבבות", כגון שחרורו של אסיר ציון יוסף ביגון ומתן היתר יציאה למסורב העליה דוד גולדפרב. אף על פי כן יש לזכור, כי המנהיג הסובייטי מיכאיל גורבאצ'וב הצליח לזכות בהישג בלתי צפוי מבחינת יחסי הציבור שלו, אף על פי שלאמיתו של דבר לא נתן מאומה בתמורה, ציין פסקי.

יותר מאשלייה ופתיון?

הנשיאה הארצית של "הדסה", רות פופקין, אמרה גם היא כי יש לקדם בברכה את מתן היתרי יציאה ל־400 יהודים בחודש זה. "אנו מקווים בכנות כי פעולה זו אכן משקפת שינוי משמעותי במדיניות הדיכוי של ברה"מ כלפי אזרחיה היהודיים, וכי יש בכך יותר מאשר אשלייה ופתיון פוליטי, שתכליתם לשפר את היחסים עם ארה"ב". אמרה פופקין. היא הוסיפה, כי הזמן יבהיר זאת, אם אכן יהיו שחרורים של יהודים סורבים נוספים.

פסקי ציין, כי אף על פי שרק שלושה אסירים פוליטיים יהודיים נותרו בכלא בברה"מ, הרי הם כלואים בשל האשמות מבויימות, כפי שהיה לגבי כל שאר האסירים היהודיים, שנכלאו אך ורק בשל משאלתם לעלות לישראל.

הוא ציין, כי מדיניות הנגירה הסובייטית שוללת את זכותם של 400 אלף יהודים המבקשים להגר מסיבות אחרות מאשר איחוד משפחות, כמו למשל הרצון להשתקע בישראל.

ערך את העמוד: [illegible] שפירא

המעלות של אל על

	[illegible]	[illegible]		הטמפרטורות אתמול	
אמסטרדם	6	10	גשם	2	6
אתונה	9	16	מ"ח	6	16
בוקרשט	4	15	מ"ח	..	—
בריסל	6	10	גשם	5	9
וינה	8	13	גשם	9	13
ז'נבה	6	12	גשם	4	15
לונדון	6	10	גשם	4	12
ליסבון	12	16	מ"ח	13	16
מדריד	10	15	מ"ח	7	17
ניו־יורק	10	20	מ"ח	10	21
פאריס	6	12	גשם	4	15
פרנקפורט	5	8	גשם	8	14
ציריך	6	10	מ"ח	—	—
קהיר	14	20	גשם	10	22
קופנהגן	4	5	מ"ח	1	2
רומא	11	16	גשם	1	20
שטוקהולם	−2	0	מ"ח	1	2

בדרכנו לעתיד
אל על EL AL

1.5 מיליון שקל — ל־45 מוסדות בהתאם לסיכום שהושג בקואליציה

המוסדות — בהם שהוקמו זה מקרוב וכאלה המתוקצבים ממילא — יקבלו הכספים דרך משרד החינוך ● בין הגופים הנהנים: בית ברל (360 אלף ש"ח), עמותת כתבי ז'בוטינסקי (65 אלף), וגם כתב־העת "נקודה", "האגודה לקידום האיכלוס" בישוב עפרה, ומועדון "היקב"

מאת מיכאל הנדלזלץ סופר "הארץ"

חברי הכנסת רפי אדרי וחיים רמון (מערך), חיים קופמן ויגאל כהן (ליכוד) חותמים על פניה לשר האוצר המבקשת להעביר ל־45 גופים וארגונים, חלקם מפלגתיים, סך של 1,582.5 אלף ש"ח, "בהתאם לסיכום בין הסיעות הגדולות". ברשימה מוסדות תרבות המתוקצבים ממילא, חלקם דרך תקציב משרד החינוך, אך גם מוסדות ועמותות שנוסדו לא מזמן וגופים פוליטיים ומפלגתיים.

כרבע מן הסכום כולו אמור להיות מועבר ל"בית ברל" (360.6 אלף ש"ח). הסכום השני בגודלו ל"עמותה להפצת תודעה לאומית" (175 ש"ח). יש ברשימה מוזיאונים ומוסדות מוכרים ומתוקצבים גם כרגיל דרך משרד החינוך, כמו "מורשת יהדות בבל" (60 אלף ש"ח) או "בית לוחמי הגיטאות — מוזיאון השואה" (30 אלף ש"ח). וגם מוסדות מפלגתיים כמו "סקופ מרכז תרבות" מיסודו של חבר הכנסת יהושע מצא (50 אלף ש"ח), "הלאום — המוסד הלאומי משקון תרבות כללית וחברה" (72 אלף ש"ח) ואחרים כמו "תנל — תרבות והדרכה לעצמאיים" (30 אלף ש"ח), מיסודו של חבר הכנסת חיים קופמן, המיועד לסייע לעצמאיים.

ל"כתבי ז'בוטינסקי" (ברשימה כתוב ליד סעיף זה "עמותה אצל אביה, עוזר השר" ומחוקה ההערה "על יד העמותה להפצת תודעה לאומית") הוקצב סכום של 65 אלף ש"ח, וברשימה עוד שני סעיפים הנושאים את שמו של ז'בוטינסקי: "מורשת ירושלים ע"ש זאב ז'בוטינסקי" (20 אלף ש"ח) ו"חוברים — מורשת ז'בוטינסקי" (15 אלף ש"ח).

אגודה ע"ש מאיר נמחקה

בין הגופים המקורבים למפלגת העבודה ניתן למצוא ברשימה את בית יגאל אלון (37.5 אלף ש"ח) או בית לוינסון, לבית הורי לימוד (30 אלף ש"ח). מן הרשימה נמחקה "האגודה לחינוך תנועתי ע"ש גולדה מאיר" שהיתה אמורה לקבל 60.5 אלף ש"ח.

בין הנכללים ברשימה כתב־העת "נקודה" (15 אלף ש"ח), "קרן לפיתוח [illegible] הציוני אמנה" (24 אלף ש"ח) ו"האגודה לקידום האיכלוס" בהתנחלות בישוב עפרה (45 אלף ש"ח) וכן עזרה לארגונים של גופים דתיים. מועדון "היקב" אמור לקבל 27 אלף ש"ח.

עוד ברשימה [illegible] (57 אלף ש"ח) ובוסרות ילדים נשי חרות (30 אלף ש"ח).

סעיפים קואליציוניים

דרך זו של העברת כספים על ידי הסכמים קואליציוניים בקבלת אף בתקציבי המשרדים הנהגים כדי שניגן "סעיפים קואליציוניים". [illegible] תקציבים "יחודיים" כאלה במנו של שר האוצר [illegible] זמן רב את העברתם בעת איחוד תקציב המדינה הקודם.

הפעם הביעו ראשי הסיעות הגדולות בקואליציה אדרי וקופמן, [illegible] הסיעות בחלוקת הכספים [illegible] שר האוצר נסים לחלוקה של כמיליון דולר ביניהם. החלוקה נעשתה "הגינונית", בין המערך לליכוד, כשמצד אחד אינו מתערב לגבי המוסדות שמבקש לתקצב הצד השני. ח"כ חיים רמון אמר לסופר "הארץ" שסכום של מיליון דולר לשנה למטרות כאלה אינו נראה לו מוגזם. הרשימה האמורה הוגשה לשר האוצר. הכספים אמורים להיות מועברים באמצעות משרד החינוך והתרבות.

המוסדות המתוקצבים בדרך זו אמורים אמנם להוכיח למשרד החינוך שהם רשומים כעמותות, ולהמציא מאזנים. אך למשרד החינוך אין למעשה שיקול אם להעביר את הכספים או לא. העברת הרשימה בסוף שנת הכספים תקשה על העברת הכספים, והם עשויים להידחות לשנת הכספים הבאה. במשרד החינוך חוששים שהצורך להעביר כספים אלה תפגע במימון השוטף של מוסדות המתוקצבים דרך המשרד, אם כי הובטח לאגף התרבות על ידי משרד האוצר, שלצורך העברת כספים אלה יועבר מימון מיוחד.

זכו בפיס

בהגרלת רב־פרס מטעם מפעל הפיס מס. 13/87 שהתקיימה ביום 26/30/87 זכו הכרטיסים הבאים:

בהגרלה הרגילה ובהגרלת כדור המזל זכה כרטיס מס. 830472 בסך כולל של 380,000.00 ש"חים.

מקסימום פרס ראשון בשבוע הבא יהיה 280,000.00 ש"חים.

בסך ‎.12,000.00 ש"ח זכה ה־מספר: 568229.

בסך ‎.6,000.00 ש"ח זכו ה־מספרים: 578070 230205.

בסך ‎.300.00 ש"ח זכו המספרים: 025629; 042630; 047941; 068395; 085908; 114123; 171507; 212988; 240655; 315827; 325654; 466601; 497856; 498550; 499629; 500097; 506098; 549448; 577964; 580261; 583881; 6144372; 616907; 665196; 690120; 763621; 802934; 827000; 873293; 887210; 891054; 894071.

בסך ‎.150.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 3722; 5914.

בסך ‎.25.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 194; 494.

בסך ‎.1600 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 256; 261; 819.

כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרה 0 זכו בסך של ‎.2.50 ש"ח.

בסך ‎.5.00 ש"ח זכו המספרים התלת־ספרתיים: 003; 037; 046; 288; 304; 463; 483; 522; 540; 580; 590; 600; 688; 709; 737; 767; 812; 849; 891; 894; 917; 922; 923; 928; 930; 975.

בסך ‎.2.50 ש"ח זכו המספרים הדו־ספרתיים: 02; 03; 08; 16; 19; 22; 23; 33; 34; 41; 43; 55; 56; 58; 59; 63; 65; 69; 71; 76; 80; 89; 91; 92; 94.

מודעי: הליברלים הגיעו לשפל הגדול ביותר שלהם ואין יותר לאן להתדרדר

בחסות חברת שמירה כינס מודעי את ישיבת מועצת המפלגה כדי להגדיל את מספר חבריה תוך הוספת אנשיו — למרות שבית משפט הוציא צו מניעה נגד הכינוס שהיה תקף בעת ההתכנסות

מאת אילן שחורי סופר "הארץ" לענייני מפלגות

פרק נוסף באירועים המסוכסכים במפלגה הליברלית התקיים אתמול בישיבת מועצת המפלגה, שהתקיימה בהוראת השר יצחק מודעי, למרות שבית המשפט המחוזי בחיפה הוציא בשעות הצהריים צו מניעה נגד הכינוס הזה, והצו היה תקף בעת ההתכנסות הזו.

חבורת בריונים של חברת שמירה פרטית שהתמנתה על ידי מודעי לאבטח את הכינוס, השתלטה על ניהול ההתכנסות, מנעה כניסת עיתונאים חרף רצונו של יו"ר המועצה, סילקה צירים ממקום ישיבתם, והפחידה את ציבור הבאים.

מועצת הליברלים כונסה בעקבות החלטה קודמת של בית המשפט שקבע כי יש להגדיל את מספר חברי המועצה. בשעות הצהריים פנו חברי הכנסת בני שליטא ופסח גרופר לבית המשפט המחוזי בחיפה וביקשו צו נגד הכינוס [illegible] לידי מודעי, החליט להתעלם [illegible] יו"ר המועצה יצחק קעטבי לכנס את המועצה כמתוכנן.

השפל הגדול ביותר

בפתח אולם הישיבות במלון חן הגיעו מספר חברי מועצה ממחנה שריד, פת וסים ועוד. כי מודעי בתפקן בביזוי בית המשפט וכינוס המועצה אינו חוקי. [illegible] מודעי. עו"ד משה רום [illegible] יצאו אותה שעה לחיפה, כדי לבטל את צו המניעה. לאחר שעה של [illegible] בעיר לאחר ההנהגות של אנשי חבורת השמירה, פתח את הישיבה השר מודעי ואמר, כי המפלגה הליברלית הגיעה לשפל הגדול ביותר שלה, ואין לה יותר לאן להתדרדר. "המפלגה לא יכולה לאפשר לה יותר התפתחויות כאלה, יש לעצור את [illegible]. אין עוד מפלגה בעולם המתנהלת על פי בית משפט. משום שלכולם יש שכל שלא ללכת לבית משפט", אמר מודעי.

כמדוי עין ביקש מודעי את אישור הצעדים הנסמכים של המועצה שהיו בעולם אישור לצירופם של 24 צירי מועצה, כולם מאנשי מחנהו. לאחר שיו"ר המועצה הסתבר כי בית המשפט בחיפה ביטל את צו המניעה. אולם ראשי מחנה שריד ופת־סים, ביניהם ח"כ אוריאל לין טענו כי מודעי פעל בניגוד לבית המשפט והסתבך בביזוי בית המשפט.

עו"ד משה רום נציגם המשפטי של מחנה מודעי אמר אמש כי נציגי מחנה שריד פת וסים פעלו בצורה שאינה מביאה כבוד לא להם ולא למערכת בתי המשפט. לדבריו לאחר שקיבלו תשובה שלילית מבית המשפט המחוזי בתל אביב לביטול הישיבה, פנו לבית המשפט בחיפה וקיבלו את הצו תוך שהם [illegible] את הדיון שהיה בתל אביב.

נוהל חדש במשטרה: המבקר יוסמך לעיין בכל תיק

מאת ראובן שפירא

בדיון שנערך שלשום בלשכת שר המשטרה חיים בר־לב, בהשתתפות מבקר המשרד אברהם ארן, המפכ"ל דוד קראוס וכל הגורמים הנוגעים בדבר, סוכמו נהלי עבודת מבקר משרד המשטרה וקשריו עם המשטרה.

זאת, לנוכח ביקורת שהשמיע המבקר ארן באחרונה, על כך שמפכ"ל המשטרה סירב להעביר אליו לביקורת, תיק שבו כבר התעוררו חששות לדעתו של המבקר, למעשים חריגים מצד שוטרים.

המפכ"ל סירב בשעתו להעביר את התיק הזה למבקר. [illegible] בבצעיים. עוד נקבע, כי למבקר אין "בעיה אישית" לביקורת בתיק [illegible], בגלל [illegible] אלה על ידי ידיד שלו.

על פי הסיכום, שהתקבל גם על דעת של המבקר ארן, רשאי המבקר לקבל כל מסמך או תיק מבוקש במשטרה ושאינו נמצא באותו זמן בהליכים מבצעיים או חקירתיים.

עוד סוכם כי כל ביקורת של המבקר תיעשה באישור או בידיעת שר המשטרה או מפכ"ל המשטרה, בלעדיו יכולה בביקורות שאינה מתוכננת מראש על פי תוכנית העבודה של המבקר.

המפלגה הליברלית (בליכוד)

א.ג.נ.

הזמנה

לישיבת המועצה הארצית

בעקבות החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב מיום כב' באדר תשמ"ז (23.3.87) ובעקבות ביטול כל צווי המניעה האחרים, הנני מזמין בזה את חברי המועצה הארצית לישיבת המועצה שתתקיים ביום ראשון, כח' באדר תשמ"ז (29.3.87) בשעה 14.00 במלון דן רחוב הירקון 99 בתל־אביב.

סדר היום:

א. בחירת חברים נוספים לנשיאות המפלגה, על פי הצעת יו"ר הנשיאות (השלמת הרכב הנשיאות).

ב. בחירת חברים נוספים למרכז המפלגה (השלמת הרכב המרכז).

בכבוד רב,

יצחק קעטבי

יו"ר המועצה הארצית

(*) הכניסה לאולם תהא לחברי המועצה ולמוזמנים על פי הזמנה בלבד. [illegible] בהצבעה על פי תעודה ממלכתית מזהה.

איכות מחשבים 77 בע"מ

לחברנו דוד אלון

אתך אנו באבלך על מות

א מ ך ז"ל

מחבריך לעבודה

בצער רב אנו מודיעים על פטירת יקירתנו

פני קורדובה

ההלויה תתקיים היום יום שישי כ"ז באדר תשמ"ז 27.3.87 בשעה 12.00 בצהריים בבית העלמין "הדרום" בגבול חולון בת־ים. נפגשים ליד השער הראשי

האבלים: משפחות: ד"ר כהן
קליין (נהריה)
רוטנברג

במלאת שנה לפטירתו של
בעלי, אבינו וסבנו היקר

נחום ליכטנברג ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו
ביום שני כ"ט באדר תשמ"ז 30.3.87 בשעה 3.00 אחה"צ
בבית העלמין בקרית שאול

אוטובוס ייצא בשעה 2.30 אחה"צ משדרות דוד המלך 31, תל־אביב.

המשפחה

פרקליטת מחוז האמבורג הלגה גרביץ בעדותה אתמול:

"אסירי טרווניקי היהודים נורו והושלכו לבורות שהוכנו מראש"

מאת יעקב שליש
כתב עתי"ם

חוצות רצח עובדי המפעל היהו־דים במחנה טרווניקי הועלו אתמול בעדותה של פרקליטת מחוז המבורג בגרמניה, הלגה גרביץ, בהמשך חקירתה על־ידי התביעה במשפט איוואן־ג'ון דמיאניוק בירושלים. התובע עדיין לא גילה את הקשר בין עדות זו לבין משפט דמיאניוק. התובע, עו"ד מיכאל שקד, הציג בפני העדה תצלומים שנים מתיקים

ולובלין, ופגישותיו עם המפקדים השונים.

42 אלף קורבנות

בתשובה לשאלות אחדות של התביעה, סיפרה העדה, כי לפי המסמכים שהובאו בפניה, היו בטרו־ווניקי שני מחנות — מחנה עבודה ומחנה אימונים, ששירתו שם שני בטליונים של האס־אס. בכל בטליון היו ארבע פלוגות. מחנה העבודה בטרווניקי הוקם לאחר חיסול גטו וארשה, ופינויו והרחבתו ב־1943. בין

חלק מאותם קורבנות.

במהלך כל הדיון אתמול הגיש התובע, עו"ד שקד, באמצעות הלגה גרביץ, מסמכים רבים הקשורים למפקדי מחנה טרווניקי. הדיון התנהל בעצלתיים, כאשר כל מסמך הוסבר בידי העדה מגרמניה, ונוסחו ממנו קטעים קטעים בפני הנאשם.

עד תום הדיון אתמול בצהריים, לא גילה עו"ד שקד את "קלפיו" באורח ישיר, ולא ברור מה כוונתו להוכיח לגבי משפטו של דמיאניוק, מאחר

לובלין ושטרווניקי שייכת לה, גנרל מאיר גלובוצניק, להעלות בדרגה את מפקד מחנה טרווניקי, קארל שטרייבל. במסמך אחר שהוצג, מפורטים שמותיהם של עשרות אנשי אס־אס ששירתו בטרווניקי ואשר מומלץ להעלותם בדרגה. הראשון ברשימה זו הוא מפקד המחנה שטרייבל, וכמו כן מוזכר בו איש האס־אס, ארנס טויפל, שהשת־תייך למפקדת האזור בלובלין, והיה ממונה ישירות על עניני ההספקה והשבר בטרווניקי. גם רשימה זו להעלאה בדרגה, חתומה בידי גלובוצניק, והיא הועברה לרשות המטכ"ל שמעליו.

אוקראיני שברח אל הפרטיזנים

מסמכים רבים הגיש התובע, באמצעות גרביץ, אודות איש האס־אס ארנסט טויפל. בעיקר עמד עו"ד שקד על התימתו של טויפל על המסמכים השונים ואימות חתימה זו מפיה של התובעת הגרמניה.

שום מסמך שהוגש לא התייחס ישירות ל"איוואן האיום" • עד תום הדיון המשפטי לא גילה התובע שקד את קלפיו ולא ברור כיצד יקשור עדות זו למשפט דמיאניוק

עבי־כרס, שהוצגו בשעתו גם במהלך משפטו של שטרייבל, מפקד מחנה טרווניקי, ב־1966. גרביץ ציינה כי המוצגים הללו התקבלו כקבילים באותו משפט.

בין היתר, נראים בהם תצלומים של שטרייבל עם קציניו, תצלומים של בני־משפחות, המפקדים, ובני משפחות הנאצים שבמחנה. במיוחד התעכבה העדה, לבקשת התובע, על ביקורו של היינריך הימלר, מעוזריו הראשיים של אדולף היטלר ומפקד הגסטאפו בטרווניקי ב־19.7.42.

בין התמונות שצולמו מביקור זה: הימלר סוקר את היחידות של כוחות העזר במחנה, כשלידו שטרייבל, הימלר האחרים, הימלר לוחץ־ידיים עם קבוצת אנשי אס־אס ועוד. כמו כן תיארה גרביץ קטעים מתוך יומן שנרשם במהלך ביקור זה של הימלר במחנה, הנעשה, ביקור בערים שונות באזור, ביניהן חולם

ציינה העדה כי אנשי מחנה האי־מונים לא הורשו להיכנס למחנה העבודה.

הלגה גרביץ מסרה עוד כי מחנה העבודה בטרווניקי חוסל ב־3.11.43 באקציה שכונתה ב"חג הקציר". באותו יום נרצחו במחנה כל עובדי המפעל היהודים — כ־6,000 עצירים, שהובאו אל הבורות שהוכנו מראש, נורו ונזרקו אליהם. המעשה בוצע על־ידי קומנדו מיוחד שהובא למקום, ואשר אנשיו, שכונו "יחידות השריפה", נורו למוות לאחר ביצוע המשימה.

העדה מסרה עוד כי בסך הכל נפלו קורבן במבצע זה ובמבצעים אחרים באזור לובלין באותה עת כ־42 אלף איש מכל יושבי המחנה. רבים מהם היו יהודים שהובאו מגטו וארשה למפעלים שהוקמו במחנות טרווניקי ופוניאטובה. בין היתר, הוקם שם מפעל לסוכר, ובו עבדו

ששום מסמך מתוך עשרות המסמכים שהוגשו, לא התייחס ישירות לדמיאניוק או ל"איוואן האיום". להוציא את העובדה, שלפי טענת התביעה היה איוואן במחנה טרווניקי. במהלך המשפט עד כה, רווח כי מחנה טרווניקי שימש מרכז אימונים לאנשי האס־אס ולעובדי הכפייה — אוקראינים, רוסים, לאטבים ואחרים, ששירתו לצידם של הגרמנים במחנות ההשמדה באזור זה — ביניהם טרבלינקה וסוביבור.

מכל מקום, התובע הבהיר כי באמצעות המסמכים הרבים שהגיש, ושהוא עומד להגיש בהמשך חקירתו את העדה מגרמניה בהתחדש המשפט ביום ב', הוא מבקש לאמת, בין היתר, את התיאו־ריות, וכן פרטים שונים של מפקדי מחנה טרווניקי. במסמך אחד שה־גיש, למשל, מפורטת בקשה של מפקד האס־אס והמשטרה באזור

בין מסמכים אלה היה צילום של בקשה חתומה על־ידי טויפל, ל־הארכת תוקף אשרה לשהייתו בארה"ב. במסמך זה צויין כי הארכת שהייתו ושהיית אשתו ובתו בארה"ב, אושרה כבר פעמיים — האחת מ־15.5.65 ועד 1970, והשניה מ־22.5.70 עד 14.5.73. כן הוגשה לבית המשפט תעודת פטירה של טויפל מתאריך 26.7.78.

מסמך אחר שהוגש, מתייחס לאוקראיני בשם רמטוניק, שהיה שומר לצד אנשי האס־אס בטר־ווניקי. הוא יצא לחופשה באוקטובר 1941, אך לא חזר למחנה והוכרז לעריק, ובמסמך צויין כי הוא "נמלט אל הבנדריסטים" (הכוונה לפרטיזנים) ואז הוכרז כעריק.

עו"ד שפטל נקרא לסדר בשל רמזיו על "מטרות למענן נשכר אולם זה"

(ע), תקרית חמורה התרחשה אתמול במשפט דמיאניוק בירוש־לים, כאשר הסניגור הישראלי, עו"ד יורם שפטל, נגוף קשות השופט כי יוצא מן הכלים. "אם ימשיך להתבטא בסגנון בוטה ושחצני". היה זה בעקבות הדברים שהשמיע שפטל, שגבלו, לדברי השופטים, בזילות בית המשפט המחוזי.

העימות היה בישיבת הבוקר בעת שהעדה הלגה גרביץ, פרקליטת מחוז המבורג, גרמניה, המשיכה להשמיע עדותה [illegible] התובע [illegible] בפניה [illegible] ומסמכים שונים [illegible] למחנה טרווניקי. בשלב מסוים של החקירה קם עו"ד שפטל וביקש להפסיק את חקירת העדה לגבי אותם תמונות ומסמכים, בטענה כי הדברים הללו ממילא אינם שנויים

מאחר שהוחתם של גלובוצניק (שהיה מפקד האס־אס באזור לובלין) למשל, או של מפקד מחנה

אלף יהודים אם כן, למה להעלות כאן דברים המוסכמים על הכל — אלא אם כן נעשה הדבר למטרות

"לשם מה כל הסיפורים האלה, שאין חולקים עליהם, שאל הסניגור שפטל • והשופט השיב: "למה להתבטא בסגנון כזה, אני מכבד את התנהגותם של הסניגורים האמריקאים, אך הדברים מבישים כשהם נשמעים מפיו של עורך דין ישראלי"

טרווניקי, קרל שטרייבל, איננה שנויה במחלוקת.

השופט טל: גם הצגנה מאריכה

כאן העיר השופט צבי טל כי הוא תמה על הדרישה זו, שהרי הסניגוריה

[illegible]. כאן הוסיף עו"ד שפטל: "מטרות שבשבילן אף שכרו את האולם הזה".

אב בית הדין, השופט דב לוין, הגיב בזעם, והודיע: "אנו קוראים את אדוני לסדר, אני מבקש ממנו שי־משיך את דבריו בזהירות — אחרת נאלץ להאשימו בביזוי הדין".

על כך העיר שפטל, כי לא התכוון לכך שבית המשפט הוא ששכר את האולם.

השופט לוין ברוגזה ובהרמת קול: "אני קורא את אדוני לסדר בפעם השניה. אם ימשיך בסגנון הזה — ימצא את עצמו בחוץ". השופט הו־סיף, כי הוא מעריך מאד את התנה־גותם של הסניגורים האמריקאים, עורכי הדין אוקונור וגיל, "אבל לא כן אדוני, ובמיוחד מפליא ומביש שהדברים נשמעים מפיו של עורך־דין ישראלי".

שפטל התנצל: לא התכוונתי שמנהלים כאן משפט ראווה

בעקבות התקרית יזמן שפטל

במהלך ההפסקה בדיונים אל לשכתו של אב בית הדין, ביחד עם נציגי התביעה והסניגוריה. בדיון משותף עם שלושת השופטים, דב לוין, צבי טל ודליה דורנר, לובנה פעם נוספת התקרית, ומשום כך גם התארכה ההפסקה.

כאשר חזרו השופטים לאולם, ביקש שפטל למסור הודעה: "במהלך ההתייעצות שהיתה בלשכת השופטים התנצלתי בפני כבודכם, ואני רוצה לשוב ולהתנצל באולם זה, על הערה שנפלטה מפי, בקשר לשכירת אולם בנייני־האומה לשמש למשפט זה, שניתן היה להבין ממנה כאילו בית המשפט מנהל כאן משפט־ראווה. גם בעבר היו מספר התבטאויות מצידי, שניתן להבינן כאילו מנהל בית־משפט זה משפט ראווה — לא זו היתה כוונת הדברים. מכל מקום", — הוסיף שפטל — "בעקבות דבריו הנרגשים והאבהיים של אב בית הדין הנכבד בלשכתו בהפסקה, ברצוני להביע את התנצלותי הכנה, מה גם שלא היתה כוונה רעה בדבריי".

השופט לוין הגיב על כך: "שמענו את הדברים, רשמנו אותם בפנינו, ואנו מקווים מאד שבעתיד לא יישמעו עוד הערות מיותרות כגון אלו שנשמעו".

שפטל: "בעקבות דבריו הנרגשים והאבהיים של אב בית הדין הנכבד בלשכתו בהפסקה, ברצוני להביע את התנצלותי מעומק לבי על דברי, שהשתמע מהם כאילו מנהל כאן בית המשפט משפט ראווה — לא זו היתה כוונת הדברים"

במחלוקת. "למה להביא את כל הסי־פורים הללו" — הוסיף שפטל.

על כך הגיב השופט לוין: "מדוע להתבטא בסגנון כזה?"

שפטל: "אני מתנצל, אבל מן הראוי לצמצם את עדותה של הגברת מגרמניה לשאלות השנויות במחלוקת, ובעיקר לשאלה החשובה ביותר — זהותו של הנאשם. זאת

עצמה נוהגת לא אחת לקיים חקירה־נגדית מרוקמת ביותר, גם בנושאים שאינם שנויים במחלוקת.

שפטל השיב: "החקירה הנגדית שאנו עורכים — נועדה בדרך כלל לבחון את זכרונם של העדים. לגבי המצב כאן — האם הסניגור אוקונור ניסה לחלוק, ולו ברמז, שבטרבלינקה הושמדו 870

החברה להגנת הטבע

פסח – עונת הטיולים בקיטנות ומחנות נודדים

לטייל בחרמון ובעמק החולה, מקורות הירדן וצפון הגולן, לקנות משמורת הר מירון, נחל עמוד ויער ברעם.

לעלות לאידמית, לבקר במונפור, לטפס לגלבוע ולפסגת התבור, לרדת לנגב למכתש רמון, בקעת ים המלח והר סדום.

לילדים בכיתות ה'־ט' קיטנות בבתי ספר שדה

פעילות מרתקת, מגורים בחדרים עם שרותים צמודים, 5 ארוחות ביום (בשר), הדרכה צמודה, חובש ומלווים בשק – צמודים.

כיתות	תאריך	בית ספר שדה	פעילות מיוחדת
ה'־ו'	5־9.4	אלון תבור	רכיבת סוסים
ו'־ז'	8־11.4	מירון	רכיבת סוסים
	5־9.4	אכזיב	חקר מערות
ז'־ח'	5־9.4	חרמון	שלג וגלישה בחרמון
		עין גדי	רכיבת גמלים
ה'־ט'	9־12.4	הר הנגב	מסלולים אתגריים

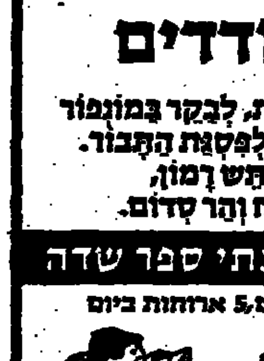

מחנות נודדים לנוער ומבוגרים

לטייל במסלולים בלתי מוכרים, לצפות בנופים מזוויות בלתי שגרתיות, לעסוק בנושאי טבע וחי מעניינים: עולם הזוחלים, מחנה צפרות באי־לת, טיולי גמלים במדבר.

להנות מהווי סביב המדורה עם לינה תחת כיפת השמיים.

הטיולים בנגב, גולן והחרמון, שמורת הר מירון, מירושלים לעין גדי ועוד...

לפרטים והרשמה (באמצעות כרטיסי אשראי)
מח' טיולים רח' השפלה 3, ת"א 03־382501
ובסניפי החברה: ירושלים: 02־222357, חיפה: 04־664135
כרמיאל: 04־981010, באר שבע: 057־32156

ישראכרט

מקס עדן / מריאל תקשורת

במרכז הארצי למטייל של החברה להגנת הטבע
רח' השפלה 3 ת"א, וכן בסניפי "החברה":
ספרים, מסלולי טיולים, מפות וציוד טיולים ומחנאות

בדיון בעתירת נאמני הר הבית לבג"ץ:

קולק: נמנע אכיפתם של חוקי התכנון והעתיקות בהר הבית

בשל הרגישות הדתית והפוליטית של המקום • פרקליטות המדינה הודתה כי במקום נעשות פעולות הסותרות את החוק

מאת נדב שרגאי
כתב "הארץ" בירושלים

פרקליטות המדינה הודתה אתמול בשמו של היועץ המשפטי לממשלה, כי בהר־הבית נעשות פעולות הד סותרות את חוק התכנון והבניה ואת חוק העתיקות.

הפרקליטות הודיעה על כך בדיון בבג"ץ בעתירת נאמני הר־הבית כי המדינה ועיריית ירושלים יאכפו חוקים אלה על הר־הבית.

עם זאת, הבהיר עו"ד רנאטו יארק, כי המדינה אינה מתכוונת לאכוף חוקים אלה בתחום הר־הבית, בשל ייחודו של המקום והרגישות הפוליטית הדתית שלו.

יארק טען עוד כי הנושא אינו בר־שיפוט.

בתחילת הדיון שאלו השופטים, אהרן ברק ושלמה לוין, מדוע לא נמסר החומר שהציגו נאמני הר־הבית בעתירתם - לחקירת המשטרה. החומר שבו מדובר מפרט שורה של פעולות שנעשות על־ידי הוואקף, שתכליתן, לדברי העותרים - השמדת כל שריד או מונומנט יהודי על הר־הבית. עו"ד יארק השיב כי המשטרה אינה עוסקת בזה

טדי קולק

קירות של עבירות על חוק העתיקות וחוק התכנון והבניה. "הבכלל הר־הבית יוצר בעיה קשה וסבוכה".

השופט שלמה לוין: "זו תשובה פורמאלית. השאלה היא האם לא תוכלו לקיים חקירה".

עו"ד יארק: "העובדות ידועות לנו בנושא זה. למעשה אנו יודעים היטב מה שקורה, הרשויות יודעות. אנו

מודעים לכך שיש שם בעיה ואנו לא מאושרים ממנה, אך זה מקום שלא דומה לשום מקום אחר בעולם. איננו נוהגים שם לפי חוק העתיקות וחוק התכנון, ואין כוונה לעשות כך בעתיד. נכון שרגישות הנושא גרמה לכך שהוא לא טופל בדרך הרגילה. איננו מזלזלים ברצינות העניין, אין ויכוח שנעשים על הר־הבית מעשים בלתי חוקיים. הויכוח הוא מה צריך לעשות עקב כך. היועץ המשפטי מקבל את עמדת המשטרה שלא להוקיע".

בשם המדינה הגישו בין היתר תצהירי תשובה, ראש עיריית י־רושלים, טדי קולק, והארכיאולוג מחוז ירושלים, דן בהט. בהט הודה כי אכן מתבצעות עבירות מסויימות על חוק העתיקות בשטח ההר, אך הבהיר כי "המצב אינו שחור משחור, כפי שמתארים אותו העותרים". טדי קולק הכחיש את מרבית טענותיהם של נאמני הר־הבית, אולם הודה כי במקום נבנו במות תפילה חדשות, שעל־פי אותן הפרשנויות מהוות עבירה על החוק. קולק הבהיר כי למרות זאת אין כוונה להפעיל את חוק התכנון והבניה במקום, בשל רגישות דתית ופוליטית.

במפגש "קול אל קול" בקול ישראל:

פרס נשאל על הפקעת אדמות, אלימות הצבא ומעצר מינהלי

במסגרת התכנית השיב פרס על שאלות מירדן, מלבנון וממצרים • נדחו על הסף שאלות מגורמי אש"ף

מאת לילי גלילי
סופרת "הארץ"

"מפגש קול־אל־קול, שיוביל ל־מפגש פנים־אל־פנים" — כך סיכם אתמול [illegible] ראש הממשלה ושר החוץ, שמעון פרס, את השי־חות שבהן השיב מאולפני "קול ישראל" בערבית על כ־40 שאלות שהפנו אליו טלפונית ממדינות ערב, וכן מערביי ישראל והשטחים. כ־50 שאלות אחרות, שהגיעו

לאולפן המיוחד שהוקם בבריטניה לריכוז פניות ממדינות ערב ולאולפן בירושלים — נדחו מחוסר זמן. זאת, על אף שהמשדר הוארך משעה אחת שיועדה לו לכמעט שעתיים.

מרבית השאלות ממדינות ערב הגיעו מירדן, לבנון ומצרים. חבר פרלמנט מירדן הפנה שאלה בנושא הפקעת אדמות בגדה, פונה לא מזוהה הקשה מדוע אין מעמידים את פורעי ד"ר־יאסין למשפט כמו את דמיאניוק, ותושב דרום־לבנון ביקש לשמוע את דעתו של פרס בנושא מעורבות סוריה ואיראן בלבנון. שאלות רבות עסקו בסוגיית הוועידה הבינלאומית. ערביי השט־חים הציגו שאלות קונקרטיות יותר, כמו הפקעת אדמות, אלימות החיי־לים ומעצרים מינהליים.

ראש ממשלת מצרים לשעבר, ד"ר מוסטפה חליל, נשא במשדר

ברכה מיוחדת לציון שמונה שנים לחתימת חוזה השלום, ויחד עם פרס הביע תקווה להמשך מהלכים לש־לום כולל. בחלק מן השיחות נמנעו המטלפנים מלהזדהות בשמם או אף בשם מדינתם, אך עורכי המשדר מעריכים כי שיחות אלו הגיעו מסוריה ומאלג'יר. בימים שקדמו למשדר, הגיעו ל"קול ישראל" פניות גם מאנשים שביקשו לבדוק אם ניתן יהיה להפנות שאלות מנציגי אש"ף בחו"ל. פניות אלו נדחו על הסף, בהסבר כי מדיניות ישראל והחוק אינם מאפשרים מגע מסוג זה.

בסיום המשדר, שסוקר בהרחבה על־ידי כלי־תקשורת מכל העולם, אמר פרס כי הופתע מן הרמה המתונה של השאלות, אך הודאג לגלות כי רבים לוקים במידע מוטעה ומעוות.

חברות ממשלתיות העומדות בפני מכירה לציבור יוכלו לגייס הון בשוק הבריטי

מאת שאול צדקא

חברות ממשלתיות העומדות בפני מכירה לציבור "יגייסו כספים גם בשוק ההון הבריטי". הצעה זו הועלתה בשיחות שניהל אתמול בלונדון שר הכלכלה, גד יעקבי, עם ראשי "כוח המשימה הכלכלי" למען ישראל.

אנשי עסקים, מנהלי חברות, בנקים ופעילי "בונדס" המשתתפים ב"כוח המשימה הכלכלי" בדקו שורה של רעיונות בהם יבוא לידי ביטוי נסיונה של בריטניה בהנפקת מניות לציבור של קונצרנים ממלכתיים. אחד מהם יהיה כינוס של סמינר מיוחד בנושא זה בהשתתפות פקידים בכירים, אשר יגיעו לצורך זה לארץ.

רעיון נוסף אשר נדון בין השר לאנשי העסקים, הוא להקים רשת שיווק מרכזית אשר תשרת את החברות הישראליות הקטנות המבקשות לייצא את מוצריהן לבריטניה, השוק הגדול ביותר באירופה עבורן. לורד וזה, נשיאה של חברת "מרקס אנד ספנסר" הביע נכונות לצאת לגרמניה ולהרצות שם על הקמת כוח משימה לזה שהוקם בלונדון.

מת העתונאי והעורך חיים איזק

מאת סופר "הארץ" לענייני תרבות

העיתונאי והמתרגם חיים איזק, מת שלשום אחה"צ מהתקף לב. בן 66 היה במותו.

חיים איזק נולד בגרמניה ועלה לארץ בגיל 15. קיבל חינוך תורני וכללי ומ־1946 היה חבר מערכת "דבר" ושימש בה בתפקידים שונים, ככתב פרלמנטרי, כתב מדיני, בעל טור בעתון, עורך חדשות, שליח העתון בארה"ב ולאחר מכן מזכיר המערכת של העתון. ב־1980 נתמנה עורך העתון "אמר". היה חבר ועדת העורכים במשך שנים.

איזק הירבה לתרגם מגרמנית, ובשנה שעברה הוענקה לו מדליית גיתה על תרומתו לתרבות הגרמנית. כן היה חתן פרס טשרניחובסקי לתרגומי מופת ב־1969, ופרס סוקו־לוב לעיתונות ב־1984.

חיים איזק לא הצליח להשלים את תרגום "העבבדושה" של גינטר גראס. לצורך תרגום ספר זה, כמו לצורך תרגום "דג ופוח", השתתף איזק בסמינר מתרגמים, שערך גראס בגרמניה למתרגמים מארצות שונות, שהתמודדו עם תרגום ספריו.

הוא תרגם כארבעים ספרים, ביניהם את מכתבי הרצל, כתבי פסטלוצי, כתבי יונג, פרויד ובודקרט, היינריך בל, זיגפריד לנץ, מקס פריש, אליאס קנטי ויד־מני קפקא. בקרוב יראו אור תרג־מים שהשלים מאנגלית לספריהם של ג'והן אפדייק וג'. בי. פריסטלי.

בין היתר תרגם את ספריו הי־דועים של היינריך בל "קתרינה בלום" ו"תמונה קבוצתית עם גברת", "תוף הפח" של גינטר גראס ו"שעור גרמנית" של זיגפריד לנץ. כן תרגם את "מהלך ההיסטוריה הגרמנית" של ג'. פ. טיילור, מכתבי הרצל, זיגמונד פרויד, יונג, יוסף פרנץ קפקא ועוד.

טעות שלנו

במדור "שיחת היום" אתמול פורסמה בטעות תמונתו של ח"כ יצחק פרץ במקום תמונתו של המראיין בשיחה, עמיר פרץ, ראש מועצת שדרות.

ערכה את העמוד: עדה אושפיז

יגאל אפרתי הובא למנוחות

(עש"ת). יגאל אפרתי ז"ל, מחלוצי תעשיית הסרטים בישראל, הובא ביום חמישי למנוחות בגבעת שאול בירושלים. מאות מידידיו ומכריו, ובהם ראשי הקולנוע בארץ, השתתפו בהלוויה.

אפרתי היה בן 57 במותו.

המנוח הקים לפני כ־30 שנה את שירות הסרטים הישראלי במשרד החינוך והתרבות וניהל אותו עד יום מותו. ביוזמתו ובהשראתו הפיק השירות אלפי סרטים בכל שטחי החיים בארץ.

בהדרכתו זכו לעידוד בעלי מקצוע רבים בקולנוע הישראלי.

יגאל אפרתי היה בוגר בית הספר "מקווה ישראל" והאוניברסיטה העברית בירושלים ונימנה עם לוחמי הגדוד הראשון בפלמ"ח. היה ממייסדי קבוצת המשוררים "לקראת" ורבים משיריו פורסמו במוספים הספרותיים.

בקו הבריאות

לשכת דובר קופת חולים הכללית והמרכז לחנוך לבריאות עורכים:

קו פתוח לקופת חולים

צוות רופאים ומומחים
מבית חולים מאיר כ"ס, מרפאת זמנהוף בת־יא
מרפאת לין בחיפה ובית יוספטל באילת
ישיבו טלפונית לשאלות הציבור
בנושא:

אלרגיה

כל מה שרצית לדעת, כל מה שאתה חייב לדעת על בעיות אלרגיות
במבצע מיוחד שיערך ביום שני 30.3.87
בין השעות 16:00-19:00 בהשתתפות:

צוות המרכז:
ד"ר כרמי גלר־ברנשטיין ד"ר ורה רדוש
ד"ר יוסף מקורי ד"ר ארנון גולדברג
03/433500 03/433300
03/433306 03/217078

צוות חיפה:
ד"ר ראובן ברונשטיין ד"ר חיים ביצ'ציו
04/568290 04/568291

אילת:
ד"ר אדוארד חרדון
059-73151

עם יוקר בריאות!
ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
קופת חולים

השנה בפסח חופשה שונה

במלון "מצפה הימים"

בואו להתרענן בחופשה מסוג אחר
באוירה של טבע מבית ומחוץ
מלון מצפה הימים מקום מיוחד במינו
המשלב יופי בריאות והנאה

לרשותכם:
* תפריט צמחוני בלבד.
* סיורים רגליים באזור.
* סאונה וג'קוזי.
* התעמלות מסוגים שונים.

והכל במחירים נוחים.

שבוע הבריאות הקרוב יתקיים בין התאריכים 10.5.87־15.5.87

פרטים נוספים בטל' 06־937013־4
מלון מצפה הימים
כביש ראש פינה צפת.

לאסתר ויוסף מזרחי

מזל טוב לנשואי הבת

אידית עם בחיל אילן

הארץ

אסטל וד"ר ישראל שטיינר

חובקים בת
איילת
נכדה ל:
ורה וולטר דוביגשטיין — מלוי ופריץ שטיינר

ירושלים מרץ 1987

לנעלי בריל

ברכות לרגל
פתיחות חנות המפעל
החדשה
בדיזנגוף 140, תל־אביב

פרסום אדמון
דוד אדמון משה טנייר
וצוות העובדים

בנק טפחות

הודעה

לצערינו נקטו עובדי הבנק עיצומים שלא באישור ההסתדרות אשר אינם מאפשרים לנו לנהל את העסקים באורח תקין. ואנו נאלצים לסגור את משרדי הבנק ואת סניפיו החל מיום שישי ה־27.3.87. אנו מצטערים על אי הנעימות שתיגרם ואנו מקווים שהעובדים יחזרו בהקדם לעבודה תקינה ונוכל לחדש את פעילות הבנק ואת שרותנו לכל לקוחותינו ולכל אלה העומדים בקשרי מסחר עמנו.

הנהלת בנק טפחות

מר מישל גזפלין, מנכ"ל מלון הייאט ריג'נסי ירושלים (משמאל) מקדם את פני מר רפי פרבר, מנכ"ל משרד התיירות (מימין) בבואו לאתר המלון, כדי לעמוד מקרוב על שלבי הבניה האחרונים לפני פתיחת המלון. מר פרבר קבל הסברים מפי מר גזפלין והנהלת המלון על המתקנים והשרותים החדשים אשר המלון יציע לאורחיו.
מר פרבר הביע התרשמותו מהסיור ובירך את צוות המלון לקראת פתיחת המלון. (מ).

קיבוץ הדרוך בשיתוף עם אמרסון קולג' האנגליה

כנס אביב

10 עד ה־15 לאפריל

התעוררות לקהילה/ האנתרופוסופיה והתרבות המודרנית

מרצים: קון האן המטן – השילוש של המבנה החברתי
גלון המסון – חינוך ולדורף
ישעיהו בראהרון – האנתרופוסופיה והשאלה החברתית
סדנאות: משפחה וקהילה, התפתחות חברתית, חינוך ולדורף, קיבוץ, ארכיטקטורה, צייר, עיצוב דיבור, אוריתמיה
יוטאורות בכנס: יצחק בראהרון – הקיבוץ כחברה אחרת
חבר הכנסת דראושה – יהודים וערבים בארץ ישראל
מוקי צור – מקורות הקיבוץ
הכנס יערך בשפה האנגלית
פרטים והרשמה קיבוץ הדרוך
דואר נע מגרות עילית 17930 טל' 04-965655 04-868457

לרשותכם מסעדה צמחונית "אירוח כפרי" ומיטת טבעות

לבחור שורשי ממשפחה טובה
אני מיוחדת ורגישה, נאה מאוד וגבוהה
בת 22 סטודנטית לאנגלית
באם הנך גבוה ומעניין וכוונתך
רצינית בלבד

כתוב אלי בהקדם
ת.ד. 16310/12 ת"א

מרחב התכנון מקומי ירושלים
חוק התכנון והבניה
תשכ"ה 1965
הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה התשכ"ה־1965 כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז ירושלים, החליטה, באישור שר הפנים לאשר שינוי תכנית מתאר מקומית הנקראת: "תכנית מס' 2782, שינוי מס' 1/84 לתכנית מפורטת מס' 2782 ושינוי מס' 1/84 לתכנית מס' 2626.

ואלה השטחים הכלולים בתכנית: ירושלים, שכונת תלפיות מזרח, רח' משה ברזוק, רח' אליהו חכים, רח' אליעזר קשאני, חלק מיחידת תכנון 05 שבתכנית מס' 2782. שטח בין קואורדינטות אורך 172.440 – 172.315 ובין קואורדינטות רוחב 128.070 – 128.225.

עיקרי הוראות התכנית:

א. שינוי יעוד משטח ציבורי פתוח לשטח ספורט, ושינוי יעוד משטח ספורט לאזור מגורים מיוחד.

ב. שינוי יעוד שטח משטח למגרשי טניס לשטח ספורט, הכולל בריכת שחיה ושרותים נילווים.

ג. שינוי בינוי ופיתוח מאושרים וקביעת בינוי חדש לפי נספחי בינוי ופיתוח.

ד. שינוי גבול בין שטח ציבורי פתוח לבין שטח ספורט.

הודעה על הפקדת השינוי האמור, פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3387 מיום 28.9.86 עמ' 3384.

השינוי האמור, בצורה שאושרה הועדה המחוזית ביחד עם התשריט המצורף אליו נמצא במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה ירושלים וכל המעונין רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שבהם משרדים האמורים פתוחים לקהל, במחלקת מתכנן העיר, רח' הלל 23 ירושלים.

אלי מויאל
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז ירושלים

שערי המניות

שם המניה		השער אתמול	המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש שח ע"נ
בנקים שאינם נכללים בהסדר ההצמדה						
אגוד ש		25400	17			−17
המבנה 0.1		2160	1849	−20	−0.9	−1330
המבנה א 0.5		1205	3566			+207
המבנה אפ 3		1870	2593	+100	+5.7	+2518
כללי לא בהסדר		27800	250			
בנק צנאבר 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
בנק צנאבר 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
בנק בינלאומי 05		5530	5709	+120	+2.2	+7951
ט.ב.ג. 0.5		7120	3586	+200	+2.9	+4888
בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה						
אידיבי רג 100.0		91280	471	+180	+0.2	+98
אידיבי ב 100.0		90890	1	−500	−0.5	−1
אידיבי בכ א		352200	1	+1700	+0.5	+12
אגוד 0.1		67670	185	+10		+233
דיסקונט ב	שב	117450				
דיסקונט א		115900	225	−600	−0.5	−421
דיסקונט שה 3		13650	38	−53	−0.4	−63
המזרחי ש		37360	935	−100	−0.3	−399
המזרחי ם	שב	37720				
המזרחי שה 9		17020	28	−120	−0.7	−28
הפועלים מבב		95800	.6			
הפועלים ש		61780	1150			
הפועלים ם		61750	91	−30	−0.1	−91
כללי א 1.0		158500	5			−4
כללי שה 7	שב	7575				
בלל 0.1		39200	3062	−70	−0.2	−1078
בלל שה 11		14700	482	−100	−0.7	−561
מימון ומסחר 1.0	שב	52500				
מימון ומסחר 5.0		26899		−51	−0.2	−15
בנקים למשכנתאות						
אדנים 0.1		35400	40	+300	+0.9	+25
לאומשכן ש		9860	261	+200	+2.1	+324
לאומשכן ם		10800	175	+300	+3.1	+220
כרמל ש		3600	85	+10	+0.2	+23
כרמל שה 1		3800	25	−74	−1.9	−123
בנין ב' 5.0		12501	50	−399	−3.1	−5
פת משכ ש		3900	1250	+130	+3.5	+1468
משכן ב ש		3619	985			−189
עצמאות 0.1		17450	500	+100	+0.6	+268
טפחות מבכ ש			—	הפסקת	מסחר	—
טפחות רג ש			—	הפסקת	מסחר	—
טפחות שה 1			—	הפסקת	מסחר	—
טפחות שה 2			—	הפסקת	מסחר	—
יעקר 1.0		1850				
יעקר 5.0		1120	602	−20	−1.8	−451
מירב 1.0		8750	417	−70	−0.8	−195
מוסדות מימון						
שלמון אש		1089	12720	+39	+4	+12645
החקלאות מבכ א	לצ	364401				
החקלאות מבכ ב	לצ	165550				
לאומי תעש' א ש		14600	331	+400	+2.8	+605
פתוח תעש' מבכ	לצ	193540				+1
פת תעש' בכ 3	לצ	300000				
פת תעש' בכ 32	לצ	182800				
פת תעש' בכ 33	לצ	192000				
פת תעש' בכ ד	לצ	181000				
פת תעש' בכ דד	לצ	69043				
מרכז קבלנים 5.0		1375	3180	+15	+1.1	+452
תיירות בכ	לצ	192000				
כלל ליסינג 0.1א		30100	148	+1100	+3.8	+216
כלל ליסינג 0.5ב		25250	309			+15
כלל ליסינג אופ		21150	23	+800	+3.9	+198
ביטוח						
איתן			—	הפסקת	מסחר	—
אררט 0.1		1732	135	−18	−1	−135
אררט א 0.5		937	628			−578
בטוח משנה 0.1		788	1981			−1337
בטוח משנה 0.5	תב	353	6385	+18	+5.4	+25141
הדר 1.0		410	10856			−6803
הדר 5.0		280	26285			+545
הדר אפ סד 2		227	38611			−4961
הסנה ש		439	65923	+19	+4.5	+102578
הפניקס 0.1	תב	817	4639	+40	+5.2	+8129
הפניקס 0.5		720	740	+47	+1	−186
המגדל-הראל 1.0		8100	378	+270	+3.5	+3594
המגדל-הראל 5.0	תב	4750	1986	+250	+5.6	+1839
מנורה 1.0		2700	135			
מנורה 5.0		1349	380	+59	+5	+780
סהר ג 1.0		8200	981	+350	+4.5	+806
סקוריטס 0.1		1426	915	+31	+2.2	+881
צור ש		400	4748			−22
ציון החזקות 1.0		12400	6	−200	−1.6	−6
ציון החזקות 5.0	תב	3580	213	−340	−8.9	−319
מסחר						
אינטר גאמא 1 ש		9180	500	+300	+3.4	+387
אינטר גאמא 5 ש		6830	1096			−168
מאיר עוזיא 1.0		1328	3315	−11	−0.8	−1715
כלל מזר		433	35745	+18	+4.5	+70502
אמת 4		340	18458			−5176
אמת 2		150.5	16500	+7	+4.9	+107069
קריסטל 1.0		922	1564			−133
רפק 0.1		40000	12.1	+1000	+2.6	+2.1
רפק 0.5	בכ	17765		−935	−5	−158
שופרסל א 2.0		13750	1237	+650	+5	+1829
שופרסל ב 10.0	תב	11450	1534	+750	+7	+3723
שירותים						
דלק ג ש		6525	3936	+135	+2.1	+3858
הראל 1.0		2851	20			−20
הראל 5.0	בכ	2456	50	−24	−1	−43
מבנות הספקה 0.1		28000	124			−123
מבנות הספקה 0.5		13900	365	+600	+4.5	+585
קידר 0.1		1480	5225	+10	+0.7	+2136
קידר 1.0		382	135384	+14	+3.8	+133683
חברת השקעל 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
מוס' שיכון 0.1		3445	553			+96
מוס' שיכון 0.5		1668	3350			−3125
קונסורטיום 0.1		3980	437			
קונסורטיום 0.5		3090	538			−584
מלונות ושירותי תיירות						
קופל 1.0		4780	85	−120	−2.5	−85
קופל אפ 1		3069	161			−144
גלי זהר 1.0		5800	6			
גלי זהר 5.0		4193		+82	+2	+48.6
מלונות דן 1.0		1960	725	+30	+1.6	+448
מלונות דן 5.0	תב	1580	1500	+100	+6.8	+1859
חוף האלמוג 1.0		6550	99	+15	+0.2	+26
כנס מר 1 ש		2684	275	+110	+4.3	+200
מלונות הירדן		2560	306	+10	+0.4	+158
מחשבים ושירותי מחשבים						
איכות מחשבים		1675	1550	+30	+1.9	+3520
רשת מימון 1.0		13000	171	−650	−4.8	−326
תילב 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
יצא 1.0		11700	68			−53
כלל מחשבים 1.0		14400	42	+500	+3.6	+52
מ.ל.ל. 1.0		12950	52	−50	−0.4	−72
מ.ל.ל. 5.0		4410	356			+44
משכ מחשבים 1.0		701	1425			
משוב אפ'		584	200			
ניקוב מחשבים 1	תב	2495	930	+195	+8.5	+992
ניקוב מחש' 5		1207	8048			−5
ניקוב אפ סד 2		5511	518	+11	+0.2	+431
תים מחשבים 1.0		1357	5275			+3098
נדל"ן, בינוי ופיתוח						
אבנים בינוי 15			—	הפסקת	מסחר	—
אבנים בינוי 75			—	הפסקת	מסחר	—
אורן 1.0		729	3015	−20	−2.7	−2115
אורן 5.0		355	1340			−1198
אזורים 1.0		1319	22226	+39	+3.1	+16398
אזורים אפ		945	9071	+45	+5	+16798
אזורים אגח		166	32001	+7.5	+4.7	+93789
אלקו 1.0		487	4829	+7	+1.5	+11896
אל-רוב 1.0		1799	1891	−16	−0.9	−1406
אגמים 1.0	תב	4010	483	+250	+6.7	+956
אפריקה 0.1		60078	607	+1178	+2	+755
אפריקה 1.0		53000	933	+1600	+3.1	+1179
אפריקה אפ	תב	40400	168	+2500	+6.6	+187
אזים		2770	564	+60	+2.2	+233
אלדן 0.1	תב	4860	2385	+260	+5.7	+4361
אלדן 0.5	תב	3430	4966	+280	+8.9	+6642
בן-יקר גת 1.0		10601	508			−211
ברנוביץ 1.0		4265	544	+15	+0.4	+413
ברנוביץ 5.0	תב	3350	2123	+220	+7	+4979
דנקנר 1.0		7650	565	+150	+2	+426
דוזקר 1.0		558	500			
דוקר 5.0	בו	425	225	+4	+1	+241
דקר 0.1		500	1500	+13	+2.7	+905
דקר 0.5		375	1800	+5	+1.4	+2560
השכלל 1.0		1700	947	+13	+0.8	+265
השכלל 5.0		1270	2085	+11	+0.9	+2017
תלב 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
תלב 0.5			—	הפסקת	מסחר	—
גבנים ובנין		3795	2233			+191
גבים 0.1	תב	5560	2682	+480	+7.8	+4951
גבים 0.5	תב	4700	2346	+330	+7.6	+4355
השקעות הישוב ש		97000	570	+4000	+4.3	+863
ישפר 0.1		5600	960	+260	+4.9	+2369
ישראלום 1.0		1665	2200	−25	−1.5	−1948
ישרס 10.0	תב	23880	595	+1600	+7.2	+745
כנן פיתוח 1.0		11800	228	+300	+2.6	+268
כלל פל ז	תב	791	25571	+59	+8.1	+49353
לסקר 1.0	תב	6490	476	+590	+10	+1237
לסקר 5.0		3150	5214	+180	+3.5	+2794
מ.ת.ב. 1.0		528	15332			−9504
מ.ת.ב. אפ 2		366	7995			+953
מ.ת.ב. אגח		130.5	67260			−17258
מגורי בניה 1.0		918	7678	−17	−1.8	−8135
מישאל 5.0		493	6577	+8	+1.7	+10081
מגב 5.0		3070	364			−1513
מרלד 1.0		940	1798	+20	+2.2	+1301
לינשטיין 1.0		366	2879	+1	+0.2	+1072
לינשטיין 5.0		227	110134	+1	+0.4	+71988
ליפשיץ 1.0		2500	3461			+85
ליפשיץ 5.0		1870	1721	+11	+0.6	+639
נאות אביב 0.5			—	הפסקת	מסחר	—
נכסי אזורים		1460	3017	+60	+4.3	+10577
סהר החזקות 1.0		29600	38	+1000	+3.5	+106
סהר החזקות 5.0		28700	152	+500	+2.5	+79
סוף 1.0		7800		−100	−1.5	−52
סוף 5.0		3450	80	−34	−1	−30
עמר וסולל מר 1 ש		750	2337	−2	−0.3	−2382
עיר 5.0	תב	1851	1023	+90	+5.1	+9767
קיסריה 0.1		4842	582			−361
קיסריה 0.5		2370	550			−75
רובנין 1.0		505	9727			+106
רובנין 5.0		300	17007	+15	+4.5	+24002
רובנין אפ'		1555	1595			−867
רובנין אג"ח		142.5	99099	+4.5	+3.5	+101602
רסקו מבכ	תב	5880	233	+410	+7.5	+280
רסקו רג		5011	225	+1		+41
חקלאות						
מטעי הדר 0.1		3635	773	−10	−0.3	−1182
מטעי הדר 0.5		3270	215			−154
מהדרין 0.1		6861	662	+180	+2.7	+923
נכסי הדרים 1.0		1870	1729	−10	−0.5	−2129
פרי אור 0.5		2580	342	−70	−2.6	−436
שבוק 5.0		3796	706			
מזון וטבק						
אסם		1717	561	+17	+1	+65
גולדפרוסט 1.0	תב	3450	500	+300	+9.5	+802
גולדפרוסט 5.0		2620	641			
גולדפרוסט אפ 1	תב	1350	34	−80	−5.6	−98
דובק מב ש		6600	1659	+120	+1.9	+791
דובק מב ם		6600	1685	+120	+1.9	+1095
עלכל 1.0		1205	1313	−20	−1.6	−988
עלכל 5.0		890	1200	+10	+1.1	+710
פרי-גה 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
פרי-גה 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
טמפ בירה 1.0		37500	180	+890	+2.4	+174
טמפ בירה 5.0	תב	35330	104	+1950	+6.2	+155
יצהר 1.0		1680	1142			−62
יצהר א 5.0		962	5567	+8	+0.8	+6457
יצהר אפ 2		650	7321	+5	+0.8	+5502
מן 1.0	תב	1055	10509	+96	+10	+20051
מן 5.0	תב	598	6597	+51	+9.3	+11825
סנפרוסט 1.0		15800	368			−60
עלית		26850	687			−391
עסיס ב 0.5		561	16875	+17	+3.1	+29787
אבגל שקל 1		3624	421	+100	+2.8	+205
שמן מבכ א		7000	553			
טכסטיל והלבשה						
אתא מר 1 ש		875	5644	+48	+4.8	+3662
אופיס 1.0		1800	535			+66
אופנת ברוך 1.0		750	3785	+10	+1.4	+2885
אופנת ברוך 5.0		539	4858	+14	+2.7	+8865
[illegible]		531	6471	+33	+6.6	+18849
ארגמן רג ש		18100	185			+85
דלתא-גליל 1.0	תב	6200	2792	+420	+7.5	+2995
דלתא-גליל א 3.0		4800	2202	+225	+4.9	+8343
מטוית מאוחד 1		4600	13.7	−230	−4.8	−1634
מטוית מאוחד 5		2150	915.9			
ויסלבר 1.0		2170	725	−50	−2.5	−1035
ויסלבר 5.0		1620	1225			−86
חדיקן 1.0	תב	9050	260	−550	−5.7	−402
זיקית 1.0		3099	638	+119	+4	+1710
זיקית 5.0		2150	1626			−37
לודזיה 0.1		3480	218	+30	+0.9	+146
לודזיה 0.4		2690	2659	+100	+3.9	+3836
לינה 1.0		1284	2729	+40	+3.4	+5272
מים גליק		960	1228			−31
מקס 0.1		4700	400			−263
מקס 0.5		2970	433	+50	+1.7	+682
עים 1.0		683	8878	+18	+2.7	+11786
עים 5.0		363	6783			−2464
ענק טריקו 1 ש		496	13768			−2349
פולגת א 1		5250	1646	+250	+5	+1981
פולגת ב 4	תב	4050	4987	+240	+6.3	+8647
פלימן א 0.5		13250	145			−17
פרוטר		5300	150	−79	−1.5	−131
גיבור סבריה	בו	19552	260	+450	+2.4	+401
תעש החנון 1.0		2950	845			−861
מתכת ומוצריה						
אקבנט 5.0		3820	946	+120	+4.1	+1136
אורדן 0.1	תב	11650	1186	+800	+7.4	+2558
אורדן 0.5	תב	9601	384	+461	+5	+339
תעשיות שונות						
אלומית 1.0	תב	8100	835	+700	+9.5	+913
אלומית 5.0	תב	6196	781	+400	+6.9	+665
בכלים ש		44370	12	+1170	+2.7	+52
התבף 1.0		11380	401	+350	+3	+140
התבף 5.0		7580	786	+270	+3.7	+823
התבף אפ	תב	7440	458	+400	+5.7	+521
זיקה 1.0		5900	25			
זיקה 5.0		2701	400	+51	+1.9	+699.5
קוסמטות מח 1.0		4930	2097	+140	+2.9	+3677
קוסמטות מח 5.0		4710	467			−2
מתכת מרום 1.0		3500	1115			
כבלי ציון 1.0	תב	5180	2656	+250	+8.5	+5745
כבלי ציון 5.0		1995	2660	+70	+3.6	+1582
כבלי ציון אפ		730	4761	+31	+4.4	+8403
מכתן 1.0	תב	1160	1338	+60	+5.5	+1468
קרגל 1.0		419	16998	+19	+4.8	+24767
קרגל 5.0	תב	230	17507	+13	+6	+50951
נחושתן 0.1		59500	13	−1000	−1.7	−41
נחושתן 0.5		22630	174	+300	+1.3	+95
פקר פלדה 1.0		24000	128	+200	+0.8	+163
קינג 1.0		1235	1936			−78
קינג 5.0	תב	715	2874	+37	+5.5	+5195
קליל 1.0	תב	3581	777	+173	+5.5	+1863
קליל 5.0	תב	2701	642	+151	+5.9	+599
שלדות 5.0		14950	1917	−725	−4.6	−2121
תעשיות לכיש 1.0		1300	296	+31	+2.4	+934
תעשיות לכיש 5.0		889	4125	+39	+4.6	+6365
חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה						
אלביט 5.0		617500	39			−24
אלקו 0.1		9700	296	+400	+4.3	+662
אלקו 0.25 ש		6015	541	+290	+5.1	+1951
אלקו 0.25 ם	תב	5850	275	+329	+6	+1038
אלקטרה 0.1		2175	981			−197
אלקטרה א 0.5		1469	2883	+75	+5.4	+6278
אפ 5	תב	1220	1833	+65	+7.5	+3045
אגח 5	תב	145	33510	+8	+5.8	+95822
אלרון 5.0		497500	22	−1000	−0.2	−21
אריה 1.0		34872	612	+500	+1.5	+327
כלל תעש אלק		2760	4040	+60	+2.2	+3558
מקטרוניקס 1.0		3600	2304	+90	+2.6	+1001
מקטרוניקס 5.0		2790	3374	+90	+3.3	+1903
פימטגר 1.0		821	4511	+20	+2.5	+4861
פימטגר 5.0		670	7547	+21	+3.2	+7891
ציקלון 1.0		2490	108			
ציקלון 5.0	תב	1390	1252	+90	+6.9	+1136
קוגשטין אלד 1.	תב	6500	81	+320	+5.4	+419
קוגשטין אלד 5.	בו	5108	324	−52	−1	−16
ת.א.ת. 1.0		2209	1821	+25	+1.1	+1561
ת.א.ת. 5.0		1040	14366	+20	+2	+8878
ת.א.ת. אפ 1		28255	177	+500	+1.8	+168
תדאה	תב	1070	8502	+65	+6.3	+12677
מוצרי בניה						
א.ב. תעשיות 1.	תב	1590	2681	+75	+5.7	+3568
א.מ. אש		840	1509	+48	+5	+3109
א.מ. אגח	תב	139	5000	+7	+5.3	+55008
אלשל 5.0		9800	183	−400	−4.8	−122
אקרשטיין 1.0		1220	3969	+30	+2.5	+2520
אקרשטיין 5.0		980	2301	+9	+1	+8157
אקרשטיין אפ'		606	4748	+20	+3.4	+11832
אקרשטיין אגח		139	24058	+3	+2.2	+52344
בנין תוהיר 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
בנין תוהיר 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
בי-כון 1.0		1770	860			+194
בי-כון 5.0		714	1705			−295
פרוספקט 1.0	תב	10779	60	+980	+10	+293.6
פרוספקט 5.0		6500	984	−135	−2.1	−947
מ.ל.ב. 1.0		891	672			−25
מ.ל.ב. 5.0		680	500			
מודל השק בנעש	בו	766	360	+8	+1.1	+765
מזאיקה ולמקן 1	לצ	21366				
מזאיקה ולמקן 5	תב	18500	9	+1300	+7.6	+57
כימיה, גומי ופלסטיק						
אגן 5.0	תב	23000	1027	+1450	+6.2	+1428
אליאנס ב	תב	2640	190	+140	+5.6	+245
גל תעשיות 1.0		22600	98	+400	+1.8	+49
גל תעשיות 5.0		20400	105	+900	+4.6	+286
דקסטר 1.0		3501	292	+145	+4.3	+522
רשפים 0.1		5240	122			
רשפים 0.5	תב	1758	6791	+112	+6.8	+11859
חיפה כימ' 10.0	תב	945	16416	+54	+6.1	+27808
כבע ש		12380	1014	+260	+2.2	+647
ליפסקי 1.0	תב	3640	740	+200	+5.8	+571
ים המלח		3185	17256	+115	+3.8	+15121
פטרוכימים 10.0		646	39554	+28	+4.5	+61247
מקסימה 1.0		8700	64	+300	+3.6	+78
מקסימה 5.0		5750	485			−157
מקה כמיקל 1.0		9300	592			−529
סנו 1.0		29500	300	+900	+3.2	+644
סנו 5.0		25000	201	+720	+3	+615
פריקלאס		671	14991	+32	+5	+16828
פריקלאס אפ'		270	12085	+11	+4.3	+18859
קים כימיקל 1.0		7900	525	+200	+2.6	+722
ת.ג.ל. 1.0		4150	170	−186	−4.3	−259
ת.ג.ל. 5.0	בו	3605	47	+36	+1	+9
תא 5.0		17800	129			
פרוטארום 10.0		20220	201			−106
תרד א 5.0		13300	76			−36
עץ, נייר ודפוס						
כתר		294	25351	+10	+3.5	+22530
ושרן 1.0		11900	40			−40
ושרן 5.0		8565	64	+85	+1	+6
הגנג 1.0		8491	125	+100	+1.2	+191
יאה 1.0		6520	148	−10	−0.2	−173
לבידי אשקלון 1		806	6475			−1453
לבידי אשקלון אפ'		1435	888	+15	+1.1	+1604
מלס ב 0.5		63300	57			+38
מפעלי ניר 10.0		444500	172			−44
סקנדיה 1.0		4615	358			−259
רים 0.1		2940	1320	+100	+3.5	+1834
רים 0.4	תב	2429	4323	+134	+5.8	+4465
תפל ב 0.2		23400	409	+1100	+4.9	+507
אוזין 1.0		14964	68			−68
אוזין 5.0		6722	357	+100	+1.5	+594
הפנישה יהד		12300	299	+358	+3	+355
הגנפלק 1.0		2949	1946	+94	+3.3	+685
הגנפלק 5.0	בו	1970	1843	+20	+1	+1058

שם המניה		השער אתמול	המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש שח ע"נ
השקעות בתעשיה						
מרכזית ב 0.1		13344	256	+30	+0.2	+117
כור בכ' ש		1502800	.9	+15000	+1	.6
כלל תעש' 1.0		2850	28230	+117	+4.3	+53658
מאגדי טכנולוגיה		570	4863	+10	+1.8	+3078
חברות השקעה						
אוניק ש		9950	659	−30	−0.5	−515
אוריבי פתוח 2.0	תב	9480	4441	+480	+5.3	+6605
אינקונה 0.1		92	38348	+1	+1.1	+39521
אלגר ש		17970	158			−39
אלגר ם		17800	111			−71
אלרן ש	תב	6300	2350	+350	+5.9	+5455
אלרן ם	תב	6300	304	+350	+5.9	+325
אמישר בכ'	תב	2475	179.7	−275	−10	−354.5
אמיק 1.0		458	18490			−9856
אמיק 5.0	שב	431		+30	+5	+33214
גולית 1.0	תב	1820	1406	+120	+7.1	+1406
גואמריקנט 1.0		800	3345			−997
גואמריקנט 5.0		556	4629	−10	−1.8	−4194
חברה לישראל 1.0		22850	1986	+500	+2.2	+2157
חברה לישראל 5.0		19580	444	+500	+2.6	+1037
חלפנן 0.1		136800				
חלפנן 1.0 ש		30100	158			+47
אזגא א 0.5		29290	69			+12
פועלים השק ש		11313	1010	+112	+1	+28
דיסקונט השק ש	תב	6125	13646	+300	+5.2	+23473
מזרחי השק ש		38519	125	+1121	+3	+47
מגר השקע 12		12915		+100	+0.8	+39
חירון 1.0		3950	1125	−207	−5	−980
חירון 5.0		1850	2265			+952
ישום החזקות			—	הפסקת	מסחר	—
יפוא ש		16565	685			−567
ירדן א 0.1		3800	693			−70
כלל 10.0		1622	32954	+28	+1.8	+11735
כלל 50.0		1524	1036	+4	+0.3	+821
לנדק 0.1		3210	790	+110	+3.6	+457
לנדק 0.1		1310	997	−16	−1.2	−387
מגור 0.1		769	2198	+16	+2.1	+1147
מגור א 0.5		500	4523			−4518
אגח 1		127	5362			
עץ השק ב 0.1		5145	339	−155	−2.9	−350
עץ השק ב 0.5	בו	3756	253	+37	+1	+54
פז השק ש		4625	1771	+5	+0.1	+984
פטה א 0.1		12999	76			−181
פטה 0.5		9480	1217	+266	+2.9	+1137
פריון ב 2.5		10973	364			−71
קידן 1.0		210	24572			−1574
קידן 5.0		180	22429			−5743
גליל טכנולוגיות			—	הפסקת	מסחר	—
חיפושי נפט						
דלק חיפושים 1.0		5160	913			+877
דלק חיפושים 5.0	תב	3318	1568	−300	−8.5	−1939
דלק חיפ' אפ 2		2737	3085	−130	−4.5	−6766
פז חיפושי נפט		35100	351			−28
יואל 5.0	תב	6915	2481	−450	−6.1	−6656
מ.ג.ג. 1.0	תב	8964	684	−1582	−15	−2795
מ.ג.ג. 5.0	תב	3625	3569	−390	−9.7	−8362
פראויל ב 0.5	בכ	9215		−485	−5	−890
נפטא ש	תב	2909100	6	00000	−9.4	−11
סחורות במט"ח						
גזית ם		210	100			

שערי מטבע בין־בנקאיים

אתמול, צהריים, 26.3.1987 באירופה

מכירה מיידית (ספוט)

$ ארצות הברית	1.5977/1.5987	ל־1 שטרלינג
מרקים גרמניים	1.8310/1.8328	ל־1$ ארה"ב
פלורינים הולנדיים	2.0650/2.0660	"
פרנקים שוויצריים	1.5245/1.5255	"
פרנקים בלגיים	37.88/37.91	"
פרנקים צרפתיים	6.0920/6.0955	"
לירטות איטלקיות	1302.80/1303.80	"
ינים יפאניים	149.10/149.20	"
$ ארצות הברית	1.2539/1.2544	לס.ד.ר.

שער הזהב $ 411.30 ארה"ב אונקיה לזהב פיקסינג

מכירה מאוחרת (פורוורד)

	ל"ש/$	פ"ש/$	מרק/$
1 ח'	1.5929/1.5941	1.5215/1.5227	1.8269/1.8281
3 ח'	1.5850/1.5863	1.5148/1.5161	1.8193/1.8207
6 ח'	1.5745/1.5760	1.5050/1.5065	1.8085/1.8100

הנתונים נמסרו על־ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ

גלגל הבורסה / יהודה שרוני

התחזקות בעליות השערים

יום המסחר של השבוע בבורסה עמד בסימן של התחזקות מגמת עליות השערים, שאפיינה את ימי המסחר האחרונים. מספרם של ניירות הערך ששערם עלה, היה גבוה מאלה שירדו, ועוצמת עליות השערים היתה חריפה יותר. בניגוד לימים האחרונים, לא מיהרו מנהלי קרנות הנאמנות לספק את הבי־קושים למניות הבנקים. עקב כך היו תנודות השערים במניות אלה גבו־הות יחסית.

מניות דלתא גליל 1, פולגת ב', דיסקונט השקעות, שופרסל ב' וד־בת אחוזות עלו בשיעורים הגבוהים מ־5 אחוזים. בניירות הערך דלי־המחזורות היתה בדרך כלל המגמה מעורבת, עם נטייה לירידות שערים.

השבוע בבורסה עמד בסימן התייצבות שוק המניות. מדד המניות הכללי ללא בנקים עלה בסיכום השבועי ב־3.46 אחוזים. בחציו השני של השבוע אף הגיעה ההתפכחות מאשליית מניות הנפט, ושערי מניות אלה ירדו בצורה תלולה. מחזור המסחר במניות הח־פשיות עלה לעומת הימים האח־רונים, והסתכם ב־23.5 מיליוני שקלים.

נמשכו הביקושים לבינלאומי

הביקושים למניות הבנק הבינ־לאומי ופיבי, שאפיינו את שבוע המסחר כולו, נמשכו גם אתמול. במניות הבנקים הנסחרים במסגרת ההסדר, נרשמו בדרך כלל ביקושים קלים. המחזור בבנקאיות הסתכם ב־3 מיליוני שקלים.

מדד		שינוי יומי ב%
מדד מניות כללי	126.55	+1.13
כללי ללא בנקים	155.04	+2.51
מדד אג"ח כללי	109.89	+0.06
אג"ח צמוד מדד	110.05	+0.08
אג"ח צמוד מט"ח	108.58	−0.05

	תשואה שנתית דולרית ב%
גליל 0.1	16.69
הפועלים ש	16.70
איי.די.בי. רג	16.57
דיסקונט א	16.44
המזרחי ש	16.63

פרויקטים חדשים

התעוררות של הימים האחרונים במניות החברות הביאה לשיזור מערכות גם במניות דלות המחזורות. למניות ששערן עלו בשבועות האחרונים בצורה תלולה (אמיק, עץ השקעות, שלודה) נרשמו ביומיים האחרונים היצעים. לעומת זאת הולה מסתמנת מגמה של עליות שערים במניות חדשות. מניית של־טון עלתה ב־4 אחוזים, אלומית 1 עלתה ב־9.5 אחוזים, אגן כימיקלים עלתה ב־6.2 אחוזים, ועיר עלתה ב־5.5 אחוזים.

בנק ישראל מכר איגרות ב־24 מיליון

נציג בנק ישראל בבורסה מכר בשבוע המסחר האחרון איגרות חוב ב־24 מיליוני שקלים. איגרות החוב שנמכרו היו צמודות חלקית למדד, ורובן בימים האחרונים את עיקר המחזורים. אתמול נרשם לאיגרות החוב ביקוש של 24 מיליוני שק־לים, שסופק בעליות שערים קלות. בנק ישראל מחזיק גם במלאי איגרות חוב מסוג גליל, הנפרדות בטווחי פדיון שבין 3–7 שנים, וגם את הסוג הזה של האיגרות אפשר למכור. אתמול גייס הבנק המרכזי 60 מיליוני שקלים. לאיגרות נרשם ביקוש כולל של 220 מיליוני שק־לים והם נמכרו מעל למחירי הבורסה.

אין פעילות במק"מ

היקף הפעילות במלוות קצרי המועד היה אתמול אפסי, והסתכם ב־2.4 מיליוני שקלים.

הסידרה	ימים לפדיון	שער	תשואה חודשית
417	5	99.63	2.28
427	12	99.12	2.27
437	19	98.64	2.27
447	26	98.24	2.10
457	33	97.77	2.10
527	47	96.92	2.05
537	54	96.49	2.03
547	61	96.06	2.02

פלרום מחפשת

עבור משקיע

בית משרדים מודרני מושכר

מבנה תעשיה מודרני מושכר

עד 5 מליון דולר כ"א; בגוש דן

נא להתקשר לטלפון 03-264625

שערי קרנות הנאמנות

הקרן	מחיר יחידה	מחיר פדיון	השינוי נקודות	השינוי אחוזים
אב	5755.78	5676.34	105.01	1.88
אבוקה	568.11	557.27	5.47	0.99
אגוז	240.84	236.19	0.41	0.17
אדיר	1591.81	1560.56	7.85	0.51
אדום	2988.62	2931.16	59.88	2.09
אמיר	1820.04	1806.24	1.60	0.09
אור	418.37	409.57	−0.45	−0.11
אורין	154.18	151.08	0.67	0.45
אורלי	260.24	258.35	1.14	0.44
אורן	788.31	773.17	3.66	0.48
איל	3811.81	3736.89	16.84	0.45
אירוס	5218.94	5195.49	20.30	0.39
אמון	705.45	691.19	3.06	0.44
אלון	572.42	560.63	0.91	0.16
אלמג	661.05	652.99	1.61	0.25
ארז	787.53	772.49	16.29	2.15
אש	198.43	197.48	4.47	2.32
אשל	181.88	178.31	0.16	0.09
אתגר	228.71	226.55	0.69	0.31
בדולח	2919.94	2864.97	52.49	1.87
ברוש	554.09	543.54	5.49	1.02
ברק	574.17	563.07	5.93	1.06
ברקת	837.01	833.05	−1.22	−0.15
גביש	1486.17	1476.18	6.81	0.46
גבע	1047.71	1032.60	3.06	0.30
גורן	738.41	724.32	3.03	0.42
גיא	9618.53	9476.00	25.82	0.27
גיל	3323.58	3261.33	31.95	0.99
גלית	607.32	600.06	4.92	0.83
דוכבן	438.08	433.99	4.36	1.01
דוכיפת	754.26	739.79	8.66	1.18
דולב	221.51	216.81	0.56	0.26
דורון	1465.07	1437.47	1.75	0.12
דותן	255.64	250.72	0.43	0.17
דליה	549.04	547.04	4.91	0.91
דרור	462.00	453.46	7.46	1.67
דקל	480.06	470.86	9.63	2.09
הדס	456.47	454.88	7.24	1.62
הוד	515.19	505.72	3.41	0.68
הגבית	2820.69	2761.77	6.03	0.22
זהר	20002.84	19731.18	78.01	0.40
זיו	18382.29	18114.00	83.03	0.46
זמיר	1197.30	1174.64	23.16	2.01
חוחית	148.69	145.40	0.49	0.34
חליפין	128.65	128.08	0.38	0.30
חלמיש	626.59	623.61	0.66	0.11
חן	135.62	135.08	0.24	0.18
חמוי	1335.20	1304.57	0.65	0.05
טל	5746.95	5678.12	30.67	0.54
יבול	829.48	813.74	2.78	0.34
יהלום	2703.16	2652.52	46.74	1.79
יסודות	450.83	446.65	5.18	1.17
יערה	666.80	652.33	1.81	0.28
כוכב	1360.67	1334.57	27.33	2.09
כחל	131.41	128.84	0.29	0.23
כלנית	604.99	602.65	4.73	0.79
כספית	720.33	716.71	−0.70	−0.10
כרמל	147.42	144.46	0.29	0.20
כתר	1141.95	1119.36	4.03	0.36
להב	4712.61	4623.95	40.38	0.88
למשקיע	117227.27	115045.70	1070.70	0.94
לפיד	466.23	457.19	4.92	1.09
לקט	1721.80	1687.09	1.77	0.11
לשם	973.38	969.00	1.34	0.14
מגור	1239.09	1215.44	5.48	0.45
מכמש	3591.37	3558.97	16.99	0.48
מגד	236.85	233.43	0.33	0.14
מגוון	3631.07	3597.08	37.68	1.06
מגל	764.69	758.13	4.86	0.65
מור	2225.75	2194.46	53.99	2.52
מורן	998.49	994.82	13.79	1.41
ממח	27622.05	27112.30	−13.09	−0.05
מיתר	935.74	917.44	2.62	0.29
מעוף	4768.60	4679.57	76.82	1.67
מעיין	768.15	753.61	3.47	0.46
מקשה	1005.31	1000.99	1.10	0.11
מרגלית	1548.05	1518.42	23.81	1.59
מרווה	115.17	114.77	0.42	0.37
מרום	1222.12	1198.59	5.71	0.48
נגה	28030.66	27629.80	189.26	0.69
נטיף	1090.04	1085.52	22.76	2.14
נטע	539.03	528.46	3.78	0.72
נילי	7516.87	7411.53	129.01	1.77
סביון	654.22	651.57	6.99	1.08
סגולה	131.79	129.20	0.14	0.11
סלע	979.74	975.35	1.08	0.11
סנונית	721.44	707.44	2.30	0.33
סער	869.16	853.08	11.18	1.33
ספיר	535.61	535.61	−0.32	−0.06
עדיף	968.32	950.32	13.08	1.40
עירית	2757.99	2745.98	55.10	2.05
עידן	469.04	465.92	2.13	0.46
ענבר	1195.18	1169.58	−1.14	−0.10
ענת	2865.90	2837.76	54.14	1.94
עפרוני	675.72	661.02	2.16	0.33
ערמון	138.91	136.26	0.08	0.06
פיא	1695.48	1683.48	18.32	1.10
צבר	552.98	542.01	0.35	0.06
צופית	753.12	738.56	9.28	1.27
צוק	116.50	116.50	0.08	0.07
צמיד	1007.79	986.82	1.27	0.13
צמיחה	559.72	555.96	6.31	1.15
צפרית	1747.58	1713.00	−0.71	−0.04
קלע	2355.24	2343.48	22.38	0.96
רונית	20230.17	20034.38	313.00	1.59
ריכוז	119.03	118.78	0.28	0.24
רקפת	763.07	749.38	7.85	1.06
רשף	757.10	740.81	1.44	0.19
שבים	810.75	795.22	2.05	0.26
שחם	926.48	917.23	−1.68	−0.18
שירה	449.17	445.95	4.87	1.10
שמיר	363.80	361.16	0.53	0.15
שנהב	1054.18	1039.22	26.96	2.66
שסק	1010.36	985.96	26.10	2.72
שקד	178.04	174.51	0.05	0.03
תאנה	258.41	256.06	3.50	1.39
תדהר	613.44	610.39	7.90	1.31
תירוש	511.05	504.97	3.15	0.63
תפוז	218.04	213.89	0.05	0.02
תפוח	181.07	179.72	0.93	0.52
תרשיש	1433.44	1423.40	2.40	0.17
תשרי	491.35	484.59	2.31	0.48

שערי איגרות החוב

3% מלווה מדינה (הצמדה 100%)

סדרה	שער	שינוי
3601	38454	−31
3602	35409	−28
3603	32936	−28
3604	29464	+23
3605	26898	+21
3606	25343	+20
3607	23435	+18
3608	22136	+17
3609	21139	+16
3610	19507	+14
3611	19153	+14
3612	18548	−59
3613	17538	−7
3614	16664	−21
3615	15646	+269
3616	14081	+35
3617	13235	−29
3618	12558	−29
3619	11550	−27
3620	10985	−67
3621	10436	−65
3622	9412	−60
3623	9183	+178
3624	8653	+171
3625	7833	+82
3626	7247	+77
3627	6725	+72
3628	6165	+42
3629	5778	+40
3630	5464	+39
3631	4995	+52
3632	4707	+50
3633	4447	+47
3634	3872	+3
3635	3736	+3
3636	3598	+5
3637	3408	+35
3638	3174	+34
3639	2906	+51
3640	2398	+14
3641	2079	+12
3642	1835	+1
3643	1592	+1
3644	1426	+8
3645	1286	+7
3701	1091	+1
3702	856.5	+6
3703	744.6	−3.7
3704	638	−3.2
3751	337.4	−2.5
3752	135.5	−1.1
3753	130.1	−1.2
3901	126.5	+0.1
3902	120.3	+0.1
3903	119.4	+0.1
3904	117.5	+0.1
3754	119	+0.1
3755	114.6	— —
3756	113.9	+0.1
3757	111.7	+0.1
3758	109.5	— —
3759	109.2	+0.1
3760	107.7	+0.1
3761	105.4	+0.1
3762	102.7	+0.1
3763	99.5	— —
3764	97.2	+0.1
3765	94.9	+0.1
3766	93.8	+0.1
3791	100.3	+1.1
3792	98.5	+1.1
3826	118.2	+0.5
3827	115.8	+0.4
3828	115	+0.4
3829	112.8	+0.4
3830	111.1	+0.1
3831	110.7	— —
3832	109.3	+0.1
3833	106.9	+0.1
3834	104.1	+0.1
4.25% שגיא		
4101	355	— —
4102	144.9	+1.7
4103	139.3	+1.6
4104	135	+1.6
4301	135	+1.6
4302	127	+0.1
4303	126.2	+0.1
4304	124.3	+0.1
4105	110.7	−0.1
4106	107.8	−0.2
4107	104.6	−0.1
4108	102.8	−0.1
4109	100.1	+0.1
4110	99.1	+0.2
4201	124.7	— —
4204	119.5	— —
4205	117.1	— —
4206	114.6	−0.3
4207	114.3	−0.3
4208	112.8	−0.5
4209	110.4	−0.3
4210	107.6	−0.3
4211	104.3	−0.3
4212	102.9	+0.6
4213	100.5	+0.5
3206	210000	— —
3210	205600	+500
3211	202700	+300
3212	197900	— —
3213	189800	+400
3214	184345	— —
3501	179800	+300
3502	178300	+450
3503	165574	— —
3504	158500	— —
3505	153300	−1700
3521	152800	+1900
3522	146000	— —
3523	138800	— —
3524	145700	+400
3525	143100	— —
3526	141750	+400
3527	139500	+100
3528	136200	+400
3529	135500	+400
3530	132400	+500
3531	132050	+400
3532	128150	+350
3533	127750	+350
3534	120650	+350
3535	120550	+300
3536	120450	+300
3537	120400	+350
3538	113300	+350
3539	113050	— —
3540	112900	+300
3541	109140	+240
3542	108750	+200
3543	103550	+200
3544	103800	+200
3545	100987	+165
3549	95515	+160
3552	87790	+148
3554	91517	+157
3555	91517	+157
3546	101692	+168
3547	101386	+169
3548	101232	+169
3550	96187	+163
3551	95680	+160
3553	86956	+147
3556	87673	+116
3558	87724	+118
3559	84595	+115
3560	80224	+110
3557	88585	+118
3572	80551	+111
3561	79669	+194
3571	79370	+195
3573	79807	+164
3574	73580	+152
3577	73666	+155
3578	68004	+145
3575	72908	−237
3576	72651	−238
3579	67115	−250
3580	65048	+76
3581	57437	+71
3582	53056	+66
3583	49312	+63
3584	46977	+85
3585	44582	+82
3586	40498	+52
3588	42199	+55
3589	38522	+50
3587	40730	+41
3591	38714	+40
3592	38656	+40
3593	38568	+39
3590	38657	+28
3595	36873	+27
3594	36997	+28
5% מלווה פיתוח (ברירה כפולה)		
2001	149500	— —
2002	150000	— —
2003	143400	— —
2004	145500	— —
2005	135300	— —
2006	141000	— —
2007	158600	— —
2008	136050	— —
2009	137900	— —
2010	137800	— —
2011	134550	— —
2012	132800	— —
2013	135200	— —
2014	133700	+1200
2015	130800	— —
2016	132500	— —
2017	129700	— —
2018	130200	+2200
2019	127500	— —
2020	123000	— —
2021	123600	— —
2022	116100	— —
2023	120500	+3350
2024	109300	— —
2025	110000	— —
2026	109600	— —
2027	105000	— —
2028	106000	— —
2029	100800	— —
2030	102700	— —
2031	97700	— —
2032	100685	+74
2034	95273	+69
2033	93927	+68
2035	86359	+61
2036	86390	+61
2038	84951	+64
2040	81879	+61
2037	86000	+61
2039	83037	+60
2041	77278	+57
2052	71231	+52
2051	79288	+58
2053	71886	+53
2055	66493	+49
2054	65537	−179
2056	60714	−174
2057	61608	+46
2059	56085	+42
2058	55375	−27
2060	51129	−28
2061	41101	+621
2062	37583	+581
2063	35879	+570
רמון		
7001	245.5	+0.3
7002	237.9	+0.4
7003	226.8	−1
7004	208.7	−1
7005	194	−2.3
7006	183.7	−0.2
7007	170.5	−0.8
7008	161.9	−0.8
7009	157.1	−0.4
7010	153.3	−1.7
7011	145.7	— —
7012	140.5	— —
7013	131.9	−0.7
7014	114.3	−1
7015	94.6	−1
7016	96.7	−1.1
7017	95.7	−1.1
7018	95.5	−1.1
7019	95.9	−1.1
7020	95.7	−1.1
7021	94.8	−1.1
7201	92.2	— —
גלבוע		
6101	15315	+204
6102	7583	−17
6103	6815	−58
6104	6330	+31
6105	5996	+30
6106	5815	+44
6107	5600	+42
6108	3910	−70
6109	3716	−67
6110	3650	−67
6111	3065	+46
6112	2971	+46
6113	1949	+25
6151	770.1	+2.7
6152	737.3	+2.6
6153	646.4	+2.9
6154	654.5	+2.9
6155	412.3	+4.9
6156	330.3	+2.7
6157	245.8	+1.6
6158	234.9	+1.7
6159	198.4	+1.6
6160	185.9	+2.1
6161	179.5	+2
6162	161.4	+1.8
6163	148.9	+0.1
6164	143.1	+0.1
6165	134.8	+0.2
6166	127.5	+0.2
6167	124.7	+0.3
6168	123.9	+0.4
6169	117.8	+0.3
6170	109.5	+1.3
6171	77.8	+0.1
6172	76.6	+0.1
6801	86.3	+1
ארמון		
2501	172.6	+0.4
2502	168.7	— —
2503	162.5	— —
2504	161.5	— —
2505	155.2	−0.1
2506	149.1	— —
2507	145.1	−2.4
2508	108	— —
צמודות זהב		
5 יהד	111.5	+1.2
100% מט"ח		
אל אפ	1083	+1
אלבים	188.7	— —
אלתא	1159	— —
אלסינט	1938	+1
טאיטקס	773	— —
תעד 84	96.4	−0.4
תעד 85	351	— —
הב היס	212.2	+0.2
דיס הש	156.5	— —
סור	143	+1
כלל	429	— —
מצפ ר	211.7	+0.9
מצפ ם	287.2	— —
מצפ י	335	— —
רן	102.6	+0.2
סל בת	150.9	— —
תיעש	201	— —
מדד/מט"ח		
ב.ל.ת.	131.5	+0.5
דיס הש	138.8	— —
סור	135.4	+0.4
כלל	171.5	+0.6
לאומי	126.9	— —
מב דיס	134.6	— —
משא מז	130.7	+0.3
משא מז	131	−0.1
משא מז	118.5	+0.5

שערי מטבע חוץ 26.3.87

המטבע	בנק לאומי מזומנים קניה	בנק לאומי מזומנים מכירה	בנק לאומי העברות והמחאות קניה	בנק לאומי העברות והמחאות מכירה	בנק הפועלים מזומנים קניה	בנק הפועלים מזומנים מכירה	בנק הפועלים העברות והמחאות קניה	בנק הפועלים העברות והמחאות מכירה	בנק דיסקונט מזומנים קניה	בנק דיסקונט מזומנים מכירה	בנק דיסקונט העברות והמחאות קניה	בנק דיסקונט העברות והמחאות מכירה	שער יציג	השינוי היומי
1 דולר	1.57	1.64	1.6000	1.6200	1.57	1.64	1.6000	1.6200	1.57	1.64	1.6000	1.6201	1.6100	0.0001
1 לישט"ג	2.50	2.61	2.5536	2.5855	2.51	2.63	2.5536	2.5855	2.51	2.63	2.5563	2.5885	2.5754	−0.0225
1 מארק גרמני	0.86	0.90	0.8736	0.8845	0.86	0.90	0.8729	0.8838	0.85	0.90	0.8733	0.8843	0.8794	−0.0026
1 פרנק צרפתי	0.25	0.27	0.2626	0.2659	0.25	0.27	0.2630	0.2663	0.25	0.27	0.2624	0.2657	0.2642	−0.0008
1 גולדן הולנדי	0.76	0.79	0.7748	0.7845	0.76	0.80	0.7743	0.7839	0.76	0.80	0.7744	0.7841	0.7790	−0.0019
1 פרנק שווייצרי	1.03	1.07	1.0475	1.0606	1.03	1.08	1.0468	1.0599	1.03	1.08	1.0495	1.0627	1.0547	−0.0013
1 כתר שוודי	0.25	0.26	0.2507	0.2538	0.25	0.26	0.2507	0.2539	0.24	0.26	0.2507	0.2539	0.2522	−0.0007
1 כתר נורבגי	0.23	0.24	0.2325	0.2354	0.23	0.24	0.2325	0.2354	0.22	0.24	0.2322	0.2352	0.2338	−0.0005
1 כתר דני	0.23	0.24	0.2322	0.2351	0.23	0.24	0.2322	0.2351	0.22	0.24	0.2322	0.2351	0.2336	−0.0009
1 מרק פיני	0.35	0.37	0.3569	0.3613	0.35	0.37	0.3568	0.3613	0.35	0.37	0.3566	0.3611	0.3591	−0.0012
1 דולר קנדי	1.20	1.25	1.2204	1.2357	1.20	1.25	1.2186	1.2338	1.19	1.25	1.2185	1.2339	1.2267	−0.0033
1 דולר אוסטרלי	1.02	1.12	1.1120	1.1259	1.07	1.15	1.1100	1.1239	1.08	1.15	1.1102	1.1242	1.1169	−0.0005
1 ראנד דרא"פ	0.51	0.61	0.7792	0.7889	0.53	0.79	0.7806	0.7904	0.49	0.69	0.7795	0.7893	0.7838	−0.0051
10 פרנק בלגיים	–	–	0.4221	0.4273	–	–	0.4221	0.4273	–	–	0.4223	0.4277	0.4247	−0.0011
10 שילינג אוסטריים	1.22	1.27	1.2432	1.2587	1.22	1.28	1.2423	1.2578	1.22	1.28	1.2451	0.2608	1.2512	−0.0041
1000 לירות איטלקיות	1.20	1.26	1.2270	1.2423	1.20	1.28	1.2251	1.2403	1.20	1.28	1.2281	1.2435	1.2340	−0.0053
100 יינים יפאניים	1.05	1.10	1.0724	1.0858	1.05	1.10	1.0706	1.0840	1.05	1.10	1.0731	1.0866	1.0781	−0.0007

هكذا من الأصل

חוקי התקציב "תקועים" בוועדה

גם אתמול לא הצליחה ועדת הכספים לבוא לידי הסכמה עם האוצר על שינוי ברפורמה במס, על הפחתת עלויות העבודה ועל חלופה לאגרת החינוך ● ביום ב' – יום לפני אישור התקציב בכנסת – תנסה ועדה קואליציונית לגשר על חילוקי הדעות למיניהם

מאת עקיבא אלדר

עניינים הקשורים באישור החוקים הנלווים לתקציב המדינה. גם אתמול לא הצליחה ועדת הכספים להגיע לכלל הסכמה עם האוצר על שינויים ברפורמה במס, על חוק הפחתת עלויות עבודה ועל חלופה לאגרת חינוך.

גורמים בכירים בוועדה פסימיים אם ניתן יהיה להגיע לכלל החלטה בנושא במקביל לאישור תקציב המדינה ביום ב' הבא. מאחר שלא ניתן היה היום להגיע לידי הסכמה תכונס ביום ב' ועדה קואליציונית כדי לנסות ולגשר על חילוקי דעות בין הסיעות בתוך הוועדה וחילוקי דעות של הוועדה עם האוצר.

אמנם מסתמן פתרון לבעית קיצוץ תקציב משרד הבריאות, בהגדלת התשלומים לשרותי האשפוז. אך בוועדה חוששים כי אישור תקציב משרד החינוך בלי חלופה לאגרת החינוך, שאין לה סיכוי לקבל אישור הכנסת, יגדיל את גרעון המשרד בכ-100 מליון ש"ח. כיסוי הגרעון יותנה בקיצוץ נוסף של תקציב המשרד. בקרב חברי הוועדה יש תמיכות הדעה כי אי אפשר לאשר תקציב של משרד כשידוע מראש כי לא יוכל לתפקד עם מה שהועיד לו האוצר.

האוצר דבק באגרת חינוך

האוצר דוחה, לפי שעה, כל מה שהוצע לו כחלופה לאגרת החינוך. סיעת המערך הציעה להמשיך ולגבות מס בולים, (האוצר מבקש לבטל גביית מס בולים בשנת 1987). סיעות רצ, מפ"ם והתחיה בוועדה, וח"כ מאיר שיטרית (ליכוד), הגישו הסתייגות בנושא והם מציעים כחלופה לאגרה להמשיך ולגבות היטל חינוך באמצעות המוסד לביטוח לאומי.

האוצר, שביטל את ההיטל, ממשיך לגבות מהשכירים 1.6% מהשכר כדמי ביטוח לאומי, צעד זה נועד לכסוי חלק מהפחתת עלויות העבודה למעסיקים בדמי הביטוח. החלופה היחידה שהאוצר מוכן לשקול לאגרת חינוך הוא תשלום שכר לימוד בתיכון.

הפחתת העלויות במחלוקת

גם על חוק הפחתת עלויות עבודה למעסיקים באמצעות הקטנת תשלומיהם לביטוח הלאומי, אין הסכמה בוועדה.

סיעת המערך דורשת לצמצם את הפחתת העלויות לסקטור היצרני בלבד ולא להחיל אותה על השרותים. הממונה על התקציבים באוצר, אהרון פוגל, דחה אתמול הצעה זו. בהופיעו לפני חברי ועדת הכספים הודיע כי הפחתת עלויות העבודה למשרדי ממשלה, חברות וגופים צבוריים המתוקצבים בידי המדינה, מקוזזות להם מהתקציב. הדבר מאפשר לאוצר להקטין את התמיכה בהם. בהתחשב בהסכמה מקיר לקיר בוועדה כי יש צורך להכניס שינויים ברפורמה במס ליחידים כדי להקל גם על בעלי השכבות הבינוניות והנמוכות, יש חשש כי לא יהיה ניתן לאשר את החוק במקביל לאישור התקציב.

תקציב משרד הביטחון

היום תדון ועדה משותפת לועדת הכספים וועדת חוץ ובטחון בתקציב משרד הבטחון. גם תקציב משרד זה עדיין אינו סגור, מאחר שאין הסכמה בין האוצר למשרד הבטחון על תקציב הלביא.

ח"כ יאיר צבן (מפ"ם) קובע כי אין תקדים למה שמתרחש כיום בוועדת הכספים.

"אין זמן לדיונים, לא בכנסת ולא בוועדה, על חוקים שנועדו לשנות סדרי בראשית. כל זה נובע מהעובדה כי שתי הסיעות מגיעות להסכמה ומעמידות את הכנסת כחותמת גומי. הכנסת יכולה – אמר – להיות חותמת גומי לאחר דיון מעמיק ולא לפניו."

שרון: לא נפעל נגד מבצעי האשראי – אך מוטב להוזיל

לקראת הפסח יוגבר הפיקוח על המחירים ● השר הודיע כי יפטור לחלוטין יבוא בסכומים קטנים מחובת הרשיונות

מאת אריה לביא
כתב "הארץ" לענייני כלכלה

מבצעי האשראי שנערכים ברשתות השיווק אינם דבר חיובי, ומוטב שההנחות יינתנו במחיר ולא באשראי. אמר אתמול שר התעשיה והמסחר אריאל שרון, הוא הוסיף כי אין ברעת מישרדו להתערב בענין.

שרון הביע קורת רוח על שנשיא איגוד לשכות המסחר זימן אליו את ראשי לשכות השיווק לדון במבצעי האשראי. האמר שעל הממשלה לעשות מאמץ מירבי כדי לשמור על יציבות המחירים. לקראת פסח יעשה משרדו מאמצים להגביר את הפיקוח על המחירים.

פישוט רישוי היבוא

עוד אמר השר שמשרדו יפשט ככל האפשר את תהליך הוצאת רשיונות היבוא, וייצור מצב שבו לא תהיה כמעט הזדקקות בירוקרטית למשרד.

שרון ביקש כי איגוד לשכות המסחר יגיש לו הצעות מפורטות בענין זה. אולם הודיע כי עוד לפני הגשת ההצעות יפטור לחלוטין יבוא בסכומים קטנים מחובת הרשיונות. השר הדגיש כי הפטור מהבירוקרטיה הכרוכה ברשיונות היבוא לא ימנע הגנה על תוצרת הארץ באותם מקרים שבהם הדבר נחוץ.

לצמצם המעורבות

שרון אמר כי מהלך זה הוא חלק מגישתו הכוללת לצמצום מעורבות הממשלה במשק. במסגרת זו יש ברצונו להביא לתהליך מהיר של יציאת הממשלה, מחברות ממשלתיות. זאת אם בדרך של הנפקה בבורסה או מכירה של חברות למשקיעים. השר אמר כי הצלחת ההנפקה של החברה הכלכלית לירושלים תעודד את הממשלה לבצע הנפקות דומות, ובקרוב צפויה הנפקה של חברת מבני תעשיה.

גם הבינלאומי מפחית ריבית; בנק ישראל: אנו בעד תחרות

בנקים אחרים: יש לנו זמן לשקול עד 1 באפריל

מאת אריה לביא

הבנק הבינלאומי החליט להצטרף לבנק לאומי ולהפחית ביוזמתו את ריבית החובה הבסיסית, בטרם קיבל בנק ישראל החלטה בענין זה.

בנקים אחרים מסרו כי עד 1 באפריל, המועד שבו יפחיתו בנק לאומי והבנק הבינלאומי את הריבית, עדיין יש להם זמן לשקול את הנושא.

הבינלאומי יפחית את ריבית החובה הבסיסית ב-4 אחוזים בשנה, מ-31 אחוז בשנה (2.58 אחוזים בחודש) ל-27 אחוז בשנה, שהם 2.25 אחוזים בחודש.

עקב כך תהיה הריבית הבסיסית של בנק לאומי והבנק הבינלאומי זהה.

בדומה לבנק לאומי, גם הבנק הבינלאומי משאיר את הריבית על חריגות מקווי האשראי, בשיעורים הקיימים.

חוגים בבנק ישראל הגיבו אמש על החלטות של הבנקים להפחית את הריבית ביוזמתם, ואמרו שזו תופעה חיובית שכן הסדר ההלוואות המוניטריות בין הבנקים המסחריים לבנק ישראל קובע את שיעור הריבית המירבית בלבד. הפחתה זו אף תואמת את מדיניות בנק ישראל המעונין להגביר את התחרות בין הבנקים, בתנאי שמצב הנזילות של הבנקים מאפשר זאת.

73 ש"ח תוספת שכר לכל עובדי המינהל והמשק – מינואר 1987

האוצר: סיכום כזה היה מתקבל כנראה גם בלי השביתה ● התשלומים על ימי השביתה ינוכו מהעובדים בתשלומים

מאת דן מגיד

הוועדה שדנה בתביעות השכר של עובדי המינהל והמשק בבתי החולים הממשלתיים סיימה את עבודתה. וסוכם על דעת ההסתדרות והממונה על השכר באוצר על מתן תוספת שכר בסך 73 ש"ח לכל עובדי המינהל והמשק, מינואר 1987.

נציגי העובדים מסרו שיפגשו לדון על ההחלטה, ויגיבו רק לאחר סיום דיוניהם. דובר האוצר ציין שסיכום כזה היה מתקבל כנראה גם בלא השביתה האחרונה של העובדים, ולא היה כל צורך בסבל שנגרם לחולים.

באוצר מדגישים שאין תוספת שכר זו מהווה פריצה של הסכמי השכר במשק מאחר שמדובר בנושאים שהועברו מ"ועדת פרלוב" להכרעת "ועדת השניים" לתביעות עובדי המינהל והמשק בבתי החולים שבה חברים יו"ר האיגוד המקצועי של ההסתדרות חיים הברפלד והממונה על השכר באוצר הלל דודאי.

דובר האוצר הוסיף שהתשלומים עבור ימי השביתה שניתנו לעובדים ינוכו ממשכורתם בתשלומים בחודשים הקרובים.

מ-1 באפריל תקרת ביטוח לאומי לעצמאי – פי 4 מהשכר

מאת עקיבא אלדר

תקרת דמי הביטוח הלאומי לעצמאים תועלה מ-1 באפריל לשיעור הגבוה פי ארבעה מהשכר הממוצע במשק.

התקנה שלפיה נגבו ב-1986 מהעצמאים דמי ביטוח מופחתים, עד לתקרה ששיעורה פי שלושה מהשכר הממוצע במשק, תפוג בסוף החודש.

על פי יוזמת חברי הליכוד בוועדת הכספים, בראשות ח"כ אריאל וינשטיין, הגיש שר העבודה והרווחה משה קצב, לאישור הממשלה, הצעת חוק כי יושוו שיעורי הגביה לשכירים ולעצמאים.

לנוכח התנגדות המוסד לביטוח לאומי להמשיך ולהקטין בשנת 1987 את תקרת הגביה לעצמאים מפי ארבעה לפי שלושה מהשכר הממוצע, הציע השר לממשלה להעלות את התקרה לשכירים לשיעור פי ארבעה מהשכר הממוצע.

שר האוצר מתנגד להצעה זו, מאחר שהיא מייקרת למעסיקים את עלות העבודה.

סקירה על הפערים החברתיים והכלכליים בשכונות העיר:

רמת החיים בשכונות המבוססות בתל אביב כפולה מאשר בעניות

ההכנסה לנפש במבוססות: ב-40% – 70 יותר מהממוצע בארץ; בשכונות העניות – ההכנסה פחותה ב-20% – 30 מהממוצע

מאת חיים הנדוורקר
כתב "הארץ" בתל אביב

רמת החיים בשכונות המבוססות של תל אביב גבוהה פי שניים, בממוצע, מבשכונות העניות.

כך מתברר מסקירה שחיברו הכלכלנים שאול זרחי ואברהם אחיעזרא על אודות הפערים החברתיים והכלכליים בשכונות העיר. הסקירה הוכנה לבקשת חבר מועצת העיריה, אריה צוקר.

הסקירה מלמדת כי ההכנסה הממוצעת לנפש בשכונות המבוססות גבוהה ב-40 – 70 אחוז מהממוצע הארצי, ואילו בשכונות העניות ההכנסה פחותה ב-20 – 30 אחוז מהממוצע.

בשכונות המבוססות, 30 – 80 אחוז מהמשפחות הן בעלות מכוניות, לעומת 15 – 35 אחוז בשכונות העניות.

שטח דירה ממוצעת בשכונה מבוססת: 65 – 100 מ"ר, ואילו בשכונה עניה: 45 – 60 מ"ר.

הנתונים של זרחי ואחיעזרא מלמדים כי הפער העיקרי ביותר בין התושבים בשני סוגי השכונות בתל אביב הוא בתחום ההשכלה.

ל-12-35 אחוז מתושבי השכונות המבוססות יש תואר אקדמאי, לעומת 0.5 – 2.5 אחוזים בלבד בעניות. שיעור בעלי השכלה תיכונית בשכונות המבוססות: 50 – 80 אחוז, ואילו בעניות: 15 – 25 אחוז בלבד.

לדברי החוקרים, שכונות העוני בתל אביב דומות מבחינת רמת ההכנסה, ההשכלה, צפיפות הדיור והבעלות על רכב פרטי, לערי הפיתוח.

אג"ח ב-80 מיליון ש"ח ינפיק האוצר לצמצם עודפי נזילות בתכניות חסכון

העודפים נאמדים ב-400 מיליון ש"ח ● נובעים מפדיונות מוגברים של אגרות חוב

מאת יהודה שרוני
כתב "הארץ" לענייני כלכלה

משרד האוצר יחזיר החודש ממנהגו, ינפיק אגרות חוב מיוחדות ב-80 מיליון שקל לתכניות החסכון, לעזור להן לפתור את בעית עודפי הנזילות שנצברו בהן.

על פי כמה אומדנים יצטברו החודש בתכניות החסכון עודפי נזילות של 400 מיליון שקל.

עודפים אלה נצברו בעיקר בתכניות צמודות המדד מסוג "רב תשואה", שבהן היו פדיונות גדולים במיוחד של אגרות חוב. אגרות אלה משמשות "כיסוי" לתכניות אלה. אך מכיון שפדיונות אגרות החוב לא היו מלווים בפדיונות בתכניות, נוצרה בעית עודפי הכיסוי.

במסגרת הרפורמה בשוק ההון, הפסיק משרד האוצר את הנפקת האגרות המיוחדות לתכניות החסכון. בשל כך נאלצו מנהלי התכניות לפנות לבורסה, לרכוש אגרות כאלה.

הרכישות המוגברות בבורסה, הורידו בחודשים האחרונים את רמות התשואה לפדיון על אגרות החוב.

עד כמה חמורה בעית עודפי הנזילות ניתן ללמוד מהעובדה שבנק ישראל גייס אתמול 60 מיליון שקל בשתי סדרות של אגרות חוב. לאגרות אלה נרשם ביקוש של 220 מיליון שקל, הן נמכרו מעל למחירי המינימום.

עורך את העמוד: משה ריינפלד

תחזית: לפחות 1.7 מיליון תיירים יבואו לארץ ב-'95

מאת זהר בלומנקרנץ

תנועת התיירות הנכנסת לישראל תגיע בעוד תשע שנים, בשנת 1995, ל-1.7 מיליון תיירים על פי תחזית מתונה, ול-2 מיליון תיירים על פי תחזית אופטימלית. כך עולה מנתוני תחזית הכלולים בדו"ח הסיכום והמסקנות של תוכנית האב להתיירות לשנים 1985-1995. בדו"ח נאמר כי לפי תחזית מתונה יגיע בעוד תשע שנים מספר הלינות של תיירים מחו"ל בבתי מלון בארץ ל-10.4 מיליון, לעומת תחזית אופטימלית של 12 מיליון.

לעומת זאת, בשנת 1995 יהיה מספר הלינות של ישראלים בבתי מלון בארץ, על פי תחזית מתונה, 6.6 מיליון, לעומת תחזית אופטימלית של 6.9 מיליון.

(בשנת 1986, הגיע מספר לינות הישראלים בבתי מלון בארץ ל-5 מיליון לינות, לעומת 4 מיליון לינות בשנת 1985).

5000 ייצאו בפסח מישראל למצרים; רובם – ערבים

מספר היוצאים קטן בהרבה מבסוכות בגלל התייקרויות במצרים, מחסור בחדרי מלונות, וקשיים להשיג מצות

מאת זהר בלומנקרנץ

כ-5000 ישראלים יבקרו במצרים בעונת הפסח, מבדיקה שהשלים אתמול סופר "הארץ", עולה כי רובם יהיו מהמגזר הערבי בארץ. מספרם של הישראלים מכל המגזרים האמור לבקר בפסח הקרוב במצרים, נופל בהרבה ממספרם של הישראלים שיצאו למדינה זו בחופשת חג הסוכות האחרון.

גורם מוסמך, המתמחה בתנועת תיירות למצרים העריך, כי הסיבה לכך היא, בין השאר, עליית המחירים שהיו בשירותי התיירות במצרים לקראת שיא עונה זו של השנה. מחירה של חבילת סיור ממוצעת של שמונה ימים (7 לילות) במצרים תגיע בעונת תיירות הפסח הקרובה ל-170 דולר, לעומת 135 דולר בחג הסוכות האחרון.

לדבריו, תחולת חג הפסח השנה במקביל לחג הפסחא, מקשה עוד יותר על מציאת מקומות בבתי המלון במצרים. עובדה זו אף מייקרת עוד יותר את המחירים.

מצוות אכילת המצות היא, לדבריו, מגבלה נוספת לתנועת תיירות למצרים במיוחד על הציבור הדתי המסורתי.

שמיר, פרס, נסים ונחמקין – בדיון על סיוע למושבים

ונסים, קיסר והברפלד על הסכמי השכר

מאת צבי זרחיה
סופר "הארץ"
לענייני כלכלה

ראש הממשלה, ממלא מקומו, שר האוצר ושר החקלאות ייפגשו הבוקר לדון במתן סיוע לישובים החקלאיים שבמצוקה. השניים ידונו בממצאים שהגיש השבוע ד"ר שמעון רביד, שעמד בראש הוועדה שבדקה את מצבם הכלכלי של המושבים.

הכוונה היא שהממשלה תסייע למושבים באמצעות מחיקת חובות, ופריסתם. בנטל הסיוע למושבים אמורים לשאת גם הסוכנות היהודית, הבנקים והישובים עצמם.

באוצר אמרו אתמול כי הסיוע למושבים יינתן רק לאחר שיובטח כי יקבלו עליהם להפעיל את תכניות ההבראה.

בצהרים, ייפגש שר האוצר, משה נסים, עם מזכיר ההסתדרות, ישראל קיסר, ויו"ר האגף לאיגוד מקצועי, חיים הברפלד. השלושה ידונו בהסכמי השכר החדשים במשק. ההסתדרות תובעת לפצות את בעלי השכר הנמוך. האוצר מתנגד לתת תוספת שכר במשק מעבר לתוספת היוקר.

עליה קלה ברווחי "אמפל" – 6.4 מיליון דולר ב-'86

מאת אריה לביא

עליה קלה נרשמה ברווחיות חברת ההשקעות אמפל בשנת 1986. מהדו"חות הכספיים של החברה שפורסמו בארה"ב, מתברר שהרווח הנקי של החברה, הנמנית עם קבוצת בנק הפועלים, גדל ל-6.4 מיליון דולר, לעומת כ-6 מיליון דולר ב-1985.

הרווח של 1985 כלל הכנסה בלתי-רגילה בסך 647 אלף דולר, ולכן הגידול ברווח גבוה יותר.

הון החברה גדל בכ-5 מיליון דולר, והוא מתקרב כעת ל-100 מיליון דולר.

הכנסות החברה גדלו ל-112 מיליון דולר, לעומת כ-100 מיליון דולר ב-1985.

הרווח הנקי למניה גדל ל-27 סנט, לעומת 25 סנט.

השבתת מגן בבנק טפחות; בנק ישראל עוד לא אישר

מאת אריה לביא

סניפי בנק טפחות יהיו סגורים היום עקב החלטת הנהלתו להשבית השבתת מגן את הבנק כתוצאה מסכסוך עבודה עם העובדים.

נראה שרק הבוקר יחליט בנק ישראל אם לאשר את ההשבתה, לאחר שהפיקוח על הבנקים יבדוק אם צעדי העובדים אמנם מונעים מהבנק לתת שרותים לציבור.

טפחות הוא בנק המשכנתאות הגדול במדינה ונמנה עם קבוצת בנק המזרחי. בבנק 400 עובדים ו-22 סניפים.

העובדים חידשו בראשית השבוע את העיצומים נגד ההנהלה, לאחר שבית הדין לעבודה ביטל צו שאסר עליהם לנקוט עיצומים. העובדים תובעים תוספת שכר, מעבר למקדמות שקיבלו וההנהלה אומרת שאין ביכולתה לשלם.

ההסתדרות החליטה להסיר את הגנתה מעובדי בנק טפחות.

מנכ"ל רבינטקס: אם נקבל הזמנות נדחה את הסגירה

(ע) סגירת מפעל רבינטקס בבית שאן תידחה, ו-150 פועליו לא יפוטרו, אם יקבל המפעל הזמנות ממשרד הבטחון שיספקו לו תעסוקת ביניים, לפחות לשלושת החודשים הבאים. כך אמר מנכ"ל החברה מנחם קליר.

לדבריו, חידשה ההנהלה את מגעיה עם גורמים בארה"ב במטרה לקבל עבודות חדשות שיאפשרו המשך הפעלתו הסדירה של המפעל, ויש סיכוי שמגעים אלה יוכתרו בהצלחה בעוד חודשים אחדים.

בעלי רבינטקס עדיין מקווים שצבא ארה"ב יחזור בו מהחלטה לבטל את החוזה לאספקת כיסויים למסכות אב"כ.

מזכיר מועצת פועלי בית שאן, פיני קבלו, הודיע לפועלי רבינטקס שבמגעים שקיים, ולאחר התערבותה של ח"כ אורה נמיר, יו"ר ועדת העבודה והרווחה, הבטיח משרד הבטחון להשתדל להפנות עבודות למפעל, לפחות לשלושה חודשים, כדי למנוע את סגירתו.

ועד תדיראן מנע מעובדים של קבלנים להיכנס למפעל

הוועד: נחריף המאבק; ההסתדרות תומכת

מאת יונתן שרמן

ועד עובדי תדיראן הקשר החליט להחריף את המאבק נגד העסקת עובדי חברות קבלניות, דוגמת "מגמאר", במפעלי החברה, ואתמול מנע את כניסתם של העובדים הללו לשטח המפעל בחולון.

ועד העובדים, הנהנה מגיבוי של ההסתדרות במאבק נגד העובדים המועסקים מחוץ להסכמי העבודה, בדק את תדיהם של כל אחד מאלפי העובדים שהגיעו למקום עבודתם ומנע את כניסתם של כמה עשרות עובדים מטעם חברות קבלניות.

יצחק גלעדי, מזכיר הסתדרות עובדי החשמל המתכת והאלקטרוניקה, מסר בתגובה על צעד זה, כי ההסתדרות כבר הצהירה בעבר כי היא מתנגדת להעסקתם של עובדי חברות קבלניות, ולמרות פניותיה בנושא זה להנהלת "תדיראן" לא הושגה הסכמה, שתמנע את המשך העסקתם.

מאבק העובדים נגד העסקת עובדים אלה, שלדברי ההנהלה מספרם זניח בהשוואה לכלל עובדי הקבוצה, יימשך גם בשבוע הבא.

ראש הממשלה יצחק שמיר היה נתון אתמול במשך דקות ארוכות לחסדי שני מחבלים שהשתלטו על אוטובוס אגד, ואולם אנשי היחידה המשטרתית המיוחדת (ימ"מ) הצליחו לעצור את האוטובוס, להשתלט עליו ולסכל את נסיון החטיפה. לא, זה לא היה אירוע אמת, אלא תרגיל של סיכול חטיפת אוטובוס בידי מחבלים, שהדגימו אנשי הימ"מ לראש הממשלה ולפמלייתו, לשר המשטרה חיים בר-לב ולמפכ"ל המשטרה נצב אריה מרקוס. (השניים נראים בתצלום מאחורי ראשו של שמיר). ראש הממשלה, שהיה אורח הימ"מ, התארח באוטובוס, שעליו נערך תרגיל החטיפה ותפיסת המחבלים. שמיר צפה גם באימונים של אנשי היחידה, והוצגו בפניו ציודם ונשקם. ראש הממשלה היה גם קורבן של השתלטות על הדר, שבו שמע הסברים מפי מפקד היחידה, וזכה לעוד פעילות, חולין אותו. בתצלום: ראש הממשלה לוחץ את ידו של איש הימ"מ.

רוב מוחץ לרשימת בני הכפר וחד"ש – בוועד הסטודנטים הערביים באוניברסיטת-חיפה

מאת ידה טל
סופר "הארץ" בחיפה

רשימה משותפת לחד"ש ול"בני הכפר" זכתה ברוב מוחץ בבחירות לוועד הסטודנטים הערבים באוניברסיטת-חיפה.

בבחירות, שנערכו השבוע, השתתפו 877 סטודנטים ערבים (מכלל 1,200 בעלי זכות-בחירה) ו"הברית הלאומית הדמוקרטית" (רשימת הסטודנטים המשותפת לחד"ש ו"בני הכפר") זכתה ב-685 קולות, שמקנים לה תשעה מתוך 11 המושבים בוועד. הרשימה המתחרה, המזוהה עם "הרשימה המתקדמת לשלום" קיבלה 152 קולות, המקנים לה 2 מנדטים בוועד, מנדט אחד פחות מאשר בקדנציה היוצאת. חד"ש ו"בני הכפר" הגבירו את כוחם בוועד הסטודנטים הערביים באוניברסיטת-חיפה במנדט אחד.

יצוין עוד כי בבחירות שהתקיימו לאחרונה לוועד הסטודנטים הערביים באוניברסיטת ת"א זכתה רשימת חד"ש בחמישה מתוך תשעת המנדטים בוועד, ובשאר זכו "בני הכפר". "הרשימה המתקדמת לשלום" נכשלה בבחירות אלו. באוניברסיטה העברית התייצבה לבחירות רשימה אחת בלבד, המשותפת, כמו באוניברסיטת חיפה, לחד"ש ול"בני הכפר".

מקור בהנהלת אוניברסיטת-חיפה, המצוי במגזר הערבי, טען כי תוצאות הבחירות לוועדי הסטודנטים הערביים באוניברסיטאות מצביעים על מגמת הקצנה, זאת בעיקר בשל שיתוף הפעולה בין חד"ש, הנחשב לגורם מתון בקרב הסטודנטים הערביים, לבין "בני הכפר" הנחשבים לקיצוניים.

תוכנית לשקם הפליט ההונגרי רז'ו רץ ואשתו נוגה – בנהלל

היוזם, חרות לפיד, לראשי המושבים: לתת לזוג הזדמנות

מאת מנחם הורוביץ
סופר "הארץ" בצפון

משקם "האסירים" חרות לפיד מקיבוץ איילת-השחר, הכין תוכנית שיקום לפליט ההונגרי רז'ו רץ ולאשתו נוגה רדומי מנהלל, הנמצאת בחודש התשיעי להריונה.

באחרונה דחה בג"ץ את העתירה נגד שר הפנים, שנועדה למנוע מהפליט ההונגרי לסיים לרצות את עונש המאסר שנגזר עליו בכלא איילון, בעוון זיוף רשיונות והברחת מכוניות.

על-פי תכנית לפיד, שגובשה ביחד עם עמליה אשכול – בתו של שר החקלאות אריה נחמקין ופעילה בשיקום-אסירים במסגרת תנועת המושבים – יתגורר הפליט ההונגרי ורעייתו במושב נהלל. רץ יוכל ל... של לפיד ואשכול, ויעסוק בעבודה חקלאית או בעבודה במקצוע אלקטרוני באחד המפעלים באזור.

על-פי התכנית, תארך תקופת השיקום של רץ שנה. לדברי חרות לפיד, הוא הציג לפני כמה חודשים תכנית דומה לשר המשטרה חיים בר-לב ולקציני משטרה, ואלה לא דחו אותה. אתמול פנה לפיד לשר אריה נחמקין ולראשי תנועת המושבים, בבקשה לתת לפליט ההונגרי הזדמנות לחיות בארץ יחד עם אשתו ובנם שיוולד, ולא לגרשו.

גרמניה –

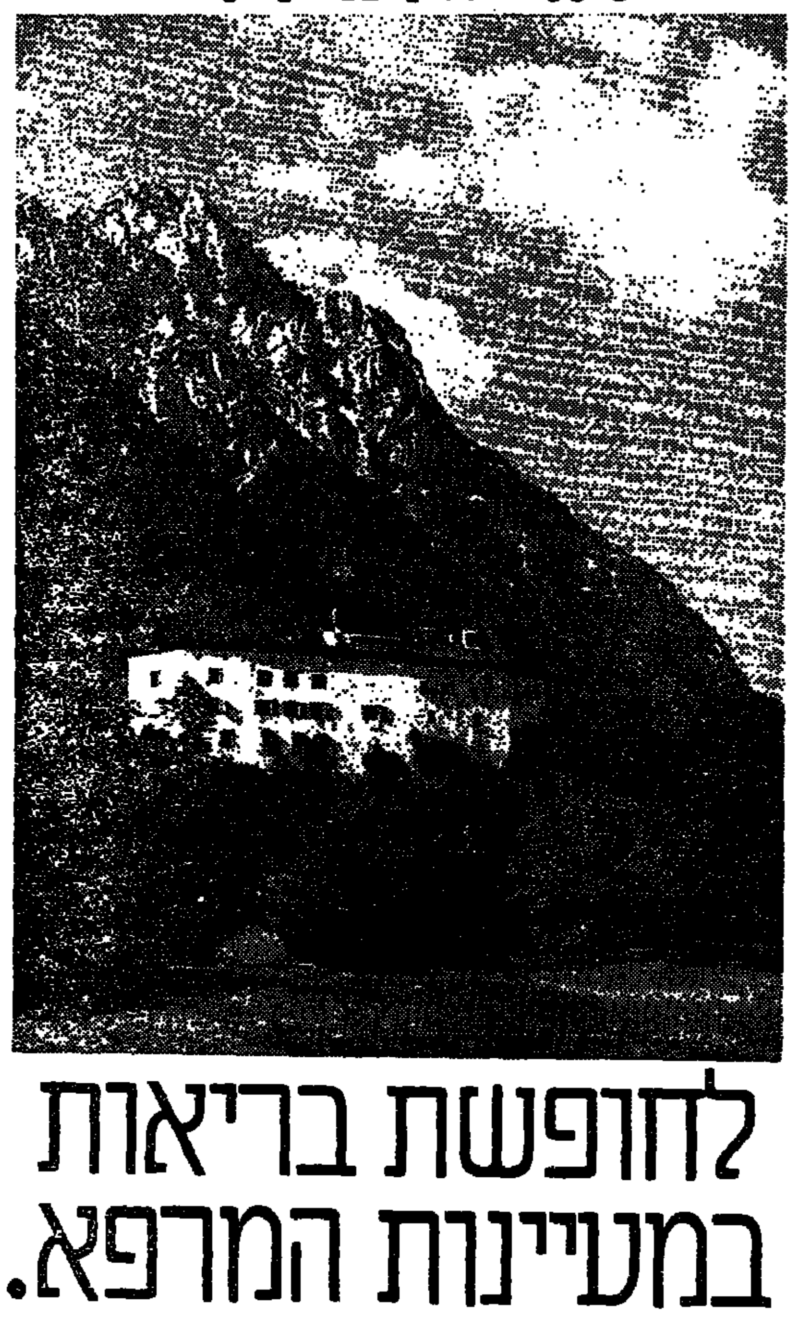

לחופשת בריאות במעיינות המרפא.

גרמניה ברוכה במאות מעיינות מרפא המשיבים את הנפש ומחזירים את גופם של צעירים ומבוגרים, בריאים וחולים, כאחד. כאן תוכל "למעון מחדש את המצברים".
כאן גם תמצא שילוב מושלם של מגורים מרווחים, שירותי מרפא מלאים, ושפע פעילויות חברה, בידור וספורט, לכל טעם וגיל.
גרמניה היא אירופה במיטבה.

לפרטים נוספים, אנא פנה לסוכן הנסיעות שלך, או גש ישירות לדלפק DZT במשרדי לופטהנזה בתל-אביב, רחוב בן יהודה 1, בימים א'-ה' בין השעות 9:00-13:00.

משרד התיירות הגרמני DZT

ספורט

בעריכת יחיאל ארזי

שרף: אותי לא מעניינת לוזאן אני מתעניין רק בדרבי השלישי

מאמן הפועל משה ויינקרנץ: אני יודע בדיוק למה מסוגל מכבי כאשר מרגיזים אותו ★ מכבי שלט בריבאונדים ולנו היתה בעיה בהתקפה ★ מיקי ברקוביץ: אנחנו שמחים והגיזבר שמח

בעל המאה: דוד פדרמן, מנכ"ל עלית המאמצת את מכבי תל אביב. לוחץ את ידי מאמן הפועל משה ויינקרנץ, לפני תחילת הדרבי אמש ביד אליהו. (צילום: עוזי קרן)

מה הם אומרים

מאת יהושע שגיא

"האמן לי, אני יודע בדיוק למה מסוגל מכבי תל אביב כאשר מרגי־זים אותו", אמר לי מאמן הפועל משה ויינקרנץ לפני שריקת הפתיחה. אחרי שריקת הסיום ידע שוב שהצדק היה עימו. את מכבי תל אביב, כדורסל, אפשר להרגיז, אפשר לדקור, אפשר לסרוס, אבל אי אפשר להסל אותו פעמיים בשבוע. אפילו הפועל תל אביב לא האמין בזה.

הפתיחה היתה עצבנית מאוד. האווירה בהיכל היתה לוהטת. הקהל זמם, על סף רתיחה. המכבים היורדים, עצבנים, כמי שיודעים שיש להם להפסיד את הכל. בהפועל מרוצים. ויינקרנץ כבר הסביר להם מה יכול לקרות כאשר מכבי מרוגז. עובדה שאפילו שמלוק היה על הפארקט, עד לסוף המכבי המתוק, למרות שמעולם לא כיבד דרבי בנוכחותו. מדוע נשארת "אם היינו מפסידים, ממילא לא היה לי לאן ללכת".

חדרי ההלבשה ננעלים אחרי הסיום. שקט שורר בשניהם. במכבי אין יוצאים מן הכלים. מה שהיה — היה. עכשיו העיניים לדרבי המכריע מחרתיים. בהפועל — תחושה של הפסד, אבל לא של כישלון.

יו"ר מכבי שמעון מזרחי: ביום ראשון יהיה גמר קשה מאוד.

יו"ר הפועל דני קורן: אם נפתח ביום ראשון בצורה תשמור על אחוזי קליעה סבירים, מכבי לא יצליח לברוח מאיתנו. זה מה שצריך לעשות.

מנהל מכבי שמואל מחרובסקי: אם אני מרוצה בכדורסל לא צריך להיות מרוצה. צריך לנצח. זה מה שעשינו. עכשיו ישנו הדרבי המכריע ביום ראשון וזה שוב סיפור אחר.

מתארגנים למסיבת העיתונאים המסורתית. הפועל שאינו מארח ביד אליהו אינו מנוסה, והמיפגש עם המאמנים נערך בצורה מאולתרת באחד החדרים הצדדיים.

מאמן הפועל משה ויינקרנץ: ברור שביום ראשון יהיה המשחק של סיום העונה. מי שינצח יהיה אלוף, המפסיד יהיה שני. זה משחק על כל הקופה. הפעם היתה הבעיה שלנו בפתיחה. היתה לנו בעיה בהתקפה. מכבי שלט בריבאונדים. אלה שלוש הסיבות להפסד שלנו. ונא לא לשכוח שמכבי שיחק אחרת מאשר במשחק הראשון. לא, אין לי שפנים בכובע למשחק ההכרעה הש־לישי. צריך לתקן את מה שלא היה בסדר הפעם. אני מחפש הגדרה ברורה להפסד שלנו — ואין לי. יש דברים שקורים במהלך המשחק, אשב על הוידיאו ואלמד מה שקרה לנו.

מאמן מכבי צבי שרף: הייתי הי־חיד מכל הגאונים ומכל המומחים שהתריע גם לפני הדרבי הראשון שלהפועל יש קבוצה טובה מאוד, יריב מסוכן, וההפסד מסל בשניות האחרונות היה מקלחת צוננת על ראש כולנו. אני שב ואומר שזה היה באחריותי המלאה. עבדו עלינו כמה שעות קשות. הפועל קבוצה טובה ומסוכנת ותשאר כזו גם ביום ראשון הקרוב, כיוון שבדרבי הש־לישי רק למכבי יש מה להפסיד. לא, אותי לא מעניינת לוזאן. אותי מעניין עכשיו רק הדרבי של יום ראשון.

שרף ממשיך במונולוג קצר: שח־קני מכבי שיחקו הפעם בהקרבה בלתי רגילה. הם נתנו את כל הלב. במחצית השניה היתה ירידה, כיוון שהשקיעו מאמץ אדיר בראשונה. כל כך רצינו לנצח וכל מה שעניין את השחקנים היה הניצחון. כל הזמן הסתכלו על השעון כדי שהמשחק ייגמר כבר. מה ניצח את המשחק? ההגנה שלנו. שמרנו את הפועל מצויין ובחצי הראשון הם קלעו רק 33 נקודות וזה מה שהכריע את המאבק.

אחר כך משבח שרף את שחקניו. יש לו מלה טובה על כל אחד מהם, וגם על המחזור הצבאי שלו של עוזרו יאיר שרוף: "כאשר מכב־ים לנצח משתמשים בכל כלי הנשק, כולל המחזור".

שעה ארוכה אחרי הסיום ראשי מכבי עדיין על הפארקט. המאמן כבר מתפזר, אבל על הפארקט מגלה אריה ברקוביץ, הגזבר, כי את הכרטיסים למשחק השלישי נתן הוראה להדפיס עוד לפני הנצחון של אמש. "אסור להסתבך", הוא אומר ומחייך, כאשר כל אחד מברך ושואל כמה כסף הרוויח מכבי מקיומו של משחק הכרעה שלישי.

שרוף: בעיה סיכולוגית

★ שמואל קליגר, כתב "ספורט הארץ" מוסיף:

"מה קרה אל תקפצו כשמפסידים ואל תקפצו כשמנצחים", צעק שמואל מחרובסקי לעבר סדרני מכבי תל־אביב שהתנפלו עם כל מי שניקרה בדרכם לאחר הניצחון. המילים הללו עשו את שלהם בכיוון של אווירה מאופקת. ההתרגשות כאילו נידחה לשעות הלילה של יום ראשון כאשר יוודע, שמכבי זכה לניצחון במערכה כולה.

עוזר מאמן מכבי יאיר שרוף: "משך יומיים לא לימדנו את השח־קנים כדורסל חדש. הבעיה היתה במישור הפסיכולוגי. הבעיה היתה להכין את החבר'ה מבחינה מנטלית. ...אלית". ומה ביום ראשון? שרוף: "הפועל תל־אביב יתכונן כראוי וע־לינו להיות ערוכים למאבק שקול עם הרבה כוח פיזי".

מיקי ברקוביץ' מצא לו סיבה להתלוצץ: "לא רק אנו שמחים אלא גם הגיזבר. אני שמח שניצחנו ומבי־חינה זו לא משנה לי בכלל שלא פתחתי בחמישיה". שאלה: אם יגיד לך המאמן לשחק במישחק ביום ראשון רק 3 דקות, איך תגיב? תשובה: "אם יגידו לי לשחק 3 דקות אשחק. ביום ראשון זה יהיה מישחק חדש ואני מקווה שהמנדת לא ירד".

לי ג'ונסון: "לא היינו מוכנים למישחק הראשון. הפעם היינו מו־כנים. אני לא פוחד מהפועל, אך צר־יכים להיות מוכנים".

קווין מגי: "לא הייתי מאה אחוז. אני מקווה שאשתפר ביום ראשון".

דאורי לאסף: "מכבי עדיין לא אלוף. המאזן בסך הכל 1־1. בשביל לקחת אליפות צריך להיות 2־1 למכבי".

דורון ג'מצ'י: "אני לא מראיין אנשים. אני ריאליסט. עשינו רק חצי מלאכה..."

בניגוד למשחק הראשון הצליח אמש לי ג'ונסון לנטרל את דון רובינסון, המסוכן בשחקני הפועל. (צילום: עוזי קרן)

מכבי: אין הפתעות פעמיים בשבוע

במישחק הקרבה והגנה מצויינים רכש מכבי יתרון מוחץ על הפועל במחצית הראשונה, ניצח 90–74, וגרר את המאבק על האליפות למשחק הכרעה מחרתיים

הספסל של מכבי תל אביב נטל אמש חלק פעיל בניצחון על הפועל תל אביב: גרג קורנליוס מנופף במגבת, מוטי ארואסטי מעודד והמאמנים צבי שרף ויאיר שרוף מדרבנים את שחקניהם עד לניצחון 90–74. (צילום: עוזי קרן)

גמר־סל

מאת מיכאל קרנון

כל אלה שטענו לפני הדרבי השני, בשלב ההכרעה של הגמר־סל, שמכבי תל־אביב אינו מסוגל לשחק בתוך שבוע שני מישחקים גרועים, נוכחו אמש בצדקתם. 72 שעות אחרי מיפגן החולשה שגרם להפסד 76–77, ראינו אמש את מכבי האמיתי. הגבר זה פשוט לא היה מענה להפועל תל־אביב. אי לכך לא הופתע איש, כאשר לוח התוצאות הורה בסיום על ניצחון 90–74 לאלוף מה שקבע ששתי הקבוצות יתמודדו ביום א' במישחק המכריע שיקבע את אלוף הכדורסל של ישראל לעונת 1986/87.

אותם שחקנים, אותו אולם ואותו יריב. אבל איזה הבדל במישחק של מכבי תל־אביב. כבר ביום שני הוביל מכבי 15–6 בעבור 6 דקות של מישחק, אבל ההבדל היה ב־9 הדקות הבאות. במישחק הראשון בעבור המחצית והפועל כבר ל־22–24. אמש הוביל בהדריו של צבי שרף 22–13 בדקה ה־12 והיה ברור שמכבי כבר לא יפסיד במישחק הזה.

מישחק הגנה יוצא מן הכלל של מכבי (התוצאה: הפועל קלע תשע נקודות בלבד ב־9 הדקות הראשונות), אחוז קליעה משובח במחצית הראשונה (61.1%) ושליטה מוחלטת בכדורים החוזרים עד להפסקה (18 לעומת 7), איפשרו למכבי להכתיב את הקצב הרצוי לו. ומזה בדיוק חשש הפועל. בעיה נוספת — קווין מגי. אמש שב בכושר מצויין בהתקפה (30 נק' 11 מ־21 נסיונות) והכדורים החוזרים (15 בסך הכל). והפתעה נעימה — יכולת גבוהה גם בהגנה למרות ששמר מרבית הזמן על לאוון מרסר. למגי היה הרבה מה להוכיח אחרי 9 הנקודות שלו במישחק הראשון, והוא עשה זאת כמקצוען אמיתי.

לראשונה פתח מכבי בלי מיקי ברקוביץ' בחמישיה. לא, זה לא היה "עונש" על אירועי המישחק הראשון. זה היה צפוי לאור היכולת הגבוהה של דורון ג'מצ'י. האכן החמישיה שכללה גם את ליפין (מצוין), לאסף, מגי וג'ונסון, עלתה למישחק עם רצח בעיניים. הפועל פתח ללא לארגי אבל אחרי 4 דקות הוא החליף את קאליש. השמירה המעורבת אזורית־אישית לא הפריעה את המכבים משום שמגי וג'ונסון השיגו את הסלים שלהם וג'מצ'י קלע כמה סלים מרחוק. אחרי 10 דקות (מכבי הוביל 11–24) נכנס ברקוביץ' במקום ג'מצ'י וקלע מיד סל של 3 נקודות. קורנליוס וארואסטי החליפו את לאסף (מצוין בה־גנה ובריבאונד) וליפין ומכבי עלה עד 19–40. כאן בא רפיון מסוים שנוצל היטב ע"י לארגי וחבריו לסגור את הפער ל־44–31. אבל עד ההפסקה שב והגדיל מכבי בפער של 18 נקודות.

מכבי פתח את המחצית השניה עם שלושה שחקני חוץ (ברקוביץ', ג'מצ'י וארואסטי) והפער עלה ל־24 נקודות (33–57). בהמשך חלה יר־ידה טבעית במוטיווציה של המכבים. כך גם באחוזי הקליעה, בעיקר אצל לי ג'ונסון, מה שאיפשר להפועל לסגור את הפער עד ל־68–81.

אבל לרגע לא נראה היה שמייק לארגי (שלושה סלים של 3 נקודות) וחבריו, מסוגלים להפוך את היוצרות. מרסר, שצבר את העבירה הרביעית שלו כבר בדקה ה־23, התעייף מאוד וקלע רק 3 נקודות אחרי ההפסקה, בעוד שרובינסון התקשה לאורך כל המישחק להשתחרר מהשמירה הצמודה של ג'ונסון.

מי שירצה יוכל למצוא סיבות שונות לניצחון. המשכנע של האלוף — הסחורים הצהובים של המאמנים שרף ושרוף שחזרו משום מה במישחק הראשון; העובדה שמנהל הקבוצה שמואל מחרובסקי היה נוכח במיגרש במשך 40 דקות, תופעה נדירה במישחקי דרבי. אבל האמת היא שמכבי ניצח משום ששיחק כדורסל טוב יותר, בהגנה ובהתקפה כאחד.

הגיבורים עייפים, אבל אין ברירה — מיפגש שלישי ומכריע ביום ראשון בהיכל הספורט.

מכבי תל־אביב — הפועל תל־אביב 90–74 (51–33)

★ המצטיין: קווין מגי

● למכבי קלעו: מגי 30, ג'ונסון 22, ג'מצ'י 15, ברקוביץ' 10, ליפין 7, לאסף 4, ארואסטי 2.

● להפועל קלעו: לארגי 21, מרסר 13, רובינסון 13, חוליס 13, פישמן 10, קאליש 4.

● כדורים חוזרים: מכבי 18 הגנה, 12 התקפה (מגי 15, ג'ונסון 6, לאסף 6). הפועל 15 הגנה, 3 התקפה (רובינסון 6, מרסר 5).

● אחוזי קליעה: מכבי 36 מ־74 מהשדה (48.6 אחוזים) 13 מ־15 בעונשין (86.7 אחוזים). הפועל — 29 מ־56 מהשדה (51.8 אחוזים), 11 מ־14 בעונשין (78.6 אחוזים).

● שופטים: דוד דגן ונפתלי עובדיה, 9,500 צופים בהיכל הספורט.

כדורסל

עונש חמור על אליצור

3 משחקי רדיוס בלי קהל וקנס כספי כבד

מאת שמואל קליגר, כתב "ספורט הארץ"

3 מישחקי רדיוס ללא קהל, במרחק 30 ק"מ מנתניה, וקנס כספי בסך של 2,500 שקלים — זה העונש החמור שהוטל אתמול על קבוצת הכדורסל של אליצור נתניה ע"י וועדת המשמעת של איגוד הכדורסל.

הקבוצה הנתנייתית נמצאה חייבת בדין בהתנהגות חמורה של אוהדים בראשית השבוע (במישחק ההפסד 84–100 להפועל חיפה), כאשר אבן הושלכה לעברו של השופט אסא קמינר, בעוד שאוהד אחר נגח בראשו של המשקיף אבנר קופל.

ז'לגיריס אלופה בפעם השלישית

מוסקווה (שרות "ספורט הארץ"). ז'לגיריס קובנה זכתה בפעם השלישית ברציפות באליפות ברית המועצות בכדורסל.

במישחק השלישי והמכריע שנערך כאן לעיני 15 אלף צופים ניצחה ז'לגיריס את צסק"א מוסקווה 93–83 אחרי הארכה. בתום הזמן החוקי היה שוויון 83–83.

בונדסליגה

במוקד: האמבורג מארחת את באיירן

פרנקפורט (שרות "ספורט הארץ"). אחרי הניצחונות ברמת־גן חוזרים שחקני הנבחרות הגרמניות לבונדסליגה, כאשר במוקד המחזור ה־22 המיפגש בין השניה האמבורג (29 נק') והראשונה באיירן מינכן (30 נק').

יתר המישחקים: ברמן — ברלין, דיסלדורף — הומבורג, קלן — מאנהיים, נירנברג — לברקוזן, קייזרסלאוטרן — פרנקפורט, מנשנגלאדבך — בוכום, שאלקה — שטוטגארט, דורטמונד — אורדינגן.

אן.בי.אי

אינדיאנה הפתיעה את מילווקי

ניו־יורק (אי־פי). בניצחום של ויימן טיסדייל וסטיב סטיפנוביץ' שקלעו 24 נקודות כ"א, הפתיעה אינדיאנה את מילווקי 125–108. ב־ד' באטי קאזל 33 ואריק פלויד הובילו את גולדן סטייט לניצחון 127–115 על דטרויט ולוס־אנג'לס קליפרס גברה על יוטה 111–101.

תוצאות מישחקי יום רביעי: שיקאגו — פילדלפיה 93–91 (ג'ורדן 56 לשיקאגו), דאלאס — ניו־ג'רזי 107–119 (אגוואיאר 43 לדאלאס), פיניקס — לוס־אנג'לס לייקרס 93–108 (מג'יק ג'ונסון נפצע), בוסטון — קליוולנד 111–88, מילווקי — ניו־יורק ניקס 135–96, סן אנטוניו — יוסטון 103–97, דנבר — לוס־אנג'לס קליפרס 128–119, סקראמנטו — פורטלנד 128–116.

ארסנל שילמה 800 אלף ליש"ש תמורת אלן סמית

לונדון (ע"ד). הכדורגלן אלן סמית הועבר אתמול תמורת 800 אלף ליש"ש (1.28 מיליון דולר) מקבוצת לסטר סיטי לארסנל.

יותר מ־1.9 מיליון דולר הוחלפו היום ידיים ביום האחרון להעברות שחקנים בקבוצות האנגליות. 31 העברות ו־24 השאלות של שחקנים הוסדרו אתמול.

מקום שלישי להפועל חיפה

מאת אברהם ציבין, סופר "ספורט הארץ" בחיפה

כוכבה הצעיר של הפועל חיפה אסף ברנע היה אמש גיבור הניצחון של קבוצתו במישחק הגומלין עם אליצור נתניה שהעניק לחיפאים את המקום השלישי והמכובד בשלב הגמר־סל. הפועל חיפה ניצח 90–80 לאחר 39–40 במחצית.

ברנע יחד עם ג'ונתן דלול, קלפטריק והלס, אבנר שם־טוב, ודוד לאנר יוסטון, הוליכו ברוב שלבי המישחק למרות שהנתניינים הצ־ליחו כמה פעמים להוליך ולנהל מאבק שקול.

המאמן הצעיר יריב ורשיצקי, שהצעיד את הקבוצה להישגיה האחרונים, נתן אשראי לצעיר אסף ברנע שלא איכזב. לעומת זאת איכ־זבה אליצור נתניה פעם נוספת. שח־קניה הוסיפו והתווכחו אחרי כל שריקה עם השופטים.

הפועל חיפה הוליך בפתיחה 4–0 ו־11–4. אליצור עלתה ליתרון ראשון 22–21 ואז החל מאבק שקול כשהיתרון עבר מקבוצה לקבוצה. חיפה הוליכה במחצית 40–39.

נתניה עוד עלתה ל־53–51 אבל לאחר שוויון 60–60 (דקה 29), הו־ליכו החיפאים 68–64. בדקה ה־31 יצא אסף ברנע המצויין בעקבות 5 עבירות וזכה לתשואות ממושכות שהיה ראוי להן. נתניה עברה לש־מירה לחץ, צימצמה ל־70–69 אבל דלול ויוסטון דאגו להוליך שוב את חיפה ליתרון 74–69, 77–71 ו־81–74 ו־90–80 בסיום.

הפועל חיפה — אליצור נתניה 90–80 (40–39)

★ המצטיין: אסף ברנע

● לחיפה קלעו: יוסטון 20, דלול 19, ברנע 18, שם־טוב 18, והלס 14, קסקי 1.

● לנתניה קלעו: נחרסון 23, סימס 17, ג'ונסון 14, מאלזביק 12, פייר 7, גידנס 4, אביטוב 3.

● שופטים: רמי פישר ודן בורנשטיין, 2,000 צופים בהיכל הספורט ברוממה.

חולון וחיפה למישחק שלישי

מאת אברהם ציבין, סופר "ספורט הארץ" בחיפה

ארי רוזנברג וג'יימס טרי היו אמש כוכבי המישחק בין מכבי חיפה והפועל חולון. החיפאים ניצחו 105–102 וכפו מישחק שלישי (ביום ב' בחולון) שיקבע מי יסיים במקום החמישי ויופיע בעונה הבאה במישחקי גביע קוראץ'.

במאבק האישי בין רוזנברג וטרי הושג שוויון כשכל אחד קלע 32 נקודות, אולם לצידו של החיפאי היו לעזר ריצ'י ג'ונסון וג'ון פלאוארס שעשו עבודה טובה מתחת לסלים. לצידו של טרי היו דקות טובות של קני באניסטר אבל הכדורסלן גבה הקומה של חולון גם איכזב בדקות רבות ובדקה ה־29 כבר יצא בעקבות 5 עבירות וחבריו כמעט ועשו את המהפך בלעדיו.

אמש ראינו מישחק הפכפך. כש־היתרון עבר מקבוצה לקבוצה. 21–19 לחולון 32–22 דקה עשירית לחולון כשטרי קלע את מרבית הנקודות. חיפה, לאחר סידרת קליעות מוצלחות של רוזנברג, עלתה ליתרון 39–40 ובמחצית 59–52.

אחרי ההפסקה הגדילו החיפאים את יתרונם ל־67–54 ובמצב של 82–72 יצא באניסטר. דווקא אז התעוררו חבריו טרי, מאור, ובגין הצליחו לצמק עד לנקודה אחת שתי דקות מן הסיום 100–99. כאן התעוררו שוב רוזנברג וגורדון, חיפה הגדילה ל־105–99 וסל של 3 נקו־דות של מאור צימק את הפסד חולון ל־105–102.

מכבי חיפה — הפועל חולון 105–102 (59–52)

★ המצטיין: ארי רוזנברג

● לחיפה קלעו: רוזנברג 32, פלאוארס 27, ג'ונסון 26, גורדון 14, שלכטר 4, י. רוזנברג 2.

● לחולון קלעו: טרי 32, באניסטר 28, אלימלך 13, בגין 12, מאור 9, בארמור 6 יעקובי 3.

● שופטים: ראובן וירובניק ואסא קמינר, 2,000 צופים בהיכל הספורט בחיפה.

רכיבה

מחר בראשון לציון תחרות בקפיצות מכשולים

"תחרות הפרס" בקפיצות מכשו־לים, תתקיים מחר לפני הצהריים בחוות הדר בראשון לציון. בתחרות ישתתפו 21 סוסים ורוכבים. הזוכים בשלושת המקומות הראשונים יזכו בכרטיסי טיסה לחו"ל.

קבלת פנים חגיגית היום לנערים החוזרים מבלגיה

כדורגל

מאת סופר "ספורט הארץ"

נבחרת הנערים של ישראל בכ־דורגל עומדת לחזור היום בצהריים מבלגיה. נערי ישראל זכו להישג מצוין וישתתפו בגמר אליפות אירופה לנערים שיהיה במחצית השניה של חודש מאי בפאריס. הנערים ניצחו כזכור 2–0 את בלגיה שלשום והשלימו ניצחון כפול לאחר שהכ־ניעו את הבלגים גם בארץ 1–0. בטורניר הגמר ישתתפו 16 נבחרות ו־4 הראשונות יעלו לטורניר הגמר העולמי שיהיה בקנדה.

העתונות הבלגית שיבחה את הניצחון הישראלי המפתיע. אחד העתונים כתב, כי ישראל היתה טובה יותר בטכניקה ובזכות זה הגיעה למצבי הבקעה. עתון אחר כתב, כי אורן מוחרר הבקיע את שני השערים לישראל כמו במשחק אימון. הנערים שלנו ראו בטלוויזיה שידור של המשחק רעים בין ישראל מערב גרמניה בו נצחה ישראל 2–0. היום מתוכננת לנערים קבלת פנים חגיגית בנמל התעופה בן גוריון.

התחזית של סופר "ספורט הארץ" למחזור ה־22:

סטאטוס קוו: המוביל וסגנו ינצחו גם מחר

התחזית שלי

מאת משה הרגעש

טבלת הליגה הלאומית

קבוצה	מש'	שערים	נק'
1. בית"ר י־ם	21	22–44	46
2. בני־יהודה	21	16–29	39
3. מכבי ת"א	21	16–32	34
4. כפר־סבא	21	21–28	34
5. מ. נתניה	21	22–23	33
6. הפועל לוד	21	13–23	31
7. שמשון ת"א	21	12–20	31
8. מכבי חיפה	21	18–24	29
9. מכבי פ"ת	21	15–20	29
10. הפועל פ"ת	21	19–24	28
11. הפועל ת"א	21	16–17	26
12. באר־שבע	21	13–10	23
13. בית"ר ת"א	21	29–20	20
14. מכבי יבנה	21	26–14	17
15. מכבי יפו	21	32–13	13
16. ב. נתניה	21	62–11	7

פער הנקודות בין המוליך בית"ר ירושלים לבני־יהודה המדורגת שני יהיה הנושא המרכזי גם במחזור ה־22 בליגה הלאומית בכדורגל. לשניהם צפויים מישחקי בית. מישחק אחד יהיה כבר היום. השעה הראשית למישחקים בשבת 15.00.

בית"ר ירושלים — הפועל לוד

(בסיבוב הראשון: 2–1)

הלודאים הפתיעו במחזור האחרון את מכבי חיפה בניצחון גבוה 4–1, מי שמצפה להפתעה נוספת עלול להתאכזב, בעיקר בגלל עדיפות המוליך. שעה 15.00 בבלומפילד.

● התחזית: ניצחון לירושלים.

בני־יהודה — הפועל באר־שבע

(בסיבוב הראשון: 0–0)

אחד הסממנים המאפיינים את שחקני באר־שבע העונה, תוצאות בלתי צפויות. שחקני בני־יהודה יבקשו להוכיח, כי אי אפשר לעשות זאת בכל מגרש.

● התחזית: ניצחון לבני־יהודה.

מכבי נתניה — מכבי תל־אביב

(בסיבוב הראשון: 2–0)

בתקופה האחרונה מתקדמים הנ־תניינים באופן עיקבי בטבלה. ספק אם יאפשרו לאורחים מתל־אביב לעכב את התהליך.

● התחזית שלי: ניצחון לנתניה.

מכבי חיפה — מכבי יפו

(בסיבוב הראשון: 1–0)

תרדמת שחקני מכבי יפו עדיין נמשכת למרות שהליגה מתקרבת לסיומה. החיפאים מסוגלים למנוע מאורחיהם להתעורר דווקא באיצט־דיון בקרית־אליעזר.

● התחזית שלי: ניצחון לחיפה.

הפועל פתח־תקוה — הפועל תל־אביב

(בסיבוב הראשון: 1–0)

חילופי מאמנים אינם בהכרח נוסחה בדוקה להצלחה. שחקני פתח־תקוה עשויים להעניק תזכורת בנושא זה לאורחים.

● התחזית שלי: ניצחון לפתח־תקוה.

מכבי פתח־תקוה — כפר־סבא

(בסיבוב הראשון: 2–0)

הטבלה מלמדת על עדיפות כפר־סבאית ברורה. הפתח־תקואים עשו־יים לאזן זאת בסיוע הביתיות. המישחק יהיה כבר היום.

● התחזית שלי: תיקו.

מכבי יבנה — בית"ר תל־אביב

(בסיבוב הראשון: 0–0)

שתי הקבוצות מדורגות בשכבות התחתונות של הטבלה. עובדה העלולה לפגום במידה מסויימת ברמת הכ־דורגל, אך לא ברוח הלחימה.

● התחזית שלי: תיקו.

שמשון תל־אביב — בית"ר נתניה

(בסיבוב הראשון: 0–1)

נראה שלשמשונים לא צפוי קושי מיוחד להשיג ניצחון נוסף על הקבוצה החלשה בליגה. כל תוצאה אחרת תהווה סנסציה. שעה 13.00 בבלומפילד.

● התחזית שלי: ניצחון לשמ־שון.

שינויים אפשריים בפיסגה: הצמרת יוצאת למשחקי חוץ

ליגה ארצית

מאת סופר "ספורט הארץ"

תוכנית המחזור ה־22 העמידה מישחקי חוץ לקבוצות הצמרת. עובדה העשויה לחולל שינויים.

המוליך הפועל חיפה יתמודד בר־חובות עם הפועל מרמורק המסוגל להגדיל את מאזן נקודותיו בסיוע יתרון הביתיות. גם הפועל ירושלים המדורג שני ישחק עם קבוצת תחתית בית"ר רמלה. חולשת הבי־ת"רים עשויה להקל את המלאכה על האורחים. הפועל צפרירים חולון שנסוג למקום הג' יתארח אצל הפועל רמת־גן, הסיכויים פתוחים למרות הפער בטבלה. הפועל חדרה מועמד להשיג לפחות נקודה ב־מישחק החוץ עם בית"ר נהריה.

דרבי מסקרן יהיה ברמת־גן, כאשר הכח יארח את מכבי רמת־עמידר. הפועל דימונה יארח את הפועל עכו. הפועל יהוד ינסה לחזור לצמרת במישחק הבית עם הפועל טבריה. שיוויון צפוי בבית־שאן שם יארח הפועל המקומי את מכבי שעריים. השעה הראשית למישחקים: 15.00.

טבלת הליגה הארצית

קבוצה	מש'	שערים	נק'
1. הפו. חיפה	21	14–28	37
2. הפועל י־ם	21	20–27	37
3. הפ. חולון	21	10–23	35
4. הפו. חדרה	21	22–29	34
5. הפו. יהוד	21	20–24	33
6. ר.עמידר	21	19–19	32
7. מ. שעריים	21	13–21	31
8. הפועל עכו	21	20–24	30
9. הפ. טבריה	21	26–28	28
10. בית־שאן	21	22–20	27
11. הפועל ר"ג	21	14–12	24
12. הפ.מרמור	21	29–24	24
13. הכח ר"ג	21	21–12	21
14. ב. רמלה	21	30–16	20
15. ב. נהריה	21	23–13	16
16. ה. דימונה	21	30–13	13

ליגה אנגלית

ההזדמנות האחרונה של ארסנל מחר מול אוורטון

לונדון (שרות "ספורט הארץ"). שני מישחקי צמרת יעמדו במוקד העניין של הליגה האנגלית מחר.

באיצטדיון הייבורי תהיה לארסנל (שלישית עם 55 נקודות) ההזדמנות אחרונה לשמור על קשר עם המובי־לות כאשר תארח את השניה בדירוג, אוורטון (61 נק'). טוטנהאם (רביעית עם 54 נק') תתארח אצל לוטון (שישית עם 54 נק').

למובילה (67 נק'), ליברפול, צפוי ניצחון על ווימבלדון (48 נק') בעוד שהחמישית נוטינגהאם (54 נק') תשחק באולד טרפורד נגד מנצ'סטר יונייטד (41 נק').

● יתר המישחקים: אסטון־וילה — קוונטרי, לסטר — מנצ'סטר סיטי, ניוקאסל — סאות'המפטון, אוכספורד — שפילד וונסדיי, ק.פ. רינג'רס — נוריץ', ווסטהאם — ווטפורד. המישחק בין צ'רלטון וצ'לסי נידחה.

מדינות שאין לנו קשרים עימם — יופיעו

(עש"ת). יצחק נבון, שר החינוך והתרבות, גילה אתמול בכנסת, כי בכינוס הפועל ישתתפו ספורטאים ממדינות שאין לישראל יחסים דיפ־לומטיים עימם והספורט הוא אחד הגשרים היחידים לקשר בינינו לבינם. השר אמר זאת בתשובה להצעה לסדר היום של ח"כ נחמן רז.

המאבק בגבהים התנהל אמש בעליונות מכבית. אבל לא במיקרה זה, בו הצליחו לאוון מרסר ודון רובינסון לחסום את המכבי לי ג'ונסון. (צילום: עוזי קרן)

טניס

בלום היום נגד וילאנדר

בריסל (שרות "ספורט הארץ"). גלעד בלום יתמודד היום בשלב רבע הגמר של טורניר הטניס כאן על פרסים כספיים בסך כולל של 315 אלף דולר, נגד המדורג מספר 6 בעולם, השוודי מאטס וילאנדר. זה הבטיח אתמול ללא תנאי את האוסטרלי מארק קראצמן (116 בדירוג העולמי) 6–0, 6–2.

מנצחים אחרים אתמול: לאסק (שוויץ) שניצח את לייף (ארה"ב) 2–6, 7–5, 6–3 ויאריד (שוודיה) שגבר על צ'סנוקוב (ברית המועצות) 6–2, 6–3.

המכבי העולמי מתנגד לאיחוד המכביה עם כינוס הפועל

מאת סופר "ספורט הארץ"

ראשי מכבי העולמי מתנגדים בתוקף להצעה לאחד את המכביה עם כינוס הפועל — כך נמסר אתמול במסיבת עתונאים שהיתה בכפר המכביה. המסיבה היתה לרגל דיוני הנהלת מכבי העולמי. יריב אורן מנהל רשות הספורט אמר במהלך הדיונים, כי ממשלת ישראל מכירה במכביה כאירוע ממלכתי על כל המשתמע מכך.

טייסון ראה את ברונו מנצח בנוקאאוט

לונדון (שרות "ספורט הארץ"). האלוף הבריטי באירופה במשקל כבד, פראנק ברונו, גבר כאן בנוק־אאוט טכני בסיבוב החמישי על האמריקאי ג'יימס טיליס.

ברונו יתמודד ככל הנראה בקרוב על התואר העולמי נגד מייק טייסון, שחזה בקרב יחד עם מנהלו.

שתי נקודות יתרון לריאל

מאדריד (ע"ד). ריאל מאדריד ניצחה אמש את אתלטיקו מאדריד 4–1 ושמרה על יתרון שתי נקודות בראש טבלת הליגה הספרדית. עשרים וארבע שעות קודם לכן ניצחה ברצלונה את אוסאסונה 4–2.

אחרי 33 מישחקים מובילה ריאל מאדריד עם 49 נקודות, לפני ברצ־לונה 47, אספניול 42, ריאל מאיורקה 36, אתלטיקו מאדריד וס־פורטינג 35.

פרנק מיל, חלוץ הנבחרת האולימפית של מערב גרמניה (שני מימין), מבקיע את השער השני שהבטיח לנבחרתו ניצחון 2–1 על ישראל ב', ברמת גן. (צילום: עוזי קרן)

כינוס הפועל

סבסטיאן קו לא יבוא

מאמנו של סבסטיאן קו, שהוא אביו של האתלט, הודיע למנכ"ל הפועל יצחק אופק, כי לצערו, סבסטיאן קו לא יוכל לבוא למשחקי הפועל הי"ג מסיבות מקצועיות — על כך מודיע דובר הפועל.

המאמן הסביר, כי קו נמצא עתה בתהליך אימון אינטנסיבי, כדי לעבור למרוץ 5,000 מטר, במקום המרוצים הקלאסיים שלו 800 ו־1,500 מטר. תוכנית האימונים מחייבת אותו להימנע מתחרויות עד לאליפות העולם שתהיה באו־גוסט־ספטמבר 1987.

השחיינית הבריטית הארדקאסל פרשה בגיל 17

לונדון (אי־פי). השחיינית מספר אחת של בריטניה, שרה הארדקאסל, הודיעה אתמול על פרישתה מפעי־לות בגיל 17. הארדקאסל הסבירה את החלטה ברצונה "לחיות כמו כל נערה בת־גילי ולהחזיר את כל מה שהפסדתי בשנים האחרונות".

הארדקאסל זכתה במדליית ארד במישחה 800 מ' באליפות אירופה 1983, במדליית כסף באותו מישחה במישחקי לוס־אנג'לס, במדליית זהב במישחקי חבר העמים 1986 ובמד־ליית ארד במישחה 400 מ' באלי־פות העולם במאדריד.

هكذا من الأصل

בראנדט תקף בנאום התפטרותו את שמידט על מסע אישי נגדו

פירש את הצעת שמידט להפחית את סמכויות לשכת המפלגה והנשיאות כמיתקפה נגד מנהיגותו ● מבקרי בראנדט מאשימים אותו, ש"היה נתון להשפעת אשתו הצעירה ממנו ב־30 שנים ונשים אחרות ואיבד את שיקול דעתו"

מאת דניאל דגן

בון (מיוחד ל"הארץ"). היושב ראש המתפטר של המפלגה הסוציאל־דמוקרטית המערב גרמנית וילי בראנדט, תקף אמש בחריפות את הקאנצלר לשעבר הלמוט שמידט, והאשים אותו, לפחות באופן מובלע, כי הוא ניהל נגדו מסע אישי.

בפרסום ראשון של נאום ההתפטרות שלו בפני לשכת מפלגתו, הבהיר בראנדט כי הוא נפגע עמוקות מן ההתקפות של חבריו על מנהיגותו.

פרסום הנאום בצורת מאמר בעי־תון היה צעד חסר תקדים, שכן באמצעותו ביקש בראנדט "להכות בחזרה" במבקריו בצמרת המפלגה. בראנדט התעלם מכך, שבקרוב יהיו במערב גרמניה בחירות במדינות מחוזיות אחרות, והוויכוח הפומבי החריף עלול להשפיע לרעה על סי־כויי הסוציאל דמוקרטים.

ההערות של בראנדט נגד שמידט נוגעות לביקורת שהשמיע לאחרונה הקאנצלר לשעבר. שמידט הציע להפחית את הסמכויות של לשכת המפלגה ושל הנשיאות, ולהעניק יותר השפעה לסיעה הסוציאל־דמוקרטית בפרלמנט.

סילוק חשבונות

בראנדט פרש את הצעתו של שמידט כמיתקפה נגד מנהיגותו, וסילק את החשבון בעת נאום ההתפטרות שלו בפני לשכת המפלגה.

כששרת שמידט בתפקיד הקאנצלר טיפח בראנדט אישים בעלי השקפות שמאליות בתוך הסוציאל־דמוקרטים, ומנע מן הממשלה את התמיכה הנדרשת לנ־הל מדיניותה הפרגמאטית. בסופו של דבר, היה בראנדט אחראי, במידה רבה, לנפילתו של שמידט ב־1982.

היחסים בין השניים היו צוננים תמיד והורעו במידה ניכרת אחרי ששמידט נאלץ לעזוב את משרד הקאנצלר. בראנדט ושמידט החרימו באופן הדדי את חגיגות יום ההולדת שלהם, שאליהן הוזמנו גם ידידים פוליטיים רבים.

הסיבה המיידית להתפטרות בר־אנדט, היתה כוונתו למנות צעירה יוונית, שאינה חברה בסוציאל־דמוקרטים, לדוברת המפלגה. מבקריו של בראנדט האשימו אותו, שהוא נתון להשפעת אשתו בר־גיטה, הצעירה ממנו בשלושים שנים, וכן של נשים אחרות. כן אמרו, שהמנהיג הסוציאל־דמוקרטי הוותיק איבד את שיקול דעתו.

פירסום נאום ההתפטרות של בר־אנדט בא יום אחד בלבד לאחר שמנהיגים סוציאל־דמוקרטיים חשובים, וביניהם המועמד לתפקיד יושב ראש המפלגה, הנס־יוכן פוגל, ניסו להציג תמונה של הרמוניה וליכוד.

גורבאצ'וב ייפגש עם תאצ'ר חמש פעמים

מאת שאול צדקא
סופר "הארץ" בבריטניה

לונדון, (מיוחד ל"הארץ"). ברית־המועצות מייחסת חשיבות ראשונה במעלה לביקורה של ראש ממשלת בריטניה מרגרט תאצ'ר במוסקווה. אשר יחל מחר בערב. מיכאיל גור־באצ'וב ייפגש עמה חמש פעמים ויקדיש לאורחת את כל יום שני.

אגוד הימאים הדניים:

ישראל לחצה להתעלם מהוכחות על הובלת נשק מאילת לאיראן

מאז שנת 1981/2 ● רק כאשר ארה"ב סובכה בפרשת משלוחי הנשק ב־85' גילתה ועדת טאוור עניין במימצאים הדניים

מאת אליהו זהבי
סופר "הארץ" בסקנדינאוויה

קופנהאגן, (מיוחד ל"הארץ"). חוקר מיוחד מטעם הקונגרס האמריקאי, יואל ליסקר, נשלח לקופנהאגן, כדי לבדוק במשרדי איגוד הימאים הדניים, מסמכים על הובלות נשק לאיראן.

סוכנות הידיעות הדנית מצטטת היום חבר קונגרס הטוען, "כי ממשלת ישראל הפעילה לחצים על ארה"ב, להתעלם מהוכחות שיש לאגוד הימאים הדניים על משלוחי נשק מנמל אילת לנמל באנדאר עבאס (איראן) מאז שנת 1981/1982. רק כאשר ארה"ב סובכה בפרשת משלוחי הנשק ב־1985, גילתה ועדת טאואר עניין בהוכחות על מש־לוחי הנשק מישראל לאיראן. חבר הקונגרס בקש לשמור על אלמוניות שמו.

מזכיר איגוד הימאיים הדניים, הנריק בארלאו, אומר כי העביר לחוקר האמריקאי הוכחות לגבי 12 הובלות נשק מנמל אילת בתקופה אוגוסט 85 עד נובמבר 1986 בנוסף לכך ידוע לאיגוד גם על 4 ספינות שוודיות שעסקו בהובלת נשק.

רדיו שוודיה: "בופורס" מכר נשק לדרא"פ במשך עשר שנים

מאת אליהו זהבי סופר "הארץ" בסקנדינאוויה

רדיו שוודיה פתח הבוקר את מהדורות החדשות בידיעה, לפיה מכר מפעל הנשק "בופורס", נשק ומכונות לייצור נשק במשך 10 שנים לדרום־אפריקה, מאז 1973. כדי להסוות את המכירה הוכנו שטרי מטען לחברת־בת של "בו־פורס" בבריטניה. כאשר הגיעו המשלוחים לבריטניה, הוטענה הסחורה על ספינה אחרת והוכנו שטרי מטען חדשים.

דרא"פ החלה בהקמת תעשייה צבאית ב־1973, וככל הנראה סייע לה "בופורס", על ידי מכירת ציוד לייצור נשק. ממשלת שוודיה החליטה אתמול על הקמת ועדת חקירה בלתי תלויה, שתבדוק את כל נושא מכירות הנשק של שוו־דיה־בדומה לוועדת "טאואר" בארה"ב. הוועדה תורכב מאישי ציבור ומשפטנים שאינם קשורים למפלגה פוליטית. עד כה חוקרים כמה גופים את נושא הברחות הנשק: שלטונות המכס, המשטרה, הרשות העליונה לחימוש צבאי.

אם אשר כנסה לעודד את בנה, פורצת בעצמה בבכי, לאחר שחרור בני הערובה בסאן סלוואדור. (צילום: אי־פי)

שני מורדים בסלוואדור לקחו כאלף בני ערובה ושחררום כעבור 7 שעות

החוטפים, גבר ואשה, השתלטו על בית־ספר בסאן סלוואדור ולאחר שחרור החטופים נעצרו ● דרשו להגיע למכסיקו או לניקאראגואה ● "החזית הלאומית" הכחישה מעורבות: אנשינו לא יעשו כל פעולה אי־רציונאלית נגד אנשים

סאן־סלוואדור, 26 (רויטר־ע־תי"ם). שני מורדים מ"חזית השחרור הלאומית ע"ש פאראבונדו מרטי" בסלוואדור, אשר השתלטו שלשום על כאלף תלמידים ומורים כבני ערובה בבית ספר בסאן־סלוואדור ושיחררו אותם אחרי שבע שעות, נעצרו על ידי כוחות צבא שהקיפו את בית הספר.

"החזית הלאומית" הכחישה את מעורבותה בפרשת החטיפה. הו־דיעה כי אנשיה לא יעשו לעולם "פעולה אי־רציונלית נגד אנשים".

אמהות בוכיות חיבקו את ילדיהן בעת ששוחררו על ידי החוטפים בשעות אחרי הצהריים של יום ה'. עוד לפני כן הצליחו 45 ילדים להימלט דרך החלונות.

לאחר ששוחרר כל בני הערובה נכנסו החיילים לתוך בית הספר ועצרו את שני החוטפים - גבר ואשה.

שני החוטפים פרצו לבית הספר סן חקינטו באחת השכונות העניות של הבירה סאן־סלוואדור. הם היו חמושים ברובים, רימונים וסכין, אך לא נודו כל יריות. שני החוטפים לא הציגו כל תביעות ברורות. קציני צבא מסרו כי דרשו להגיע למכסיקו או לניקאראגואה.

מפקד המשטרה, ראולדו גולצ'ה, אמר לכתבים, כי השניים הם חברים ב"חזית השחרור הלאומית על שם פאראבונדו מרטי", הנלחמת נגד ממשלת אל סלוואדור, הנתמכת על ידי ארה"ב. מלחמה זו נמשכת כבר שבע שנים ובראשית שנה זו איימה החזית לפתוח במערכה חדשה של טרור עירוני.

הגבר זוהה כחואן פראנציסקו אירהאטה, רב־טוראי בצבא שערק מבית הספר הצבאי לתקשורת לפני שלושה ימים. גולצ'ה אמר, כי סבורים שהוא נשלח על ידי המור־דים להסתנן לשורות הצבא.

טוניסיה ניתקה יחסיה הדיפלומטים עם איראן

טוניס, (ע"צ). ממשלת טוניסיה החליטה לנתק את יחסיה הדיפלומ־טיים עם איראן, בשל פעילות "חתרנית" מצד השגרירות האירנית בטוניסיה — נמסר אתמול בהודעה רשמית שפורסמה בטוניס.

בהודעה מטעם משרד החוץ נאמר, כי החלטה זו נתקבלה בע־קבות "תכסים הנוגדים את הכללים הדיפלומטיים" מצד השגרירות האיראנית בטוניס, במיוחד מדובר על נסיונות של השגרירות "לגייס קיצונים טוניסיים בחו"ל, לשם ביצוע פעולות חתרניות".

כן מואשמת השגרירות הטוניסית בפעולות שתכליתן "לזרוע פילוג בין הדתות בטוניסיה".

בהודעה נאמר כי שגרירות איראן סטתה מתפקידה הטבעי ומן הכללים הדיפלומטיים ונהפכה לבסיס שממנו נעשו פעולות העלולות לפגוע בסדר הציבורי בטוניסיה.

בתוך כך נמסר מטהראן, כי איראן מחה הגיבה על החלטתה של טונ־סיה לנתק את היחסים עמה.

ערכה את העמוד: עדה ארשטיין

בכאב ובצער עמוק אנו מודיעים על פטירתו ללא עת של בעלי, אבינו וסבנו היקר והאהוב

גרסונס (גרי) דבליקיס ז"ל

במילנו ביום חמישי כ"ה באדר תשמ"ז 26.3.1987

אשתו אנה דבליקיס
בתו ד"ר דליה דבליקיס
בתו וחתנו נילי וד"ר אלי אלון
הנכדים אלכסנדר ועמונאלה
ג"ב זיטה לינקר

ברוך דיין האמת

בצער רב וכאב עמוק אנו מודיעים על פטירתו בטרם עת של אחינו, גיסנו ודודנו האהוב והיקר

גרסונס (גרשון) דבליקיס ז"ל

במילנו ביום חמישי כ"ה באדר תשמ"ז 26.3.1987

בלה דבליצקי והמשפחה לונדון
שריה וחיה דבליצקי והמשפחה בני ברק
פנינה ואבשלום קאופמן והמשפחה יוסטן דאלאס

הסתדרות מדיצינית הדסה

אזכרה לחללי שיירת הדסה להר הצופים
תש"ח 1948

טקס האזכרה השנתי יתקיים ביום ו' ד' ניסן תשמ"ז 3.4.87 בשעה 10.00 לפנה"צ בגן הזכרון שבמרכז הרפואי האוניברסיטאי של הדסה בהר הצופים בירושלים.

בהשתתפות משפחות החללים, ידידים ומוקירי זכרם.

במלאת 3 שנים לפטירת אימנו וסבתנו

אריקה (רחל) רייך ז"ל

ובמלאת 12 שנים לפטירת אבינו וסבנו

יהודה (לצקו) רייך ז"ל

נערוך אזכרה ונעלה לקברם ביום ב' כ"ט באדר תשמ"ז (30.3.87) בשעה 16.00 בבית העלמין בצור־שלום

טובה רוני והבנות

במלאת שנתיים לנפילתו בלבנון של בננו יקירנו

גיל שרף ז"ל

נקיים אזכרה ביום ראשון, כ"ח באדר תשמ"ז (29.3.87) בשעה 16.00 בבית העלמין הצבאי בגבול חולון—בת־ים

לאחר האזכרה (בשעה 18.00) יתקיים ערב לזכרו בספרית "הבנים" בבנין המועצה הדתית, ברחוב פנקס 2, בבת־ים

המשפחה

יקירנו

ג'ורג' הדס (הרשקוביץ)

ג'ורי

איננו

ההלויה תתקיים ביום ראשון כ"ח באדר תשמ"ז 29.3.87 בשעה 13.30 בבית העלמין בחולון
נפגשים ליד השער הראשי
יושבים שבעה בבית המנוח רח' הרימון 11 ת"א

המשפחה המתאבלת

לראובן קלמן
אתך באבלך במות
אמך
חבריך לעבודה

לשלמה היקר
כואבים את כאבך הגדול
על מות
לוסי
אילת
סוכני מכס ותחבורה בע"מ

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו הפתאומית של היקר באדם

ג'ורג' הדס (הרשקוביץ)

(ג'ורי)

הלויה תתקיים ביום ראשון כ"ח באדר תשמ"ז 29.3.87 בשעה 13.30 בבית העלמין בחולון. נפגשים ליד השער הראשי
יושבים שבעה בבית המנוח רח' הרימון 11 ת"א

דנטון
מעבדות שיניים
ומכון לשיניים תותבות

יקירנו

אליאב ליואי ז"ל

הלך לעולמו

ההלויה בבית העלמין בגדרה היום, כ"ז באדר תשמ"ז (27.3.87) בשעה 12.00.

האבלים: תמר ועמי ליואי וב"ב
נאוה עינב וב"ב
נגה ואפרים דפנר וב"ב

במלאת שלושים לפטירת יקירתנו

ד"ר הילדה פרוינד

תתקיים אזכרה בבית העלמין הישן בחיפה
ביום ב' כט' באדר תשמ"ז
30.3.87 בשעה 16.00 אחה"צ
נפגשים בשער הראשי.

המשפחה

אנו משתתפים בצער המשפחה
על פטירת אבי המשפחה

ר' יעקב דוד ספקטור ז"ל

המרכז לקוסמטיקה טבעונית	איתן־סובנות לביטוח
חיפה דנט	אוקה־תנוך נכסים
יובל — פרפומריה "מור"	אל טורס־נסיעות ותיירות
מטלון — הפצה ספרים	פרופ' אריאלי וד"ר אריאלי
מעליות — ידע בע"מ	בלון — בגדי ילדים
קפה כרמל — הפאב	גולדן — מכונות עתונים
מאיר ברודניץ וילמה	הבנק הבינלאומי

אנו מודיעים בצער רב על פטירת יקירנו, אבי המשפחה

יעקב דוד ספקטור

הלוייה תתקיים היום, יום שישי, כ"ז באדר תשמ"ז 27.3.87 בשעה 11 לפנה"צ ותצא מהשער הראשי של בית העלמין הישן, חוף הכרמל חיפה

אשתו: רבקה
בניו: יוסי ורעיתו מרים
אלחנן ורעיתו ציונה
בתו: אורנה ובעלה מייקל קוסטו
הנכדים
אחיותיו ומשפחות יובל, כהן, מנדלסון, מרדור
השבעה בבית המנוח, רח' אלחנן 3, חיפה

במלאת שלושים לפטירת יקירנו

ישעיהו (סשקה) לרנר ז"ל

תתקיים אזכרה והקמת מצבה ביום שני כ"ט באדר תשמ"ז 30.3.87 בשעה 3.30 אחה"צ בבית העלמין בכפר סמיר, חיפה
נפגשים בשער הראשי
אוטובוס יצא בשעה 3 אחה"צ מרח' עקיבא 41 חיפה ליד בית המנוח

המשפחה

סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות
המנהל הכללי, הנהלת משרד העובדים
אבלים במות

יגאל אפרתי ז"ל

מקים ומנהל שירות הסרטים הישראלי ומחלוצי הקולנוע בארץ

ומביעים תנחומים למשפחה

במלאת שנה לפטירתה
של יקירתנו

ז'נט ברמן ז"ל

נפקוד את מקום מנוחתה ונקיים אזכרה
ביום ראשון, כ"ח באדר תשמ"ז (29.3.87)
נפגשים בשער הר המנוחות, ירושלים, בשעה 4.00 אחה"צ

המשפחה

במלאת שנה לפטירת יקירנו

משה ליבנה (ויס)

נעלה לקברו ונתיחד עם זכרו, ביום ראשון כ"ח באדר תשמ"ז 29.3.87 בשעה 4.00 אחה"צ, בבית העלמין "הדרום" (בגבול חולון—בת־ים)
נפגשים ליד השער הישן

המשפחה

מרכז תרבות העמים לנוער בירושלים
משתתף באבלו של מנהל המרכז
צבי דגן
על מות אמו
רחל ז"ל
יו"ר המרכז
ההנהלה וחבר העובדים

במלאת שנה לפטירת יקירנו

משה גולדנר ז"ל

נעלה לקברו לכבד זכרו

האזכרה תתקיים ביום שני, כ"ט אדר תשמ"ז 30.3.87 בשעה 4.00 אחה"צ בבית העלמין בחולון. נפגשים ליד השער

המשפחה

רשות השידור

למשפחת אפרתי
ולבית שידות הסרטים

משתתפים באבלכם על מותו ללא עת של

יגאל אפרתי ז"ל

הנהלת רשות השידור
מוסדותיה ועובדיה

הלוח הארצי

הארץ חדשות

הארץ

קבלת מודעות:
רח' הנגב 4, ת"א
טל: 03-371261
המחיר למלה
ביום שישי וערבי חג
6.13 ש"ח כולל מע"מ

חדשות | העיר | כלהעיר | צומת השרון | כאן הרום | הלוח הבטוח

לחברה פרטית
דרוש
חקלאי - אגרונום
בעל נסיון מעשי לעבודה
באזור באר-שבע
דרישות המשרה
- ידיעת השפה האנגלית, שפות נוספות - יתרון
- בעל רשיון נהיגה
מקום מגורים - בין באר-שבע לאשקלון
נא לפנות בכתב-יד בצרוף קורות חיים ופרוט נסיון קודם לת.ד. 729 ת"א 61007 עבור "חקלאי"

דרושים

למחלקה לשחתים חברתיים
מבשרת ציון
דרוש/ה
★ עובד/ת סוציאלי/ת
לפרוייקט חדשני
במסגרת שיקום שכונות
לריכוז ועבודה עם
משפחות רב בעיתיות,
לתאום עם מסגרות
טיפוליות נוספות
★ בעל/ת תואר אקדמאי
עם נסיון בעבודה פרטנית
כולל עבודה קבוצתית
של 3 שנים לפחות

לפרטים:
02-342991, 02-342191
פנחס רחל

דנאל
שירותי כח אדם

לסניף ירושלים:
דרוש/ה פנסיונר/ית "צעיר/ה"
★ למחלקת כח-אדם במפעל
שליטה בערבית מדוברת
למשרה חלקית
6 ימים בשבוע

★ איש מכניקה
רצוי בעל ידע בטיפול טרמי של שטנצים
3 פעמים בשבוע בין השעות 07.00 — 21.00
(10 שעות כל פעם)

ירושלים, רח' בן-יהודה, 7
247801 ,222178-7

דרוש
מנהל אדמיניסטרטיבי
בעל ניסיון
לבית אבות
אקסלוסיבי
שעומדים להפעיל
במרכז רמת-גן
03-778931, 03-748968
03-5741571

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א-1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתם של בן אחד המינים לעבודה הנדונה.
העבריינים צפויים לעונש עלפי החוק.

אנחנו אוהבים
להשקיע הרבה
באנשים טובים
הבואו לנו
דרושים
אנשי מכירות
(נסיון לא הכרחי)
הדרכה והכשרה
מובטחות
פרטים בטלפון
055-53334

דרוש/ה
לאזור נהריה
הנדסאי/ת בנין
★ בעל/ת נסיון
בחישוב כמויות
★ אפשרות
למשרה חלקית
בשעות הערב
04-928821

לחברת או.אר.אס.
דרושים:
רכז/ת פרוייקטים
בעל/ת כושר ארגון, הדרכה, פיקוח ורקע
טכני להרכבת מוצרים ע"י אוכלוסיית
מוגבלים, רצוי בעל רכב מסחרי
אבן ישראל 5 ירושלים, 02-242152, 02-245561

דרוש
טבח
"למטבח אירופאי"
בכפר סבא
עבודה מיידית
טל: 052-26131, 052-31785
לפנות לציפורה

הדפסה רשתית עופרה בע"מ
דרוש
מדפיס משי
בעל נסיון בהדפסים אמנותיים
תנאים טובים
02-976288-445

למחסן במפרץ חיפה
דרוש
רתך — מסגר
* דרוש ניסיון בעבודה
מועמדים יפנו למרק שניידר
בטלפון: 04-722685,
04-740381-5-6

דרוש בדחיפות
מנהל חשבונות סוג 3
נסיון מוכח בעבודה עצמאית
שליטה בשפה האנגלית
נסיון הכרחי בעבודה
עם מחשב
מועמדים מתאימים בלבד
יפנו בצירוף קורות חיים למחלקת
כ"א ת.ד. 184 חיפה 3001
עבור משרה 87/3

עירית אשקלון

המחלקה לחנוך ולתרבות
לביה"ס התיכון העירוני ע"ש תגר
דרושים מורים לשנה"ל תשמ"ח במקצועות אלה
ביולוגיה, הבעה בעברית, הסטוריה, אנגלית,
פיסיקה, כימיה, חנוך גופני

מורים מתאימים בעלי רשיון הוראה
יפנו למנהל ביה"ס תגר בנימין ולד
טל: 051-34434, 36785

ההסתדרות הציונית העולמית
המחלקה לחינוך ולתרבות בגולה — המדורים לנוער, סטודנטים ומורים

לסמינרי האביב והקיץ של המחלקה דרושים
מדריכות ומדריכים
כדלקמן:

1. לסמינרי האביב:
– לתלמידים מבתי ספר יהודיים שומרי מסורת מאירופה,
מדריכות ומדריכים בעלי רקע מתאים, דוברי צרפתית או אנגלית.
סמינרי האביב יתקיימו בתאריכים 10.5 — 15.6

2. לסמינרי הקיץ:
– למורים, סטודנטים ותלמידים מארה"ב, דרום אמריקה,
מדריכות ומדריכים דוברי אנגלית או צרפתית או ספרדית (טורקית, פינית)
סמינרי הקיץ ייפתחו ב-15.6 ★ כל קבוצה תשהה בארץ בין 4-7 שבועות.
הכישורים הדרושים:
★ נסיון בהדרכה וידיעת אחת השפות הנ"ל;
★ לאחר שירות צבאי או לאומי;
★ גילאי 21 – 28

העבודה הינה בתנאי פנימיה ואינה מומלצת לבעלי משפחות
מועמדים העונים לדרישות מתבקשים להתקשר טלפונית בימים א' עד ה', בין השעות 9.00 עד 13.00
לטלפונים: 02-714560, 02-714950 – לנוער ולסטודנטים – לבנה צמח;
או בכתב למחלקה לחינוך ולתרבות בגולה, ת"ד 92 ירושלים, מיקוד 91920.

לסמינרי האביב והקיץ של המחלקה
שיתקיימו בחודשים מאי-אוגוסט 1986 דרושים:
1. מורי דרך ומדריכי ידיעת הארץ
הדוברים לפחות אחת השפות: אנגלית, צרפתית, ספרדית, גרמנית
2. חובשים מוסמכים לטיולים
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בהקדם בכתב לגב' לבנה צמח, המחלקה לחינוך ולתרבות בגולה, ת"ד 92 ירושלים, מיקוד 91920, ולצרף פירוט, רקע וכישורים.
פניות בעל-פה למשרות הנ"ל לא תיענה

החברה להגנת הטבע
מזכירה
לביה"ס שדה חרמון
הדרכה, יכולת ניהול משרד באופן עצמאי
(כולל הדפסה) משרה מלאה
לתאום ראיון להתקשר 06-941091 לאריה

לחברת שיווק ארצית הנמצאת בפיתוח!!!
דרושים:
1) אנשים לתפקידי פיתוח המועדון
עד גיל 27 לעבודת שטח
לקביעת ראיון אישי 246044
2) אנשים לתפקיד נציג המועדון
מגיל 25 + רכב לעבודת שטח בשעות הפנאי.
לקביעת ראיון אישי התקשר 246044

מוזיאון ישראל, ירושלים
דרושים
א. חשב/ית שכר
כישורים: סוג 2 לפחות בהנהלת חשבונות ו/או בוגר/ת קורס חשבי משכורת, ניסיון בחישוב משכורות במשרדי המנהלה/מוסדות ציבור. יועדף ניסיון בעבודה עם ה-מל"מ.
ב. מנהל/ת חשבונות בכיר
כישורים: ניסיון מוכח של 5 שנים במערכת הנהלת חשבונות (במיוחד התאמות). ידע וניסיון במערכת הנה"ח ממוחשבת. ידיעת השפה האנגלית. נכונות לעבודה מעבר לשעות המקובלות. כושר הפעלת עובדים. השכלה נדרשת: מנהל חשבונות סוג 3-4.
מועמדות יש להגיש בכתב בפירוט ניסיון וממליצים, לפי הכתובת: מוזיאון ישראל - מח' כ"א, ת.ד. 1299 ירושלים, 91012 (בציון המשרה המבוקשת).
הגשת מועמדות אפשרית עד: 10.4.87
סודיות מובטחת

לת.ג.מ. כרמיאל (בע"מ)
מפעל לייצור תבניות ומוצרי פלסטיק
דרושים
כרסם C.N.C
עם רקע בעיבוד שבבי, וידע בתיכנות בעל ניסיון של 5 שנים.
תבניתן לתבניות פלסטיק
בעל ניסיון של 5 שנים לפחות
תנאים טובים מובטחים למתאימים
שבוע עבודה של 5 ימים
על המעוניינים לפנות טלפונית:
04-983785, 04-987068

עירית קרית-גת
לבית-ספר מקיף ע"ש "ישראל-רוגוזין" בקרית-גת
דרושים/ות
מורים/ות
* מורים/ות לאנגלית
* מורה למתמטיקה
* מורה לפיסיקה
* מורה למכניקה
על המעוניינים להתקשר למנהל ביה"ס
מר גיל פלישר בביה"ס (בשעות הבוקר)
051-884477, 051-886288 בבית – טל
051-880730

לחברה ארצית
העוסקת בתכנון ועיצוב פנים
דרושים באזור חיפה
1. מתכנן/ת
* ידע בתכנון מטבחים
2. מעצב/ת פנים
* ניסיון בעיצוב רהיטים
3. מזכירת מנכ"ל
* ידע בניהול משרד
* שליטה מלאה בהדפסה עברית ואנגלית
שכר הולם למתאימים
נא לפנות בצירוף קורות חיים וניסיון לת.ד. 45114 חיפה עבור יוסי
סודיות מלאה מובטחת

לקבוצת
"השמירה"
דרושים
1. אנשי ביטחון למסוף רפיח
★ משוחררי צה"ל
★ פרופיל מ-82 ומעלה
★ גיל - עד 30
2. אנשי אבטחה לסיורים ממונעים
★ משוחררי צה"ל
★ פרופיל מ-65 ומעלה
★ גיל עד 45
3. שומרים

העבודה במשמרות, ניתנת לשילוב עם עבודה נוספת

ועדות קבלה תתקיימנה בימים א'-ג' בשעות 08.00 עד 19.00
במשרדי הסניף באשדוד מגדל המים הישן מרכז א'
טל-055-31506, 35619, 34590
נא להביא תעודת זהות, פנקס מילואים, פנקס שבוי
תמונה ורשיון נהיגה

מוזיאון ישראל, ירושלים
דרוש
מנהל/ת חשבונות בכיר
כישורים: נסיון מוכח של 5 שנים במערכת הנהלת חשבונות (במיוחד התאמות). ידע ונסיון במערכת הנה"ח ממוחשבת. ידיעת השפה האנגלית. נכונות לעבודות מעבר לשעות המקובלות. כושר הפעלת עובדים. השכלה נדרשת: מנהל חשבונות סוג 3-4.
מועמדות יש להגיש בכתב בפירוט נסיון וממליצים, לפי הכתובת: מוזיאון ישראל - מח' כ"א, ת.ד. 1299 ירושלים, 91012 (בציון המשרה המבוקשת). הגשת מועמדות אפשרית עד: 10.4.87.
סודיות מובטחת

לכל-בו חיפה
של
המשביר לצרכן
דרוש/ה
מנהל/ת מחלקת ספורט
עם רקע מתאים
לפרטים נא לפנות לכל-בו חיפה
טל: 04-660936 למנהל כ"א

משרד התקשורת
אגף התפעול
לדואר תל-אביב
דרושים
שליחים
בעלי רשיון נהיגה
בדבר פרטים נא לפנות
למנהלת היחידה לעניני עובדים
בדואר ת"א, גב' גילה עיני
טלפון: 03-307254

לבית אבות בחולון
דרושות **מטפלות בקשישים**
להתקשר בין השעות 8.00-17.00
טל. 886373

לפנימית עלומים בכפר-סבא
דרושים
★ **עובדת סוציאלית** 3/4 משרה.
★ **מטפלות בילדים**
(עם מגורים לרוקות)
★ **מורים לשעורי עזר**
באנגלית ובמקצועות כללים.
★ **אחות**
להתקשר לטל. 052-20539, 052-33139

למשרד עורכי-דין בירושלים
דרושים
עו"ד עם נסיון בשטח האזרחי
לרבות הופעות בבית משפט,
מקרקעין וחוזים
מזכירה בעלת נסיון
בעבודות משרד
וידע מוכח בהפעלת מעבד תמלילים
למשרה חלקית
המעונינים יואילו לפרט בכתב-יד
נסיונם והתאמתם למשרה המוצעת.
נא לפנות לת"ד 740 ירושלים
עבור "משרד עו"ד"

★ **הנדסאי מכונות** לאיזוד
אלקטרוני בעל נסיון למפעל עתיר ידע.
★ **מהנדס/הנדסאי תעשיה וניהול**
לעבודה באזור ק. מלאכי.
★ **שרטט/ת מכונות**
לבעלי נסיון לעבודה באזור אשדוד.
★ **חרט מנוסה**
לעבודה קבועה למפעל באזור יבנה.
★ **פחח/מיבנאי**
לעבודה קבועה למפעל באזור יבנה.
★ **מבקר הרכבות אלקטרוני** ידיעה בתקנים של
ביקורת הרכבות וחיווט, קריאת שרטוט.
לבעלי נסיון של 5 שנים לפחות.
★ **דפסי אופסט**
למפעל באזור אשדוד.
★ **חוזמות**
למפעל ביטחוני + קריאת שרטוט.
★ **מזכירה עברית אנגלית**
למפעל ביטחוני בעלת נסיון.
★ **כתבניות אנגלית/עברית סופר.**
אשדוד – רח' רוגוזין 8
טל. 055-32221 .33644

דנאל
החברה לשירותי כח אדם
תל-אביב • ירושלים • באר-שבע
רחובות • אשדוד

עירית ירושלים
המחלקה לנוער, ספורט וחברה
האגף לעבודה קהילתית
דרושים
עובדים קהילתיים
עובד אחד במשרה מלאה
עובד אחד בחצי משרה
בלי תואר אקדמאי, עדיף בעבודה סוציאלית.
רצוי נסיון בעבודה קהילתית
נא לפנות לטלפון מס' 228171

Hertz
לסניפנו בירושלים
דרושה:
דיילת השכרה
– ידע טוב בשפות: אנגלית, צרפתית ועברית
– רשיון נהיגה
– הופעה נאה
– עדיפות לבעלות נסיון במכירות
נא לפנות לשירות "הרץ" המלך דוד 18, ירושלים
טל 02-231351

הסוכנות היהודית לארץ ישראל
מחלקת המנגנון ת"ד 92 ים 91920
משרה מס' 204/87/5
בכפר הנוער חופים (ליד עכו)
דרוש/ה
מדריך/ה חינוכי/ת
בוגר/ת תנועת נוער דתית
ולאחר שרות צבאי
מגורים במקום
מועמדים/ות דתיים/יות
יפנו טלפונית
למסי 04-912244
מועד אחרון להגשת מועמדות: 10.4.87

מור חן
שרותי כח אדם - מקצועי ומנהלי - עובדים זמניים - שרותים כלליים

דרושים
1. **פועלים/פועלות** למפעל תעשייה
2. **מכונאי אחזקה** למפעל תעשייה
3. **חשמלאי אחזקה מוסמך** למפעל תעשייה.
4. **מנהל/ת חשבונות עצמאי/ת** לניהול צוות עובדים ומערך כספים.
5. **מסגר/רתך למפעל.**
6. **עובד אחזקה למפעל.**
7. **מזכירה אנגלית/עברית** + הדפסה (רצוי שפת אם אנגלית)
8. **מטפלת** למעון נוער (מוגבלים)
קבלת קהל כל יום בשעות 8.00-13.00 - 16.00-18.00 במשרדי החברה: אשדוד רח' רוגוזין 4 בנין פאר-לון נא להביא ת.ז. + פנקס מילואים + תעודת שחרור
למתאימים תנאים טובים

עמקינכח
למפעלנו בניר צבי (ליד רמלה)
דרושים
צבעי מקצועי
★ מס' שנות נסיון בצביעת רהיטים ומוצרי עץ.
נגר מקצועי
★ ידע והבנה בקריאת שרטוט.
★ נסיון במפעל תעשייתי כנגר רהיטים.
יועדפו מועמדים הגרים באזור
★ 5 ימי עבודה בשבוע.
★ הסעות מאזורי רמלה, לוד, רחובות, ראשל"צ.
המעונינים יפנו טלפונית לאגף כח אדם 08-220777.

נע"ם — נוער מסורתי
תנועת הנוער של התנועה ליהדות מסורתית בישראל
דרושים
מדריכים ומרכזים
לתפקידים הבאים:
1. רכז/ת ארצי לגרעיני נח"ל
2. רכז/ת מקומי בירושלים
3. רכז/ת כתיבת תוכניות וחומר הדרכה
תכונות רצויות לתפקידים:
★ שומר/ת מצוות ובקיא/ה במקורות היהדות ★ הבנה וקבלת האידיאולוגיה המסורתית (קונסרבטיבית) ★ אחרי שרות צבאי ★ יכולת עבודה עם נוער והכרות עם מבנה תנועות הנוער בארץ, כסלול הנח"ל והתנועה הקיבוצית ★ פתיחות לעבוד בשעות בלתי שגרתיות בכל רחבי הארץ
מועמדים מתאימים בלבד מתבקשים לשלוח את קורות חייהם בדפוס וכן שמות שני ממליצים ממקום עבודה קודם ל"נע"ם — התנועה ליהדות מסורתית, רח' קרן היסוד 25, ת"ד 7559, ירושלים
נא לציין תפקיד רצוי.

לעיתון יומי
בתל-אביב
ד ר ו ש ה
מזכירה
בעלות נסיון בעבודה והדפסה
במעבד תמלילים
בעברית ואנגלית
יפנו טלפונית בימים א' - ה'
בשעות 09:00-12:00
טלפון 5121301 לנתי

הכוח הארצי — הארץ חדשות

ארדט
חברה לביטוח בע"מ
לאגף ביטוח חיים
דרוש/ה
עובד/ת תיקיה ושליחויות
לאחר שרות צבאי, 12 שנות לימוד, אפשרי ללא ניסיון. שעות העבודה 8.00-16.30
5 ימים בשבוע • אפשרות לקידום
להתקשר למר זאב ברכפלד 03-640836
החל מיום א'

שופר-סל
לסניפי ירושלים
דרושים
★ קצבים
– לשופרסל קרית יובל, מרכז מסחרי טל: 413389
– להיפרכל גבעת שאול ב' (מעל אולמי מונדיאל) טל: 533959
★ מחסנאי
– לשופרסל שכ' רמות, שד' גולדה מאיר, טל: 828248
המעוניינים מתבקשים לפנות למנהלי הסניפים בהתאם לכתובות. מודעה זו מיועדת לגברים ונשים כאחד

לרשת מסעדות משגשגת בארצות הברית
דרושים
- ★ קופאים/יות
- ★ מלצרים/יות
גילאים 22-40
משכורת התחלתית 1000-1500 דולר
- ★ טבחים/יות
- ★ עתודאים/יות לתפקידי ניהול
בגילאים 25-45
משכורת התחלתית 2000-3000 דולר

הכישורים הדרושים:
- ידיעה בסיסית באנגלית.
- הופעה נאה, נקיות ומסודרות.
- התחייבות לעבודה במשך שנתיים לפחות.
- רצון לעבודה ויזמה בקנה מידה אמריקאי.
- עזרה ראשונית בדיור

למועמדים מתאימים תנתן הכשרה במרכז ההדרכה של החברה בארה"ב.
טופסי מועמדות והרשמה "פרסום תמיבהדרו" שטראוס 1 ירושלים 02-244415.

לרשות הגנים הלאומיים
דרושים
1. מפקח על עבודות פיתוח ובינוי
דרישות התפקיד:
– בדיקת ואישור תכניות פיתוח ובינוי.
– הוצאת מכרזים.
– פיקוח על עבודות פיתוח ובינוי.
– קבלת עבודות ואישור חשבונות.
הכישורים:
– השכלה – מהנדס אזרחי.
– ניסיון 5 שנים לפחות.
מגורים באזור המרכז.
נא לפנות בכתב יד עם פירוט קורות חיים (לציין מספר טלפון) לת.ד. 7028 הקריה, תל-אביב 61070 עד 3.4.87

2. טלפונאית — כתבנית
הכישורים:
– השכלה תיכונית.
– שליטה מלאה בעברית.
– ניסיון בהדפסה.
מקום העבודה בקריה בתל-אביב.
שעות העבודה 07.30-15.30.
על המועמדות להיות אחרי שירות צבאי.
לקביעת ראיון נא לפנות למיכל 03-252281.

לאגף כח-אדם של המשביר לצרכן
דרושה
מזכירה
עדיפות לבעלת נסיון בנושא כח-אדם או אחריות על משרד. נדרשת יכולת לעבוד במשרה מלאה של 8 שעות.
לראיון נא לפנות לאגף כח-אדם
דרך שלמה 58 ת"א
טל: 03-899641

ארדט
חברה לביטוח בע"מ
לאגף ביטוח חיים
דרושים:
פקידים/ות
לעבודה על מסוף מחשב. לאחר שרות צבאי, 12 שנות לימוד, ידע טוב בחשבון, ידע בביטוח חיים – יתרון. אפשרות לקידום.
להתקשר לנוגה בר-יצחק 03-640839
החל מיום א'

לחברת שיווק ארצית
דרוש
מחסן של 1000 מ"ר
באזור ת"א והסביבה
לפנות לאריה או חיים בשעות:
7.00-12.00 (בבקר)
טל: 03-263267, 03-260386

דרושים
למחסן גדול במפרץ חיפה
דרושות
פועלות מיון
לעבודה בסרט נע
בעבודה במשמרות מ-6.00-14.00
מ-14.00-22.00
* מצב בריאות תקין
* גיל עד 45
* נכונות לעבודה פיזית
מועמדות מתאימות יפנו למרק שניידר טל: 04-722685,
04-740381/5/6

קריירה
שרותי כח אדם
דרושים/ות
★ מהנדס מכונות
לפתוח ותכנון מכני. בעלי ניסיון של 3 שנים לפחות בזיווד אלקטרוני ואופטי.
★ כלכלן
לעבודה במחלקת גזברות. ניסיון של 3 שנים בעבודה דומה.
★ מזכירות/כתבניות/מעבדות תמלילים
אנגלית עברית, שליטה באנגלית ברמה טובה מאוד. ידיעת צרפתית ו/או גרמנית - יתרון.
המשרות הינן למשרה קבועה, 5 ימים בשבוע שכר ותנאים עפ"י הכישורים.
נא לפנות לקריירה
רחוב דיזנגוף 155 תל-אביב 03-240292/1

דגאל
שירות כח אדם
לסניף ירושלים
★ מזכירה + הדפסה, שפת אם אנגלית
רצוי ידע בעברית משרה מלאה וקבועה
בין השעות: 08.00—17.00, 5 ימים בשבוע
★ מזכירה עברית/אנגלית
+ עיבוד תמלילים א', ב' משרה זמנית לחודשיים
בין השעות 08.00-17.00, 5 ימים בשבוע
★ מזכירה כתבנית עברית
רצוי גם הדפסה באנגלית למשרה מלאה במפעל
5 ימים בשבוע
★ מזכירות בכירות
עברית אנגלית כולל הדפסה כולל עיבוד תמלילים
לעבודה מחוץ לעיר + הסעות, שכר גבוה למועמדות המתאימות
ירושלים רח' בן יהודה 7
טל' 242801, 02-222177

א. זליג
בכירים לקריירה חדשה
אנשים מעולים לתפקידים בכירים

עבור לקוחתנו באזור חיפה
חברה מבוססת בתהליכי פתוח בתחום התרופות ומוצרי הבריאות
דרוש מנכ"ל*
- ★ נסיון מוכח בניהול מוצלח של מפעלי תעשיה.
- ★ בעל חשיבה עיסקית, אנרגטי ותכליתי.
- ★ חכרות טובה של שוק הבריאות בארץ.
- ★ שליטה בעברית ובאנגלית
- * דרוש תפקיד מנכ"ל עבור חברה מבוססת וידועה בתחום המתכת וההנדסה, הנמצאת באזור המרכז. רקע הנדסי ונסיון שיווקי
סודיות מובטחות
לקביעת ראיון נא להתקשר למשרד א. זליג, רח' גאולה 42 תל-אביב, בימי א'-ה' בין השעות 08.00-17.00, לטל. 03-657610 או 03-6101692.

למרכז הרפואי שערי-צדק ירושלים
דרושים
- ★ רוקח/ת מוסמך/ת בעל נסיון. למשרה חלקית
- ★ מכנאי/הנדסאי • רשיון כחשמלאי מוסמך, וידע באלקטרוניקה ובמיקרו מחשבים
- ★ ביוטכנולוג/ית מוסמך/ת בעל/ת נסיון למשרה חלקית-מלאה
- ★ מרפא/ה בעיסוק מוסמך/ת למשרה חלקית
המעוניינים יפנו לטלפון 02-555429

לטיולי הגליל דרושים
- ✱ מנהל/ת מחלקה TOUR—OPERATER
דוברת אנגלית, נסיון 3 שנים לפחות בתיירות
- ✱ TOUR—OPERATER
דוברת גרמנית + אנגלית. הדפסה
- ✱ מנהל/ת חשבונות אנגלית חובה
טלי 02-247155 ענת
- ✱ פקיד/ת נסיעות מורשה
למשרה מלאה. עדיפות: נסיון תשפות
- ✱ נהג מיניבוס + שליח
עדיפות רשיון אוטובוס + אנגלית
טלי 02-383465 סנדה

לחברת שרותי הארחה
דרושים/ות
1. מנהל בר ומשקאות
בעל נסיון בניהול מטבחים וחדרי אוכל
2. פקידה
לעבודה משרדית כולל קופה
3. קניין
בעל נסיון בתחום המזון
התפקיד כולל אחריות על המחסנים
המעוניינים יפנו טלפונית: 02-882295,
02-811601

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל
דרושים/ה:
מהנדס מעבדה
תאור התפקיד:
תכנון, הקמה, הפעלה ואחזקה של מערכות תאגיד לניסויים מעבדתיים בעלי אופי פיסקלי וטכנולוגי, ניתוח מצא ותוכן עם גורמים בטכניון, בתי מלאכה חיצוניים, חברות ותחזוקה ופיקוח.
הכישורים הדרושים:
בעל תואר בהנדסה, רצוי הנדסת מכונות. רצוי ניסיון בתכנון, הפעלה והחזקה של ציוד מעבדתי. שליטה באנגלית ברמה והאפשרות הבנה טובה של טכסט טכני.
מספר המשרה: מ/22
מהנדס/ת מעבדת בקרה
תאור התפקיד:
פיתוח ואחזקה מערכות ממוחשבות במעבדה לבקרת תהליכים, ומחשבים אחרים בפקולטה להנדסה כימית.
הכישורים הדרושים:
מהנדס/ת כימאי/ת בעל/ת ידע בבקרה ובמחשבים.
מספר המשרה: מ/118
מהנדס מעבדה
תאור התפקיד:
מהנדס למעבדה בשכבות דקות של מוליכים למחצה. העבודה כוללת יצור השכבות בטכנולוגיות ואקום ומחקר על תכונותיהן החשמליות והאופטיות.
הכישורים הדרושים:
בעל תואר ראשון לפחות בהנדסה. רצוי רקע בפיסיקה, כי מיה או מדעי החומרים.
מספר המשרה: מ/116
מזכירה לענייני סגל ולימודי מוסמכים
תאור התפקיד:
טיפול בנושאי לימודי מוסמכים ובענייני סגל אקדמי.
הכישורים הדרושים:
רצויה השכלה אקדמית. ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין, כולל הדפסה. כושר ניסוח בכתב בשפה העברית. ניסיון קודם של לפחות 3 שנים בעבודה משרדית. כושר לקיים מגע נאות עם קהל. הערה: המשרה הינה בהיקף 85%.
מספר המשרה: מ/114
מועמדים/ות מתאימים/ות העונים/ות לדרישות יפנו בכתב בציון קורות חיים ניסיון קודם, שמות ממליצים ומספר המשרה עד יום 5.4.87 אל אגף כוח אדם קרית הטכניון חיפה 32000

בראשל"צ
לעיתון עדים
דרושים
רוכשי מודעות מעולים
תנאים טובים למתאימים
לפרטים טל. 03-993902,993424 ליעל

דרושים
אנשי מכירות
בתחום הפרסום
(נסיון לא הכרחי)
רצון לעבודה מאומצת
פרטים בטל: 662781

למסעדה אירופאית צרפתית
דרוש מיידית
טבח מנוסה
למתאים תנאים מצויינים
לפרטים נא להתקשר בין 10.00-ל-12.00
לטלפון: 02-416645

לחברת אדיונטיקס בע"מ
המפתחת לומדה עבור בתי ספר תיכוניים בארה"ב
דרוש
מנהל מקצועי למחלקת פיתוח מוצרים
תאור התפקיד:
- ★ תאום ונהול קשר מקצועי עם הוצאה לאור בארה"ב.
- ★ גיוס תסריטאי לומדה ונהול מקצועי של תהליכי התסרוט.
- ★ נהול תהליכי בקורת איכות.

הכישורים הנדרשים:
- ★ השכלה אקדמאית (PHD) בפסיכולוגיה קוגנטיבית, פיתוח תוכניות לימודים או תחום קרוב.
- ★ היכרות עם תרבות החינוך בארה"ב והכרת נושא ההדרכה הממוחשבת.
- ★ יכולת לנהל ולהנחות צוותי עבודה.

נא לפנות בכתב יד לחברת אדיונטיקס בע"מ, ת"ד 2085 הרצליה פיתוח 46733

בוא
עם הרבה
מוטיבציה
וכושר שכנוע.
אנחנו נדאג לשאר.
לפנות לרותי בטל.
052-911110

למועצה מקומית מעלה אדומים
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות סוג 2
עם נסיון של 3 שנים לפחות
לפנות לסמדר 02-351882

לעבוד בפרסום – לעשות קריירה
אם את/ה:
* בעל/ת הופעה נאה
* מעל גיל 24
* ניסיון בשיווק ו/או פרסום
* בעל/ת רכב פרטי
התקשרו לטל: 332936 או ל-336702 שלוחה 269 לפנות לאורלי או לאבי

לרשות שמורות הטבע
דרוש/ה רכז/ת
הדרכה להרי ירושלים ב-½ משרה
תיאור התפקיד: יצירת קשר עם מוסדות חינוך, פיתוח תוכנית הדרכה, והפעלתן בשטח, מגורים באיזור ירושלים, רשיון נהיגה ובריאות תקינה
המעוניינים יפנו למילוי שאלון עד התאריך 3.4.87
לרשות שמורות הטבע ברח' ירמיהו 78, ירושלים

מעבדות טרבינול (ישראל) בע"מ אשדוד
עקב התרחבות הייצור במפעלינו
דרוש
הנדסאי תעשייה וניהול
תאור התפקיד:
- ★ ביצוע פרוייקטים בתחום הנדסת תעשייה וניהול עם מתן הכשרה לתפקיד ניהולי.

דרישות התפקיד:
- ★ בוגר ביה"ס מוסמך להנדסאים.
- ★ נסיון של מספר שנים בתעשיה.
- ★ בעל פוטנציאל ושאיפות ניהוליים.
- ★ ידיעת השפה האנגלית.
- ★ יכולת קיום יחסי אנוש נאותיים.
- ★ מקום מגורים אשדוד והסביבה.

5 ימי עבודה בשבוע
מועמדים מתאימים יפנו למח' משאבי אנוש ע"פ הכתובת
סודיות מובטחת
אשדוד טלפון 055-20222
ת.ד. 2 מיקוד 77100
טרבינול לקידום הרפואה

אינטל
היה שותף לפריצת הדרך!
אינטל אלקטרוניקה הינה החברה המובילה בישראל בתחום "יצור רכיבי VLSI למחשבים ולמערכות ספרתיות.
טכנאים / הנדסאים
בעלי רקע באחד מהתחומים הבאים: מכונות, אלקטרוניקה, אלקטרומכניקה, מכשור ובקרה.
לשיפור וטיפול במכונות היצור הכוללות: מערכות אוטומציה, ואקום גבוה, מערכות אלקטרואופטיות, מכניות ומערכות בקרה ממוחשבות בטכנולוגיה מתקדמת.
- ★ תואר טכנאי מוסמך / הנדסאי
- ★ נסיון מקצועי של 3-2 שנים — יתרון
- ★ תכנית ההכשרה עשויה לדרוש השתלמות בארה"ב
מפעילים / מפעילות
למגוון תפקידי בקרה והפעלת ציוד ייצור מתוחכם בטכנולוגיות מתקדמות.
- ★ בוגרי 12 שנות לימוד בעלי רקע / נטייה טכנית
- ★ נסיון בעבודה מקצועית
- ★ גיל 40—25

הכשרה מקצועית תנתן במסגרת העבודה.
לכל המישרות: מגורים בירושלים, נכונות לעבודה במשמרות, ידיעת השפה האנגלית
אם הנך בעל יזמה ומעוניין באתגר מקצועי, הצטרף לצוות מעולה, צעיר ודינמי במפעל מתפתח בעל שיטות ניהול מתקדמות, המיישם טכנולוגיות עתירות מדע.
פנה בכתב יד, בצרוף קורות חיים מפורטים ובציון שם המשרה, מס' תעודת זהות ומס' טלפון אל:
אינטל אלקטרוניקה בע"מ
ת.ד.: 3173 ירושלים 91031
"יצור מעגלים משולבים בישראל"
מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד

"און מזוג אוויר לרכב"
דרושים
טכנאים למזוג אוויר לרכב
חשמלאים לרכב
עם ידע ונסיון מקצועי
לפנות למחלקת מזוג אוויר לרכב
בטלפון 02-720993

IIS
מתמחה בתכנון, ייצור ושיווק של ציוד הקפי למערכות מחשבים גדולות.
המובילה בשווקי הזאמי יבמ (3270 ו-S/36/38)
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות ראשי/ת
לנהול המערך הכולל של הנהלת החשבונות: ספקים/לקוחות, בנקים, יבוא, התאמות וכו'.
כשורים:
* ניסיון של 5 שנים לפחות בתעשייה.
* ניסיון בעבודה עצמאית והנהלת חשבונות ממוחשבת.
טכנאי/הנדסאי
לבדיקות סופיות של מערכות/כרטיסים סיפרתיים
כשורים:
* ניסיון של שנה לפחות בבדיקות מעגלים סיפרתיים.
* ידע בכתיבת תכניות בדיקה – יתרון.
נא לפנות לטל: 226170, 04-230548 או בכתב ת.ד. 1640 חיפה 31015

עמוסים
מחפשים דחוף
• ארט-דירקטור
• תקציבאי
• עוזר תקציבאי

בעלי ניסיון מוכח של שנתיים לפחות במשרד פרסום.
תנאים מצויינים למתאימים.
טל: 03-286504
03-289821 החל מיום א'
ויטל-טוויג פרסומאים

مكدن من الأجل

הלוח הארצי — הארץ חדשות

לחברה גדולה בתחום המזון בירושלים
דרושים
★ מקדם מכירות
★ נהג עם רשיון ג'
תנאים טובים למתאימים
לפנות לטל' 02-931128-9
בין השעות 7.30 — 3.00
ובערב 02-661771 לעמליה
סודיות מובטחת

החברה לשיקום שכונות ירושלים — פרויקט שיקום שכונות מבשרת־ציון
דרוש/ה
★ רכז/ת שכונתי
לפיתוח כח אדם במבשרת ציון
הכישורים הדרושים:
* בעל תואר אקדמאי, רצוי בתחום חנוך טכנולוגי והכשרה מקצועית.
* כושר ארגון
* יצירת קשרים ויחסי אנוש טובים
* רצוי בעל רכב
דרוג 5–7 מח"ר
לפרטים: 02–345081 לשלום מוחה / שולי לוי.

לעיתון יומי דרושות:
דיילות מכירה
★ 3-4 פעמים בשבוע
★ שעות גמישות
★ תעריף שעה + עמלות
להתקשר 03-5121337
אחרי 20:00 לעירית

לחברה תעשיתית בירושלים
דרוש/ה
עוזר/ת
למנהל כח־אדם
* בוגר פסיכולוגיה, סוציולוגיה, לימודי עבודה
* אפשרות לסטודנט לתואר שני במקצועות אלו
* העבודה במשרה חלקית בשעות 8.00–13.00
(תיתכן גמישות בשעות)
יש אפשרות להרחבה למשרה מלאה בעתיד
* 5 ימי עבודה בשבוע
נא לפנות בצירוף קורות חיים, רצוי מודפסים לת.ד. 46 פתח־תקוה 49100 עבור "שמעון"

Maquette מקט
Leather Fashions
למפעלנו בכרמיאל דרושים/ות
חייטים/תופרות
תנאים טובים הסעות מובטחות
לפרטים 04-981257

דגאל
למשרדינו בירושלים:
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
סוג 3 — 2, מנוסה בחשובי שכר במערכת ממוחשבת, התאמות בנקים וגביה
שעות עבודה 16.00 — 10.00, למשרה קבועה
ירושלים: רח' בן יהודה 7
טל' 02-242801, 222178, 222177

לינת נעים למען ישראל
דרוש/ה
ספרן/ית ראשי/ת אקדמאי/ת
לספריה מרכזית בירושלים לעבודה סוציאלית במשרה מלאה, כולל יומיים פיצול.
התפקיד כולל פקוח על ספריות משנה
יועדף ספרן/ית מוסמך/ת עם רקע מוקדם בעבודה סוציאלית או במדעי החברה
נא לפנות בצירוף קורות חיים למנהל האגף למחקר ותכנון ת.ד. 1260 ירושלים מיקוד 91000

לחדשות עיתון יומי בע"מ
דרושים/ות
כתבניות מנוסות
לעבודה במעבדי תמלילים ובסדר צילום. העבודה במשמרות.
מתאימה לסטודנטים/ות
סטודנטים למחשבים
לעבודה במשמרות במחשב סדר
טלפון 03-330554 מ־20.00 — מוטי גלילי

למוסד ציבורי בחיפה
דרוש
עוזר/ת אירגוני
לפעולות הדרכה
לאירגון ופיקוח על פעולות הדרכה
רצוי נסיון קודם באירגון פעולות הדרכה
התפקיד דורש ביצוע עבודה גם מחוץ לשעות רגילות וכרוך בנסיעות באיזור הצפון
המעוניינים יפנו בצירוף קורות חיים לטיד כח אדם, ת.ד. 32230 ת"א מיקוד 61330

למרכז קהילת גילה
דרושים
1. מנהל/ת משרד למשרה מלאה
שעות העבודה 11.00–18.00
יכולת נהול משרד באופן עצמי + הדפסה במעבד תמלילים. רצוי השכלה אקדמית.
2. מזכירה לאחה"צ
בחצי משרה
קבלת קהל + ידע במעבד תמלילים
02-763176 • 02-761656

אנוש מערכות פרויקטים וניהול
דרוש
מהנדס תעשייה וניהול
לעבודה אנליטית במגוון מפעלים בצפון הארץ
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 45289
ת"א 61452 (עבור צפון)

משרד התקשורת
אגף התפעול
דרושים
קבלנים לחלוקת דואר באזור תל־אביב
שעות העבודה נוחות
תנאים טובים למתאימים
על המעוניינים לפנות אל מנהל היחידה לענייני עובדים בדואר תל־אביב הגב' גילה עיני, טלפון: 03-307254

לאלדה פיתוחים אלקטרואופטיים בע"מ
דרושים:
1. מתב טכני אנגלית/עברית למיכשור אלקטרוני ומערכות תוכנה
2. סורטט טכני + נסיון אלקטרוניקה/מכניקה
5 ימי עבודה בשבוע
טל' 02-536123

משרד התקשורת
אגף התפעול
דרוש/ה
סוכן/ת דואר
אשר יהיה/תהיה אחראי/ת לחלוקת דואר במרכז חלוקת הדואר בשכונת קרית משה שברחובות
שעות עבודה נוחות
תנאים טובים
בדבר פרטים נא לפנות אל: מנהל דואר רחובות מר אטיאס לזר, טל: 08-451263
מועד אחרון להגשת בקשות 30.3.87

לפנימיה טיפולית
דרוש/ה
מדריך/מדריכה
עקר העבודה בשעות אחה"צ והערב
להדרכת ילדים בגילים 8-14
עדיפות לסטודנטים או בוגרי אוניברסיטה בתחומי פסיכולוגיה, עבודה סוציאלית, חנוך מיוחד, רצוי בעיסוק.
מועד תחילת עבודה: ספטמבר 1987
המעונינים יפנו בכתב בצירוף קורות חיים לת.ד. 16017 ירושלים מיקוד 91160

למועצה המקומית הוד השרון
המחלקה לחינוך דרוש/ה
פסיכולוג/ית
בעל/ת תואר M.A
או בשלבי סיום הלימודים לעבודה בשירות הפסיכולוגי החינוכי של המועצה
נא להתקשר אל הגב' נעמי כהן, טל 052-34357 בשעות העבודה הרגילות

לעיתון יומי דרושות:
דיילות מכירה
★ 3-4 פעמים בשבוע
★ שעות גמישות
★ תעריף שעה + עמלות
להתקשר 03-5121337 עירית

למוסד כלכלי בהרצליה
(גבול רמת־השרון)
דרוש/ה
פקיד/ה
★ תעודת בגרות מלאה ★ גיל עד 30
לפנות לטל: 052-553124 (רחל או אילנה)

קופת חולים לעובדים הלאומיים של הסתדרות העובדים הלאומית
דרושים
עובדי מעבדה
1. נסיון בביוכימיה
2. נסיון במיקרוביולוגיה
3. נסיון ברדיו אימונו אסיי (RADIO IMUNO ASSAY)
5 ימי עבודה בשבוע
לפנות למחלקת כוח־אדם, רח' שפרינצק 23, ת"א ת.ד. 2209 טל 03-210271

לחברת סוכנויות
דרושה
פקידה למשרה מלאה
★ ידע ונסיון בנוהלי יבוא
★ הדפסה עברית אנגלית
★ ידע בהנהח"ש – יתרון.
נא לכתוב לת.ד. 53039 ת"א 61530

החברה להגנת הטבע
פקידת רישום טיולים
(מבוק חיפה)
רקע בידיעת הארץ, נסיון בעבודה עם קהל ידיעת השפה האנגלית
הנהלה מיידית לתאום ראיון להתקשר
04-664135/6

תמר - תעשיות מ.ר. אלקטרוניקה בע"מ
דרוש
אלקטרונאי/טכנאי
לתפקיד שרות והדרכה
לתחזוקת מערכות מחשבים וקופות רושמות ומתן הדרכה ללקוחות
★ בתפקיד כרוך בנסיעות
★ רצוי ניסיון קודם בתחזוקת מחשבים או קופות
נא לפנות טלפונית: 455241, 455242, 03-455756

חברת גרין קארד ישראל בע"מ
לפרוייקט חדש בירושלים
דרושים
אנשי מכירות
בעלי 12 שנות לימוד
עדיפות לבעלי נסיון בשטח הפרסום על בסיס משכורת + אחוזים למתאימים הכנסה גבוהה
פרטים בטלפון 02-226514
או בכתב יד: רח' ההסתדרות 10 ירושלים

מכון דור
שירותי מיון, אבחון והשמת כח אדם
תל־אביב, רח' יהודה הלוי 108, טל. 295445
עבור לקוחנו מפעל טכסטיל באזור המרכז דרושים
1. מנהל/ת חשבונות מדופלם/ת
ניסיון של כחמש שנים - רצוי בתעשייה. אפשרות קידום מהיר. תנאים טובים למתאים/ות.
2. מחסנאים - בעלי ניסיון של כשנתיים לפחות. העבודה במשמרות. תנאים טובים למתאימים.
לפנות מכון דור טל. 295445, 290510, 383872

יש עבודה בחברת החשמל
לתחנת הכח "רוטנברג" באשקלון דרושים:
הנדסאים/ות - טכנאים/ות חשמל
המעונינים יפנו בכתב, בצרוף קורות חיים, אל: מחלקת כח־אדם המפעל דרום, רח' החשמל 14 תל־אביב 66159, ת.ד. 25 ת"א

חברת החשמל לישראל בע"מ

לרשות שמורות הטבע
דרוש:
פקח למניעת מטרדי ציפורים בתעופה
תאור התפקיד: פיקוח בשדות תעופה, כולל הפעלת אמצעים למניעת מטרדי ציפורים ומעקב תוצאות.
דרישות התפקיד: רקע וניסיון בטבע ובידיעת הארץ, ניסיון בעריכת תצפיות בטבע, כושר טכני, רישיון נהיגה, בריאות תקינה.
העבודה כרוכה בנסיעות רבות ותמשכת מעבר לשעות העבודה המקובלות.
המעונינים יפנו למשרדי רשות שמורות הטבע, רח' ירמיהו 78 י-ם, למילוי שאלונים עד ליום 6.4.87

ל"לוח הארצי" - "כאן דרום"
דרושים/ות
אנשי/נשות מכירות
לאיזור אשדוד, אשקלון
★ בעלי כושר שיכנוע
★ בעלי יוזמה
★ בעלי הופעה נאה
לשאפתנים יתרון!!!
משכורת בסיס + אחוזים
לפנות: 03-371261 לרונן החל מיום א'

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א-1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה.
העבריינים צפויים לעונש על־פי החוק.

דרושה מזכירה
בעלת נסיון בכל עבודות המשרד כולל עבודה במחשב ובמעבד תמלילים ויכולת עבודה מאומצת רצויה – ידיעת אנגלית, גיל רצוי – מעל 40, שעות עבודה: א'-ה' 16.00-08.00 יום ו' 13.00-08.00 לפנות: ת.ד. 21107 ת"א 61210

לעתון "הארץ"
דרושים:
1. עובדים לעבודה בית, בימים רביעי וחמישי.
2. עובדים לעבודה לילה בכל ימות השבוע
3. קלדניות לעבודה במשמרות בעלות נסיון על מעבד תמלילים
ראיונות יערכו ביום שני 29/3/87 בין השעות 14.00–16.00 בבנין "הארץ" רח' שוקן 21 ת"א.
לפנות לרמי במסדרה
פניות בטלפון לא יענו

לחברה קבלנית באשקלון
דרושה
מזכירה מעולה
★ נסיון קודם
★ ניהול עצמאי של משרד
★ ידע בהדפסה
בדבר פרטים נא לפנות לטל. 051-31611

לחברת קוסמטיקה בין-לאומית
דרוש/ה
מנהל/ת אזור עצמאי/ת
* מגורים באזור אשדוד אשקלון
* נסיון במכירות וניהול משא ומתן
נא לפנות לת"ד 3195 ת"א 61031, סודיות מובטחת

לחברת "אגן" מיזוג אוויר
לסניף חיפה
דרושים
טכנאי מיזוג אוויר
* בעלי נסיון
טכנאים עוזרים
לפרטים 04-669893, 04-670984

דרוש/ה מנהל/ת חשבונות
בעל/ת נסיון של מספר שנים בעיקר בהתאמות, לקוחות, ספקים, בנקים וידע במערכת חשבונות ממוחשבת.
שעות העבודה: א'-ה' 16.00-08.00, יום ו' 13.00-08.00
לפנות ת"ד 21107 ת"א 61210

תגבור
חברה ארצית לשרותי כח־אדם
כתבניות עברית מעולות ומנוסות
+ נסיון על מכונת IBM
ירושלים רח' שמאי 12 כניסה א' קומה ד' 02-240438/9
הדרך הטובה לעבודה!

"שוף משק" בע"מ
1. עוזר/ת למנהל כח אדם, דוברת עברית
2. שקל על משקל ממוחשב
3. נהג למשאית־לד עם נסיון 10 שנים
4. אחראי על מעליות
5. מכונאי תחזוקה למפעל תעשייתי עם נסיון מוכח
המעונינים יפנו טלפונית 02-533816, 02-535211 בשעות 08.00–13.00 לרותי או ציפי

למפעל לבגדי ים
דרושים/ות
תופרות
טובות
ומנוסות
5 ימי עבודה
052-559628
052-550939

למפעל "רם תעשיות בע"מ"
דרושים:
★ מכונאי תעשייתי - לעבודה במשמרות
★ חשמלאי תעשייתי מוסמך
055-61001
055-32435

עיריית ירושלים — המחלקה לתרבות — האגף להשכלת מבוגרים
משרד החינוך והתרבות — המחלקה לחינוך מבוגרים
האוניברסיטה העממית
לשנת הלימודים תשמ"ח 1987/8
דרושים
מרצים בתחומי הלימוד האלה:

שילנה
חברה ישראלית לשילוח בינלאומי בע"מ
דרוש
לסניפנו בנתב"ג
מנהל
* ניסיון מוכח בניהול
* רצוי ניסיון בעמילות מכס ו/או שילוח בינלאומי
* גיל: 30–45
לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים לת.ד 20099 ת"א מיקוד 61200 עבור א. יחיאלי – אישי.
סודיות מובטחת
החברה המובילה בישראל לשילוח בינלאומי

המשטרה אתגר
דרושים לתפקידי אבטחה ושמירה
דרישות התפקיד: השכלה תיכונית חלקית, לאחר שרות צבאי, בריאות תקינה, גיל עד 35.
מקום השרות: תל־אביב, המרכז, ירושלים.
על המעוניינים לפנות בצרוף תעודות השכלה ופנקס מילואים ללשכות הגיוס המפורסמות להלן:
תל־אביב – רח' הרכבת 14, טל. 03-628290 • ירושלים – המלך ג'ורג' 8 טל. 03-244433 • רחובות – רח' הרצל 206 טל. 08-487488
סודיות מובטחת

כ.צ.ט CTS
למחלקה הרפואית
דרוש/ה
עובד/ת בכיר/ה
לתפקיד מנהלן ומתאם
ADMINISTRATION AND SALES OFFICE MANAGER
★ ידיעת אנגלית/עברית על בוריין - חובה
★ נסיון מוכח
נא לפנות בכתב־יד בפירוט קורות חיים לת.ד. 10 ת"א 61000
כ.צ.ט. בע"מ כימיקלים וציוד טכני
בשירות הציבור מאז 1921

לישוב קהילתי הראדר
דרושה מטפלת למעון
עדיפות מאזור רמות
הסעה מובטחת
02-815312 לפנות לטולי

לנוה שלום
כפר יהודי־ערבי ליד לטרון
דרושה מזכירה
לטווח 6 חודשים
רצוי ידע במעבד תמלילים
02-912222 בבוקר
02-914657 בערב, איתן

סי סי אי ישראל איק CCI ISRAEL INC.
דרושה פקידה
* הדפסה בעברית ובאנגלית חובה.
* ידע על מעבד תמלילים – יתרון.
* שעות עבודה: 9.00-18.00
* 5 ימי עבודה בשבוע.
להתקשר לטל: 7510255

דרושים
מלגזנים מנוסים
לעבודה בבית קירור באזור התעשייה חולון
להתקשר לדוד או איציק
03-802617/8/9

למכון ברוקדייל
דרוש/ה
עוזר/ת מחקר
משרה מלאה, 5 ימי עבודה בשבוע
הכרחי לפחות תואר בוגר בכלכלה ו/או סטטיסטיקה
נסיון קודם במחקר – יתרון.
נא לפנות החל מיום א' לגב' רות עירון בטלפון: 02-668251

למכון רפואי בר"ג
טכנאית רנטגן
לביצוע ממוגרפיה
רצוי עם ניסיון
טל: 03-708143 לפנות מיום ראשון

פי.סי.בי. בע"מ
ייצור מעגלים מודפסים
ת.ד. 8 מגדל העמק
למחי הנדסה דרושים/ות
בוגרי/ות בתי ספר מקצועיים
* בעלי/ות נטיה טכנית מפותחת שיכשרו במפעל לתפקיד של הכנת תוקף זיגוג
למעבדות המפעל
לבורנט/ית
* ליום עבודה מלא
נא לפנות למחלקת כח אדם 06-541051

המשטרה אתגר
ליחידת קצין חבלה ארצי
דרושים חבלנים
דרישות התפקיד: 12 שנות לימוד, בריאות תקינה גיל עד 30.
עדיפות ליוצאי חיל הנדסה ויחידות חי"ר.
מקום השירות: כל הארץ
המעוניינים יפנו ללשכות הגיוס כמפורט להלן בצירוף תעודות השכלה, פנקס מילואים, פנקס שבי ותעודת שחרור.
★ תל־אביב - רח' הרכבת 14, 03-628290
★ ירושלים - רח' המלך ג'ורג' 8, 02-244433
★ חיפה - דרך חטיבת גולני 21, 04-861067
★ באר שבע - רח' העצמאות 55, 057-32521
★ רחובות - רח' הרצל 206

שרות בתי הסוהר מיהל ארגון
תן ידך לשמירת בטחון הפנים ולאיכות הסביבה
דרוש/ה מפעיל/ה מחשב
הכישורים הנדרשים:
השכלה תיכונית מלאה • לאחר שירות צבאי מלא • פרופיל 65 ומעלה • ניסיון מוכח של שנתיים לפחות בהפעלת מחשבים • ניסיון בעבודה עם מחשבי HP 3000 - יתרון • ניסיון מוכח בתפעול מרכז מחשבים • ידע וניסיון בתקשורת נתונים • ידיעה טובה של השפה האנגלית • ניסיון בתכנות מחשבים - יתרון • מקום העבודה - ברמלה.
המעוניינים יפנו בכתב ובצירוף קורות חיים וניסיון אל: לשכת הגיוס רח' מקלף 3 בקריה תל־אביב טלפון: 03-251128, 03-264922

המשכים מעמוד 1

לקראת ועידת חרות

(סוף מעמוד 1)

התנועה בדרכים לא דמוקרטיות. לוי החזר מקומה של ועידה ב"שיטת הפטנט" בתנועת החרות, והשימוש בסיסמה: "מי שיש לך — תן לו עוד".

יו"ר נשיאות ועידת תנועת החרות פירסם אמש הודעה, בה טען כי התקפותיו של לוי מרומזות להלהטת הרוחות ומעלות את המתח בתנועה. סגב האשים את לוי כי סירב לתת יד לנסיון לשקם את התנועה. הבהיר כי נעשה לו עוול סביב ההכנות לוועידה.

לאחר ששלשום הודיע ח"כ יורם ארידור כי יתמודד מול השר משה ארנס על תפקיד יו"ר מזכירות תנועת החרות, שררה במרכז כנס התמיכה המרכזי של לוי, ההרגשה כי ח"כ עוזבוזה עלי קדה מעמדו מתנה לוי לתפקיד יו"ר מרכז התנועה, ויתמודד מול השר אריאל שרון. לוי, בנאום תקיף כלפי עמיתיו השרים, ולאחר שהוצג עלידי מנחה הערב כראש ממשלתה העתידי של מדינת ישראל, שב בקריאה אותנה לשרי תנועת החרות לבטל את התמודדויות לתפקידי ראשי המוסדות, ולהסתפק בבחירה, שבה יסמן כל אחד מצירי הוועידה את המועמד אליו הוא שייך, וכך תיקבע ההיראכיה בתנועה.

"לא להפוך לתבאורה"

לוי אמר כי "אש זרה פוקדת באחרונה את תנועת החרות, ומז־כירה דרכים ושיטות של מפלגות אחרות. השם שלום־הבית בתנועת החרות מתנה בקבלת דרך מסויימת, שהיא הפוכה מדרכה של תנועת החרות, אשר תגרום לכך שהוועידה לא תמלא את ייעודה אני לא אתן להפוך את הוועידה לתבאורה בגלל שמישהו בצמרת התנועה אינו מעוניין בהתמודדות".

לוי תקף את שרי חרות המנסים לפגוע במעמדו: "מעולם לא הגדרתי עצמי כיורש, בפוליטיקה אין יור־שים, אבל יש קביעה של היראכיה. מעולם לא קיבלתי שום דבר על מגש של כסף, איש לא מינה אותי, תמיד התמודדתי. הייתי ראשון בבחי־רות לשבעיות של חברי הכנסת ערב הבחירות. מה הם חושבים לעצמם, השרים האחרים, אני

> ## מגבית במחנה לוי
>
> מאת אילן שחורי
>
> במחנה תומכיו של השר דוד לוי נגמר הכסף ופעיליו החלו בימים האחרונים לערוך מגבית מתורמים שונים, כדי להמשיך ולהפעיל את המחנה.
>
> נודע כי בהתכנסות "פורום" מחנה לוי, המורכב משבעת חברי הכנסת התומכים בלוי, ועוד שבעה פעילים מרכזיים, שהת־קיים בראשית השבוע בלשכתו, הודגש המצב הכספי הקשה. בישיבה הוחלט כי חברי "הפו־רום" יעזרו כל אחד בגיוס של 1000 דולר, להמשך קיומן של אסיפות ההסברה והתמיכה, וקיו־מו הפעיל של המחנה.
>
> אמש בלטה מצוקתם הכספית של אנשי מחנה של לוי. בדרך כלל במהלך מפגש צירים ארצי, מגישים למתכנסים מיטב המאכ־לים. אתמול, ערב כינוס ועידת התנועה, ערך לוי ארוחה שלמה לבאי הכנס במרכז הקונ־גרסים בתל־אביב. סכומים נכב־דים שולמו לחברת פרסום ותו־מית שהבטיחה או לשווק שיר פרסומת למען בחירתו של לוי. אתמול בכינוס המרכזי של תומ־כיו, שהיה במלון פאלאס בתל־אביב, הוגשו רק קפה ועוגה.

טרמפיסט בתנועת החרות" בלי פרוטה של אף אחד

בירמוז כלפי שמיר המשיך לוי: "אתה מטיף לי בדמוקרטיה, ואתה שהוא ראשון קבע אמה הושה לכ־חרות מיקום ומספר. מה זאת אומרת שמטלא מקום יו"ר התנועה אינו מספר שתיים. מה מסתתר מאחורי קביעה זו האם זו קאמריה שליט האם זה כבוד שאני מופשט אני מספר שתיים בתנועת החרות בלי פוזות של אף אחד. אתם השרים מנסים לערער את מעמדי, ועושים ופועלים בקואליציה נגדי. אתם מש־בעים את התקשורת ואת החברים נגדי".

שבע תביעות

למרות דבריו הקשים נגד שרי חרות, קרא לוי לתומכיו לפעול בשקט ובהגיעה בעת דיוני הוועידה ביום א', ולא להיגרר לפרובוקציות מצד יריביו הפוליטיים. לוי הודה כי המעוכך ממתין למעודדתם של תנועת החרות, וביקש מאוהדיו כי בתנאם לרוח תורתו של ז'בוטינסקי יבלגו עד לניצחון.

לוי הגיב בחריפות רבה על דברים שהשמיע מ"מ ראש הממשלה, שמ־עון פרס, בגנות התנהלויות, במפ־גישה שקיימה עם שלשום לשכת המערך.

בבית הדין של תנועת החרות נד־חתה אתמול לא פחות משבע תביעות, שהגישו ראשי מחנה לוי נגד פעילותו של יו"ר הנשיאות, השר משה סגב, כל התביעות נידחו. בין היתר — דרישת מחנה לוי לפתיחת קלפי מיוחדת להצבעות הצירים הדרוזיים והערבים בוועידה.

מכתב מבגין

ראש הממשלה לשעבר, מנחם בגין, שלח אתמול מכתב ברכה לצירי ועידת חרות. במכתב שהופנה ליו"ר נשיאות הוועידה כתב בגין: "אבא מסור את ברכתי לכל הצירים למושבה השני של הוועידה הט"ז לתנועתנו. בטוחני שכולם יסכימו כי אשר תורחש במושבה הראשון של הוועידה, לא ישוב עוד. הריני מאחל לוועידה במליאתה, ועדותיה ובהחלטותיה הצלחה, למען תקדם ועידה זו את תנועתנו, למען הגשמת הערכים האידאולוגיים אשר קיבלנו מזאב ז'בוטינסקי".

איראן מטה את מי אגם בצרה כהכנה למיתקפה

תוניס (ע"מ). מקורות דיפלומטיים בבגדאד מסרו כי איראן החלה בפ־עולות ייבוש אגם הדגים שממזרח לבצרה, כדי להקל על התקדמות כוחותיה לכיוון העיר.

אגם הדגים הוא אגם מלאכותי שהקימה עיראק באזור הגבול, כדי להגן על בצרה. העיתון התוניסי "אל־אמל" מסר כי האיראנים החלו להטות את מי האגם לעבר שטחם.

הצילומים מראים עשר תעלות מקבילות ברוחב 100 מטר כל אחת, היוצאות בתוואי מפותל מנהר קארון (אחד מן הפלגים של שאט אל־ערב), לכיוון צפון־מערב, ומשם הן ממשיכות עד לאגם הדגים. עד כה נחפרו 20 ק"מ של תעלות, בשטח המרוחק מטווח המגיעה של הארטילריה העיראקית.

הוראה לסגירת אוניברסיטאות בשטחים לקראת "יום האדמה"

(עט). אלוף פיקוד המרכז אלוף אמנון ברק הורה אמש על סגירת אוניברסיטת אנג'אח בשכם מתי־אריך הד28 במרץ עד הד11 באפריל.

בנוסף הוא הורה לסגור את האוניברסיטה בבית לחם מן ה־27 במארס עד ה־1 באפריל.

ממקורות צבאיים נמסר שצו הסגירה ניתן בגלל חשש להפרות סדר הצ־פויות ב"יום האדמה" בשבוע הבא.

תבלין

(סוף מעמוד 1)

שיבוא ממרוקו, לאחר שנתגלה שהם מכילים כמות קרינה רדיו־אקטיווית, כפולה מזו המותרת בארץ. לדברי מנהל השרות איגאל רייכמן קרזב לוודאי שהמטען והם בעקבות אסון צ'רנוביל הוא יוחזר לספר־קיה או יושמד בישראל על ידי היבואן שמואל סוליימה מתל אביב בפיקוח קפדני של משרד הבריאות.

למרות שמאז האסון בכור הרוסי נערכות בדיקות שגרתיות של כל משלוחי המזון שמגיעים לישראל מאירופה ובעיקר ממזרחה וממרוקו, זו הייתה הפעם הראשונה שנמצא מזון עם כמות קרינה כזו. המטען ניבדק במעבדות כור המחקר הגרעיני בנחל שורק.

דובר משרד הבריאות הדגיש, כי המלאי הקיים בחנויות וברש־תות השיווק של עלי דפנה אך כל מזון אחר נבדק על ידי משרד הבריאות ונמצא מתאים על פי דרישות משרד הבריאות.

שרת הבריאות, שושנה ארבלי אלמוזלינו, אמרה אתמול בעת ביקור בקריית אתא, כי היא מברכת את הצוות שגילה את המטען וכי הדבר מוכיח הכוונה ביצוות לכל מי שטוען נגד משרד הבריאות בעניין זה. "אנו נעשה, ועשינו ונמשיך לעשות כל שביכולתנו, כדי למנוע נזד־קים לבריאות הציבור", אמרה שרת הבריאות.

איברהים סוס

(סוף מעמוד 1)

שנשא המנכ"ל המדיני של משרד החוץ, ד"ר יוסי ביילין, בפני המכון הצרפתי ליחסים בינלאומיים.

סוס, שנשאר במקום משך כשעתיים, לא הציג שאלות לביילין, והשניים לא החליפו דברים. בסיום ההרצאה אמר ביי־לין בתגובה כי "מעולם לא התערבתי בהרכבו של הקהל שבא לשמוע אותי".

הסקירה המדינית של ביילין נשאה אופי מתון ו"פתוח" במיוחד: הוא השמיע פעמים אחדות קריאה להודרת בכל האפשר, לנצל את ההיערכות המדינית הקיימת ולכנס בהקדם — "בתוך החודשים הקרובים" — ועידת שלום, בהשתתפות משלחת פלשתינאית. "אין שאלה עמוקה בין ישראלים לפלשתינאים באופן שיצדיק כובזו זמן נוסף", אמר.

ביילין הדגיש עם זאת, כי אש"ף, "בתור שכזה", לא יוכל להשתתף במו"מ, משום שהאר־גון מתמיד בפעילותו הטרוריס־טית; האולם ישראל מסכימה לדבריו, לשיתופם של אישים פלשתינאים תושבי השטחים, או פלשתינאים שמחוץ לשטחים, "שעל השתתפותם יוסכם הדדית (עם ירדן)".

רגע של מבוכה

איבראהים סוס, המואמן רש־מית בפאריס כראש נציגות אש"ף בצרפת (במעמד דה־פאקטו של שגריר), הגיע לאולם ההרצאות בפאריס זמן קצר לפני באום של ביילין ומלוויו. הוא ישב בשורת המאזינים הראשונה מול דוכן הנשיאות, שעליו ישבו ביילין, השגריר סופר ונשיא המכון הצרפתי דומיניק מואסי. בהיכנס הנציגים הישראליים לאולם, משהבחינו בסוס, ניכר היה רגע של מבוכה ואולם הנוכחים במקום התקשו לקבוע באורח נחרץ באיזו מידה אכן הייתה נוכחותו של סוס במקום בבחינת "הפתעה גמורה" לביילין.

המנכ"ל המדיני של משרד החוץ הכחיש אמש את הידיעות כדבר צאתו בקרוב לשיחות מדיניות בהונגריה.

תל־נוף

(סוף מעמוד 1)

ידידי ישראל כי "טוב עושה רבין בדחותו את הביקור, משום שהאו־וירה עתה היא מאד בלתי־נוחה לביקור של ביטחון ישראלי. יותר מדי שאלות ופחות מידי תשובות יכולה ישראל לתת עכשיו".

עיתונאים אמריקאים אינם חד־לים לבדוק מתי יבוא רבין לוו־אשינגטון. "הוא חייב לנו עדיין תשובה מדוע התבטא כפי שהתבטא באשר למעורבותה של ישראל בפרשת איראן". רבין הכחיש בפני קודו האחרון בפני קבוצת עי־תונאים בכירים כי ישראל מכרה נשק לאיראן, ואילו בפסיכת עי־תונאים הוא הודיע, כי "מאז 1983 לא מכרה ישראל נשק לאיראן".

ג'ימי קרטר: אסד התמתן

(סוף מעמוד 1)

קארטר את התנגדותו של שמיר להסכם קמפ־דייוויד שנחתם בחסותו של קארטר. הוא דיווח לשמיר על נכונתם של מנהיגי ערב למשא־ומתן ישיר עם ישראל, ועל רצונם של עמי האזור בשלום, תוך נכונות לפשרות.

ג'ימי קארטר נועד אתמול גם עם שר הביטחון יצחק רבין, ודיווח גם לו על שיחותיו עם מנהיגי ירדן, סוריה ומצרים.

9 שעות עם אסד

קארטר סבור כי לנשיא סוריה חאפז אל־אסד יש עכשיו גישה הרבה יותר מציאותית לגבי הסכסוך במזרח התיכון — מאשר לפני ארבע שנים. על כך סיפר אתמול במפגש שקיים עם נשיא המדינה חיים הרצוג במשכן הנשיא.

קארטר סיפר להרצוג כי קיים עם נשיא סוריה כמה שיחות שנמשכו בסך הכל 9 שעות. הוא מעריך כי נשיא סוריה התמתן מאוד בשנים האחרונות. קארטר סיפר כי ביקר גם בכפרו של אסד ליד לטאקיה, ובאו־תה הזדמנות שערך לכבודו נשיא סוריה נכחו כל ילדיו של אסד.

בארוחת צהריים חגיגית שערך הרצוג לכבוד קארטר, שבה השתתפו מרבית "בוגרי" קמפ־דייוויד (למעט מנחם בגין, שהוזמן עלידי הנשיא להשתתף בארוחה, אולם לא הגיע), ציין קארטר כי גם אם יש חילוקי דעות בישראל בנושא השלום עם מצרים, כל הציבור בארץ שותף להרגשה שללא מעורבותו האישית המכריעת במ־אמצים לחתימת הסכם השלום, ספק אם הסכם השלום עם מצרים היה נחתם.

קארטר ביקש לבקר את מנחם בגין בביתו, אולם בגין סירב. השניים שוחחו בטלפון: את פרטי שיחתם סירב קארטר למסור.

הנשיא הרצוג הדגיש שמאז שנחתם הסכם השלום לא נהרג אף חייל ישראלי או מצרי בגבול בין שתי המדינות, וציין את העובדה שמדי יום ביומו יוצא אוטובוס "אגד" מתל־אביב לקהיר. הנשיא הביע את תקוותו שלא ירחק היום שקואופרטיב "אגד" יפתח גם קווי נסיעה לשאר הבירות של מדינות ערב.

> ## ביקור לא נשיאותי
>
> מאת עמוס בדהרד
>
> בעיני העיתונאים הוא עדיין חשוב. אדריכל הסכם השלום הראשון עם מדינה ערבית. לא כן בעיני האמריקאים, אשר לא טרחו לשלוח אפילו צוות טלווי־זיה אחד משם. הנה כדי לסקר את ביקורו של קארטר במדינות ערב וישראל. לגבי קרטר מציין התאריך של 8 שנים להסכם השלום עם מצרים, שבעקבותיו לא באו הסכמי השלום נוספים, את מרב העדי־פויות הלאקי של ממשל רייגן, שבו המזרח התיכון אינו בראש הסולם. "אבלי עניין למזרח התי־כון היה במעט שנעטך מרגע הנשיא לשעבר. "כיום אין אפילו מעורבות אישית של הנשיא ושל שר החוץ באזור".
>
> האף־עליפי שהוא מגדיר עצמו יפה כתור "אזרח פרטי, לא נציג הממשל" הוא שלח מכאן את חיצי הביקורת, כלפי הממשל שהוא מתנגד לו.
>
> בעיני האמריקאים, כאמור, הוא נשאר אדם מכובד, שמ־גיעים לו כמה דברים כמו לנשיאים־לשעבר האמורים היים כיום. יש לו משמר־אישי מטעם "השירות החשאי", זה השומר על נשיאי ארצות הברית. קוראים לו "מיסטר פרזידנט". המיוחד לקרטר הוא חיוכו חושף־השיניים האוטומטי, המופיע על פניו כל אימת שניצבים מולו מצלמה או אדם. בראשונה על קרקע ישראלית אתמול נראה החיוך, כאשר בגשם שוטף חצה קארטר את גשר אלנבי, יחד עם רעייתו רוזלין ועם פמליה קטנה. את פניו קיבל בגשר אלנבי השר עזר ויצמן.

נפגש עם אנשי אש"ף

קארטר תומך בוועידה בינלאו־מית על בסיס החלטה 242 — כך התבטא בפני קבוצת פרופסורים שאתם נפגש במכון טרומן באוניבר־סיטה העברית בירושלים. לדבריו, בוועידה בינלאומית שבמסגרתה יהיו שיחות ישירות עם ישראל, תומך גם נשיא סוריה חאפז אל־אסד.

"המנהיגות הפלשתינאית עשויה להנתק בגלוי מעל אש"ף אם זה לא יסכים לוועידה בינלאומית, בעוד שכל מדינות ערב יביעו את הסכמתן", אומר קארטר. "גם מדינות ערב המתונות, למשל סעודיה ואבו־דאבי, עשויות אז לנתק מגע עם אש"ף. גורמים פלשתינאים רבים היו משמיעים אמתתדרוחים אילו אש"ף היה נעלם מן הנוף הפוליטי, ומשקל יציב והגיוני יותר היה בא במקומו".

אך קארטר עצמו מודה שזה חזון לעתיד. עד כמה עתיד זה רחוק או קרוב, יבהר בשיחות הנפרדות לו כאן עם מנהיגים פלשתינאים. ביוזה על אף שהאכזבה מדבר בכמה קולות. אותם אישים — והוא עצמו גם נפגש עם נציגי אש"ף, גם בארה"ב וגם בארצות אחרות.

טענת מירדן

מירדן הביא קארטר טענה כי ישראל מפריעה לגורמים מדיניים בינלאומיים לפתח תעשייה של ממש בגדה המערבית. ישראל רואה את עצמה כמוכנת לתושבי השט־חים, אך לא כקונה, ולדעתו זה חוסר־צדק וגם שגיאה. גורמים כלכליים חוץ־ישראליים אינם מו־כנים להקים מפעלים בגדה אם לא יובטח להם המשך. ירדן נתקלת בבעייה זו בבואה לגייס כספים לפי־תוח הגדה.

מבחינת ישראל, רצוי ביותר להגיע לפתרון פוליטי בשלום עם ירדן והגדה והערבים תהיה תועלת כלכלית לישראל, שתפצה אותה על כל ויתור טריטוריאלי. בתום שיחתו עם הפרופסורים, ששלושה מהם הביעו רעיונות שונות ביחס לאפשרות של תיעוש הגדה, שיבח קארטר את הפתיחות שלהם לרעיונות.

הבוקר יסעד קארטר עם טדי קולק, לאחר מכן יטוס לשדה בוקר, ואחר הצהריים תתחיל סדרת פגישו־תיו עם אישים מן הגדה.

הפטריארך היווני

(סוף מעמוד 1)

שאין הוא יודע את התחום, טמנו לו פח והסתירו את הסם והזהב במ־כונית, באותן הפעמים שבהן הנחה באוטו־משניה במקומות שונים בירדן.

עד אתמול חל על פרשה זאת צו איסור פרסום, עליו הגמה שופטת בית־משפט השלום בפתח־תקווה.

אנשי היחידה לחקירות הונאה במטה הארצי של המשטרה לא מצאו ראיות שיקשרו בין הפטריארך לזהב ולסמים. יחד עם זאת בפשטת החקירה, בין השאר נבדק מידע, לפיו נתגלו סמים במכוניתו של הפטריארך גם בגבר הירדני, רק לפני מספר שבועות. על־פי מידע זה גילה הפטריארך את הסם בעצמו, מוטמן במכונית הקדילאק שלו בבית־שמן, ודיווח על כך ביוזמתו לשלטונות הירדניים.

לכל אורך החקירה דיווחה משטרת ישראל על מהלכיה לאנשי משרד החוץ. בניגוד למקרים אחרים, שבהם נתפסו חשודים בהברחת סם, לא נעצר הפטריארך ורק נחקר ארוכות. במקרים אחרים שבהם נתפסה כמות סם קטנה בהרבה בכליהם של חשודים — הם נעצרו, הואשמו, נמצאו נגדם ראיות, והם נשפטו לתקופות מאסר ארוכות.

אתמול, יוםמה לאחר פגישת השר בר־לב עם הפטריארך, בה הביע תיאודרוס הבנה לצורך לחפש במ־כוניות המורשות לעבור את הגשר מירדן לישראל, כינס ראש הכנסייה היוונית את הסינוד (הגוף העליון) של הכנסייה.

הפטריארך תיאודרוס נבחר בשעתו לתפקיד, במפתיע, בעקבות התערבות ישראלית במהלכי הב־חירה של הממונה לשעבר על מחוז ירושלים במשרד הפנים, רפי לוי. שניים מבחירי הכנסייה שבראשה עומד תיאודרוס, נחקרו עלידי המשטרה בפרשת לוי, ואף קשורים למשפט המתנהל עתה. עלפי צו בית המשפט, אין לפרסם פרטים על מהות הקשר של השניים למשפט רפי לוי.

קהיר וביקור שמיר

(סוף מעמוד 1)

במלאת שמונה שנים להסכם השר־לום, שיגר אתמול שמיר איגרת חנה למובארק, שבה הוא מעלה על נס את הסכם קמפ־דייוויד: "אני שמח ששתי מדינותינו חיות בשלום, מופת לעמים אחרים באזור. קמפ־דייוויד צריך להיות מודל לכל שכנותינו, ומוכיח מה אפשר להשיג במו"מ ישיר". שמיר קרא למובארק להעמיק את הקשרים הבילטרליים ולזום פרוייקטים כלכליים משותפים.

יום השנה לא צויין

קהיר, (ע"צ). במצרים עבר אתמול יום השנה השמיני לחתימת חוזה השלום המצרי־ישראלי ללא כל ציון מיוחד באמצעי התקשורת המצריים. וגם לא נקבע כל טקס לציון המאורע.

היחיד מבין מנהיגי מצרים שהז־כיר את יום השנה לחתימת חוזה השלום, היה שר המדינה לענייני חוץ בוטרוס גאלי. הוא אמר שלשום כי יש להצטער על כך שהבעייה הפלשתינאית עדיין לא הוסדרה בהתאם להסכמים שהושגו בין מצרים וישראל. השר המצרי גם גינה את המשך כיבוש השטחים הערביים בידי ישראל, ואת כיבוש הטריטוריה הלבנונית. כן מתח ביקורת על התנהגות שלטונות ישראל כלפי הפלשתינאים בשטחים המוחזקים.

אישים בכירים במצרים אומרים, כי הסכם זה — שנחתם בעקבות הסכמי קמפ־דייוויד בספטמבר 1978, הגיע למצב של קיפאון כתוצאה ממה שהם מגדירים "הפרות" של ההתחייבויות שקיבלה ישראל על עצמה, וביחוד אלה המתייחסות להסדר השאלה הפלשתינאית.

באחרונה חדלה הדיפלומטיה המצרית להתייחס להסכמי קמפ־דייוויד, שבהם מדובר על מו"מ דו־צדדי כאמצעי להסדר המשבר המזרח־תיכוני. תחת זאת היא מדגישה בבירור את העדפתה לכינוס ועידה בינלאומית בחסות האו"ם.

באופוזיציה מתנגדים

מתוך כך החלו גופים אופו־זיציוניים במצרים להביע התנגדות להסכמי קמפ־דייוויד. כך, למשל, הכריז נשיא מפלגת הניאו־ואפד, פואד סיראג' אדין, במצע מפלגתו לקראת הבחירות הפרלמנטריות שיתקיימו ב־6 באפריל, כי הסכמי קמפ־דייוויד "בטלים ומבוטלים" בגלל מה שהגדיר ב"הפרה מצד ישראל של רוחם ותוכנם".

בלשון קיצונית עוד יותר התבטאה מפלגת האיחוד הפרוגר־סיווית, שהיא מפלגת שמאל מרקסיסטית־נאצריסטית. מפלגה זו יצאה בקריאה מפורשת לביטולם של הסכמי קמפ־דייוויד.

"אירגון האחים המוסלמים", שה־כין רשימה משותפת לקראת הב־חירות, יחד עם מפלגת הפעולה הסוציאליסטית ומפלגת הליברלים, חזר והדגיש שלשום כי הוא מסרב להכיר במדינת ישראל, המבוססת לדבריו על "ביזתה של פלשתין". אירגון זה, העומד מחוץ לחוק, אך נסבל עלידי השלטונות, תובע גם הוא את ביטול הסכמי קמפ־דייוויד.

מדריך הארץ

יום שישי

תורנות רופאים

הזמנת רופאים במקרים דחופים מ־6 בערב עד למחרת ב־7 בבוקר בתחנות מד"א טל' 101.
ירושלים 523133
תל־אביב 460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052-61333
רחובות 08-451333
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית:
בימים א'־ה' 8.00־20.00
ביום ו' 8.00־15.00
טלפונים: 03-435300, 03-453500
"שקמ" — שרות רפואי לקט
שרות ביקורי בית של רופאים מומחים לילדים ותינוקות בשעות 19-24
טל' 03-7549111 "שקמ" קופ"מ מכבי 222
שר"ן - שירות רפואי נייד
ירושלים 24 שעות ביממה כולל רפואת שיניים
מוקד יום — 660585, 02-669551
מוקד לילה, שבת וחג — 226191 מכבי מכ' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תוך
תל אביב, מוקד יום — 218820, 218898
מוקד לילה — 631011 מכבי 3732 ולהשאיר הודעה לרופא תוך מכון 2 ד'
מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
תל־אביב:
בר כוכבא 49 טל: 03-284649 פתוחה בימים א־ה בין 21.00 עד 23.00. ימי ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00. שבתות וחגים מ־15.00 עד 21.00
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טל: 294869, 03-285822
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00—24.00. אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד
חיפה:
רח' הנמל 26, קומה ג', טל' 04-521245
שעות הקבלה: כל יום 20.00—23.00

מרכז מידע לקרבנות אונס (24 שעות ביממה):
תל־אביב טל' 234819
ירושלים טל' 02-245554
חיפה טל' 04-382611
קשב לבית —
שרות מיטיים לרפואה, שיקום וסיעוד בבית.
מרכז רפואי הרצליה פיתוח 052-548575
איתורית 1500 7549111
ער"ן — עזרה ראשונה נפשית (24 שעות ביממה):
ירושלים 669911
חיפה 04-672222/3
תל־אביב 03-261111
ילדים ונוער 261113
חיפה 04-672222/3
נתניה 35316
באר־שבע 057-48111
מרכז רפואי באר יעקב, 03-228958
מרכז מידע למכבי לחץ מטעם "מעגלים"
א ו־ה 11.00־15.00
ב ו־ד 16.00־18.00
רח' מאפו 13 תל־אביב
תורנות רופאים וטרינריים
ד"ר יוקנר אורי צבר 20 קריאון 340527

תורנות בתי־חולים

תל אביב:
רוקח — (ילדים, פנימית)
איכילוב — (כירורגית)
ירושלים
הדסה ע"כ — (נשים, כירורגית, אורתופדית, עיניים, אא"ג)
שערי צדק — (פנימית)
בקור חולים — (ילדים)

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב
ארלוזורוב ארלוזורוב 76 230746
בריאות המלך ג'ורג' 28 283731
ירושלים
מאיר יפו 46 233592
חיפה
[illegible] 22 231905
חולון
ד"ר הדרי סוקולוב 70 642435
בת ים
מגד הביבה רייך 20 583360
רמת גן
הבנן ביאליק 30 723674
פתח תקוה
קופ"ח כללית חיים עוזר 905271
נתניה
קופ"ח כללית ברודצקי 31 91125
הקריות
כל העצמאות 55 קרית אתא 441280
חדרה
קופ"ח לאומית רוטשילד 60 322204
רחובות
הנשיא הנשיא הראשון 461342

דלת פתוחה

מרכז מידע וייעוץ לצעירים ע"י צוות מקצועי — ייעוץ ומידע בנושא חברות, משפחה, מיניות — אמצעי מניעה.
תל־אביב: ימים ב' ג' ד' — 16.00—19.00
יום ו' שעות 8.30—11.00
רמב"ם 9, טל' 5101511/2
חיפה: ימים א', ד' — 16.00־19.00
רח' הספורט 14 טל. 81520

יום שבת

תורנות רופאים

הזמנת רופאים במקרים דחופים:
מ־6 בערב עד למחרת ב־7 בבוקר בתחנות מד"א טל' 101.
ירושלים 523133
תל־אביב 460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052-61333
נהריה 923335
רחובות 08-451333
בת ים 585555
חולון 803155
לוד־רמלה 08-221022
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית:
בימים א'־ה' 8.00־20.00
ביום ו' 8.00־15.00
טלפונים: 03-435300, 03-453500

שר"ן — שירות רפואי נייד 24 שעות ביממה כולל רפואי שיניים
מוקד יום — 660585, 669551
מוקד לילה, שבת וחג — 226191 מכבי כס' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תוך מכון ב'ד
מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
תל־אביב, בר כוכבא 49 טל: 03-284649 פתוחה בימים א־ה בין 21.00 עד 23.00 ימי ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00 שבתות וחגים מ־15.00 עד 21.00
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טל: 294869, 03-285822
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00—24.00, אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד
חיפה, רח' הנמל 26, קומה ג', טל' 04-521245. שעות הקבלה: כל יום 20.00—23.00
מרכז סיוע לקרבנות אונס — 24 שעות ביממה:
תל־אביב טל' 234819
ירושלים — 245554
חיפה — טל' 04-82611
ער"ן — עזרה ראשונה נפשית: (24 שעות ביממה)
ירושלים 669911
תל־אביב 261111
ילדים ונוער 261113
חיפה 04-672222/3
נתניה 35316
באר־שבע 057-48111

תורנות בתי־חולים

תל אביב
רוקח — (ילדים)
איכילוב — (פנימית, כירורגית)
ירושלים
שערי צדק — (ילדים)
בקור חולים — (נשים)
הדסה ע"כ — (כירורגית, אורתופדית, עיניים, אא"ג)
הדסה הר"צ — (פנימית)

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב
ארלוזורוב ארלוזורוב 76 230746
שור פנקס 27 441449
מכ"ש, שור טבבניק המלך ג'ורג' 54 280644
מכ"ש, מעיין חיים נביף צהלון שד' — ירושלים 98 יפו 822986
ירושלים
מרפאת רחמה המ"ג 28 525191
מכ"ש, קרית משה קרית משה 1 526135
חיפה
ק. אליעזר כבר מאוהוף 6 511707
חולון
ד"ר הדרי סוקולוב 70 842433
בת ים
בלפור בלפור 90 583448
פתח תקוה
קופ"ח כללית חיים עוזר 905271
רמת גן
גרמה ביאליק 50 722237
נתניה
גבע שער הגיא 14 22695
הקריות
סביניה הגפן 24 קרית ביאליק 712674
חדרה
קופ"ח לאומית רוטשילד 60 322204
רחובות
כללית בני משה 452381

מרכזי מידע — אגד

02-528231-2 03-432777 04-549121

מוגש כשירות לציבור על ידי
הסנה חברה ישראלית לביטוח בע"מ

זמן הדלקת הנרות

	ש"ש	מוצ"ש
ירושלים	5.17	6.32
תל אביב	5.35	6.34
חיפה	5.28	6.33
באר־שבע	5.33	6.32

לי. חרץ א. פוגל
אדריכלות ותכנון ערים בע"מ
דרוש/ה אדריכל
5 שנות נסיון
טל. 03-445982, 08.00-15.00

דרושה
מזכירה

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א־1981
לפי חוק זה אסור למרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה. אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. העבריינים צפויים לעונש עלפי החוק.

למפעל בטון באזור פ"ת דרוש
משלח
רצוי נסיון 12 ...
טל. 9228736

זמיד
שרותי כח אדם בע"מ
לסניפנו בחיפה ובקריות למשרה ממושכת במפעל עתיר ידע
דרושה
שרטט/ת
מנוסה באחד מהתחומים: חשמל, מכונות או אלקטרוניקה.
עדיפות לבעלי תחקיר בטחוני.
חיפה - החלוץ 3, טל. 04-670373
ק. ביאליק - שד' בן גוריון 63, טל. 04-709284
תעסוקה ברמה גבוהה

הלוח הארצי
הארץ חדשות

דרוש
לאתר תיירותי ידוע בחיפה
מנהל מסעדה
בא לפנות בכתב בצירוף תולדות חיים וניסיון
לת.ד. 44672 חיפה
סודיות מובטחת

זמיד
שרותי כח אדם בע"מ
לסניפנו בחיפה ובקריות למשרה ממושכת במפעל עתיר ידע
דרוש
חרט מודלים
נסיון בייצור חלקים בדיוק גבוה.
תנאים מצויינים למתאימים
חיפה - החלוץ 3, טל. 04-670373
ק. ביאליק - שד' בן גוריון 63, טל. 04-709284
תעסוקה ברמה גבוהה

למוסד אקדמי
דרוש/ה
עובד/ת לעיבוד נתונים במחשב
עם ניסיון בשימוש בתוכנות SPSS ,S.A.S.
בהיקף של חצי משרה
לפנות בכתב עם קורות חיים ופרטים על ניסיון קודם
לת.ד. 2013 חיפה —.מיקוד 31019

אינטר אלקטריק
שרות נבצוע עבודות חשמל בע"מ
דרושים בנצרת עילית
חשמלאי תעשיה
בעלי ניסיון קודם
המעוניינים יפנו
לטל' 06-574434
או לת.ד. 609 נצרת־עילית

יותר טוב מנפאואר
לסניף חיפה
למחלקה המשרדית
• מנהח"ש
מנוסים, סוג 3 ומעלה
ידע במחשב
• קלדניות
מנוסות
(לפנות ליהודית)
• כתבניות ע/א
מנוסות על מכונת I.B.M
• מעבדות תמלילים
מנוסות
(לפנות לברוריה)
למחלקה הטכנית
• הנדסאי/ טכנאי אלקט'
נסיון בתיקון ואחזקה של מערכות אלקטרוניות בתעשיה, לעבודה ממושכת באזור העמקים
(לפנות לגיד קורן)
תנאי שכר טובים ותנאים סוציאלים כחוק למתאימים
העצמאות 104, א־ה 8:00-14:00
טל: 04-530051
מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל אביב • חיפה
באר שבע • רחובות

יותר טוב מנפאואר
לסניף חיפה
מרכיבות
מלחימות
מחווטות
במנפאואר תקבלו יותר:
1000 ש"ח
ותהנו ממלוא התנאים הסוציאלים כחוק.
פרטים אצל גיד קורן.
העצמאות 104, א־ה 8:00-14:00
טל: 04-530051
מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל אביב • חיפה
באר שבע • רחובות

רשת עמל
ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
בי"ס מכס פיין
מרכז לחינוך ולהכשרה מקצועית
דרך פתח־תקוה 130, תל־אביב 61072
טלפון: 03-217233
דרוש/ה מיד
מינהלן לביה"ס במשרה מלאה
הכישורים:
ניסיון בעבודה מינהלית ועבודת צוות
כושר ארגון וניהול משרד
שליטה טובה בשפה העברית
בעל תואר אקדמאי
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות טלפונית להנהלת ביה"ס לקביעת מועד לראיון ולהביא קורות חיים בכתב יד והמלצות
"עמל" רשת מכללות לטכנאים והנדסאים, בתי־ספר תיכוניים טכנולוגיים ומקיפים, בתי־ספר לחניכים ובתי־ספר תעשייתיים, נתיבים טכנולוגיים בהתיישבות ומרכזי הכשרה למבוגרים.

בית חולים במרכז תל־אביב
סיעודי ושיקומי
טיפול רפואי מלא
24 שעות ביממה
פיזיוטרפיה, ריפוי ועיסוק
מטבח כשר ואוכל דיאטטי
רח' מזא"ה 10 טל' 03-293233

למועדון תרבוט דרושות
מלצריות מנוסות
על המועמדות להביא תקציר תולדות חיים בכתב יד הכולל גם נסיון קודם, ממליצים ותמונה
את התקציר יש להביא למועדון תרבוט
רח' יפה נוף 120
ביום א' 29.3 אחה"צ
בין השעות 16.00 — 19.00
וביום ב' 30.3
בין השעות 10.00 — 14.00
מועדון תרבוט
יפה נוף 120

ביצועיסטים
עם נסיון במשרד פרסום
שכר גבוה למתאימים
04-708172, 04-708110, 04-730289

חשוד שתיווך לשוחד כדי לזכות במכרז מיליונים במשרד הבטחון

המשטרה: גורמים במערכת הביטחון שיתפו פעולה עם החשוד; בקרוב ייעצר עוד חשוד

מאת צבי הראל
סופר "הארץ"

צבי דורון (44) מרמת־גן, נעצר אתמול לתשעה ימים בחשד כי תיווך בעיסקת שוחד הקשורה למכרז של משרד הביטחון במיליוני דולרים. לטענת המשטרה, הבטיח החשוד למנהל חברת מחשבים כי תמורת 140 אלף דולר יסייע לו לזכות במכרז.

נציג המשטרה, פקד חיים סר־סנובסקי, מהיחידה לחקירות הונאה, טען בבקשת המעצר, כי החשוד משמש מנהל שיווק של חברת מחשבים בתל־אביב. בנובמבר 1986 פנה אל מנכ"ל חברת מחשבים המשתתפת במכרז של משרד הביט־חון לצה"ל, והציע לתווך בעיסקת השוחד. החוקר אמר כי מדובר במכרז רב־שנתי המסתכם במיליוני דולרים.

מהדיון אתמול התברר כי נחקרו בכירים במשרד הביטחון, ובדעת המשטרה לעצור עוד חשוד, עובד ציבור, האמור לחזור בימים הקרובים מחו"ל.

לטענת איש המשטרה, התעורר חשד כי החשוד פעל בשיתוף פעולה עם גורמים במערכת הביטחון. עוד אמר כי יש מתלונן בפרשה.

שופטת בית משפט השלום בתל־אביב, אסתר קובו, קבעה כי יש בידי המשטרה ראיות לקשר של החשוד לפרשה המיוחסת לו. השופטת מציינת בהחלטתה להאריך את המעצר, כי החשוד מסרב למסור גירסה למשטרה, הדבר מקשה על החקירה.

"אמא, אמא" — יבבו ריאותיה של ילדה ששאפה לתוכן צפצפה

הילדה ניצלה מחנק בזכות מכשיר חדש שהותקן ב"אסף הרופא"

(ע). ילדה ברזאית ששאפה לריאותיה צפצפה של בובה המשמיעה את המילה "אמא", ניצלה מחנק בזכות פעולה מהירה של רופאי בית החולים "אסף הרופא".

הילדה, בת 7, מאזור רמלה, הגיעה בראשית השבוע לבית החולים מחוסרת הכרה, מכחילה וקרובה למוות. בכל פעם שהצליחה לנשום, השמיעה הצפצפה הגדולה שהיתה תקועה בכלי הנשימה שלה יבבה: "אמא, אמא".

יום קודם לכן הוכנס לשימוש במחלקה הכירורגית ב"אסף הרופא" מכשיר ברונכוסקופ חדיש, ועם הכנסת הילדה הנאבקת על חייה לחדר הניתוח, הופעל המכשיר בראשונה. בעזרתו הצליחו הרופאים לשאוב את הצפצפה החוצה, בלי צורך בניתוח מסוכן ומסובך.

הילדה מחלימה במהירות.

ארקיע חכרה מטוס בלגי על טייסיו

המטוס מדגם "פוקר" ובו 50 מושבים ● ישמש לטיסות פנים

מאת זהר בלומנקרנץ

חברת התעופה "ארקיע" חכרה מטוס "פוקר" דו מנועי מבלגיה, על טייסיו, כדי להגדיל את היצע המושבים שלה בטיסות הפנים ארציות.

המטוס החדש, בעל 50 מושבים, יגיע מחר ויצטרף החל מ־1 באפריל למערך הטיסות הסדירות הפנים ארציות של החברה. חכירת המטוס, למשך שלושה חודשים תעלה לחברה 450 אלף דולר, פי שלוש מהמקובל, מכיוון שהחברה חכרה אותו על טייסיו הזרים.

ליקוי חמה חלקי — ביום א'

(ע). ליקוי חמה חלקי יהיה בארץ ביום א' אחה"צ. התחלת הליקוי: בשעה 15.47, שיאו: ב־16.36, וסופו ב־17.29. שיעור הליקוי: 35 אחוז.

כך מסר מנהל מצפה הכוכבים בגבעתיים.

המצפה יהיה פתוח לקהל מ־15.30 אחרי הצהריים, כל זמן הליקוי.

מנהל המצפה אמר כי אין להסתכל בשמש בזמן הליקוי, אלא רק מבעד ל־3 עד 4 תשלילים שרו־פים. לא מומלץ להשתמש בזכוכית מפויחת.

הושמדו יוני בר — למנוע כינמת בעכו

(ע). עקב מגיפת כינים, שמקורה ביוני־בר המקננות בבתים הביזנ־טיים בצפון עכו, פתחו תברואני העירייה במסע השמדה של היונים, כדי לגאול את תושבי השכונה מהגרדים ופריחות העור שמהם סבלו.

פוזרו גרעינים מורעלים על גגות הבתים, ועשרות יונים מתו. אחד הקרבנות היה עיט שנגס בראשה של יונה מורעלת, הורעל גם הוא.

נעצרו ארבעה תלמידי תיכון מראשל"צ בחשד גניבות רכב ופריצות

(ע). כנופיה של ארבעה תלמידי־תיכון תושבי ראשון־לציון נעצרה אתמול בפקודת שופט שלום בר־חובות, כחשודים בגניבות רכב והצתתו, ושני מקרים של התפרצות לחנויות.

בביקורת משטרה נעצר אחד מהם בתוך רכב גנוב. לאחר חקירתו, הגיעו הבלשים לשלושת חבריו. הועלו נגדם חשדות למעשים פלי־ליים רבים שארעו באחרונה באזור ראשון לציון.

עתה הם נחקרים גם על מעשים דומים בערים אחרות.

חשודה בחברות בכנופית זייפני רשיונות רכב

(ע). אשה בת 39, אם לשלושה יל־דים, אלמנה ולוצבר, תושבת רעננה, נעצרה אתמול כחשודה בזיוף של רשיונות רכב ותעודות ביטוח.

מעצרה הוארך בחמישה ימים ע"י שופט השלום יהודה פרגו בבית משפט השלום בכפר סבא.

בניגנת המשטרה רס"ר ציפי קלצרמן טענה, כי האשה היתה חברה בכנופית זייפנים.

בחיפוש בביתה, נתפסו מסמכים, רשיונות רכב ותעודות ביטוח מזויפים.

ערך את העמוד: משה רייכפלד

בהפגנת מחאה על הכוונה להעלות את שכר הלימוד:

3 סטודנטיות נפצעו מאלות שוטרים בקמפוס בתל־אביב

8 נעצרו ושוחררו בערבות ● המשטרה: הסטודנטים עלבו בנו

מאת נורית אמיתי
סופרת "הארץ"

שלוש סטודנטיות נפצעו אתמול מאלות שוטרים, ושמונה נעצרו, בהפגנת מחאה באוניבר־סיטת תל־אביב על הכוונות להעלות את שכר הלימוד.

השמונה, ובהם יושב־ראש התאחדות הסטודנטים הארצית, דוד ברמן, שוחררו בערבות.

אתמול, בשתיים עשרה בצהרים, הופסקו הלימודים, והמפגינים, כחמש מאות, התקבצו בקמפוס. יושב ראש ההתאחדות הביא למקום ארון קבורה, מתוך כוונה לצאת ל"מסע הלוויה להשכלה הגבוהה", ול"טקס קבורה" בתל ברוך.

השוטרים, ובראשם מפקד מרחב דן, מנעו מהם לצאת מהקמפוס בטענה כי לראשי הסטודנטים לא תהיה שליטה על העשה, ומחשש להתפרעות ולחד־סימת התנועה.

הסטודנטים ניסו להתפרץ בכח, ואז הופיעו שוטרים מצוי־דים באלות, ופרשי משטרה, והח־לו לפנות את הסטודנטים. כאמור, נפצעו שלוש סטודנטיות מאלות השוטרים.

מהמשטרה נמסר כי הסטודנ־טים עלבו בשוטרים, קראו אליהם בת, ירקו, וגידפו אותם. ההפגנה הסתיימה בסביבות השעה שתיים.

בן־ציון סופר, ראש מועצת מרום הגליל, נספה בתאונה

שומר הצריף של בן־גוריון נהרג בתאונת "פגע וברח" ● אוטובוס דרס למוות בת שלוש, משכונת בית אליעזר בחדרה

מאת מנחם הורוביץ
כתב "הארץ" בצפון

ראש המועצה האזורית של ישובי מרום הגליל, בן־ציון סופר (44) נהרג אתמול בתאונת דרכים בכביש עין־זיתים — עלמה שבגליל.

מכוניתו סטתה מנתיב נסיעתה והתנגשה במשאית שבאה מנגד. מדובר בכביש מפותל ומשובש ומסוכן, כראש מועצה, התריע עליו פעמים רבות, וביקש להרחיבו ולשפצו.

הניח אשה ושישה ילדים. בארבע השנים האחרונות שימש סופר ראש המועצה וחבר בכיר במוסדות המפד"ל. לפני כן היה סגן יו"ר ארגון הקניות של מושבי הגליל. הלוויתו תהיה היום ב־12 במושב עלמה.

נהרג שומר הצריף של בן־גוריון

איתן רבין, סופר "הארץ", מוסר כי גופתו של השומר של צריף בן גוריון בשדה בוקר, נמצאה אתמול למטה בוקר מוטלת על כביש באר שבע־דימונה, בק"מ ה־175. עם סי־מני חבלות וסימני דריסה. חוקרי המשטרה סבורים כי הוא נהרג בתאונת "פגע וברח".

ראובן סערון (61), היה שריד, התמסר לטיפול ולשמירה על הצריף המפורסם.

בת 3 נהרגה מפגיעת אוטובוס

(ע). מפסות, בת־שלוש, משכונת בית אליעזר בחדרה, נהרגה אתמול בצהריים מפגיעה של אוטובוס שהוביל ילדים. נהג האוטובוס נעצר לחקירה.

מחקירה ראשונה של משטרת חיפה עולה כי ברחוב הרצים בשי־כונת בית אליעזר ירדו ילדים מאו־טובוס השייך לחברת הסעות מחדרה. האוטובוס החל לנסוע קדימה. תוך כדי כך, ירדה הפעוטה בת השלוש מהמדרכה וחצתה את הכביש לכיוון חזית האוטובוס.

הפעוטה נפגעה ככל הנראה מהגלגל הימני הקדמי של האוטובוס.

נציב בתי הסוהר על שביתת הרעב בבתי הסוהר הבטחוניים:

"לא נתיר להפוך את בתי הכלא הבטחוניים לבתי ספר למחבלים"

כ־1,000 אסירים צמים במחאה "על תנאי המאסר" ● בשרות בתי הסוהר טוענים: זו שביתה "עונתית", ממניעים פוליטיים

מאת ראובן שפירא
כתב "הארץ"

גורמים בכירים בשרות בתי הסוהר הבהירו אתמול כי "אינם מתרגשים" בהכרזת האסירים הבט־חוניים בכמה בתי סוהר, שלשום, על שביתת רעב.

כ־1,000 אסירים משתתפים בצום במחאה "על תנאי המאסר" ובדרישה להקלות.

אתמול כפר דובר שרות בתי הסוהר כי בכלא ג'נין כבר הופסקה שביתת הרעב.

בשרות בתי הסוהר טוענים כי מדובר בשביתת רעב "עונתית", המוכתבת בידי גורמים עוינים מחוץ לבתי הכלא. כמוה כבר היו רבות בשנים האחרונות ומניעיה — פוליטיים.

לדברי הגורמים, האסירים הבט־חוניים מבקשים להשיג שליטה וני־הול בבתי הכלא, ולפעול בהם כרצונם, על פי תכתיבים של אר־גוני המחבלים.

ההנחיות שהעביר נציב שרות בתי הסוהר, דוד מימון, על פי הוראות שר המשטרה, הן לנהוג באסירים הבטחוניים על פי כל כללי המשטר המשמעת, ככתבם וכלשונם, ולא להיכנע לשום דרישה לארגונציה של האסירים.

עדיין אין כוונה להאכיל את האסירים הבטחוניים בכוח. גורמים מוסמכים מעריכים כי שביתת הרעב "הנוכחית" כמו, כשביתות קודמות בשנים שחלפו. נציב שרות בתי הסוהר הבהיר אתמול כי "לא יותר להפוך את בתי הכלא הבטחוניים לבתי ספר למחבלים". הוא נחוש בעמדתו שלא להיכנע ללחצים ההגנתיים של האסירים הבטחוניים.

מימון גם סרב לקבל את "ועד" עורכי הדין של האסירים הבט־חוניים, בנימוק שאינו מכיר בשום ועד כזה כקולקטיב. עם זאת, אמר שהוא מוכן לשמוע פניות הנוגעות לבעיות של אסירים ספציפיים.

דגמי
אביב/קיץ '87
יפים־יפים

חנות המפעל בקיבוץ צרעה
...
אופנה נשית מאוד

האופנה מקיבוץ צרעה

רווחים מצוינים בבורסה

מאות לקוחות מרוצים יעידו על הצלחותינו!
מתקבלים משקיעים חדשים החל מ־20,000 ש"ח

השקעות מבטחים בע"מ

חיפה, רח' הרצל 17, טל' 04-645542
תל־אביב, רח' בן יהודה 39, טל' 04-659021

החברה להגנת הטבע

שי לפסח

תרצאה מזוהרת בכריכה קשה
425 עמוד + 16 ע' המלוטש

9.45 ש"ח

בחנויות "השקם" המובחרות

ד"ר יהושע רוזנשטיין, נשיא מועצת השמורות: "האוצר הבשמת כמיטבה"
דן מרגלית ("ערב חדש"): "ספר הותיקי שזה מרוממת של יופו בשמות השלטון"
דב גולדשטיין ("מעריב"): "מסמך בריר של כניסת הליברליים לשמו בנין ובניית בנין לחיים"
שרה שטרן ("ירושלים מטמ"ר"): "סיפור הראשה לארץ"
ח"כ אברהם הרניגה: "אור הספרים הוותיקים, ספר הימים קלאסי"

מטבחים ורהיטים
יופי של איכות!
דיור 2000

תל־אביב: בית "לאור", רח' הרצל 48
הרצליה: "ליהול", איזור התעשייה
חיפה: ... מול חוף הכרמל

מבצע מהרכולים בישראל בע"מ

אל ציבור לקוחותינו

החל מיום א' 29.3.87
עובר משרדנו למשכנו החדש
בבית אליהו
רח' אבן־גבירול 2, ת"א, קומה 6.

מספרי הטלפון יהיו:
03-250681, 250684
03-250821, 250837

חברת השקעות

מעוניינת

להשקיע במפעלים ו/או עסקים בתחומים שונים

סודיות מובטחת

נא לפנות בתיאור כללי של סוג וגודל ההשקעה המבוקשת, ולקטגורית מולמית ת.ד. 374, גבעתיים.

לארכיטקטים, ליצרני עבודות אלומיניום ולרכזי בנייה

עידן חדש בענף האלומיניום

קומפלט + הדרכה + מידע = הכל תחת גג אחד

1 קומפלט — קיימים במרוכז - פרופילים, אביזרים, אטמים, מבלטים, קטלוגים ותצוגת דגמים בבתי המסחר המורשים למכירת פרופילי קליל.

2 הדרכה — קליל הקימה 4 מרכזים לייעוץ טכני והדרכה - תצוגה במקום, אפשרות לייצור דגם, חופשי - ללא תשלום. הביקור בתיאום מראש.
איזור המרכז — ארפל 03-808734, 805320 | איזור ירושלים — אלמיר 02-854468 | איזור הדרום — רופל 057-73124, 33124/5 | איזור הצפון — קליל 04-700424, 710957

3 מידע — קטלוגים הכוללים שרטוטי הרכבה, פרופילים, אביזרים, אטמים ומבלטים ניתן לקבל במפעלנו, במרכזי ההדרכה, ובבתי המסחר המורשים למכירת פרופילי קליל.

קליל 2000 — פתרון רב תכליתי מפרופילי אלומיניום
קליל 4000 — דרי קיפ — חלון צר צד משתפע
חלון הזזה קליל 1920 — 3:2 מסילות; חלון כיס קליל 1620 — דגם קל
דלת הזזה קליל 2160 — יציבות וחוזק עד 300 ס"מ
4 חלונות מ־6 פרופילים משותפים — קליל 4020 קיפ, קליל 4030 ציר, קליל 4040 פיוט, קליל 4050 קבוע
חלון כיס — קליל 1660, קליל 1661-רשת, קליל 1662-משק

החלונות עמדו בבדיקות התאמה של מכון התקנים הישראלי לדרישות ת"י 1068 "חלונות אלומיניום".
כל פרופילי קליל מיוצרים בהשגחת מכון התקנים הישראלי.
סימן הזיהוי הבלעדי של פרופילי קליל ≡ 3 פסים.

קליל פרופילי אלומיניום

קליל תעשיות בע"מ ■ ת.ד. 210 קרית מוצקין 26114 ■ טל: 700424, 710957 (04) ■ טלקס 471537 KLIL IL ■ פקס: 711160 (04)

חברה כלכלית לירושלים בע"מ

הודעה על תוצאות הנפקה לציבור

החברה מתכבדת להודיע על תוצאות הצעת ניירות ערך שלה לציבור.

על־פי תשקיף מיום 18 במרס 1987, הוצעו לציבור, בדרך של מכרז:

2,200,000 מניות רגילות בנות 1 שקל חדש ערך נקוב; ביחד עם 2,200,000 כתבי אופציה (סדרה 1) למניות רגילות בנות 1 שקל חדש ערך נקוב.

ניירות הערך האמורים הוצעו לציבור ב־220,000 יחידות, במחיר מינימלי של 33 ש"ח ליחידה.

עד לסגירת המכרז נתקבלו 8,194 הזמנות לרכישת 2,387,678 יחידות.

מחיר ההנפקה נקבע ל־59 ש"ח ליחידה. במחיר זה ובמחירים גבוהים ממנו נתקבלו 500 הזמנות ל־222,958 יחידות.

במחירים הגבוהים ממחיר ההנפקה נתקבלו 491 הזמנות ל־216,979 יחידות. כל המזמינים במחירים הגבוהים ממחיר ההנפקה יקבלו את מלוא הזמנותיהם.

במחיר ההנפקה נתקבלו 9 הזמנות ל־5,979 יחידות. עקב התיעמת יתר של פי 1.98 ברמת מחיר ההנפקה, תקצה החברה למזמינים במחיר ההנפקה 3,021 יחידות, דהיינו הקצאה של כ־50.53% לכל מזמין כאמור מהיקף בקשתו, מעוגל ליחידה הקרובה.

המניות תסחרנה בבורסה החל מ־30.3.87.

כתבי האופציה יסחרו בנפרד החל מ־6.4.87.

החברה מודה לציבור על היענותו המלאה.

בקופת חולים "מכבי"

עכשיו - פנקס החבר שווה הרבה יותר!

מכבי פלוס

מועדון חברי קופת חולים "מכבי"

פרטים ב"מכביתון" החדש

פסח בא - ואיתו הפתעה!

בחדרתם חדר שינה, סלון יפהפה, ספריה, ארונית ל־T.V.
ולמערכת סטריאו או פינת אוכל מקסימה לחג?
כל הקונה לפסח - זוכה!
אפשרות לקניה בתשלומים עם VISA

שמרת הזורע

עכשיו מפחיתים מן המחיר 20% עד 30%

ת"א: לב דיזנגוף, המלך ג'ורג' 73. **ר"ג:** מודיעין 19 **נתניה:** שמואל הנציב 3
ירושלים: שלומציון המלכה 18 **חיפה:** אלנבי 117 **טבריה:** רחוב הגליל
באר־שבע: פסג' רסקו **חנות המפעל:** קיבוץ שמרת, קיבוץ הזורע.

הלוח הארצי
הארץ חדשות

הארץ

קבלת מודעות:
רח' הנגב 4, ת"א
טל: 03-371261
המחיר למלה
ביום שישי וערבי חג
6.13 ש"ח כולל מע"מ

חדשות העיר כלהעיר צומת השרון כאן הדרום הלוח הבטוח

הלוח הארצי כלהעיר ירושלים

דירות למכירה

קבלנים מציעים

4 חדרים ויותר

וילות ובתים

דירות בשכ"ח

דירות בדמ"ב

ביקוש דירות

דירות מרוהטות

3.5—3 חדרים

2.5—2 חדרים

3—3.5 חדרים

לציבור הדתי

● בבית גן, דירות. מדורות, 3, 4 ו-5 חדרים

● בהר-נוף ב' דירות 3, 4 חדרים (בסטנדרט גבוה)

● משכנות בקשה - משכנות פאר קוטגים 4.5 בסטנדרט גבוה

משהב

מכוניות

אודי

אוטובוסים

אוטוביאנקי

אופל

אלפא

מרצדס

סובארו

מסחריות

סימון רכב

לנציה

מודים

וקסהול

וולבו

דייהטסו

ב.מ.וו.

אמריקאיות

סיאט

סיטרואן

פולקסוואגן

פורד

פוג'ו

פיאט

סוסיתא

רנו

אופנועים

ביקוש רכב

הצעות עבודה

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א-1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופי או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה.
העבריינים צפויים לעונש על-פי החוק.

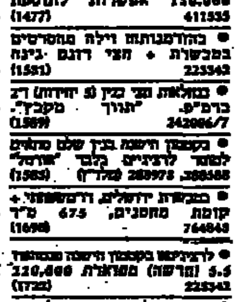

דירה בראש שקט
• בדיקת מהנדס לפני קניה
• איתור בעיות רטיבות וניבוי
• דו"ח קביל בבית משפט

מכנז מן אלאחיל

הלוח הארצי

הארץ חדשות

המשך ירושלים

● קלדנית מעולה עם ידע מכונת כתיבה חשמלית למשרה מלאה. [illegible]

מנפאואר

● ל"מנפאואר" ירושלים דרושים [illegible]

עסקים

משרדים

שיפוצים

משקים

מחשבים

מיקרוגל

תנורי אפיה

הלוואות

מציעים למכירה

שונות

שמירים

שידוכים

תינבור

רובדמהאפ

עוזרות ומטפלות

חבר

ת.ל.מ

ביקוש עבודה

תנורי אפיה

חוגים

קונים

קורת גג

עבודה פרך

שידוכים וזיווגים

שיעורים פרטיים

קולסו

KULICKE AND SOFFA INDUSTRIES INC. U.S.A

חברת בת של:

אנשים • טכנולוגיה • קידמה

מהנדס/ת אלקטרוניקה

לתפקיד ראש קבוצת הנדסת רכיבים/אמינות

הכשורים הדרושים:

* נסיון של 3 שנים לפחות במפעל עתיר ידע בתחום מקביל או דומה.
* נסיון בהפעלת צוות עובדים.
* שליטה באנגלית טכנית.

קודמות מובטחת.

נא לפנות בפירוט קורות חיים ונסיון לאגף משאבי אנוש.

מרכז תעשיות מדע ת.ד. 875 חיפה 31008

מבצע זהב לפסח!

עם מוצרי KRUPS

* פוד פרוססור 299 239.–
* סיר חשמלי לסיגון עמוק 299 239.–
* קרפ סוזט 158 138.–

דיניוק את מיכלין בע"מ

דרך העצמאות 55, חיפה, טל. 04-640706

כאן דרום

אזור הדרום

סובארו

סוסיתא

סיטרואן

פולקסואגן

פורד

פיאט

פיג'ו

רנו

מסחריות

מרקורים

אופנועים

הצעות עבודה

מקררים

בעלי חיים

נהגים

עוזרות ומטפלות

ביקוש עבודה

עסקים

חנויות

מגרשים

משקים

שידוכים

הבדרות

מכירות ושירותים

דירות למכירה

וילות ובתים

4 חדרים ויותר

3.5 — 3 חדרים

2.5 — 2 חדרים

שכ"ח

ביקוש דירות

מכוניות

אאודי

אופל

אלפא רומיאו

ב.מ.וו.

וולוו

הבדרות

לוח קיר

בגדים

בעלי חיים

חימום והסקה

מדיחי כלים

מערכות סטריאו

מכונות כביסה

מקררים

מקררים

מדיחי כלים

פסנתרים

ציוד בנין

צילום

קיץ ונופש

רהיטים

שיעורים

חוגים

חימום והסקה

בריאות

מוסיקה

פסנתרים

צילום

רהיטים

ביקוש עבודה

טלוויזיות

כלי נגינה

מבני תעשייה

מגרשים

מודעות

מחסנים

חנויות

ביקוש עבודה

עוזרות ומטפלות

לחברה בחיפה דרושה

מזכירה למנכ"ל

כישורים הכרחיים:

* נסיון רב במזכירות ובתפקיד דומה.
* יוצאת צבא בגילאים 26–40
* כושר ניסוח מעולה בכתב ובע"פ
* יחסי אנוש טובים ועמידה בלחצים

שעות עבודה נוחות 5 ימים בשבוע

נא לשלוח קורות חיים ופרוט ניסיון בכתב יד לת.ד. 4307 חיפה 31042 עבור "מזכירה"

תנאים מצוינים. סודיות תשמר בקפידה

שפטת נוחה

קיבוץ מיזיה ד.נ. חוף אשקלון

דרושות

תופרות מקצועיות

להתקשר

למלמן 051-49802/3

תיגבור

חברה ארצית לשרותי כח־אדם

דרושים/ות

1. נגרי רהיטים מכל הרמות + צבעי רהיטים
2. מהנדס תעשייה וניהול + ניסיון, עדיפות לבעלי רקע בטכסטיל
3. פקידת ביטוח מנוסה לעבודה מפוצלת לתקופה ממושכת.
4. מכשירן + ידע באלקטרוניקה, בוגר בי"ס טכני של חיל־אוויר
5. טכנאי / הנדסאי כימיה + ידע וני־סיון בגז כרומוטוגרף, לעבודה ממושכת.
6. בוחן רכב + תעודות הסמכה למוסך גדול באזור חיפה
7. מכונאים סוג ב' + תעודה וניסיון
8. תופרות + ניסיון בקונפקציה למתפרה באזור חיפה.
9. עובדות נקיון למוסד ציבורי באזור חיפה.
10. מלחימות ומרכיבות בעלות ני־סיון לאזור חיפה והצפון לתקופה ממושכת.
11. מסגרים /רתכים מאזור חיפה ועפולה למפעל מסודר, הסעות + ארוחות.
12. מכונאי אחזקה מאזור עפולה ני־סיון תעשייתי, ידע בהידראוליקה ופנאומטיקה לעבודה קבועה.
13. טכנאי קירור בוגר בי"ס מקצועי לבדיקת מוצרי מעבדה, הסעות + ארוחות
14. טכנאי אלקטרוניקה אלקטרונאי. ניסיון באחזקת מערכות בקרה אלקטרוניות בת־עשייה. עבודה קבועה, הסעות + ארוחות.
15. מחסנאי מנוסה (עדיף אפסנאי צה"ל לשעבר) מאזור עפולה לארגון משלוחים עבודה קבועה הסעות + ארוחות.

תנאים מצוינים לכל המשרות הסעות + ארוחות, תנאים סוציאלים מלאים.

חיפה רח' פבזנר 18

04-641282, 670352

הדרך הטובה לעבודה!

דרושה:

מזכירת תיפעול

צעירה, נמרצת, בעלת כושר אירגון וניהול.

למשרה מלאה

רצוי ידע בהדפסת עברית ואנגלית.

טל. 04-537362, ביום א'

RS שרותי כח אדם

השרות המושלם 1987

למפעל עתיר ידע

מרכיבות מלחימות מחווטות

לעבודה מיידית, לתקופה ממושכת.

שכר לפי כשורי המועמדות.

בחברתנו תקבלו תנאים סוציאליים מועדפים ותנאי שכר מעל המקובל במשק.

★תוספת שנתית ★ הבראה ★ בגד (פעמיים בשנה) ★ שי לחגים ★ מחלה ★ ימי חג ★ שרות אמין

הרב הרצוג 2 חיפה, טלפונים: 04-671937, 661703, 664002

RS שרותי כח אדם

השרות המושלם 1987

למחלקה הטכנית

מהנדס/ הנדסאי מכונות

בעל ניסיון רב, ידע בשרטוט טכני וחזור אלקטרוני, ידע באנגלית – חובה. עדיפות לבעלי סיווג ביטחוני.

טכנאי / הנדסאי מכונות

קורא שרטוט ניסיון בעבודות למסגרות הרכבה לעבודה עם מחשב

טכנאי/ הנדסאי אלקטרוניקה

בעל ניסיון של שנתיים לפחות. הכרת רכיבי אינטל, מיקרו־פרוססורים 8085, 8086, רכיבים פריפריאליים של אינטל. בעל תחקיר ביטחוני.

חשמלאים מוסמכים

בעלי ניסיון במיקוד ובקרה – לעבודה קבועה

איש מיזוג אוויר

לתיקון מקררים ומזגני אוויר ביתיים, בעל ניסיון של כשנתיים.

ברסמים אוניברסליים

מאזור חיפה והקריות – יוצאי צבא

עובדת ניקיון

לניקוי מעבדה – למשרה מלאה מאזור חיפה והקריות

למחלקה המשרדית:

מנהל/ת חשבונות מדופלם

סוג 3, בעלת ניסיון של 3 שנים לפחות בהנהלת שכר מעבר חשב, תוכנות בקיפוח – לעבודות קבועות

מזכירות בכירות

שליטה בשפה האנגלית, הדפסה בעברית ובאנגלית + עיבוד תמלילים, הפעלת טלקס ומחשב – לעבודות קבועות.

כתבניות עב/אנ

שליטה בשפה האנגלית + עיבוד תמלילים + קלדנות, מאזור הקריות

מועמדים מתאימים יפנו לאר.אס. רח' הרב הרצוג 2 חיפה, ת.ד. 5346 חיפה טלפונים: 04-664002, 04-663703

עיריית תל־אביב־יפו

מכרז פומבי

בהתאם לסעיף 3 לתקנות העיריות (מכרזים לקבלת עובדים) תשל"ט – 1979 מכריזה בזה עיריית תל־אביב־יפו על משרה פנויה במינהל כללי.

מכרז מס': מה/87/44

[illegible]

כ"ח אדר תשמ"ז

26 במרץ 1987

שלמה להט

ראש העיריה

هكذا من الأصل

הלוח הארצי העיר צומת השרון
תל אביב גוש דן והשרון

קונים זהב
ויהלומים גדולים
יהודה הלוי 143 ת"א
ZAMLER
טל' 235924

תווך לי-חם
כרמיקו (בן גוריון) 144 גבעתיים 03-324056

שכיר את דירתך ללא תשלום ברמת-גן והבגעתיים!! 03-324056

דרושות דירות למכירה בכל הגדלים ברמת-גן וגבעתיים. 03-324056

מבצע!! עבור בלעדיות במכירה תנאים מיוחדים. 03-324056 "לי-רם".

מבחר דירות להשכרה מ-1 עד 4 חדרים. 03-324056 "לי-רם".

מבחר דירות למכירה בכל הגדלים ברמת-גן גבעתיים!! 03-324056

טיפול אישי ומחיר והתוצאות מהירות מובטחים. 03-324056 "לי-רם".

דירות למכירה

תווך הבנה
רש"י 7 ר"ג
03-7517074

● 5 בר"ג בשיכון ותיקים, ק"ק, + חצר גדולה, פינוי לשנה (רוצה). בבנין דו קומתי 185,000 דולר

● 4 בר"ג, התחלת בניה (תולת גגים) + גג + חדר בגג 9 דיירים 145,000 דולר.

● וילה בנאות אפקה, 6 חדרים, 650 מ"ר קרקע 400,000 דולר.

● בהרצליה פיתוח וילה מפוארת כ-200 מ"ר קרוב לים + 1000 מ"ר קרקע 300,000 דולר כניסה מיידית.

● בגבעתיים 3 1/2 + גג + חדר בגג (תל גנים) 9 דיירים, מעלית חדשה 155,000 דולר. כניסה מיידית.

לצבור הדתי

● בקרית הרצוג, בני-ברק, דירות 4, 3 חדרים דירות 5 חדרים עם גג צמוד.

● בגבעתיים – דירות פאר 5 חדרים, רחוב מודיעין – ריינס.

● בפ"ת מבצע הנחות מעו-דות עד 20.3.87 לדירות 3, 4 חדרים. כניסה מיידית.

● בתל-אביב – ברחוב עמק ברכה, דירות מפוארות 4 חדרים, 2 דירות בקומה.

משהב
חברה לשכון בנין ופתוח בע"מ
03-664631

וילות ובתים

תווך הבנה
רש"י 7 ר"ג
7517074

● בר"ג 2 מפוארים, ק"ק, בבתה (רש"י) + 37,000 תוספות.

● 2 בר"ג הרואה ק"א חזית, דרום-מערב + 44,000 הריהוט

● 2 בר"ג, אבא הלל ק"ג, עורפית (טעונה שיפוץ) 33,000

● 3½ בר"ג כתושה (ליד אלנבי מודיעין) 64,000 מיידית.

● מגרש בהרצליה פיתוח 1000 מ"ר לוילה (הגבלת השרון) 250,000

● בפ"ת ק. אריה לתעשיה 1600 מ"ר ל-3 קומות 160,000

● 3 בקיראון – ברוך שפוטה, ק"ב, אפשרות בניה 38,000 דולר.

● בר"ג שיכון וותיקים, ק"ק, העם מהרצת, 38,000 דולר.

● 3 בבני ברק, קרית הרצוג, מעלית, ק"ב + חניה + טלפון 39,000 דולר. כניסה מיידית.

● 2 בר"ג, קרקע בגבעת מפארים, (רש"י) כניסה מיידית 37,000

דירות פאר
זבוטינסקי 61 ר"ג
7526947 7526819

● ברמת-גן, בבנית 7 חדרים וילה מפוארת מרווחת ושקטה.

● בגבעתיים, בנין 3 ו-4 וגג בשקט נוף מרהיב.

● 4 במרכז רמת-גן, ע"ע חזית מיידית ע"י נוף.

● בהזדמנות ברמת-גן 2 + ½ בעתידית, מסודרת, ק"ב, חזית.

● ברמת-גן, דירת חדר בתוך מרכזי מתאים למשרד.

● ברמת-יצחק, בבנית ברחוב מיכאל 4 ר"ב + גג 125,000.

● 3 ברמת-גן (100 מ"ר) ברחוב ק"ב, חזית 60,000.

דירות פאר
זבוטינסקי 61 ר"ג
7526947 7526819

דירות פאר, זבוטינסקי 61 רמת-גן, 7526947, 7526819

● ברמת-גן בבנית מבחר דירות 4 + גג בדירות 4.

● ברמת-גן ליד תבורוסה בבניה בנין משרדים, המכירה החלה.

● בגבעתיים בבנות רמב"ם בבניה 4 – 5 – 3 + גג.

● ברמת-גן מיידי חדש 4 + גג בסביבות תל-גנים 130,000

● ברמת-גן 2 ע"ע חזית מסודרת, מיידי, מרווחת 49,000

● מבחר וילות וקוטגים ברמת-חן, בשיכון ותיקים, בשכונת חלל.

● ברמת-יצחק תל גנים בבניה דירות חדשות 4 ר' 5 + גג.

● חדש! ברמת-גן 4 בבנית, דירה בקומה 3 + מעלית.

● ברמת-גן ובגבעתיים 3 + גג בבניה מרכזי שקט. מפואר.

● ברמת-גן בבנין דירות קוטג' 5 + 1, 4 + גג + נוף.

● ברמת-גן באסף 3 ק"ב חזית מסודרת 85,000

● ברמת-גן 1½ ק"ב שקט, מרכזי, מסודרת קומפלט 35,000

1—1.5 חדרים

2—2.5 חדרים

3—3.5 חדרים

4 חדרים ויותר

איזור השרון

מרכז הלמידה
שיעורים
★ מתמטיקה ★ פיסיקה
★ כימיה ★ אנגלית
★ הנה"ח ★ לשון ועוד...
שיעורים פרטיים
בבית או במכון
כל המקצועות והרמות
תל אביב 03-5447404
רמת גן 03-7518183
חיפה 04-224140

גוש דן

"לוח העיר"
לא מכרת
לא שילמת
קבלת מודעות
8.00-20.00
293648 290697

קרחת?
פתרון מהפכני
הדבקת שיער בשיטה
אמריקאית חדשה

תל אביב

בתי כפר ומשקים

טוביה לשם
תיווך
03-481587

● למכירה בהרא, בשוד ואגנות, בית פרטי אפשרות בניה לפי דירות.

● למכירה בשכון, וילה 3 חדרי שינה 2 דונם.

● למכירה בקרית-סטלה, 3¼ דונם לתעשיה, אפשרות בניה 4200 מ"ר.

● למכירה בהרצליה פיתוח וילה, 5 חדרי שינה, דונם, מגר.

● למכירה בשיכון דן, וילה 6 חדרי שינה מגרש 400.

פנטהאוז דירות גג

קבלנים מציעים

תווך מרגליות
ז'בוטינסקי 151 ר"א
03-224348 247028

בפ"ת, 3 קוטגים, 3 קומות ליא, רמי ליחידה.

בפתח תקוה וילה + בריכת שחיה + חדר ביליארד, דונם, בהזדמנות!!

בו"א בארבע-ארצות 2 קד (בלי) מיידית 50,000, סופי!

בדיזנגוף, בדמ"ם פיצריה פעילה, פרנסה בשפע.

בו"א בדיזנגוף, 2 דירות, ק"א ק"ב ½2 חדרים. החדרים פסח סגור.

תווך רון
03-313347
03-311561

● בגבעתיים, בפרג, 5 חדרים, ק"ב, דירה יפה.

● בגבעתיים, 3 יפים, מרכזי ושקט, ק"א או ב.

● בגבעתיים, בבצלאל, ק"ב, 3 יפים + השקעה.

● בגבעתיים הר"ג בבנית 4 – 1-4 + גג.

● בגבעתיים, 2 מרכזי ושקט, ק"א + מרפסות.

דירות "אומגה"
זבוטינסקי 292 ת"א
03-449293

● להשכרה 1½ חדרים במרכז ת"א 250$

● להשכרה 2 + הול + מרפסות + דוד"ש בצפון ת"א 380$

● להשכרה 3 חדרים במרכז ת"א 300$

● להשכרה 4 חדרים יפים בצפון ת"א 410$

● באומגה מבחר דירות בכל הגדלים במשרד 16:00-8:00

SABI
בגדי הקיץ
עכשיו
בחנויות

עיטורית
התשובה הישראלית
לקרמיקה האיטלקית
● עיטור אריחי קרמיקה וכלי נוי בכל גודל ורקע.
● לרשות הלקוחות מחלקה גרפית לביצוע ויישום דוגמאות ורעיונות אישיים.
● אולם תצוגה עם דוגמאות רבות ומגוונות
להתראות בעיטורית
רח' ההרושת 11
אזור התעשיה רמת השרון
03-496607 03-485705

בית אבות
חדש ברמת-גן
הפתיחה ב-1.4.87
90 מיטות בחדרים ליחידים ולזוגות
5 ארוחות ביום וטיפול של רופא
ואחיות, פיזיוטראפיה,
ריפוי בעיסוק ופעילות חברתית.
מהירו בקרוב!!
נותרו מקומות לעצמאיים
ולתשושים בקומות נפרדות
גולומב 10 רמת-גן
03-5518927 ,03-775534

مكان الاصل

הלוח הארצי

הארץ חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

משהב

חדרים 3—3.5

חולון ובת"ים

ויצמן 52 כפר סבא 052-32343 85

מגרש לבניה מידות 350 מ"ר באזור מעולה.

מנסהאוז 5 חדרים חדש ברחוב. כניסה 5 חודשים.

בביאליק בתחילת בניה 5 + מרפסת פתוחה. בנין קטן.

קוטג' חדש 450 מ"ר קרקע 193,000 דולר.

במרכז קוטג' מנסהאוז בבנית, 6 חדרים, יוקרתי.

4 חדרים ויותר

חדרים 3—3.5

חדרים 2—2.5

ד.ש.מ
חברה לבנין ופיתוח בע"מ
הרצל 137 רחובות

תוך שני
ויצמן 21 נס ציונה
08-470058, 08-462706

450 מ"ר + בית 3 חדרים, נס ציונה.

חצי דונם + מבנה + מחסן, נס ציונה.

5 חדרים ברחובות, נס ציונה.

4 בלא קומה א', נס ציונה

4 חדרים בביאליק (דירה חדשה).

2 חדרים ברחובות, נס ציונה

חדרים 3—3.5

חדרים 1—1.5

חדרים 2—2.5

ראשל"צ

נתניה

4 חדרים ויותר

4 חדרים ויותר

דירות בשכ"ח

חדרים מרוהטים

שותף/שותפה

דירות מרוהטות

ביקוש דירות

דירות בדמ"פ

חדרים 3—3.5

מכוניות

אאודי

אוסטין

אופל

אוטוביאנקי

אלפא רומאו

אמריקאיות

ב.מ.וו.

בואו וננהג כאחים בדרכים
אבנר - איגוד לביטוח נפגעי רכב

דחפון
שרות מודעות טלפוני של דחף
לבעלי כרטיס אשראי
03-611001

הלוח הארצי הארץ חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

סיני מיעור

מרצדס

ג'יפים

דאף

דייהטסו

וולוו

נ.ס.או.

סאאב

סובארו

מלבוש

מריוסף

לנצ'יה

מוריס

סיטרואן

קבלת מודעות
ל"לוח העיר"
לא מכרת
לא שילמת
8.00–20.00
טל' 293648
טל' 290697

סוזוקי

בסוכנות סוזוקי
הרצליה!
★ אספקה מיידית
★ נסיעת מבחן
★ אשראי
★ אפשרות החלפה
★ מבחר מכוניות משומשות
★ קונים סוזוקי במזומן
סוקולוב 99 הרצליה
052-86966

סוסיתא

סיאט

סימקה-קרייזלר

פולקסוואגן

פורד

פיאט

פיז'ו

רנו

טנדרים

מסחריות

משאיות

טרקטורים

אופנועים

ארוחה מלאה
6.90 ש"ח
★ כוס יין חינם
★ בר סלטים חופשי
★ פיתות חופשי

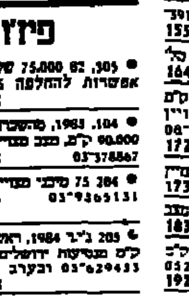

כביש החוף,
תחנת דלק סונול,
2 ק"מ מנתניה כיוון ת"א
טל. 053-57817
כוכב הדרך
המסעדה בשרות עצמי

זקוק דחוף למודעה?!
מודעפון
לשרותך 24 שעות ביממה
03-38 38 38
לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

مكذا من الاجل

הלוח הארצי "הארץ" חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

קיבוצי הקיבוץ הארצי קולטים משפחות טכנאים, הנשאים, סורים ואחיות מוסמכות

בואו להתנסות: חיי קיבוץ

מתארגנות קבוצות עירים בגילאי 20-25, 25-32 בעלי שכלה ומקצוע אחרי שרות צבאי

טלפונים: 03-216035, 0.262521

שדרות שאול המלך, קומה ב' (מחלקה לקליטה ת"א

בתי אבות

בית אבות נווה אילן

לעצמאים וסיעודיים

השגחה רפואית

טיפול מסור ואוירה ביתית

רח' טרומן 27 ר"ג

03-767224

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א-1981

לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. העבריינים צפויים לעונש על-פי החוק.

מוכרים/ות

מחסנאים

נערים

נהגים

מזכירות

ספרים/ות

סוכנים/ות

עובדי מתכת

פועלים/ות

פקידים/ות

שרוטל

מבצע לפסח!!!

לנרשמים החודש לקורסים:

עבוד תמלילים,

קלדנות, כתבנות,

תינתן חבילת תמרוקים - ORIS חינם

כפר-סבא, 052-444342

תל-אביב - 03-624144

שרטטים ושרטטים

רפואת שיניים

עוזרות ומטפלות

דרושה לך עוזרת/מטפלת?

צלצלי לשרות עוזרות ומטפלות

052-452244 לדינה

בית חולים קרית שלמה המתמחה במחלות לתשושי נפש, פסיכוגריאטרי ושאר מחלות הזיקנה

נותרו מספר מקומות פנויים

★ ריפוי בעיסוק

★ בדיקות מעבדה במקום

★ רופא 24 שעות במקום

★ 5 ארוחות ביום

★ טיפול פיזיוטרפי

אווירה כפרית בשטח של 16 דונם הטובל במדשאות ובגן ורדים. מרחק בני ציון של במקוצר 052-34822 או בערב 052-543357

דפוס

הנהלת חשבונות

חשמל / אלקטרוניקה

מכונאים / הנדסאים

אחיות

גזירה ותפירה

לסטודיו לעיצוב אופנה

דרושה

תופרת אמבלוק מעולה

תדמיתית/גזרנית

מעולה/ת

מסביבות רעננה

052-911255 לאורית

תלם

שרותי כוח אדם

מנהלת חשבונות סוג 2 נסיון בהנהלה. חברת מחשב. אי.בי.אם. במאור חולון 03-222171

פקיד/ת הנהלת חשבונות סוג 1, 2 נסיון בנושאי שכר, חשבוניות והנהלת חשבונות. 03-615652

כתבנית/מעבדת תמלילים עברית מעולה לעבודה בשעות גמישות בת"א 03-615652

קורס קונבנציונלי + נסיון על ברידג'בורד. במאור נקים 03-222171

קורס סי.אנ.טי. חברת של מחשב בגוק. במאור פ"ת 03-222171

בוגר/ת + ידע באלקטרוניקה לרישום ביתן לעבודה ואוטו 03-222171

המלונאי

לחברת "המלונאי" מבשירה סטודנטים/ות לעבודה מלצרות בבתי מלון 03-237457

לחברת "המלונאי" דרושים מלצרים מקצועיים לעבודות אקסטרא 03-237457

לחברת "המלונאי" דרושים טבחים, עוזרי טבחים וקונדיטורים 03-237457

דרושים

אביזריסט

נסיון וידע בשיפוץ אביזרים הידראוליים

מסגר מבנאי

נסיון בצנרת

כרסם

קונבנציונלי

לפחות שנתיים נסיון

03-820440

ביקוש רכב

חלפי רכב

שרותי רכב

הצעות עבודה

קבלת מודעות ל"לוח העיר"

מ-8.00-20.00

"פרסום פון"

אשראי מיוחד!!!

03-738707 03-735588

לבעלי כרטיסי אשראי

הלוח הארצי

הארץ חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

שמירה ואבטחה

לקולסאום דרושים
אנשי ביטחון
דרישות:
* חוברת אנגלית
* מעל 1.80 מ'
* בעלי עבר קרבי ותיק
בקירוב ממג
טל. 285636, 03-285801

מקדמי מכירות

יכטת בע"מ
אבטחה ושמירה
פקידי מודיעין
שומרים, מאבטחים
סדרנים ומוקדנים
03-731717, 718085

ביקוש עבודה

א.ו.ת.

עסקים

חבר
(חבר המתרגמים)

נפן

מסאבי אנוש

קבלת מודעות
ל"לוח העיר"
לא מכרת
לא שילמת
8.00-20.00
טל 293648
טל 290697

שליחים/ות

"פרסום-פון"
קבלת מודעות
בין 20.00 עד 8.00
03-739297, 03-727630
לבעלי כרטיסי אשראי
תנאים לא מקובלים

מבני תעשיה

מגרשים

משרדים

מחסנים

אולמות

חנויות

הלוואות

מקור ההלוואות
★ הלוואות לשכירים
קבועים לרכב חדש
ומשומש כנויות צ'קים
תשורות מסחריות
טלפונים: 03-650527/8
04-641475

הקלאות

בתי מלאכה

מכירות ושירותים

מציעים למכירה

חופש
קבלת מודעות
03-611389
611623
625880
פתוח מ-9:00-21:00 ומוצ"ש
לבעלי כרטיסי
ישראכרט
ויזה ודיינרס

ריפוי והרזיה

ציתות והאזנה

ניתן

בריאות

בריאות
יםהמלח

לנשים בלבד!!!
מסג' מפרק ומפנק
ע"י מומחה
לתזמנות באזור גוש דן
03-7549111 אינטרות
טמי 3266 אלי (גם בשבת)

ניקוי ופוליש

חיטוי והדברה

נופש וקייט

שיפוצים

שירותים

אותיות דביקות

מוצרי חשמל

צילום

"מצלמת העיר"
כיכר נמיר (אתרים)
03-280532 03-296318
כלבו הצילום הגדול בארץ
מבצע חודש פורים:
פרסים, מתנות
שי לילדים המחופשים

הלבשה והנעלה

תכשיטים וכלי כסף

ציוד אלקטרוניקה

מקרר

אשראית
עם... אשראית
התוכנה לבדיקת ריבית בנקים ומוסדות, הריבית שלך מבוקרת
אשראית התוכנה היחידה שבדקה,
כ-370 חברות ומפעלים גדולים
במדינה, ביצעה 2,000,000 תנועות,
ומאחוריה שנה וחצי בפעילות סולידית
ודיסקרטית
מתאים למחשב IBM ותואמיו.
אפשרות לרכישת התוכנה או,
לקבלת שרות ויעוץ כלכלי
רק 499$ + מע"מ
שגיא מיקרו מחשבים בע"מ
לילינבלום 40 ת"א. מיקוד 65133,
טל. 663480, 656957 (03)

ספרים

"לא מכרת לא שילמת"
קבלת מודעות
ל"לוח העיר"
פרסום אקספרס
03-227117
03-221896
לבעלי כרטיסי אשראי

מערכות סטריאו

רהיטים

רהיטי פיקס
רהיטי איכות במחירי
מפעל לכל פינות הבית
(סוג ב' ועודפי יצור)
אולם התצוגה פתוח
כל יום 10:00-19:00
רצוף
בימי שישי 9:00-13:00
אזור התעשיה הצפוני
לוד (ליד קרגל)
08-244438/59

מהפכה גדולה במודעה הקטנה
רק בלוח העיר
לא מכרת
לא שילמת
כל מודעה מתפרסמת ללא תוספת מחיר אפילו חודש. אם אחרי חודש עדיין לא מכרת יוחזר לך כספך בחזרה. המבצע חל לגבי פרסום בלוח העיר בלבד ולגבי נכס באזור ת"א, גוש דן השרון. במקום החזר כספי ניתן לפרסם את המודעה חודש נוסף. בקשות לביטול מודעה, החזר כספי או הארכה לחודש נוסף במקום החזר כספי, יתקבלו במשרדי הלוח בימים א'-ד' בין השעות 8:00-15:00 עד שבועיים מתום 4 שבועות פרסום.
לוח העיר רח' הנגב 4 ת"א טל 03-371261

הלוח הארצי · הארץ חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

כלי נגינה

מתנות

מכונות תפירה

תנורי אפיה

ציפוי אמבטיות

הודעות לציבור

חימום והסקה

שיעור

אמנות

קופות ומשקלים

אסטרולוגיה

גרפולוגיה

מכונות כביסה

מדיחי כלים

סירות

חיות בית

רוצים לקנות

מוני איד

וידאו

שידוכים

בקרוב

בת־זוג

הכרויות

חוגים

הכרויות בלי סוף

6000 פנויים/ות מכל רחבי הארץ כבר הצטרפו — זהו... משהו!!!

1300 פנויים/ות מצטרפים לעלון החודש בעלוני "קשר" — וזה... משהו!!!

צוות מקצועי ומיומן, 10 שנות נסיון ושני משרדים — זה... משהו!!!

עלוני "קשר" עושים את החיים קלים וזה משהו... משהו... גדול!!!

עלוני קשר — עלון הפנויים/ות מס' 1 בישראל

לקבלתם: חייג/י עכשיו!! 04-446023, 03-733994 (+ שבת) 9.00 - 21.00

העלונים נשלחים במעטפות סגורות ללא כל זיהוי השולח.

בימוביל בע"מ דרושים:

נהגי סמיטריילר

העונים לדרישות הבאות:

1. מגורים באזור חיפה/קריות
2. גיל 28 ומעלה
3. 5 שנות נסיון בהובלת טריילר.

מועמדים העונים על הדרישות הנ"ל בלבד מתבקשים לפנות לטלפון 04-722237 לשאול.

לכפר הנוער דוד רזיאל הרצליה

דרושים:

- טבח/ית מקצועי/ת
- עובדות מטבח
- שומר לילה
- שהלן

טל. 052-551774 8.30-13.00

למשרד חשב גדול דרוש/ה מנהל/ת חשבונות דרגה 3

למשרה ראשית נא לצלצל 06-566358 06-566314

לאפנת שלהבת דרושה מעצבת אופנה לבגדי נשים

טלפון: 055-42101 גם בשעות הערב

לחברת מזון צפונה ורוקזת דרושים ציר מכירות בגליל עבודה מעניינת באווירה נעימה לפנות טל: 295445 290510

למכון אדם בתל־אביב דרושות בוחנות

סטודנטיות למדעי הרוח או החברה.

עבודה לפי שעות (קימים עד שלושה בשבוע) נא להתקשר 03-298892 או 03-294506

הלוח הארצי · חיפה והצפון · הלוח הבטוח

דירות למכירה

לוח העיר — פרס... טוס ללונדון... 292 777

בנייה קלקטבית

דמ"פ

וילות ובתים

5 חדרים ויותר

4—4.5 חדרים

3—3.5 חדרים

2—2.5 חדרים

1—1.5 חדרים

דירות בשכ"ח

קריות

גליל

דירות למכירה

נצרת

דירות למכירה

עסקים

הלוח הארצי · הארץ חדשות

המשך חיפה
[illegible]

חנויות ועסקים
[illegible]

מגרשים
[illegible]

משרדים
[illegible]

"לא מכרת
לא שילמת"
"לוח העיר"
"פרסום
און"
885־885

מבני תעשיה
[illegible]

הצעות עבודה
[illegible]

ביקוש עבודה
[illegible]

הלוואות
[illegible]

דרושים
[illegible]

כלי נגינה
[illegible]

יד שניה
[illegible]

מעוניינים לקנות
[illegible]

חיות בית
[illegible]

מכירות
[illegible]

מכוניות

אאודי
[illegible]

אוסטין
[illegible]

אופל
[illegible]

אלפא רומאו
[illegible]

אמריקאיות
[illegible]

שונות ומסחרי
[illegible]

ב.מ.וו.
[illegible]

דייהטסו
[illegible]

וולוו
[illegible]

מלבום
[illegible]

טריומף
[illegible]

מיני מינור
[illegible]

סובארו
[illegible]

פורד
[illegible]

פיאט
[illegible]

סוזוקי
[illegible]

טויוטה
[illegible]

סיטרואן
[illegible]

פולקסווגן
[illegible]

פיז'ו
[illegible]

רנו
[illegible]

מנדרים
[illegible]

מסחריות
[illegible]

הצטרף לענף המלונאות

למלון השרון בהרצליה
★ המטבח
מוסמך עם נסיון
★ נער
★ עובדת נקיון
לבריכה
★ מפקחת ערב
למשק בית
לפנות 052־575777 לשולי

כיף לעבוד "בבלו "ביי"
בלו ביי
למלון "בלו ביי"
דרושים
★ צ'יף סטיוארט (אחראי עובדי ניקיון)
★ קפטנים
★ מלצרים — בעלי ניקיון
★ מלצריות לארוחות בקר
★ טבחים
★ חדרניות
★ מציל ים ומציל בריכה בעלי תעודות
★ אנשי ביטחון בעלי רקע מתאים (עד גיל 35)
★ עוזר חשמלאי — עם תעודה
★ פקידי קבלה — עם ניסיון או תעודה
★ מרכזניות
★ צ'קרים (קופאים) (מתאים גם לסטודנטים)
★ חיילים/ות משוחררים
לעבודה במחלקת מזון ומשקאות — הכשרה תינתן במקום.
תנאים טובים ועבודה קבועה למתאימים
פרטים במח' כ"א טל: 053־337131
בין השעות 10.00־16.00.

מלון לרום
קלאב הוטל טבריה
בונוס 5 כוכבים
לקופאי קבלה
עם נסיון מלונאי מוכח
• בוגרי צבא • דוברי שפות
• נחמדים בכל השפות • חוזה עבודה לשנה
— המלון ישכן את עובדיו בטבריה —
לקביעת ראיון, נא לפנות בטלפון 791868
06־791887 לאריה או לרותי.

מלון לרום
קלאב הוטל טבריה
בונוס 5 כוכבים
למלצריות צעירות
שאוהבות לעבוד ויודעות לחייך.
• בוגרות צבא • דוברות אנגלית
• נחמדות בכל השפות • חוזה עבודה לשנה
— המלון ישכן את עובדיו בטבריה —
לקביעת ראיון, נא לפנות בטלפון 06־791868
לרותי במחלקת כח־אדם.

מלון קיסר טבריה
דרוש
קבלן אבן
לבניה בשטח
של 8000 מטר
טל' 06־722595

דרוש
אדם המסוגל להדריך
תלמידה בגולן
במכונת סריגה ממוחשבת
KH — 910 BROTHER
נא לפנות 04־893048 — לא בשבת

המרכז הרפואי בלינסון
קופת חולים
דרושה
עובדת סוציאלית
לחצי או שלושת רבעי משרה
נסיון של שנתיים לפחות
עדיפות לבעלות נסיון בתחום הבריאות
לפרטים וקביעת ראיון נא לפנות לטלפון
03־9268239 ,03־9222638
03־474463 בערב חוה

לחברה מסחרית
דרושה
מזכירה
בעלת נסיון בהדפסת עברית + אנגלית
להתקשר בשעות העבודה: 03־338271
03־338218 לקביעת ראיון.

קומפקס compax
מחשבים ומערכות בקרה בע"מ
COMPUTERS & CONTROL SYSTEMS LTD
מפיצים
לאזור הצפון
לציוד מכשור לתעשיה
ידע במכשור חשמלי
בעלי רכב
ההצעה על בסיס אחוזים בלבד
נא לצרף קורות חיים
לת.ד. 10083
מפרץ חיפה מיקוד 26110

למכירה
עסק עובד
לאביזרי רכב
ב־י־ר
08־438886 בשבת
בימי חול לפנות
לאשר גל
ב־י־ר

לעוזיאן דרושים
עובדי מכבשים
למחלקת מתכת
5 ימי עבודה
ותנאים טובים
לפנות לגב' חמר 03־800117

דרוש
עוזר לאחראי
למחסן הקירור
בדבר פרטים נא להתקשר
טלפון: 04־725755

למועצה האזורית
עמק יזרעאל
דרוש
רכז/ת חינוך
מועצה אזורית עמק־יזרעאל
כישורים דרושים:
1. נסיון של 10 שנים בניהול מערכת חינוך/בית ספר גדול.
2. יכולת לפקח, להדריך ולנהל מערכת חינוך בהיקף נרחב.
3. כושר לנהל משא ומתן עם עובדים, משרדי ממשלה ואחרים
תנאי שכר יקבעו עפ"י כשורי המועמד
מועמדים מתאימים יפנו בכתב בצירוף תולדות חיים, תעודות והמלצות למועצה האזורית עמק יזרעאל עד 10.4.87
פרטים על התפקיד ניתן לקבל בפניה טלפונית לשולי אנגלנדר סגן ראש המועצה בטלפון 06־593016
בברכה מולה כהן
ראש המועצה

לניהול חניון גדול וחוף רחצה
באיזור טבריה
דרוש
מנהל
בעל כישורים
ונסיון מוכח, רצוי תושב
טבריה והסביבה
הצעות בכתב בצרוף
קורות חיים לת.ד. 61 עפולה

מחירון המכוניות בעריכת מגזין אוטו

דגם	86 מחיר שוק	86 מחיר מומלץ	85 מחיר שוק	85 מחיר מומלץ	84 מחיר שוק	84 מחיר מומלץ	83 מחיר שוק	83 מחיר מומלץ	82 מחיר שוק	82 מחיר מומלץ	81 מחיר שוק	81 מחיר מומלץ	80 מחיר שוק	80 מחיר מומלץ	79 מחיר שוק	79 מחיר מומלץ
קטנות																
אוטוביאנקי	16.5	18.4	12.5	13.7	10.8	12.5	9.9	11	8.8	10	7.5	9	6.6	8	5.9	7
מיני מיינור	16.3	16.3	14.3	14.6	12.3	13	10.3	12	8.3	10.8	7.2	9.4	6.4	8.7	5.7	7.8
סיאט איביזה 1.2	18	20.5	15	18.3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
פולקסוגן פולו	22.1	23.7	20.3	20.5	17.3	18.6	15.7	17	13.6	14.7	12	11.8	10.2	10.3	8.2	9
פורד פיאסטה	18.1	20.5	15.5	18.1	14.7	16	12.3	14	10.9	12.2	9.8	11.1	8.5	9.6	7.5	8.2
פיאט 127	-	-	13.1	15.1	12.1	13.6	11.1	12	10.1	10.8	8.5	9.7	7.6	8.7	6.4	7.3
פיאט פנדה	-	-	-	-	9.8	14	8.9	12.4	8.2	11	-	-	-	-	-	-
פיאט אונו 55	19.7	21.5	16.6	19.5	14.3	17.5	13.2	15.7	-	-	-	-	-	-	-	-
פיאט אונו 70	20.1	22.7	18.2	20.1	15.6	18.6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
פיז'ו 104	-	-	-	-	13.7	15	11.8	13.6	10.7	12.3	8.9	10.5	7.4	9.4	6.1	8
פיז'ו 205 1.1	20.4	23.8	17.7	20.4	16.1	19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
רנו 4	-	-	13.1	15.1	10.9	13.5	9.8	11.5	8.8	9.8	7.8	8.3	6.7	7.1	6.1	6.4
רנו 5 1.1	19.1	22.7	16.1	18.1	13.1	16.3	12.1	14.5	10.9	12.3	9.5	11	8.2	10	7.4	8.3
קומפקטיות																
אופל קדט 1.3	28.9	30	25.9	27.5	20.1	21.6	17.8	19.5	16.4	16.7	12.6	14.6	11.2	13	8.1	7.6
אלפא סוד 1.2	-	-	-	-	-	-	14.1	17.8	12.1	16.2	9.4	14.6	7.9	13	6.4	10.3
סיאט רונדה 1.2	19.3	18.9	17.9	15.7	15.9	11.9	13.9	9.7	-	-	-	-	-	-	-	-
סיטרואן דיאן	16.2	18.3	14.1	16	12.4	14	11.3	12.4	9.8	11.3	7.3	9.7	6.3	8.1	3.8	6.5
סיטרואן GSA	-	-	20.3	21.6	18.3	19.4	16.3	17.3	13.3	15.1	10.8	13.5	7.6	11.3	6.4	9.7
סימקה 1100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8.1	7.6	6.3	6	4.6	4.9
פולקסוגן חיפושית	-	-	22.1	19.5	20.1	17.3	17.6	14.6	15.7	12.4	13.6	10.8	11.7	9.7	10.1	8.6
פולקסוגן גולף 1.3	29.1	32.4	23.4	28	21.4	25	19.4	20	18.1	17.3	16.1	16.2	13.9	14.6	11.3	13
פולקסוגן גולף 1.6	36.1	39	31.1	34	27.4	29.5	24.9	23.8	21.1	20.5	17.3	18.4	16.2	16.2	14.1	14.6
פורד אסקורט 1.3	21.3	20.5	19.1	18.4	19.6	21.6	17.6	18.4	16.6	15.7	14.6	13.5	9.2	8.7	8.2	7.6
פיאט 128	-	-	-	-	-	-	-	-	8.8	12	7.8	10.3	6.8	9.2	5.9	8.1
פיאט 124	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8.9	10	7.9	9	6.7	8
פיאט ריטמו 60	19.7	21.6	16.4	19	14.6	15.1	13.1	13.4	11.9	12.4	10.6	11.2	8.1	10	6.7	9
רנו 12 1.3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9.8	10.8	8.8	9.7
רנו 14	-	-	-	-	-	-	13.8	17.3	11.3	14.6	9.3	12.4	7.3	10.8	6.3	9.7
רנו 11 1.1	23	21.6	18.7	18.4	16.1	15.6	13.3	13	-	-	-	-	-	-	-	-
רנו 11 1.4	32.9	24.8	27.6	20.5	22.4	17.8	18.6	15.1	-	-	-	-	-	-	-	-
משפחתיות																
אודי 80 1.3	31.8	31	28.8	27.5	25.1	24.3	22.8	21.6	18.8	19.5	16.6	17.3	12.6	15.5	10.6	14
אודי 80 1.6	40.3	36.7	36.3	32	33.3	28	27.2	24.8	22.8	22.1	19.9	20	15.9	17.8	12.6	16.2
אופל אסקונה 1.3S	29.8	31.3	27.8	27	25	23.8	22.1	20.5	19.8	17.8	-	-	-	-	-	-
אופל אסקונה 1.6	41.7	35.6	39.1	30.2	31.1	26.5	27.7	23.2	21.1	20	18.2	12	15.7	10.8	12.2	9.2
ב.מ.וו 316	42.4	45	41.1	39	38.1	35.6	34.2	33	24.8	27	21.2	23.2	17.4	20.5	15.3	17.2
ב.מ.וו 318i	50.9	56	46.2	48.6	43.1	43.2	38.9	36.7	28.9	29	24.4	24	21.2	21	17.3	17.8
דייהטסו שארמנט 1.3	22.2	21.6	19.4	18.7	16.8	16.1	15.3	13.5	12.9	12	-	-	-	-	-	-
סובארו 1.3 (1.4)	24.6	24	21.9	21.5	17.2	17	15.3	15	14.3	13	13.2	10.8	11.3	9.7	8.3	8.1
סובארו 1.6	27.1	27	24.8	24	22.6	19	19.6	16.7	16.6	14.6	14.1	11.8	12.1	10.8	10.1	8.6
סיטרואן BX16	33.4	34.5	30.3	31	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
פולקסוגן ג'טה 1.3	29.2	32.5	25.2	28	21.6	24.8	19.1	20	17.1	17.3	14.8	16.2	12.4	14.6	-	-
פולקסוגן פאסאט 1.6	35.7	35.5	31.6	30.8	26.9	26.5	23.4	23.2	20.4	19.8	17.1	18.4	14.8	16.7	11.3	15
פורד קורטינה	-	-	-	-	-	-	-	-	16.3	12.3	14.1	11.3	12.1	10.2	9.3	9.4
פורד סיירה 1.6	32.1	29.7	30.1	26	26.2	22.7	23.2	19.5	-	-	-	-	-	-	-	-
פורד סיירה 1.8	39.3	42	36.4	37	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
פיאט 131 1.3	-	-	-	-	17.1	20.5	15.4	16.7	13.1	14	11.4	12.3	10.3	11.3	7.8	9.7
פיז'ו 305 1.3	25.2	28	22.2	24.3	18.6	21	15.4	17.8	13.3	15	11.3	13.5	9.9	11.8	8.6	10.8
פיז'ו 305 1.6	32.1	35.5	29.3	31.3	27	27	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
רנו 9 1.1	21.3	19.5	18.1	16.2	15.4	13.5	13.2	10.8	11.9	9.2	-	-	-	-	-	-
רנו 9 1.4	27.3	22.7	25.3	19	21.2	15.7	17.4	14	14.4	12.5	-	-	-	-	-	-
רנו TX 16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7.1	11.5
רנו 18 1.4	-	-	-	-	22.6	17.5	17.6	16	13.6	13.5	10.6	11.5	9.1	9.7	7.9	8.6
רנו 18 1.6	-	-	28.4	26	24.8	20.5	20.6	17.3	16.4	15.2	12.7	12.5	11.7	11.5	9.6	9.7

מכנזין الاجل

مكذا من الاحيل

הלוח הארצי — הארץ חדשות

משרד העבודה והרווחה
מעבית
מזור
בית ספר לחניכים
דרושים/ות לשנת הלימודים הנוכחית והבאה
● **מדריך/ה מוסמך/ת למגמת צילום**
● **מדריך/ה למגמת טכנאות שיניים**
טל' בבית הספר — 04-520031

מנופאי
לחברת בניה דרוש
מנופאי לעבודה חלקית בקריות
04-722029 ,04-722186

דרושים בחכתשים:
למפעלינו בבאר-שבע וברמת חובב

הנדסאים או טכנאי חשמל
בעלי רשיון
"חשמלאי מוסמך"
* רצוי ניסיון של שנה אחת לפחות בעבודה במפעל תעשייתי
* שליטה במערכות פיקוד (רצוי P.L.C)

מועמדים יפנו
בכתב יד
ובצרוף קורות חיים
ותאור נסיון קודם
לאגף משאבי אנוש
ת.ד. 60 באר-שבע, 84100
סודיות מובטחת

דרושות
מראיינות
לאיזור חיפה
נא לפנות טלפונית בשעות העבודה
החל מיום א' 04-250265

למפעל תעשייתי באזור עכו
דרושים
מנהל כספים
• רואה חשבון/כלכלן
• בעל נסיון בתעשיה
איש מכירות
• בעלי נסיון בענף המזון
מנהל חשבונות
• סוג 2 בהנה"ח
עובדי ייצור לא מקצועיים
נא לפנות טלפונית החל מיום א'
04-915817, 04-910472 ליגאל

הודעה על משרה פנויה
רכז/ת נוער במושבים
בתחום המועצה האזורית עמק יזרעאל
פרטים על משרה ניתן לקבל
בוועדת הנוער של תנועת המושבים
אצל החבר שלום שמחון תל אביב
טל' 03-258473

דרוש
עוד
מכירות
לפרוייקט ביטוחי ענק
לפנות לטלפון 727592

לקניון המפרץ בע"מ
רחוב חלוצי התעשייה 21 מפרץ חיפה
(מול ״באב הבוקר ליד ההיפרכל)
דרושות
1. מוכרות
בעלות נסיון והופעה נאה
לחצי משרה
2. קופאיות
מקצועיות ובעלות הופעה נאה
להתקשר בערב לטלי 04-712453

שאש
שרותי אבטחה ושמירה
קרל זינגר בע"מ —
העצמאות 60 חיפה טל' 642528
לעבודה בטחונית ב־3 משמרות
דרושים
מ א ב ט ח י ם
בנמל חיפה — לעבודה קבועה
* *מאזור חיפה והקריות בלבד*
• *בוגרי צבא/משטרה*
• *בריאות: פרופיל 72 ומעלה*
• *בוגרי 10 שנות לימוד לפחות.*
• *גיל עד 45*
תנאים מצויינים למתאימים
נא להצטייד בתעודת זהות, פנקס שחרור, פנקס מילואים, 2 תמונות, לפנות במקום.
ועדת קבלה ביום ב' — 30.3.87
בין השעות 09.00 — 12.00 ביום ג' 31.3.87
בין השעות 09.00 — 11.00

מאגר אנוש בע"מ
למחלקה הטכנית דרושים:
★**חשמלאים - עוזרים**
לעבודות התקנות • נסיון עדיפות למנהלי עבודה
★**נגרים** תעשיה - ריהוט • נסיון
★**חשמלאי לתכנון** לוחות חשמל נסיון רב, עדיף הנדסאי
★**מהנדס חשמל** למכירות בתחום ציוד מיזוג - רכב צמוד - אחוזים וכו'
★**שרטטת חשמל** • נסיון
★**אנשי תקשורת** להתקנות וחוט במרכזיות
★**מסגרים - רתכים** • נסיון בתעשיה
★**עובדי יצור** לעבודה בתעשיית המזון - משמרות
למחלקה המשרדית:
מזכירות אנגלית עברית לחברות אלקטרוניקה כולל הדפסה מעולה
עבודות קבועות וזמניות בתנאים מצויינים למתאימים כולל נסיעות, תנאים סוציאליים מלאים ועוד
נא לפנות ל"מאגר אנוש" דרך השלום 20 ת"א
03-333420, 03-337578, 03-336079

עירית כפר-סבא
מכרז על המשרות כמות
1. סגן מנהל המחלקה לגביה
השכלה והדרישות: בעל ידע בגבהלה חשבונות, בעל כושר הנהגה בניהול צוות עובדים, בעל כושר הבעה בכתב ובעל פה. רצוי בעל נסיון בעבודה בתחום המוניציפלי.
2. מבקח על הבניה
תאור התפקיד: בדיקה אחרי בניה לפני מתן היתר הבניה. ומעקב תוך תקופת הבניה אם היא מתבצעת בהתאם להוראות חוק התכנון והבניה והתנאים של היתר הבניה. דיווח על עבירות החוק וסטיות מהיתר הבניה, מתן עדות על כך בבית המשפט בעת הצורך.
הכישורים הדרושים: מהנדס בניין בעל נסיון של 3 שנים לפחות, רצוי בעל נסיון בתחום המוניציפלי, יכולת של קריאת תכניות בניה, הבנה בביצוע עבודות בניה, הכרת חומרי בניה, כושר של ניהול מו"מ עם קבלנים, כושר הבעה בעל פה ובכתב.
דרגת המשכורת: בהתאם לכישורי המועמד.
מועמדים מתאימים מתבקשים להגיש הצעותיהם בכתב למזכיר העיר בצירוף קורות חיים והעתק המלצות ומסמכים המעידים על ההשכלה הנסיון עד יום 31.3.87 שעה 12:00 בצהרים.
יצחק ולד, ראש העיריה

דקסון DEXON
מפעל לתרופות
טירת הכרמל
דרושים
★ **מנהל תפעול**
(מהנדס/הנדסאי — מכונות/תעשיה וניהול/כימיה)
נסיון של 5 שנים לפחות בניהול עבודה במפעל תעשייתי
★ **מזכירה אנגלית להנהלה**
שפת אם אנגלית
5 ימי עבודה בשבוע
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ומס' טלפון
לת.ד. 2115 חיפה 31020

לעתון יומי סניף חיפה
דרוש
רוכש מודעות
צעיר ונמרץ לפרוייקטים מיוחדים.
התכונות הנדרשות:
√ השכלה תיכונית מלאה
√ נכונות לעבודה קשה ומאומצת ששכר הולם בצידה
√ נסיון בתחום זה יתרון
להתקשר מיום א' לטלפון: 04-643277
לקביעת ראיון

למשרד להנהלת חשבונות וייעוץ מס בחיפה
דרושה:
מנהלת חשבונות
מוסמכת סוג 2.
נא לפנות טלפונית
04-528501

דרושים
מהנדס תעשיה וניהול
למשרה חלקית ביעוץ
ת.ד. 937 חיפה

למשרד עו"ד ברעננה
דרושים
1. **ערד**
2. **מתמחה**
3. **סטודנט למשפטים**
052-31192

למשרד מהנדסים
שרטט/ת
כבישים מנוסה
ביום: 03-451147
בערב: 03-445478

למפעל להתקני מצב מוצק בגוש שגב
דרושים
1. הנדסאי תעשייה וניהול
לעבודה בתפ"י, הכוללת קידום פרוייקטים עבור ייצור רכיבי מיקרו אלקטרוניקה
* עם ניסיון של 3-4 שנים בתפקיד דומה
2. מהנדס כימיה / פיזיקה בכיר
* עם ניסיון בעבודת פיתוח או יצור רכיבי מיקרו אלקטרוניקה.
3. מהנדס מכונות בכיר
* עם ידע בחומרים לפעילויות הכוללות רכיבי מיקרו אלקטרוניקה
* ידע בואקום רצוי
המעוניינים יפנו בכתב עם פירוט קורות חיים אל נחמה גיניס
מחלקת כוח אדם, או מ"מ שותפות תדיראן — רפא"ל ד.נ. משגב 20179

עירית חיפה
ותוכנית קד"ש
מכריזה בזאת על מכרז פומבי 1/87 למשרות
1. מנהל מרכז קהילתי מפוצל לנוה דוד
דרגת המשרה — לפי כישורי המועמד
שיעור המשרה — מלא
2. מרכז פעולות תרבות וחברה למבוגרים
דרגת המשרה — לפי כישורי המועמד
שיעור המשרה — מלא.
פרטים אודות המשרות והכישורים הנדרשים, ניתן לקבל בטלפון: 04/640775 קו פנימי 329 למ"מ מנהל המחלקה למגנון.
הבקשות למכרז תוגשנה בכתב יד במעטפה סגורה לאגף כ"א המח' למגנון בצירוף קורות חיים תעודות המעידות על השכלה ומכתבי המלצה.
תאריך אחרון להגשת הבקשות יום ו' י"א בניסן תשמ"ז 10.4.87

הכיתו!...
תקציבאי/ת
אם כבר עשית מספיק שגיאות במשרד פירסום ואם את/ה מספיק מוכשר/ת כדי לא לחזור עליהן, מחכה לך תפקיד רב אתגר ששכר הולם לצידו במשרדנו המתפתח.
(אנו נעדיף אותך עם תואר ראשון ורכב).
נציג מכירות
אם כבר הוכחת שלמכור זה אצלך בדם - יש לנו הצעה היכולה להפוך אותך לאיש עשיר - וזו לא הגזמה!
מועמדים יפנו לקביעת ראיון אישי
החל מיום א' לסמדר, טל. 526603
פרסום אימפקט

לבית חולים "אלישע"
דרושה
☆ **אח/ות מוסמך/ת למחלקת הדיאליזה**
(המשרה חלקית)
☆ **אח/ות מוסמך/ת**
☆ **אח/ות מעשית**
לקביעת ראיון נא להתקשר
לאסתר, האחות הראשית, 04-389121

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א-1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה.
העבריינים צפויים לעונש על־פי החוק.

דרוש
מודד מוסמך
טכנאי מדידות
08-460655

לבית ספר דרושים
מורים
להוראה בקורס לעיצוב אופנה
בשעות הבוקר ואחר הצהריים
בנושאים הבאים:
• תדמיתנות
• תפירה
• ציור אופנה
טלפונים 671571, 669041.

ההסתדרות הציונית העולמית
תנועת עליה
מח' העליה והקליטה
משרה מס' ח/3/87
דרושים/ות:
מדריכים/ות חבשים/ות מדריכ/ות דרך
עבור קבוצות
צעירים ומבוגרים
בחודשי מאי עד ספטמבר 87
הכישורים הדרושים:
★ ידיעת השפה הצרפתית ו/או אנגלית
★ לאחר שרות צבאי/לאומי
★ נסיון בהדרכת נוער/מבוגרים יהודים מהגולה
★ מוטיבציה ציונית גבוהה
★ גיל 21 לפחות
לפרטים נוספים: תנועת עליה
כתובת למכתבים: ת"ד 92 ירושלים מיקוד 91920
טלפונים: 247799(02), 233271(02)

ש. שבח שרותים בע"מ
האגף למשאבי אנוש
דרושים לאיזור המרכז
מאבטחים — עד גיל 45
* עדיפות לבעלי נשק * בעלי פרופיל גבוה
לראיון להצטייד בתעודות: זהות, שחרור, שבוי, ושתי תמונות
שומרים — עד גיל 60
פקידים/ות — מודיעין, קבלה
* עדיפות לבעלי נסיון קודם
נא לפנות לטל' 03-232284/5/6 לריקי

למשתלות גלבר בע"מ כפר ביל"ו
דרושות
נשים לעיצוב צמחי בית ועבודה במשתלת הדרים, בתנאים טובים
מאיזור השרון בכל הגילים. הסעה מובטחת מרעננה.
לפנות 052-34426

לחברה תעשייתית גדולה
דרושה
פקידה/מזכירה
תכישורים:
★ שליטה מלאה בעברית/אנגלית.
★ הדפסה עברית אנגלית.
★ נסיון בעבודות משרד 5 שנים לפחות
נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים
לת.ד. 4637 חיפה 31046
לציין על המעטפה עבור פקידה/מזכירה

מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ
במרכז במחקר מיקרואלקטרוניקה
מהנדס/ת אלקטרוניקה
תאור התפקיד:
מחקר, פיתוח ותכן של מעגלים אלקטרוניים מונוליטיים לעיבוד אותות, פיתוח והעלאה של מערכות מדידה מבוקרות מחשב בתחום האנלוגי והספרתי. אפיון תהליכי מוליכים למחצה ומעגלים אינטגרליים. העבודה נעשית במסגרת צוות מדעי גדול.
הכישורים הדרושים:
– רצוי בוגר/ת הטכניון, הפקולטה להנדסת חשמל (אפשרי גם חסרי ניסיון, כולל סטודנטים העומדים לסיים לימודי דיפלום ביוני 87)
– בעל/ת חישגים אקדמיים מעולים
– רצוי ניסיון בתכנון והעלאת מערכות מבוקרות מחשב
– לאחר שירות צבאי
– נכונות לעבודה בשעות גמישות
הערה: למועמד/ת מתאים/ה קיימת אפשרות של השתלבות לתואר גבוה, כמוך לתקופת ביודים ללימודי מוסמכים.
מכרז מס' 59/86
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב בצירוף העתקי תעודות הסמכות את בקשותיהם אל מחלקת משאבי אנוש מוסד הטכניון לפרוב בע"מ, ק. הטכניון חיפה 32000 עד יום 5.4.87 בציון מס' המכרז.

לחברת שיווק ארצית סניף חיפה והצפון
דרושה
פקידת מכירות וחשבונות מעולה
כשורים:
√ יוצאת צבא (רצוי רקע פקידה)
√ 12 שנות לימוד
√ בעלת יכולת עבודה בתנאי לחץ
לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים
לת.ד. 431 תל־חנן מיקוד 20302

לחברת יבוא ושווק בת"א
דרוש
עובד מחסן
★ בעל רישיון נהיגה
להתקשר
טל' 03-810947

לחברת אלקטרוניקה
דרושים:
אנשי מכירות
לאיזור עמק הירדן והגליל
כישורים נדרשים:
* קציני קשר בצה"ל ו/או בעלי רקע טכני באלקטרוניקה
* ידע בסיסי בשפה אנגלית
* יכולת מכירה וכושר שיכנוע
* הופעה ייצוגית ואמינה
* בעלי רכב פרטי
מועמדים יפנו בכתב יד בציון קורות חיים ונסיון קודם למחלקת גיוס עובדים.
ת.ד. 25016 תל־אביב מיקוד 67899
(לציין על־גבי מעטפה עבור אנשי מכירות)
מיועדת לנשים וגברים כאחד — סודיות מובטחת

למפעל מזון גדול באזור המרכז
דרוש/ה
מנהל/ת ביקורת איכות
דרישות התפקיד:
★ מהנדס/ת מזון — נסיון מוכח של 3 שנים בתעשיה.
★ יכולת ניהול צוות עובדים.
★ נכונות לעבודה מאומצת.
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 895 ת"א
דרושה
מנהלת
לחנות החברה בגוש דן
דרישות התפקיד:
★ נסיון במכירות — רצוי בניהול חנות.
★ ידע בסיסי בהנהלת חשבונות.
★ הופעה נאה.
★ גיל עד 45.
המעוניינות תפנינה טלפונית לטל' 03-7520801/2

למשרד מהנדסים בכרמל
דרושה
מזכירה
למשרה חלקית
35 שעות בשבוע
הדפסה עברית ואנגלית
טלפון: 04-258062

דרושים
☆ **חרט**
☆ **כרסם**
עם נסיון
טלפון 706773

דרושה
עורך/ת דין
משרד מסחרי אזרחי
באזור עמק יזרעאל
טלפון: 06-548995

לחברת קוסמטיקה בינלאומית
מוסטלה פאם
דרושות
לאיזורים: כפר־סבא, רעננה
יועצות יופי נשות מכירה
הכשרה תינתן למתאימות
נא לפנות לנעמי
052-444717

לחברה מסחרית ארצית שמרכזה בחיפה דרוש:
ח ש ב
★ רואה חשבון או מנהל חשבונות מדופלם;
★ שליטה בהכנת דוחות להנהלת החברה;
★ נסיון קודם בהפעלת צוות של לפחות 10 עובדים בהנה"ח.
תנאים טובים!
נא לפנות בפירוט קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 44432 חיפה (מיקוד 31444)
עבור "חשב"
סודיות מלאה מובטחת

דרושה
מבשלת מקצועית+
המלצות, לבית פרטי בקריות
טל. 729797, 729428
בין השעות 12.00 — 16.00

רכב הצפון בע"מ
סוכנות פיג'ו וסיטרואן באזור חיפה
דרושים:
"איש מכירות"
לחלקי־חילוף לרכב
בעל נסיון של 2-5 שנים בענף;
תנאים מצויינים!
"פקידה"
בוגרת תיכון, לאחר שרות צבאי.
רצוי ידע בהנה"ח
נא לפנות בכתב, בפירוט נסיון קודם
לת.ד. 9005 חיפה (מיקוד 31090)
"סודיות מובטחת"

למפעל הדפסות והדבקות באזור פתח־תקוה
דרושה
גרפיקאית מנוסה
לחצי משרה
03-911613

לטכנו קוד
לרגל התרחבות דרושים
1. **כרסם תכנות** נסיון 5 שנים לפחות
2. **כרסמים** בעלי נסיון
תנאי שכר בהתאם לכישורים
5 ימים עבודה טל. 729672

מנהל מיצבעת טכסטיל
באזור מרכז הארץ
1. בוגר תעשייה וניהול או הנדסאי ייצור מוסמך ובעל ניסיון
2. הכרחי ניסיון קודם בהפעלת צוות עובדים (כ־80 איש)
3. ניסיון והכרת נשאי הייצור נורמות, פרמיות, ותפ"י
4. רצוי תושב השרון
5. רצוי בעל ניסיון בטכסטיל.
מעוניינים יפנו בכתב בצירוף קורות חיים
לת.ד. 146 הרצליה
עבור: "מנהל מיצבעה"

LASER תעשיות לייזר
חברה עתירת מדע המובילה בעולם בפיתוח וייצור מערכות לייזר לרפואה.
למחלקת ייצור והרכבה דרוש:
טכנאי/הנדסאי אלקטרוניקה
תאור התפקיד: • בדיקה שוטפת של כרטיסים וספקי כח בייצור • קליטת פרויקטים חדשים מפיתוח והכנסתם לייצור.
כישורים: • ידע ונסיון של שנתיים לפחות בתחום אנאלוגי, דיגיטלי ומיקרופרוססורים • רצוי ידע בהעברת פרויקטים חדשים מפיתוח לייצור.
נא לפנות טלפונית ל"משאבי אנוש" תעשיות לייזר
טל. 03-495552
– סודיות מובטחת –
מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד.
תעשיות ל־יזר - קרן אור לקידום האנושות

תן מתנה

אתה יודע כמה נעים וחשוב לקרא עיתון בבוקר. עכשיו יש לך הזדמנות לתת למי שחשוב לך מתנה מקורית ומכובדת. "הארץ" מציע מנוי לשלושה חודשים
ב־ **40%** הנחה
ובתוספת מתנה: זוג כרטיסים לתיאטרון הקאמרי, במחיר — 46 ש"ח. תוכל להעניק מנוי של "הארץ" בתוספת בילוי מהנה.
לפרטים והזמנה פנה למחלקת קידום ופיתוח
טלפון: 03-5121340.
הארץ עיתון לאנשים חושבים

הארץ

יום ו', כ"ו באדר תשמ"ז, 27 במרץ 1987

המערכת, המנהלה, מחלקת המודעות, הדפוס והמנויים: תל־אביב, רחוב זלמן שוקן 21, ת"ד 233, טלפון 5121212, טלקס 33748 — 810012. ירושלים: רחוב המלכה 2, טל' 224348, ת"ד 272. חיפה: רחוב ... 20, טל' 661166.

המו"ל והוצאת עיתון הארץ בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, תל־אביב
העורך: גרשום שוקן. עורך המשנה: חנוך מרמרי. סגני עורך: משה ורדי, נסים לוי
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחויבת להחזיר כתבי־יד
HA'ARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel — P.O.B. 233, Tel. 5121212

להרותניקים שלום וברכה

מאת יואל מרקוס

חרות היא היחידה משתי המפלגות הגדולות שיש לה הנהגה עתידית מבטיחה ואידיאולוגיה לאומית ברורה — אחדות שתופגן בועידתה תטלטל אולי את מפלגת העבודה משאננותה וקפאונה

לצירי ועידת חרות שתיפתח ביום א' מכל רחבי הארץ — למושב השני של הועידה, אני מאחל שלום וברכה.

שלום, אמרתי כן. צריך לאחל להם, בראש וראשונה, שלום פיזי. שכן העם שכר מי ששכר חברת שמירה רצינית שתקפיד לא רק על הסדר הכבוד, אלא, כמו שאני שומע, גם על הכיסאות והמכונות. המומר מה שיתקרבו לבמה בצורה טאוותית, יבקשו להעיף שולחנות או להטיח מיקרופונים. יימצאו עצמם מלווים החוצה על ידי שני גברתנים או יותר (לפי הצורך) בתפיסת נלסון כפולה. ריסון עצמי יהיה איפוא לא רק טוב מבחינה פוליטית אלא גם יפה לבריאות.

שנית, צריך לאחל להם, לצירים, להצטייד בהרבה אורך רוח. תאחדות יש אמנם מגמה לסיים את הועידה ציק־צאק, אך מאחר שבניגוד להוקה המאפשרת הצבעות על ידי הנפת תעודת חבר, נדרשו כל הצירים להצטלם במצלמת פולרואיד מיוחדת (כמו שעושים לעצורים) לתעודת ציר מדפסמית, ייווצרו ביום הראשון של הועידה פקקים עצומים ליד המצלמה. סבלנות ואורך רוח יהיו איפוא תרומה חשובה להצלחת הועידה.

שלישית, צריך לאחל לועידה שתעבור פוליטית בשלום, בלי מריבות, בלי פיצוצים ובלי בושות. תאורטית אין שום סיבה שלא יהיה כך. ארבעת האישים המרכזיים — שמיר, לוי, ארנס ושרון — הגיעו להסכם ברור על חלוקת התפקידים ביניהם. אך כמעודות אחד הצירים "הסכם הזה נכתב ונחתם על בלוק של קרח". כל התלהטות רוחות, כל פיליבאסטר שיאריך את הועידה מעבר לצפוי, עלול להמיס את הבסיס עליו כתוב ההסכם. ומה שנראה עתה כתסריט סביר למושב שני שקט ורגוע, עם התמודדות סמלית על התפקידים שכבר התחלקו בין המנהיגים הראשיים והבעייתיים, עלול להפוך בין לילה לפיסגה של הר געש. ואז, סופה של הועידה שתהיה כקודמתה: סימפוניה קאקופונית בלתי גמורה.

הדבר הזה יכול לקרות אם יוטל מתח הציפייה הרב לעשיית "תרגיל" לפיו הכהונה היחידה תהיה זו של יצחק שמיר כיושב ראש התנועה והוועידה תינעל בלי שיכונן דוד לוי כסגנו. מצב כזה לא יהיה, אם לנקוט לשון פרלמנטרית, קביל על לוי. כאשר הדבר החשוב לו יותר מכל הוא שה"תצלום" חלוקת הכהונות הראשונה במפלגה אחרי ששמונה שנים לא נערכה ועידה. חשוב לו מאד שיהיה ברור לעין מי הוא בעל הירושה... הגדול לקראת המאבק ש"אחרי שמיר". אם "תצלום" כזה לא יתאפשר ואשר לוי והעמים הדומים יתפלל, חלילה, על ידי הדרגים מחברות השמירה — יהיה לא רק פיצוץ הועידה אלא גם התפרצות פרסונלית קשה.

גם מי שאינו חבר חרות, אוהד או תומך בועידה, צריך לאחל להם ועידה חלקה בלי מריבות ובלי התפרצות. תהיה זו ברכה גדולה להם, לנו ולמדינה כולה, שאחת משתי מפלגות השלטון אינה מסוגלת לנהל את עצמה, להתגבר על יצריה ועל ידי כך לאבד את עצמה לדעת (כהגדרתו של שמיר) על רקע של מלחמות יהודים.

האזרח הדואג לעתיד דמותה של המדינה צריך להיות מעוניין באחדות השורות בחרות ובליכוד גם מטעמים אחרים, והראשון בהם הוא הצורך הדחוף לזעזע ולטלטל את מפלגת העבודה כדי שתתחיל לחשוב שהגיע זמנה לצאת מקפאונה ותרדמתה. במשטר הדו־מפלגתי ההולך ולובש עור וגידים בארץ, אנו עדים לשתי תופעות ההייבות להדאיג לפחות את אותו חלק בעם שאינו רוצה את הליכוד בשלטון. אם מבחינת המשכיות ההנהגה של חרות, אחרי שמיר תיפול ההכרעה בין אריאל שרון לדוד לוי — שני מנהיגים פופוליסטיים המדברים אל לב חלק נכבד של הציבור. ואחריהם עומדים בתור חבורה של צעירים מבשרים ועיתים המוכנים ליטול את השלטון, כן למרות הסכסוכים האישיים, יש בליכוד מסר אידיאולוגי מאד פשוט ומאד ברור: שטחים לא יוחזרו; השלום יושג, השקט בגדה יושב על מכונו וזכויות הערבים תושבי הגדה יובטחו רק כאשר העולם כולו ומדינות ערב ישתכנעו סופית, ובצורה חד משמעית שבישראל שלטת הנהגה נחושה בדעתה לא להחזיר את הגדה ולהחיל עליה את החוק הישראלי.

מכיון שבבחירות הבאות תנסה כל אחת משתי המפלגות הגדולות לזכות במספר קולות שיאפשר לה להיות בשלטון ולהשאיר את המפלגה השנייה באופוזיציה — צריכה המפלגה האחת, באישיה ובאידיאולוגיה שלה, להיות האלטרנטיבה למפלגה היריבה. ויש מקום לחשש שאין למפלגת העבודה מה שיש לחרות: אין לה שורה שנייה ושלישית של מנהיגים מושכים לתקופה שאחרי פרס ואין לה אידיאולוגיה ברורה. אי אפשר להתמודד באידיאולוגיה של "אף שעל" שקלה לקליטה לכל הדיוק, על ידי הצגת אלטרנטיבה שהיא סופרמארקט של דעות. למרבה הצער, קשה למצוא בשורה גדולה בדיבורים על "ועידה בינלאומית" ובמגעים המיסתוריים ובציפיות שארטורטו יבאו הוסיין לשאת ולתת עם ממשלה, שמתכונתה יודעת מה שהיא רוצה ומתכונתה עדיין מדלבטת בין "פשרה טריטוריאלית" לבין "תכנית אלון", בין השארות על הירדן והעברות לשטחה פלשתינאית לבין "היהודית" שלא כל כך ברור מה יעדה הסופי. בקיצור מפלגת העבודה אינה מציעה את האנטיתיזה של הליכוד, לא במרכב הפרסונאלי ולא באידיאולוגיה, בסוגייה החשובה ביותר לעתיד המדינה.

אחדות שתופגן בועידת חרות תהיה אישא טובה לא רק לליכוד אלא גם, ובעיקר, למפלגת העבודה בתקווה שהדבר יטלטל אותה. כשזו לא תוכל להישען עוד על התקווה שהליכוד ייהרס מבפנים כתוצאה מהסכסוכים האישיים הפנימיים, אולי תתעשת ותתחיל לעשות חשבון נפש עם עצמה: מה היא מציעה נגד האידיאולוגיה הבוטחת של יריבתה־שותפתה הנמצאת בשלטון כבר עשר שנים.

באחול לחרותניקים שלום וברכה בבואם למשימה הלאומית הכפולה הנ"ל, רק שישימו לב לא לעשות תנועות חדות ופתאומיות ליד המדרגים בועידה — הם עלולים להתגלגל כוסרי חוש המגור לחלוטין.

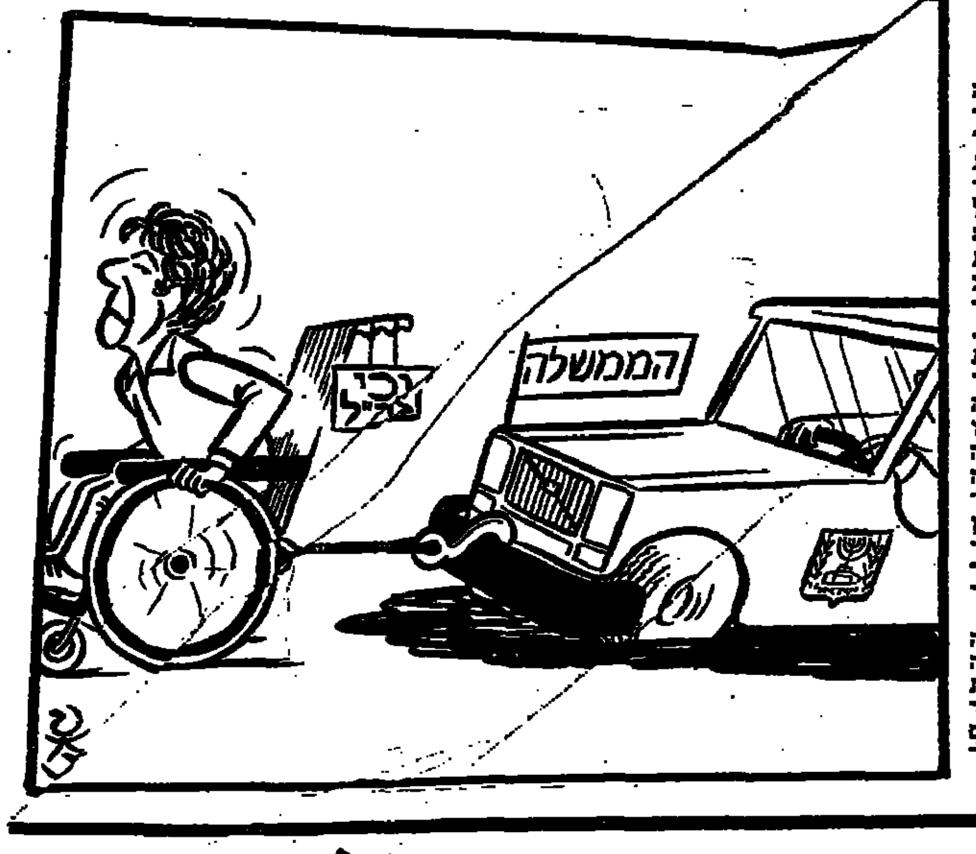

פיקוח אפקטיווי ופיקטיווי

בימים האחרונים שוב נמסר על העלאת מחיריהם של מוצרים ושירותים הנמצאים בפיקוח. ההעלאות הבולטות ביותר הן במחירי התחבורה הציבורית (20 אחוזים), נסיעות במוניות (10 אחוזים בממוצע בנסיעות מיוחדות ו־20 אחוזים בנסיעות שירות) וארוחות במסעדות (היתר להעלאת מחירים של 15 אחוזים).

ההעלאה של מחירי הנסיעה בתחבורה הציבורית מוצדקת משתי בחינות חשובות: צמצום ההוצאות התקציביות וקביעת מחירים ריאליים למוצרים ושירותים הנמכרים לצרכן. אמנם מחקרים הראו, שהנסיעה באוטובוסים היא שירות שנזקקות לו בעיקר שכבות בעלות הכנסות נמוכות יחסית, והסיבסוד מגיע אם כך ל"נצרכים". אבל גם לאחר ההעלאה האחרונה, מחיר הנסיעה בתחבורה ציבורית בישראל עודנו נמוך בהשוואה למקובל בארצות מערביות שונות, מאחר שגלומה בו סובסידיה של כ־35 אחוזים.

הפיקוח על המחירים בתחבורה הציבורית הוא ממשי ויעיל; לא כן הפיקוח על מחיריהם של מוצרים ושירותים אחרים. והדוגמאות טובות לכך הם מחירי המסעדות (שקיבלו כאמור היתר להעלאת מחירים של 15 אחוזים), ותעריפי שכר דירה בדירות בלתי מוגנות (המוקפאים מאז יולי 1985). בשני התחומים האלה, המחירים הרשמיים הם הלכה שמעטים מתחשבים בה; בעלי מסעדות רבים גובים — עם תירוצי־תנפרים ובלעדיהם — מחירים מרקיעי־שחקים, שאין כל קשר ביניהם לבין "המחירים הקובעים" במובן החוקי; ואילו רוב משכירי דירות אינם מכירים בשער הדיסקונט החוקי לצורך חישוב שכר הדירה (1.23 שקל לדולר), אלא בשער היציג בלבד. בשני התחומים אין למעשה פיקוח, איש הישר בעיניו יעשה. אם אין הרשויות מסוגלות לאכוף את המחירים הרשמיים, מוטב לבטל את הפיקוח הפיקטיווי, למען כבודו של החוק והממשל גם יחד.

בניגוד לתקופה שלפני יולי 1985, שבה פורסמו התייקרויות כמעט מדי יום והקיפו קשת רחבה ביותר של מוצרים ושירותים, מתפרסמות עכשיו בעיקר התייקרויות "רשמיות", הווינו התייקרויות שנעשו כאישור הרשויות המוסמכות. אין זאת אומרת שלא מתייקרים גם מוצרים ושירותים שהוצאו מן הפיקוח. יש, על כן, לפי התרשמות הסובייקטיבית של רבים, ההתייקרויות הללו ניכרות. עם זאת עובדה היא, שמדד המחירים עולה באיטיות רבה — בעיקר בהשפעת ההתייקרויות ה"רשמיות" (לרבות אלה הנובעות מהפיחות). עד כה לא הוכח קיומו של פגם בשיטת המדידה של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שיהיה בו כדי להטיל ספק מהותי במהימנות התוצאות.

שני סוגי נזקי־פולארד

מאת א. שוייצר

הנזק שגרמה פרשת פולארד ליחסים בין ארה"ב לישראל ניתן לתיקון בתנאי שאחראים יבינו כי עליהם לתת את הדין

ביזקה של פרשת פולרד הוא בלתי־הפיך בתודעת הקהל. שמבודים אותים בתוכה מסתייגים בלאו הכי מן הישראלי הכובש, מופיעה עתה ישראל כבת־יחסות בוגדנית, זו אשר, כנוסח הביטוי האנגלו־סאכסי, נושכת את היד המזינה אותה. תדמית זו לא תימחק — על כל פנים, לא בטווחי זמן נראים לעין. לשלומיאליות מוכנים הבריות לסלוח, כפי שמוכיח מעמדה המיוחד של בריטניה בדעת הקהל, אף־על־פי ששירותי הביון הבריטיים, הרוזיים סוכנים סובייטים, המכה לארה"ב גוק לאין־שיעור רב יותר משהסב פולארד. לבוגדנות דין אחר.

ההערכה הריאליסטית, כי ארה"ב מפעילה בישראל סוכני ביון משלה, המכסים מן הסתם את מרבית תחומי החיים והפעילות, אינה נוגעת לענייננו, בכל מה שנוגע לפגיעה בתדמיתה של ישראל בדעת הציבור. ראשית, מכיוון שאין מודעות רחבה לפעילות זו; שנית, משום שבעיני אמריקאים, אין שוויון מעמד ביחסי שתי הארצות. בעיניהם נהגים האמריקאים עלפי הכלל האנגלו־סאכסי, כי מי שמשלם לכנגנים, רשאי לקבוע מה ינגנו.

שישראל משיגה בארה"ב מידע רגיש מסוגים שונים, בדרכים לא־כשרות. בעבורם מקרה פולארד הוא קצה־הקרחון של פעילות זו ומצוף להשיפת פולארדים אחרים. אנשי המערכת לא ידעו מישראל, בחלק משום שזו הפונקציה שלהם, ובחלק מטעמים של אנוכיות ביורוקראטית ואישית. האם לצורך זה ראויים תועלת ביצירת אווירה של ציד־מכשפות, הם לא יידעו מזה בעיניים, מילוי תפקידם על הצד הטוב (כלומר, תפיסת מרגלים ישראליים) שקול כנגד הפגיעה ביחסי שתי הארצות.

שונה יחסם של אנשי משרד־החוץ. בשבילם, המקרה גרם כאב אמיתי (ראה דברי מזכיר המדינה שולץ בוועדת־החוץ של בית־הנבחרים) ומבוכה לתראה בת־ברית שנתפסה בקלקלתה. אך אם יינתן להם, הם יהיו מוכנים לעבור לסדר היום, בתנאי שיוענשו הראויים לעונש, וקודם לכל מי שמעורבים במישרין במעשי הריגול שנחשפו. הדעת נותנת, שזו גם העמדה בחוגים הצבאיים: אלה רוצים לראות הרשעה כללית והבאתם לדין של האחראים. עלפי הרושם, הם ישקפו עין על הישראלים הבאים עמם במגע, יותר מאשר בעבר. אך בפועל מוכנים לשים סוף־פסוק לפרשה, בדומה כי ביקורו של ראש אמ"ן, האלוף אמנון שחק בארה"ב, עשוי לסייע לסגירת הפרשה.

הקהילייה המודיעינית נמצאת אי־שם באמצע; יש בה הערכה מציאותית לגבי ערך היחסים עם ישראל, אך היא חשופה לדעה השוררת בציבור הכללי, אשר כאמור, מוסוקת סביב תחושת הבגידה וכפיות־הטובה של ישראל. זה המגזר החשוב ביותר מבחינתנו בארה"ב. אם נמצא בעתיד, שקשרינו עמו התרופפו והשפעתנו עליו נחלשה, נדע מה הסיבה; אך על ההוצאות המעשיות הנובעות מכאן, ספק אם יש לנו שליטה.

עונשים מרתיעים

אך ברור לגמרי, שאפילו אליבא דבית הלל בחברה האמריקאית, האחראים הישירים חייבים לעמוד לדין. שאם לא כן, יהיה גלוי לעין שפעלו בהסכמתם של הקודים הדרג המדיני; רוצה לומר, שארה"ב היא, במודע, נשוא לגיטימי לריגול. מכאן נובע, כדי לומר את הדברים בעברית פשוטה, שרפי איתן לא יכול להוסיף לעמוד בראשה של אחת החברות התעשייתיות הממשלתיות, וכי אביאם סלע צריך להיעלם מנוף של תל־נוף ולנתק מגע עם צבא ארה"ב. נדמה, כי יש הבנה לכך, ששני אלה לא פשעו במזמוד ספר־החוקים הישראלי, אך זה הפכו מיוחד לארצטבל. ועצם נוכחותם הנמשכת בשדה־הראייה מונעת את השיבה לעסקים כרגיל (פחות או יותר).

הדעת נותנת, שהממשל הישראלי יגיע, במוקדם או במאוחר — ובכל שיקדים, כן ייטב לו — למסקנה דומה. אך בעת הסקת המסקנות, מן הראוי להבין, כי לא דינו של סלע, אשר לכל הדעות פעל באישור — ולהא אישור מתוך קלות־דאש ובהיסח־הדעת — כדינו של איתן, שהיה היזום והמפעיל. עולה מכאן, כי לפחות לגביו מותר לישראל להציע לאמריקאים קשירת טילוקו מתחום הראיה של הגופים הממלכתיים של ארה"ב בהסכמה אמריקאית שתאפשר לו חיים פחות או יותר נורמליים (כל עוד עומד נגדו כתב־אישום, הוא מנוע למעשה מיציאה מישראל).

כאמור, הנזק ליחסים בין שתי הארצות שגרמה פרשת פולארד, הוא עצום, חלקו בלתי הפיך, חלקו האחר ניתן־לתיקון, בתנאי שישראל תנהג כראוי. מי שגרם לנזק בסדר־גודל זה, בין במעשה ובין באישור המעשה, בין ביודעין ובין כתוצאה מאחריות בתחום העשייה, בין שישאו בתוצאות. שתי הוועדות החוקרות בפרשה לא יעשו את מלאכתן נאמנה, אם לא יצביעו על אלה, ויוקבו בשמם. צריך לקוות, שמי שיימצאו אשמים או אחראים, יבינו, כי לשם הבראת היחסים עם ארה"ב, עליהם לתת את הדין. ולא פחות מזה יש לקוות, כי הציבור הישראלי יידע להעריך נכונה את גודל הנזק שנגרם לו (גם־אם מימושו יידחה לעתיד הקרוב או הרחוק יותר): רק בתנאי זה תיכפה הנשיאה באחריות, על כל המשתמע מכאן, על המעורבים מן הדרג המדיני.

דמיאניוק כסדרה: שפטל כבר אמרנו?

מדוע המשפט הזה, הצלחה טלוויזיונית גדולה, לא תופס אותך ממש

מאת גדעון סאמט

הוא לא תופס אותך ממש, המשפט הזה, ואני תמה, מדי פעם, מדוע. הלא הוא הצלחה טלוויזיונית גדולה, ומשך הרבה תשומת־לב, יותר מכפי ששיערו תחילה. אבל המשפט זר ומרוחק. [illegible]

אולי מכיוון שלנאשם לא מיוחס תפקיד חשוב במכונה הנאצית: אם אפשר בכלל להציג באמצעות משפט את הזוועה האנושית הנמשכת של השואה, קשה במיוחד לעשות את הדבר עם השומר ברצונות אלמוני. כמובן, ישנו גם הספק אם אחרי משפט אייכמן אפשר לשחזר את הראשוניות המזעזעת של המשפט ההוא. גזן דמיאניוק הוא נאשם צמוי מדי בצורתו, עם העורך הגס והתבעה המגוחכת. דמות מאכזבת כאוביקט לתביעה של מדינת־היהודים נגד...

מה עוד? עורך־הדין שפטל הזה, היכול לגמור אפילו חוזר־עצבים. מין פרקליט ולי־וובעת, מטרדן, משהו חלקו בעלו מהווי הישראלי הטבע של פרוזדור בית־משפט לתביעות קטנות.

* * *

לא, אין די בדברים האלה להסביר את הזילזן שבמו והצץ בינינו ובין הסיפור הנורא שבגל שם. העניין המטי במשפט אינו מצוות אנשים מלומדת, הוא מושך אותנו בכוח ביכר, אבל אין בו מאתגם גדול. הוא מסוה, כנראה, באיזה שהוא אופן, ובכל זאת נותר אירוע מאולץ.

אני חושד שהסיבה העיקרית היא בכך, שהשואה, בשביל רוב הנופים, נעשתה כבר מיתוס היסטורי. [illegible] בשנה השלישית שלאחר קום המדינה, זו הוויה מיילית יותר בשביל הישראלים. ההתייחסות אל אנטי־דיקרים אינה עוד, כמו שהיתה בימי משפט אייכמן, קודם כל עניין של השואה. אלא, מלחמה אחרי מלחמה, פיגוע אחרי פיגוע, הפך המוות האלים, קורע־הלב, בראש ובראשונה לחוויה ישראלית מקומית.

המשיכה של משפט דמיאניוק היא ניחוש של השכול הישראלי לדיון שהורתן לנו במותם של יהודים, בגורל רדוי־הרמים של העם הזה, בקרב רבבות משפחות בארץ, צפיה במשפט בטלוויזיה, מעקב אחריו בעיתונים וברדיו, הם תרגום מזר של יגונם על מות יקיריהם במלחמות ישראל, העבודה של הסבל המאוחר יותר אל סיפורה החוזר של השואה.

לכן יש במשפט הזה, למרות דוי־חוק, מידה של קתארזיס: הוא משחזר מוות והוא מסתר כמו בבכי תמרורים, אבל התודעה הישראלית המשותפת, כדומה לי, מהרהרת במהלכו יותר באמכן בדימנו כאשר בקורבן הנורא של אז.

ביודיעו של דמיאניוק הוא כמו המשפט היחיד הפתוח בפני הישראלים, [illegible] קשה להחליט מה בדיוק מקסים כליכך את הקהל אצלנו במשפטי [illegible]. בכל הבראה, הריגוש מתפרש מתרגלי הצפיה בטלוויזיה, בהיותר פשוט, הטלוויזיה — שהיתה מתחילתה שלוה מסתבכת של המציאות — הפכה למקור היקר: החיים כתסריט.

משפטי־השנה הגדולים הם, בעצם, מעין סדרות טלוויזיה, דראמה דוקומנטארית על החיים. היחס אל הנפשות שפעלו בהם דומה מאד ליחס כלפי אלכסיס וקריסטל, מר־אלן וג'ייאר, פאלון וקלאודיה ב"דיינאסטי" וב"דאלאס". גם משפט דמיאניוק המצולם הוא סדרה טלוויזיונית: עם נבלים וקורבנות ופרקליטים. בהמשכים.

הנה, זה אחד מגורמי הריחוק המוזר הרגלי־המסך שקנינו, בשנים ארוכות של צפיה ממכרת בדרמטיזציה של החיים באמצעות הטלוויזיה, הביאו אותנו להתייחס גם לפיסות־חיים אמיתיות המוצגות בה כאילו הן צילומי־אולפן מבוימים. מארק אריקונר, רב לוין, דמיאניוק, מרים ראדיווקר, יורם שפטל, ילדיהם של הנאשם ושל פרקליטו, כולם יותר כמו דמויות מסדרה שלכמתה התרגל הסלון הישראלי זה מכבר.

הקהל שלנו הטמיע את סיפור השואה בתוך מנהגי צריכת־התרבות שלו. רק בשביל מעטים־ביחס הפרשות שנפרשו באולם הן חוויות אישיות קשות באמת. לגבי רוב השאר זוהי השאלה מצולמת, ולא החוקה שבתק. הסרט "שואה", למשל, היה קשה יותר. אני מקווה שאיש לא ייעלב: אילו שידרו את משפט [illegible], הצפיה היתה גבוהה לא פחות, אולי יותר.

מה שעושה עוד את חוויית המשפט לדלה יותר, למרות משיכתה, היא המשמעה הבלתי־נמבעת שיש על כל העבודה של אירוע כזה מצד איכות הדמויות הממלאות בו תפקיד וטיבה של החברה בזמן הנתון.

* * *

אין זה רק ההבדל בין אייכמן ודמיאניוק. דורות שונים הביאו לנו את שני המשפטים וצפו בהם. השופט לוין, עם כל הכבוד, אינו משה לנדוי ומיכאל שקד אינו גדעון האוזנר, ושפטל כבר אמרנו. הזמן כירסם אפילו בעדים, ואין עוד כמעט ההיסטוריה הבלתי־נשכחת של ניצול כדוגמת ק. צטניק.

אבל מלבד זה, הקהל של היום עוכן, אני בטוח, אינו יודע מי היה ק. צטניק [illegible] הוא נעשה בררן וביקורתי, קשה יותר להשביע את רצונו. הוא מפנק ועם זאת מיוסר. הוא מאבד, נדמה לי, בהדרגה את העניין במשפט, כי הוא רגיל לקבל מנה גדולה של דראמה, ושם, מסיבות ידועות, אי־אפשר לשמור על הרצף הזה.

בתוך הסחרור והמהיר של דראמות, יומיומיות כמעט, המשפט מחזיר אותנו אחורה במנהרת הזמן. ואת הדראמה הנוראה מכולן, אבל היא שבה אלינו, מרותקת ומהבהבת בכל שתוזה, כאשר חברה ישראלית משתנה מצויידת כבר בכלים חדשים, מעוזים בחלקם, לראיית המציאות.

סמל אפייני: המשפט מועבר בערוץ השני, הניסיוני. ואילו אנחנו שרויים בערוץ העיקרי, שבו [illegible] — למה נבחר — היא ביטוי שגור למוסר בנים, למשבר במשיבים, לכישלון במפונים, לנפילה חדה בבורסה.

בסוגריים / מתי גולן

לביא גוסס ורעב

זה כבר לא רק דוקיים. עכשיו אומר גם המסבל שכדי להשלים את פרויקט הלביא יהיה צורך בכספים נוספים, הרבה. מאד כספים. בתוסף על אלה שהאמריקאים מגוימים. ואומרים זאת גם אנשי המטה הכללי, ובצורה מעומעמת אומר זאת גם שר הבטחון. ואין אדם אחד המעיד על כך שהכספים הנוספים הללו אינם בנמצא, וגם לא יהיו.

אז מה עושים — נדמה, כי התשובה האפשרית היחידה היא שמפסיקים את הפרויקט שלכולם כבר ברור שבשום פנים ואופן אי־אפשר יהיה, וגם לא כדאי, להשלים. אלא שמסתבר שאצלנו אפשר גם אחרת. אפשר להמשיך בביצוע הפרויקט, להוריד מיליונים נוספים אל פיו של הלביא, שלמרות נסיונו אינו יודע שבעה, ולהותיר בשל כך פרויקטים חיוניים אחרים.

צורכי הבטחון האמיתיים הם דבר חשוב מאד ואין כמנהיגים ערים ומודעים להם. אין לי ספק שהם היו רוצים להעניק מיתת חסד ללביא המתייסר בגסיסתו. הבעיה היא שכדי לעשות זאת צריך להחליט. וזה קשה. מתחיל להתעורר הרושם שאין כבר מי שמסוגל לזה. יותר קל להמשיך להוציא את המיליונים, למעשה — לזרוק אותם, מתוך ידיעה ברורה ששום דבר לא ייצא מזה, לא יכול לצאת מזה כל דבר, אפילו נזק ממשי לבטחון, ובלבד שלא להחליט, שלא ליטול אחריות.

על המלים כמקצוע

מאת יואב טוקר

כך נראה עיתון־חדשות יומי הכתוב כולו בידי סופרים ומשוררים

מאורים

בעלי הרעיון מוענים של "הצגת־הבכורה" ראשונה מסוגה בעולם. בניה עיתון יומי, ליום אחד, ערוך, כתוב, משומוב ומעוצב כולו על־ידי סופרים, משוררים ומחזאים: "קחו את המיבוקים של סוכנויות הידיעות" — אמרו להם במערכת "ליבראסיון" הפאריסאי, "את טבלאות השערים מן הבורסה, את דו"חות הדיונים מן הממשלה והאיגודים המקצועיים, את ניירות הרקע של הדוברים למדביהם של סובבי הבימה, המסך, האומנויות הפלאסטיות; צאו למשימות סיקור במוקדי משברים, פטפטו במסדרונות עם יודעי דבר, התווכחו ביניכם לבין עצמכם, והיוזו למערכת להבין עיתון כשר לסגירה בחצות הלילה. אבלנו מתחילים להדפיס ב־35:3 דקות אחר חצות."

הגליון המיוחד הזה של "ליבראסיון" התייצב בשבוע שעבר (נמוקה) בכ־200 אלף עותקים, על דוכני העיתונים של צרפת. עמוד־השער שלו הכריז "רומן־יום". הציפיות הד־קריאה, כן, מעבר ל"סקרנות־התרגיל", מותירים מקום לכמה וכמה תמיהות מרעננות: התפריט של "רומן־יום" (שהופך, בדיוק, לרומן הנמכר ביותר באירופה בשנה האחרונה) כולל — ובמשמעת עיתונאית הדוקה — ידיעות, רשימות, מאמרים וביקורת פרי־עטם של 60 סופרים ביניהם, לטוב ולרע, מן השורה הראשונה בעולם של הספרות הצרפתית (והעולמית) העכשווית. צוות הסופרים חילק בינו לבין עצמו את המשימות במדורי המדיניות, הכלכלה, האמנויות, החברה, מאמרי־המערכת, סודרי־השירותים. פראנסואז סאגאן דיווחה בקן (מגבל) על דיון ועדת האו"ם לעניני הקולנוע ואציה ועל כנס ארגוני של פעילי המפלגה הסוציאליסטית; הסופרת המהוללת מארגריט דוראס, יחד עם המשפטן תיירי לוי, הביאו לדפוס רשימה־שיחה על עיון בנושא בתי־הכלא לצד תרזוריות, פירסם המספר הצעיר פראנסואה בון את הרשימה "24 שעות בכלא הסאנטה", הוא בית־הסוהר הגדול בדרום פאריס (בו כלואים עתה, בין היתר, המחבל הלבנוני ג'ורג' אבדאללה וראשי ארגון המחתרת האנארכיסטי "אקסיון דירקט").

הסופר אנרי אפלאן דיווח על בית־החרושת לתרופות במערב גרמניה שייצרה, מסתבר, תרופות שהאיבזי הידבקות באיידס; חתן פרס נובל וול סוינקה שיגר מניו־יורק רשימה על ארוחת פלזון אי־העישון, אנטי־העישון, הסופר עתה את העוף האמריקאי; לוסיאן בודאר יצא, בבחינת שליחו־המיוחד, "להציץ בשאנגחי"; ההיסטוריון ז'אק לה־גוף פירשן בגרור הכלכלה על אורזה. "הבחירה הזיים המודרניים"; לסלי קפלן רשמה מגורלוגים והרהורים מפיהם של שני פועלי־רכבת ה"סכיניס אחרונה" לעבר שביתת־הרכבות האלימה מלפני שלושה חודשים; חתן פרס נובל לשלום, הסופר אלי ויזל, במדור "כתבת השער", פירסם רשימה נרגשת לציון יום השנה ה־25 לחתימת הסכמי השלום באוויאן, שסימו שמונה שנים של שפיכת־דמים באלג'יריה: "שומר־לילה, היכן מסתתר הלילה?" שאל־אומר ויזל, "האנושות, 25 שנים מאוחר יותר, נרמסת בשילהי־לאלימות, גירונה לפחד, זקוקה לקץ־לות־מנהיגים, זקוקה לתקווה..."

במדורי התרבות האמנות והביקורת — כאן, צריך להודות, מימוש התפתעות מתוך יותר — מתפעל אלאן רוב־גרייה מפייאנ־לו המועלה על בימת התיאטרון העירוני של פאריס: "אנו עינוני מפרי הרעקן כליכך הטרדוהו לקנות כרטיסים; אבל הזרזה, הווילונות כבר מלאים..."; הפילוסוף הצעיר אנדרה קונט ספונוויל מהדהד — תוך שימוש מנוסף בסטטיסטיקות — בנוסף של ידיד הספרים הגדול שנפתח אותו ערב; המשורר ז'אק ריידה שאל ועונה במדור המוסיקה (בעקבות ספר של המבקר המוסיקלי ז'לארג 'האפשר שהג'אז עודנו אפשרי").

מה קורה פה, בעצם? — אומר לשאול עצמו קורא העיתונים לנוכח "רומן־יום" הזה. האפטרמיה של ה"תרגיל" מסקרנת, מבסיות, ואילו תוכנו — ראוי להודות — מרנין הרבה פחות. לרגעים — על גבול המגוחך, שכן, מי עתה היינו מרגלים בטח ה"גימיקים" הללו בעסקי ציבור: ליותר דייק, ביוזמי־ציבור מעסת הנייר, לדוגמה, המפקידה את ניהול העיר, ליום אחד, בידי תלמידי בתי־הספר. זה חינוך מעיל והביב כליכך לאזרחות, וגם מאפשר לכולם לגנוב בשעשוע על כך ש"הם עושים זאת לא כליכך רע"; ולשער מחדש — בתבונות, כמובן — שעסקי שלטון ושררה (וגם דיווח) אינם, בסופו של דבר, נעלים עד כדי כך מהשגת האדם הקטן. ואילו תרגיל־הישוך ספרותי־עיתונאי שכזה, בהדיוטריה המבוכרת(!) כל־כך של סיקור עסקינו כביכול, מה דינו? מי חולף כאן במי, אם בגללו היש כאן בכלל "היפוך"? ושמא זה שעשוע מתוחכם בלבד; אולי אפילו הצרה הכבנית שבאת, אינטליגנטית מטעם, משחו של גבול הבידור המלומד, המנחה לתודהבם של אניי־אבנונה...?

במבט ראשון נראית כאן משמעת הבדור ברוחקת אל משמעת הכרוניקה, יותר מאשר להיפך; ברוח טובה, כמובן... התנוצצות של שני אלו זו כנו אינה, מכל מקום, אירוע מסעיר לכשעצמו; מידגמיו מאכלסים מפילא עמים ארוכים בעיתונות ומגינים התלהבות... שעתית. קצת ותופלות, בעולם ההבהבה לאור.

מה שנחשף יותר בהקשר הזה, הוא ההתרפקות הלא־תמיד־מפוארת (שהפרשתים, כדומה, מי שכוללים בה במיוחד) לעבר סוג של אינטלקטואל־אנטי־בוק, מוכנה לשימוש, בהדי־כלל אסתתית, מיוחסת משומשת בעיני עצמה ובעיני סביבתה. "רומן־יום" אינו מוכים מבוהיה זו יותר על־זמירה, דווקא משום שהוברונו ב"תרגיל": אפילו אם זה מתחולל — ולא רק בצרפת — על רקע ההידרדרות והתרוקנות של מה שקרוה באמת מתחום המשמעת המתבוננת (של הבדות) אל תחום המשמעות המודהות (של המספר).

בין כל זאת לבין הזוינכה בדברי השיבת מעודבותם של אנשי־רוח בעסקי המולך של הבוך, אין למעשה כל קשר, אבל האומנם מסוכך כליכך הדשר העולה כאן והמזמן (גם) לכך, שבנוף של עיתונות פלוראליסטית חשובה היום פחות ודזות מקצועיותו הטוהרה של היוזה שמא אינה קיימת כלל, בתוך שכוון הרבה — אם לא הכל — בעיני המתבונן... המדלים, כידוע — יותר מאשר אינה שהוא המרגלים אחד — כלן בידי יוצרן. האומנם כך, בסוף לבות של משמעות ומשמעות, גם אצל הקורא.

איש עסקים, עצמאי, בעל מקצוע חופשי - למה לך עו"ש רגיל כשנותנים לך ב"סופר עו"ש":

עד 150,000 ש"ח משיכת יתר בריבית של פריים + 1%

למפקידים עכשיו בהפקדה חד פעמית באחת מתכניות החסכון של בנק הפועלים.

בוא עוד היום לפתוח חשבון סופר־עו"ש בבנק הפועלים וליהנות לא רק מתקרת משיכת יתר בלתי מקובלת, אלא גם מריבית מועדפת במיוחד.
על כל סכום שתפקיד באחת מתכניות החסכון של בנק הפועלים, הצמודות למדד או לדולר, תיהנה מזכות למשיכת יתר בסכום מקביל, עד 150,000 ש"ח בריבית מועדפת של "פריים" + 1% לחודש.*
הזכות למשיכת יתר בריבית מועדפת זו תעמוד לרשותך החל מחודשיים מיום ההפקדה ולאורך כל תקופת החסכון.

תוכל לנצל אותה כראות עיניך - בחשבונך הפרטי, בחשבון החוז"ד של העסק שלך או להעבירה לחשבון אחר בהסכמת הבנק.
אם תנצל את הזכות למשיכת היתר בחשבון החוז"ד שלך תיהנה גם מהנחה בעמלת הקצאת האשראי.
שים לב, התכנית מופעלת ע"י הבנק לתקופה מוגבלת בלבד. סכום המינימום להפקדה בתכנית - 4,000 ש"ח.
בוא ותראה איך פועלים טוב יותר.

*ריבית נומינלית שנתית 26.4%, 31.26% ריבית מתואמת שנתית - נכון ליום הפרסום

בנק הפועלים בע"מ

مكتز من الاحل

מקורות מדיניים / עקיבא

שמיר שוב לא ידע

אם תקום ביום מן הימים ועדת בירור, שתצטווה לבדוק מי אחראי למחדל ההבנות השלום עם ירדן והפלסטינאים בימי ממשלת שמיר-פרס, לא יתקשה יצחק שמיר להסתתר שוב מאחורי התירוץ הבדוק "לא ידעתי". הוא יוכל לשלוף בקלי ריזוחים בעותרלים על שיחות עם בכירים, ירדנים, סובייטים ואף אמריקאים, ולטעון: "מה אתם רוצים ממני, מבואריק, הסיה, פרעאה, מר בצ׳ב והייגן אשבים בבכיית הוועידה הבינלאומית".

מזג האוויר המדיני בשבועות האחרונים אידיאלי למי שמעדיף להיסגר בבית ולא להשיב את הגלוי בדברים כשאלות. כבשר ליכ לא קפצים עוקים ברכה של הוועידה, ושמיר אחז בהם כדי לטעון שפרס "זלק אחרי חזיון שווא". הם מהדים בעיניו גם התפתחויות אביתיה בכל אחת בהנהגה.

ירדן: השגריר האמריקאי הנדד בבירות התיכון, האם קלטרים, בעד ביבינה אלה ארוכות עם המלך חוסיין. הוא שבע כפית התחייבות מפורשת להשתתפות ירדנית בוועידה בינלאומית בתנאים הידועים ל"עיקר נקודות ההסכמה". המכשול העיקרי נעוץ עדיין ברתיעה הירדנית לאפשר לצדדים לפנות ל בלאת הוועידה כל איכת שהשיחות הדו-צדדיות יגיעו למבוי סתום. המלך הגביר חושש בעיקר מהפרבנות הישראלית להחלטות מועצת הביטחון 242, ומקיף לסיוע קבוע ולהתנבקר של הכש החברות הקבועות. דבר שפרס מתנגד לו נחרצות.

בשבוע פרס אמר השבוע לקבוצת האישים הפלסטינים שביקרו בלשכתו: "ערפאת לא נבחר בעולם על ידי העם הפלסטיני כנציגו ואין להודות מבני להכיר בו כנציג בלעדי. בכלל, מה אתם רוצים ממני? הרי המלך חוסיין עצמו אינו רוצה בו". דברי פרס ביקפים נאמנה את עמדתו של המלך חוסיין, כפי שהובעה באחרונה באוזני מבקרים אמריקאים האחרים. חוסיין אינו כופר במעמדו של אש"ף כנציגו של העם הפלסטיני. אולם אין לו עוד אמון במנהיגיו, יאמר ערפאת.

אש"ף: הכהונתו של ערפאת לדברים המפתיעים שאמר היות הדיסום ("אש"ף אינו...") באה מיוצג בוועידה הבינלאומית מעורר הפעם באיחור מהגנה הלאומית כים כי ישיבות לא תאחר את הפלשתינאים. תהליך השלום — השחרור, ליסטים ותומכי סוריה בישראל את המגמות המתונות שבתוך הפת"ח בהנהגתו של ערפאת.

[illegible] יש סימנים לייאוש גובר בקרב תושבי השטחים מדרכה של הנהגת אש"ף. ראיה לכך אפשר למצוא בדיאלוג קצר בין פרס לבין אחד מהפלסטינאים שהשתתפו ב אותה פגישה:

האורח: "מר פרס, למה אתה מתכוון כאשר אתה אומר 'פלסטינאים אותנטיים'?"

פרס: "למי שמייצג את עמו ואת השלום".

האורח: "כיצד אני יכולים להתמודד לייצג באשר איננו ראשים לבר האר ולהיבחר?"

פרס השיב מה שהשיב על הפסקת האלימות כתנאי לקיום בחירות חופשיות, ואף הזכיר כי הוא היה זה שתמך בישעתו בבחירות בגדה, ואש"ף — לא ישראל — התערבו במהלכן.

אולם הקטע החשוב בשיחה היה זה שבו נגע האורח הפלסטיני בעניין הייצוג של תושבי השטחים. אפשר למצוא כאן רמז לחיפוש אחר הנהגה אלטרנטיבית. עצם נכונותם של 16 אישים להצטלם בפגישה עם שר החוץ, שחורגת לראשונה מבעיות מוניציפאליות ועוסקת בתהליך השלום גופו, יכול להצביע על תנועה חיובית כלשהי בקרב התושבים.

פרס נועד הפעם עם תומכי המלך, אך גם הם לא הציגו נציגות אלטרנטיבית לאש"ף. לדברי יועציו, הוא דבק בכלל הישן של בגידריין, שלפיו אין בודקים בציציות. בפגישה הבאה, הם מבטיחים, יהיו אישים מזוהים בעליל כתומכי אש"ף. מצבה הרעוע של הנהגת אש"ף וכיפוח הנהגה חלופית צעירה בשטחים עשויה לספק פתרון נאות לבעיית הייצוג הפלסטיני לדידה של ישראל, ולא פחות מזה — למלך חוסיין.

מצרים: מנהיגי מצרים, ואף שגרירה בישראל מוחמד בסיוני, סיפקו השבוע לשמיר ותמיד תוד. מושת השובה כמאבקם נגד יוזמת פרס. ההכרזה שמקומו של אש"ף לא ייפקד מהוועידה הבינלאומית אינה עולה בקנה אחד עם תפישתו שהביא עמו פרס מקאהיר. אולם, יש לזכור כי גם בארצון קטנה מכם שחילוקי הדעות בין ישראל וירדן לבין הנהגת אש"ף לא יעכבו את השלב הראשון של הוועידה, שר הנגד "שיחות הכנה". בשיחה עם דיפלומט ישראלי בבירה אירופית חשובה אמר לביתו המצרי כי מצרים לא תניח לאש"ף להכשיל את כינוס הוועידה. לכשיתפנה ממערכת הבחירות, יחדש מובארק את מאמציו לשכנע את ערפאת להסתפק בשלב ראשון בהזמנה להשתתף בתהליך הרכבת המשלחת המשותפת. לפי שעה אין במצב מנהיג ערבי המרכיה לעצמו לבעוט כפומבי בהחלטות ועידת רבט.

המעצמות: בשבועות האחרונים נרמה כי הדיפלומטים הסובייטים ברחבי העולם קיבלו הוראה לתפוס כל דיפלומט ישראלי המזדמן בסביבה כדי לומר לו שהוועידה הבינלאומית תביא בכנפיה אווירה חדשה ביחסי ברה"מ-ישראל. אין לטעות ברוסים: ישראל והוועידה אינן בראש כעיניו של מיכאיל גורבצ׳וב אפוף הבעיות כבית ומחוץ. היא משתלבת בתוכניות לפתרון הבעיות הקשות העלולות להרדיף את גורלו.

אין זה מקרה שערב ביקורו של שר החוץ האמריקאי ג׳ורג׳ שולץ במוסקווה לשיחות על הטילים לטווח בינוני ופסכוכים אזוריים, מציג היועץ הפוליטי בשגרירות ברה"מ בוואשינגטון בפני עוזר של ריצ׳רד מרפי גבישות מסוימת בעניין המזרח התיכון. הסובייטים אינם מתעקשים על ועידה מכינה של חמש ההכרות במועצת הביטחון (ללא הצדדים) ואף מסתפקים בכינוס פתיחה וסיום של הוועידה ללא סמכות כפייה על הכרים הדו-צדדי. אולם אותה פגישה סיפקה גם להנהגה שמיר כמה נקודות מיעוט נגד הוועידה: הרוסי לא ויתר על מקומו של אש"ף במשא ומתן ולא פתח את שערי ברה"מ בפני כל יהודי המבקש לצאת משם. לא אלמן ישראל.

על מעשה ומחדל

הקריירה כבר מאחוריו, ראש המבהילה עצמו הסתיר אותו כתואר "וירטואוז" והתאבל על טעם החיים שהליקה בנבנו יחד עם הלק"ם. כמילא אין רפי איתן כבר ילד וגם בריאותו, בעיקר עיניו, החלו לבגוד בו.

אין לו עניין להציל את עורו, מעשה אברהם שלום, על חשבון בישתו ברוג המדיני. אבל הוא אינו רוצה לפרוש כמותו עם תווית של שקרן ו/או הרפתקן שסיבך את המדינה בצרה.

איתן הסתובב במשך חודשים רבים עם-מסמכי הצי-בכיסו והציע אותם לכל ריכפין בקהיליה הביטחונית. איש לא שאל אותו מבין לו המסמכים האמריקאים. כאן מתחילה הבעיה הגדולה של שרי הביטחון משה ארנס ויצחק רבין. ועדת אבן מאמינה שהם לא ידעו על פולארד וכאן מתחילות הצרות שלהם. הכיצד — שואלים חברים בוועדת המודיעין — אין שרי ביטחון שואלים מנין ללק"ם, העוסק באיסוף מידע מדעי-טכנולוגי לצרכים צבאיים, יש חומר שעליו אפשר לבסס הפצצה אווירית על תונים.

היכן היו מפקד חיל האוויר והרמטכ"לז שני אלה, הקרובים גם הם בין כך וכך לסיום שירותם, אינם יכולים לצפות לשבחים מהוועדה. אביאם סלע שנתנה מנריבותם היקרה אינו גומל להם בחיפוי. הוא צייד עצמו במסמכים ה"מכסים" אותו, אבל "צניעותו" אינה מסתדרת עם מידע אחר על היקף מעורבותו בהפעלת פולארד.

להבין בעיה מיוחדת גם עם חצי האמת הגרועה משקר שמכרו ליועץ המשפטי של משרד החוץ ה אמריקאי אברהם סופר. מישהו אחראי לטעות החמורה הזו שהכב עיסה את התביעה האמריקאית והביכה את ידידי ישראל במשרד החוץ האמריקאי ובראשם סופר עצמו.

האמריקאים חוזרים ומדגישים כי מינויי סלע ואיתן מוסיפים לנקר את עיניהם.

אין להם עניין בהפלת ממשלת ישראל. אולם, ועדת המודיעין לא תחמיץ את ההזדמנות שנפלה לידי הכנסת להפגין את אונותה כלפי הממשלה. יתירה מזאת, מרבית חברי הוועדה אינם חייבים מאומה לשי לישיה שמיר-פרס-רבין. דוד מגן, איש מחנה שרון ואליהו בן אלישר ממחנה לוי, ואפילו היו"ר, אבא אבן שאינו טורח מאז ומתמיד להסתיר את רגשותיו כלפי רבין — לפחות עם שלושת אלה קשה יהיה לעשות עסקת השתק לי ואשתיק לך. רפי איתן דיו לספוג את האש על המעשה. שרי הביטחון (ואולי גם למעלה מהם) יקבלו את חלקם על המחדל.

סיבוב בעולם

בריטניה: שגריר מצרים בלונדון, יוסף שרוה, נעדר בקבלת הפנים החגיגית שהיתה בארמון בקינגהם לכבוד המלך פאהד. אולם בהזכנתו לטקס יחד עם כל השגרירים, שבו הוצג בפני האורח, ראוים המצרים את לשיפור מה ביחסים בין סעודיה למצרים. הם מזכירים כי לפני שנה הודיע ראש הטקס הבריטי במכתב לשגריר, כי האמיר בחוריין, שביקר אז בלונדון, אינו חפץ לראותו בין מקבלי פניו.

צרפת: המזכיר הכללי של תנועת העבודה בצרפת, שיגר השבוע מכתב תלונה לשגריר ישראל בפאריס, עובדיה סופר. בלוויית העתק לראשי המפלגה בירושלים. המזכיר שמעון חזיזה בתרעם על השתתפותו של סיפר בכפגש של תנועת החרות בצרפת, במהלך ביקורו של שר התעשייה אריאל שרון. "היתה זו הפתעה כואבת, מה גם שבעבר סירבת להשתתף באירוע של תנועת העבודה לכבוד שמעון פרס, מכיוון שבהיותך שגריר אינך לוקח חלק באירועים מפלגתיים", מסיים חזיזה את מכתבו לסופר.

גרמניה: "תוכנית מרשל למזרח התיכון" עדיין מפרפרת. בראשית החודש הבא תהיה בבון פגישה בהשתתפות נציגים מישראל ומצרים לבדיקת פרויקטים כלכליים חדשים באיזור, בעיקר בשטחים. לפגישה מתמון גם יורש העצר הירדני תנסיך חסן, אולם מניחים כי הוא יסתפק בהעברת מסמך. ממשלת גרמניה נותנת חסותה ליוזמה הישראלית, אחה"כ, יפן ושאר המדינות המתועשות הבטיחו לשלוח נציגים למפגש. את מצרים ייצג מוסטפה חליל, נגיד הבנק הלאומי, ואת ישראל נגיד בנק ישראל לשעבר ארנון גפני וד"ר אריה עופרי, עוזרו של מנכ"ל החוץ אברהם טמיר.

אוסטריה: ממשלת אוסטריה תאריך את מינויו של השגריר בישראל, הד"ר אוטו פליינרט, מסר גורם מוסמך בירושלים, למורת הזרם המתמשך נגד הנשיא קורט ולדהיים. בווינה נמתחת בימים אלה ביקורת נגד הבלגים, המסרבים לארח את ולדהיים בזמן הבלגי בידיד גדול שנפתח בבריסל. הגיעו הדברים לידי כך שהעיתון הנפוץ "די פרסה" מאשים את הארגונים היהודיים ויוצאי המחתרות בבלגיה, שעשו יד אחת עם סגן ראש הממשלה ושר המשפטים ז׳אן גול הזוגים בקאיים, נגד נשיאה הנבחר של אוסטריה.

מסדרונות מפלגתיים / אילן שחורי

לקראת ההתמודדות

ועידה בלי ברכות, נאומים ודיונים צפויה לחרות ביום א׳ הקרוב — ולתוצאותיה צופים בדריכות לא רק במחנות השונים בתנועה כי אם גם במערך ובמחנות הליבראלים

לא במקרה נעדרים מסדר יומה של ועידת תנועת החרות המתכנסת למושב השני ביום ראשון לפני הצהריים במרכז הקונגרסים בגני התערוכה בתל אביב, ברכות, נאומים ודיונים, האופייניים כל-כך בוועידות מפלגתיות.

באופן מכוון החליט הפעם יו"ר נשיאות הוועידה, שר העבודה והרווחה משה קצב, לוותר על רבי-רום של השרים בפתיחת הוועידה. ביטול הנאומים, ומתן אפשרות רק לראש הממשלה יצחק שמיר לשאת את דברו לקראת סיום הכינוס, הוא רק חלק אחד משורה של הסדרים שנקטו הפעם מארגני ועידת החרות, למנוע כל סיבה שעלולה לשלהב את היצרים ולהביא למסכת של אירועים והתפרעויות דוגמת המושב הראשון של הוועידה הזכור לשמצה, בדיוק לפני שנה.

מסתבר, כי המטרה המוצהרת של ראשי תנועת חרות עתה היא להשכיח את המאורעות הקשים ממארס אשתקד, ולשפר את דימויה של תנועת החרות, שרבים מחבריה הוותיקים העידו על כך, שהיו אלה 12 החודשים הקשים ביותר שעברה תנועת החרות מאז היווסדה.

בצמרת חרות ברור, כי לאופי ניהול ועידת חרות מחודשים תהיה השפעה ישירה על המשך תיפקודה של ממשלת האחדות הלאומית, והקדמת הבחירות. ראש הממשלה יצחק שמיר התגייס בעצמו למטרה זו ובימים האחרונים שלח מכתב לכל אחד מ-2,081 צירי הוועידה בו כתב כי עיני הציבור כולו נשואות לוועידה זו, ומנגד ניצבים יריבי התנועה המשתוקקים לחזרתם של מראות המושב האחרון. שמיר כתב, כי אלו עומדים אבן בתקווה לנצל את התבוססותה של תנועת החרות, על-מנת לגבור את משקלה בציבור, ולהגשים את השקפותיהם המסוכנות את עתיד ישראל.

אולם גם עשרות אנשי האבטחה ששכרו מארגני הוועידה, וסידורי הביטחון ההדוקים, לא יעצרו את מאבקי הכוחות הגדולים והמתיחות האדירה בין המחנות השונים בתנועה, במאבק הקובע כיום את העומדים בראש מוסדות התנועה, אך נודעת לו השפעה מכרעת לגבי מאבק המאבקים, לירושת יצחק שמיר בראשות תנועת החרות. שמיר אינו שבע נחת מההתמודדות הצפויה בין השרים. הוא היה מעדיף כי צירי הוועידה יובא סיכום בין השלושה דוד לוי, אריאל שרון ומשה ארנס, על חלוקת התפקידים ביניהם. מקורביו פעלים במציאת נוסחה פלא זאת עד לרגע פתיחת הוועידה. לשמיר הוכנה תוכנית-חירום למקרה של ראשית מהומות והתפרעויות. אז יעלה על בימת הנואמים, וידרוש לבחור את השלישיה ללא הצבעות, רק כדי שלא להביא לפיצוצה של ועידה זאת, בשנית.

מוקד המתיחות העיקרי הצפוי בוועידה הוא ההתמודדות על תפקיד יו"ר מזכירות תנועת החרות, המוסד הביצועי, מעין ממשלה של התנועה, האחראית באופן שוטף על הפעילות היום-יומית של הסניפים ומרכז התנועה. על תפקיד זה ייאבקו, אם לא יהיה שינוי של הרגע האחרון, השר משה ארנס, וח"כ יורם ארידור, המכהן בראשות המזכירות בשמונה השנים האחרונות. ארידור הודיע שלשום בערב על התמודדותו, לאחר ששוכנע כי יזכה לתמיכתם של אנשי מחנה השר לוי, המבקשים לפגוע בסיכוייו של משה ארנס לקבלת תפקיד בכיר בתנועה.

בשבועות האחרונים קיימו ארידור ולוי שיחות ארוכות, בהן החליטו השניים לשתף פעולה במערכת הבחירות החדשה שנערכה בתנועה, בה התייצבו כל שרי חרות מול דוד לוי. רק לפני מספר שנים פעלו השניים יד ביד בסיעת "תכלת לבן" בהסתדרות. אז היה ארידור הבכיר בין השניים, לפני שמנחם בגין שלף את לוי לכהונת שר בממשלת הליכוד הראשונה. מאז התקררו היחסים ביניהם, וארידור שיתף פעולה בשנתיים האחרונות עם השר אריאל שרון, שגם על תמיכתו הוא בונה במאבקו הנוכחי.

דוד לוי — בעד ונגד

לוי נאבק בחודשים האחרונים לקבל גם את ראשות אחד המוסדות הביצועיים, פרט לתפקידו כמ"מ יו"ר התנועה והנהלה. שמיר הסכים לדרישתו זאת, עוד בפגישה הגישית של השניים בביקורו של שמיר בבית-שאן לפני כחצי שנה, אך נאלץ לחזור בו לנוכח דרישותיהם של ארנס ושרון. כדי להביא פשרה שתוביל לקימה של הוועידה, ויתר לוי על התפקיד הנוסף, ובסתר קיים מגעים עם ארידור להדיח אותו מכלים "המתנה" לתפקיד. בתנועת החרות אין אוהבים הדחות. השניים סיכמו כי משפט-המפתח של ארידור במאבקו יהיה: "אנא, תנו לי להמשיך בתפקידי". אתמול נועדו לוי וארידור לפגישה נוספת, בה סיכמו כיצד תבוא לידי ביטוי השפעתו של לוי במזכירות התנועה, אם ייבחר ארידור. ברור ששמיר אינו מרוצה מהתמודדותו של ארידור וכבר בסוף השבוע ביקש ממנו להסיר את מועמדותו והבהיר כי למען שלומתה של התנועה חייב להיבחר לתפקיד זה משה ארנס, כמו שאריק שרון חייב להיבחר כיו"ר מרכז התנועה, ודוד לוי לממלא מקום יושב-הראש.

במחנהו של השר לוי עשו בימים האחרונים מאמצים להציב מועמד שיפגע גם בסיכויו של אריאל שרון לתפקיד יו"ר מרכז התנועה, אותו מוסד חשוב הבוחר את חברי הכנסת של התנועה, ומקבל את החלטות התנועה בין ועידה לוועידה. ראשי מחנה לוי טענו השבוע, כי רק איש אחד מסוגל לאיים על בחירתו של שרון לתפקיד, והוא ד"ר בני בגין, בנו של ראש הממשלה לשעבר מנחם בגין, שהקדיש עיתותיו בשנתיים האחרונות לפעול להרחקתו של שרון מעמדות כוח והשפעה בתנועת החרות. בגין הצעיר כשל כבר פעם אחת מול שרון, היה זה בכינוס המושב הראשון של הוועידה, עת התמודדו השניים על תפקיד יו"ר ועדת הנבראטים. שרון נעזר אז בקואליציה עם השר לוי, הבטוחו הבכיל בין היתר לפיצוצה של הוועידה. ח"כ דן מרידור הוא הגורם המתווך בין מחנה לוי לבני בגין, שהיה בימים האחרונים בשירות מילואים, ורק הערב הוא עשוי להכריע אם יתמודד בשנית מול שרון. בגין, השוקל להיבנות על חברי הכנסת של חרות בקדנציה הבאה, חושש כי הפסד נוסף מול שרון, יביא לקץ את הקריירה הפוליטית שלו, שלמעשה עדיין לא התחילה.

דרך אגב, כחלק משיפור מעמדה של תנועת החרות מבקשים מארגני הוועידה להקנות לה גם מימד אידיאולוגי. בעת ספירת הקולות על תפקידי השרים, יתבקשו צירי הוועידה לאשר מספר נושאים העומדים על סדר-היום המדיני, כמו המחוייבות לדבוק בהסכמי קמפ-דייוויד, הגברת ההתנחלויות ביהודה ושומרון, החלת הריבונות הישראלית על יהודה ושומרון, מעמדה של אש"ף והתנגדות נחרצת לוועידה הבינלאומית.

הצופים מן הצד

ראשי מפלגת העבודה עוקבים בעניין רב אחר הנעשה בימים אלה בתנועת החרות ובוועידה הקרובה של התנועה. שעות ארוכות הקדישו שרי המערך לדיונים על תוכניותיה של מפלגת העבודה, בין היתר לגבי פירוקה של הממשלה, בעקבות ועידה זאת.

דוד לוי

יורם ארידור

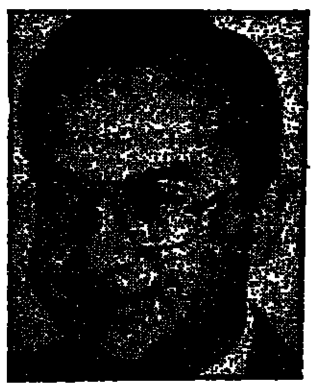
משה ארנס

רק לפני כשלושה שבועות, בפורום "שריגי" שהתקיים בביתו של מ"מ ראש הממשלה שמעון פרס, אמר אחד משרי מפלגת העבודה כי אין לעורר בימים אלו כל משבר עם הליכוד. יש להמתין לוועידת חרות, שם תהיה מהומה גדולה, אז נבצל את חוסר שליטתו של שמיר, ניזום משבר ונביא להקדמת הבחירות.

ההסדר שהושג לבסוף אצל שרי חרות לגבי סדר-יומה של הוועידה, איכזב את שרי המערך. מלשכתו של פרס טענו השבוע, כי במפלגת העבודה לא בנו מעולם על ועידת חרות. ההערכה היתה כי הוועידה תעבור בשלום. אולם שר בכיר המקורב ללשכת-שר-החוץ טען, כי פרס היה רוצה מאוד להאמין כי בעקבות ועידת תנועת החרות ניתן יהיה להביא לפירוק הממשלה. במפלגת העבודה הבינו השבוע חשש, כי שורה של החלטות מדיניות בוועידת חרות בנושאים מדיניים כמו הוועידה הבינלאומית, ההתנחלויות או החלת הריבונות על יהודה ושומרון, עלולות להקשות על המשך הישיבה המשותפת בממשלה, גם אם הוועידה תגיע לגמר מכובד.

אך לא רק בעבודה מצפים לאירועי ועידת חרות. גם במפלגה הליברלית, הנמצאת על סף פירוק, צופים בעניין רב אחר הנעשה אצל אחותה בליכוד. הליברלים מקווים לאישור המיזוג של הסכם האיחוד בין שני חלקי התנועה, מתוך הבנה כי רק איחוד כזה יציל את המפלגה הליברלית מהתפוררות מוחלטת.

משה קצב: הניצחון — שיקול בהתלהבה

המוציא והמביא, ואולי המתמודד

כינוסה של הוועידה ביום ראשון יביא לסיום את תפקידו זה של קצב. האחד הפרדוקסים הוא, כי האיש שהביא לכינוס הוועידה, יהיה למעשה המפסיד הגדול שלה. לאחר סיומה של הוועידה ובחירתם הצפויה של "ארבעת הגדולים" יצחק שמיר כיו"ר התנועה והנהלתה, דוד לוי כממלא מקומו, אריאל שרון כיו"ר המרכז, ומשה ארנס כיו"ר המזכירות, ישאר קצב ללא תפקיד רישמי בתנועה.

בשבוע האחרון שקל קצב ברצינות להתמודד בוועידה מול לוי על תפקיד מ"מ יו"ר התנועה והנהלתה. קצב, ששעם את טעם הצמרת התנועתית, ניסה לא לרדת מהפיסגה. פניות רבות הגיעו ללשכתו לאזור אומץ ולהתמודד מול לוי. ראשי מחנה שמיר-ארנס הבהירו לו כי יתמכו בו הוועידה וזמה שמע מגורמים בכירים במחנה השר שרון.

מי שרוצה ופעל בשנה האחרונה, אולי יותר מכל אחד אחר, לכינוסה של ועידת תנועת החרות, ולשם כך תיווך וניהל מאבקים קשים עם ראשי המחנות בתנועה, היה שר העבודה והרווחה, משה קצב. מרימוי של שר צעיר בעל דמות פוליטית אפורה, הנגרר אחר מחנה שמיר-ארנס בתנועת החרות, השכיל קצב ב-12 חודשים אלו לעצב לעצמו דמות מנהיגותית. שמעתה יקשה על עמיתיו לתנועה להתעלם ממנה.

קצב קנה את מעמדו כמוציא ומביא וכאיש המפשר בין השרים מתוקף תפקידו כיו"ר נשיאות הוועידה. תואר אותו המשיך לשאת מאז כינוס המושב הראשון של הוועידה, בדיוק לפני שנה. אז גבר במאבק אישי על ח"כ אליהו בן אלישר שנתמך על ידי קואליציה של דוד לוי ואריאל שרון.

בצירוף תומכיו האישיים, האמין קצב, יש לו סיכוי להביס את דוד לוי הנושא עיניו למנהיגות התנועה.

בפגישה שלשום עם הכתבים לענייני מפלגות הסביר קצב כי יכריע לגבי מעמדו האישי, רק ביום ראשון, סמוך לפתיחתה של הוועידה. הוא היה רק מוכן לרמוז כי שיקול מרכזי בהחלטתו יהיה האפשרות של נצחונו. לא קל לנחש: קצב, שפעל כשנה המגדרונה להרגיע את הרוחות בתנועת החרות, חושש מתגובה של מחנה לוי במקרה של הפסד. "במשך 12 החודשים הייתי צריך לנווט ספינה לא תקינה, שהגוות בה מסוכסך מזה, והיא מגסה להפליג בים סוער ומלא כרישים. אנו רואים עתה את חוף המבטחים, ואני לא אהיה הגורם שיכניס את הספינה למערבולת מחודשת," הסביר קצב.

שיחת השבוע / לילי גלילי

עם: סגן השר, רוני מילוא
על: צרותיו כשר פנים, תדמיתו בתקשורת והוועידה

אני לא מסתתר מאחורי התירוץ של פליטת פה

עד היום מתגאה סגן השר רוני מילוא בעובדה שבמשך שתי קדנציות תמימות, עד לבואו של ח"כ חיים רמון, הוא היה הח"כ הצעיר ביותר. גם היום, נמנה מילוא עם הצעירים, אם כי ותק עתיר פעלולים של 10 שנים בכנסת, מקנה אשליה של הרבה יותר מ-37 שנותיו. את דרכו הפוליטית והציבורית החל כתלמיד ב"תיכון חדש" השמאלני, כשהתוודעניק ה שרוף (כבר אז) נבחר ליו"ר מועצת התלמידים, "למורת רוחה של ההנהלה", כפי שהוא אוהב לציין. היתה זו אולי הפעם האחרונה שמילוא נהנה מקונסנזוס של פופולאריות, מצב עניינים שהוא מודע לו היטב. ודרכו מאז ("דרך קשה", יאמר בשיחותו) מתועדת היטב: מן הרגע לפני 11 וחצי שנה, שדבק ביצחק שמיר ובחר בו להיות סנדק לבנו הבכור, ועד לשבוע גדוש אירועים זה, במהלכו קיבל שתי החלטות כמ"מ שר הפנים, פרח על בישולי הוועידה, רקח מאחורי הקלעים מינויים לוועד המנהל של רשות השידור, אגף ההסברה שבפיקודו הצניע חוברת הסברה נגד המערך, שלא לדבר על רקיחות פוליטיות אחרות מלשכתו במשרד רה"מ. בישיבת מליאת הכנסת עוד הספיק להחליף דברים עם דן מרידור, בי שיחת נפש בה קבל על עייפותו מן הפוליטיקה. אני לא הייתי בונה על זה.

לאחר חודשיים בתפקיד, אתה "על הכוונת" כמ"מ שר הפנים: ההחלטה לגרש את מרגוליביץ׳, שעון הקיץ, עכשיו על הפרק בית קברות לתל אביב. לא מתיישב בדיוק עם תדמיתך העניין המגובהקים שלך, ועוד אתה נראה נהנה.

במידה כן, זו עשייה פוליטית חדשנית בשבילי, כמו שיש בה תכלית מיידית. פתאום יש להחלטות שלי השפעה ישירה על האזרח והמדינה. עכשיו אני חושב, שזה היה משגה מצד הליכוד לוותר מראש על המשרד הזה. אם הייתי עוסק היום בהרכבת ממשלה, הייתי עושה מאמץ שהתיק הזה יישאר בידי הליכוד.

עם זאת, זו אהבה אפלטונית. לא העתקת את מקומך למשרד הפנים, ואתה עושה את מלאכתך כשר פנים ממשרד ראש הממשלה. מרגיש כנטע זר?

כשנכנסתי לתפקיד, אמר לי השר פרץ שהיה שמח שלא אשב בלשכתו, ואני הסכמתי. נכון שאני חשבתי שמדובר בשבועיים-שלושה, אבל זה לא מפריע לי. אני רק מקווה שזה לא מפריע לפקידים שצריכים לבוא אלי למשרד רה"מ.

אחרי שהורגלנו לשרי פנים שחושבים לאט, יש המשבחים את החלטותיך המהירות, אחרים מרננים כנגד שאתה "שולף" ושאת המשרד מנהל בעצם המנכ"ל, אריה דרעי.

היחסים שלי עם דרעי תקינים, וכל ההנחיות שלי בוצעו. יכול להיות שהיה לי קל יותר עם מנכ"ל שאני הייתי ממנה.

בחוגים הדתיים, הבוקעים עליך כמילוא, מספרים כי בגלל מורכבות היחסים, מוסדות דתיים הבאים לבקש ממך תמיכה במוסדות, מגיעים אצל דרעי, כמו שקיבה לחבר על... אבל שיש לך זיקה מיוחדת לחרדים. זה ייחוס חדש.

יש לי רק סימפטיה אליהם, בגלל שאבא שלי בא מהאזור בפולין של החסידות. סך הכל, מוסדות דתיים ממעטים מאוד לפנות אלי בעניינים האלה של תקציבים. בעיקרון, אני מעדיף שלא לעסוק בזה.

אני מבוחה שיש עוד דברים שאתה "מעדיף לא לעסוק בהם". הרי אתה מתנהל על הכל רק מאוד בזהירות משרד של ש"ס. ישיבותך שם כבנינים בעיקיהם, והליברליזם שלך, חייב להקפיד על איזון עדין מאוד שישמור על ש"ס בקואליציה. את מועד שעון הקיץ, למשל, רצית להתאים לתחילת קריאת "סליחות" אצל הספרדים. אקרובטיקה מסובבת.

אין לי בעיה להתנשא בציבור הדתי. אולם ללא ספק אני נמצא במצב מורכב: נזהר שלא לפגוע בגלל שיקול קואליציוני, ולא מוכן לוותר בעניינים עקרוניים בגלל האופי. עם זאת, יש באמת הרבה דברים שהייתי עושה במשרד כשר קבוע, אך נמנע לעשות עתה מתוך שיקול. כמו למשל אישור תוכניות, תחומי תרבות ובידור, הפיכת אגף במשרד לרשות לאומית לאיכות הסביבה. אבל באופן שקול, אני לא רוצה לקומם עלי את אנשי ש"ס, שיגידו שהוצאתי משהו ליטום אני חושב. העיקרון הוא, לא לוותר בגדול, ולא ליצור קונפליקטים מיותרים.

אבן נישה במלכותית שקולה, החלטת את ההתרסית החדשה של רוני מילוא. הנה חשבנו כבר שמילוא הישן של ההתפרצויות הבלתי מרוסנות הלך ממנמנו, עד שלאחרונה הכינו לכמה תזכורות, כמו ההתקפה המרושה על פרס.

אין מילוא "ישן" ו"חדש". זה אותו אדם, בסיטואציות שונות. אין לי ספק שיותר פופולרי להיות נחמד ומנומס, אבל במצב הפוליטי הקיים, אני לא יכול להרשות לעצמי את הלוקסוס הזה. יוסי שריד מתבטא בצורה לא פחות בוטה, אבל מוחאים לו כפיים על זה, משום ש-90 אחוז מהעיתונאים מזדהים עם רעיונותיו הפוליטיים. אם הייתי תוקף את שרון, ולא את פרס, היו אוהבים גם אותי.

ובכל זאת, זה בורך כלל פרס. נשמע שאתה מתעב אותו אישית. אם כי אין זה אולי יחס חד צדדי.

אם הוא לא "מת עלי", זה הדדי. אבל אני לא מונע על ידי שנאה אישית. סך הכל, הוא עמד על דוכן הכנסת ותקף אותי בעובדות מסולפות, או הוסף חריה במקום שכואב לו, ובמקרה זה בעניין השטן של בלאם. במה שאמרתי בעניינו בפרשת פולארד, מחיתי על הצגת הדברים בעיתונות כלפי שמיר.

ואח"כ מילוא ה"ממלכתי" צווח במילוא ה"שובב": "בשביל מה לי את זה?"

אף פעם לא. אני אף פעם לא יכול להסתתר מאחורי תירוץ של פליטת פה, כי כל מה שאני עושה, זה מתוך מחשבה שקולה. תמיד יש מחשבה קודמת שלוקחת בחשבון את התוצאה. כמעט תמיד. אבל שוב, מה שאצל שריד מתקבל בתשואות של העיתונות, אצלי, זוכה לי ביקורת. גם לזה התרגלתי.

אולי זה משום שכששריד תוקף, הוא נראה סובל וכואב. אתה נראה תמיד זוחח דעת ושבע רצון מסיבות לא ברורות.

כששריד נראה סובל, הוא זוכה לסימפטיה של העיתונאים. אם אני הייתי נראה מתייסר, הייתי גורם לעיתונאים קורת רוח גדולה מדי, ולזה אני באמת לא מוכן.

השבוע, עלתה לכותרות עד שייה אחרת שלך בתוקף תפקידך כראש אגף ההסברה בליכוד: החוברת בעריכתה של לימור ליבנת. האם אתה ד"ר ג׳קיל בממשלה ומיסטר הייד במפלגה?

אני לא מסתיר את אחריותי לדברים האלה. אני קורא ומאשר הכל מראש, ובעיני זו מערכת הסברה לגיטימית. לי אישית, לא יוצא דבר מהפעילות הזו, אבל יש לה חשיבות. רק השבוע ראיתי סקר שיש ירידה בפופולריות של פרס, ואני תוהה מה התרומה של החוברות האלה לירידה הזו.

לא בטוח שאין לך רווח אישי מהפעילות הזו. לבד רק מדירוג ה"שקול המערך". או לבר אולמרט "המניפולטור האלגנטי", נותרה משבצת פנויה רק ל"תוקפן ובוטה", ואתה צובר בה הון מפלגתי.

אין לי ספק, שלו הייתי יותר מנומס ויותר חביב, הייתי נהנה מעיתונות יותר טובה. טעות לחשוב, שהמפלגה לא מושפעת ממה שכתוב בעיתונים. מי שפופולרי בעיתונות, בדרך כלל פופולרי יותר גם במפלגה. מראש לקחתי בחשבון, שאני אשלם את המחיר. זה גם באישיות שלי, להגיד מה שאני חושב. כל האסטרולוגים והמנתחי האופי למיניהם אמרו לי, שהדבר הבולט ביותר באישיותי, הוא רגישות גדולה לצדק. אני מבטא אותה בדרכי.

יש עוד דרכים.

אבל יש גם דברים, שאיש לא יעשה, אם אני לא אעשה אותם. כדי להביא את הדברים למודעות הציבור, צריך להגיד אותם בחריפות. זו שאלה של מידת האפקטיביות. אני בוחר בדרך הזו בדברים שחשובים לי, ומפסיד מראש במשאלי הפופולריות.

רובי ריבלין, חבר נאמן במחנה שלך (מחנה שמיר), עומד להתמודד על תפקיד יו"ר המרכז מול שרון, עמו כרתתם ברית ארידור. מה תעשה?

זו לא התמודדות רצינית. אני חושב, שגם רובי יודע שזה לא רציני. הוא אוהב לפעמים לעשות — איך לומר זאת — "מעשים בלתי שגרתיים" כי מערכת הפוליטית. אין דבר, כמה קולות שיקבל זה רווח נקי. סך הכל, אין לי מושג איך תיראה הוועידה. חשבתי, שכל החברים הבינו שאחדות פנימית, היא עתה הדבר החשוב ביותר. אבל כשארידור מודיע שיתמודד על ראשות המזכירות מול ארנס, אני רואה שלא כולם חושבים כך. ועדיין יותר חשוב בעיניו להיות יו"ר המזכירות.

ומה תהיה אתה כשתהיה גדול?

אין לי שאיפות להיות ראש ממשלה. ראיתי שניים בפעולה, וזה לא החלום שלי. שר חוץ, זו בהחלט שאיפה שלי לטווח רחוק יותר.

הדר חברה לבטוח בע"מ

הזמנה לאסיפה כללית שנתית רגילה

ניתנת בזאת הודעה שאסיפה כללית שנתית רגילה של החברה תתקיים במשרדי הפניקס הישראלי חברה לבטוח בע"מ רחוב לבונטין 30, תל-אביב, ביום ראשון 12 בחודש אפריל 1987 בשעה 12.00 בצהריים ושעל סדר היום ההחלטות הרגילות הבאות:

1) קבלת דין וחשבון ההנהלה.
2) אישור הדו"חות הכספיים ליום 31.12.1986.
3) אשור חלוקת מניות הטבה.
4) בחירת מנהלים.
5) מינוי רואי חשבון וקביעת שכרם.
6) שונות.

כל בעל מניה רשאי למנות בא כח שיופיע לאסיפה ויצביע בשמו ובלבד שכתב יפוי הכח יופקד במשרדי החברה, רחוב בר-יהודה 1, תל-אביב, לפחות 48 שעות לפני המועד שנקבע לקיום האסיפה או האסיפה הנדחית לפי העניין.

אם תוך חצי שעה מהמועד שנקבע לאסיפה לא ימצא מנין חוקי תדחה האסיפה לשבוע אחד לאותו יום, אותה שעה ואותו מקום, ואם לאחר חצי שעה לא ימצא מנין חוקי יהוו שני חברים הנוכחים בעצמם או באמצעות באי כח מנין חוקי.

מנשה קציר
משנה למנכ"ל, מזכיר

אוניברסיטת תל-אביב

פתיחת הרשמה לשנת תשמ"ח

ללימודי תעודה בעתונאות

רשאים להרשם לתוכנית:
בעלי תואר ראשון
על-פי המלצה מיוחדת של ועדת הקבלה יתקבלו גם עתונאים בעלי תעודת-בגרות ונסיון מעשי בעתונות המודפסת והאלקטרונית.

משך הלימודים שנה (שני סמסטרים) 22 שעות לימוד שבועיות בשעות אחה"צ.
הרישום יסתיים ביום ד׳ כ"א אייר תשמ"ז ה-20.5.87

מספר המקומות מוגבל

בדבר פרטים נא לפנות בין השעות 10.00–13.00 לטלפון 420665, 413404, או לחדר 194, בנין גילמן, קרית האוניברסיטה רמת אביב, בימים א׳–ה׳.

מוזיאון ישראל, ירושלים

גדול הקריקטוריסטים אונורה דומייה, שתערוכתו מוצגת במוזיאון ישראל שולח חיצים הומוריסטיים בקהל עורכי הדין כ"פיצוי" מיוחד מארגן המוזיאון

יום חינם לעורכי דין

ביום ג׳, 7.4.87 בין 16.00–22.00
(נא להביא תעודה מתאימה)

לא פראייר של אף אחד

צדיק בינו, חודש וחצי בבל"ל: "אותי לא מעניינים סיפורים, אני רוצה תוצאות. אם לא נהיה רווחיים, לא יהיה ממה לשלם משכורות. אני לא אקח כסף מפקדונות של הציבור כדי לשלם משכורות, על זה הולכים לבית סוהר"

מאת נחמיה שטרסלר

בשפי פרים האחרון שקיבל עובדי בל"ל בגן אורנים, התבקש צדיק בינו להיכלל בצוות השופטים. הוא הסכים. הצוות והבגדן בתהלוכת התחפושות ואחר כך נכנס לחדר צדדי לדיון, להתרשמות ולהחלטות — כמקובל מימים ימימה.

עד שהם התחילו לתפוס את מקומותיהם סביב השולחן, הוליך בינו כמה מלים עם אחד השופטים והבין שכולם חושבים למעשה על אותן התחפושות. אז הוציא מכיסו פיסת נייר קטנה ושירבט: 1. זאת עם הכובע האדום. 2. ההוא עם בגדי המלח. 3. זה עם בגדי האישה. שם את הפתק על השולחן ואמר: "בואו נגמור עם זה, תחלק את הפרסים". הכל תוך דקה.

שבוע קודם לכן, הודיע ועד עובדי בל"ל שהם לא מוכנים לקבל את המתנות לחג הפסח. "20 דולר זה ביזיון של מתנה", טענו. בינו הזמין אותם לשיחה. אחד המנהלים ניסה לומר להם: "תראו, נשב, נבדוק". אך בינו התערב: "אתם צדיקים. באמת מתנה בשווי של 20 דולר זה כלום. תקבלו עוד 15 דולר לעובד. אני לא מוכן לריב בגלל 150,000 דולר". הוועד, שהתכונן למאבק של שבועות עם עיצומים והפגנות, לפי מיטב המסורת של בל"ל, נשאר נטול מעש.

כשנכנס בינו לתפקידו, היה זה באמצע "שטרוריה ב'", שנסבה על תנאי השכר של בכירי בל"ל. זוהי הדעת המשפטית שקיבל או אמרה: ההסכמים כשרים. אך בדוח היה שאי אפשר לקבל זאת, מבחינה ציבורית ובנקאית. בינו נכנס למשא ומתן והגיע להסכם עם כל הבכירים להחזרה משמעותית בסכום הפיצויים והפנסיה. נכון שד"ר אריאל לין טוען — ואולי בצדק — שגם הסכומים הנוכחיים הם מופרזים. אך בבל"ל יכולים להוכיח שפתיחת ההסכמים חסכה לבנק הרבה מיליוני דולר, והעיקר זה נעשה תוך יומיים.

המהלומה השנייה היתה תכנית החיסכון. הרעיון של בינו היה לאפשר לחוסך לקנות הלוואה — ואף להעביר זכות זו למי שלבו חפץ. הוא הוריד את התוכנית לתחולת החיסכון שהיתה רגילה לבדוק כל רבע שבוע, עד שהם ... תשובה תוך יומיים. התוצאה: בנק לאומי יצא ראשון עם התכנית ואחריו העתיק אותה — כמעט אביגיל שנות — הפועלים ו"דיסקונט". האמת היא שרווחיות התוכנית איננה בין הגבוהות, אך יש בה גימיק שיווקי, הרשת כחולה הכבשות רוח רעננה למערכת — וגם זה חשוב.

מאז המשיך בינו להפתיע. הוא הכניס את "החשבון הפתוח" המאפשר משיכת יתר גדולה ללקוחות מועדפים, ורק שלשום הודיע על הפחתת הריבית בבנק, עוד לפני ההודעה הצפויה של בנק ישראל.

חיזורי לחיים

הצבע השולט בקומה הרביעית — קומת ההנהלה שברחוב יהודה הלוי הוא כל' בהיר — צבע הקירות, וגם השטיחים. אך יש מספרים שהצבע על לחיי הבכירים הוא לבן דווקא. האגדה מספרת שהם כל כך פוחדים להיתקל בבינו במסדרון, עד שהם חושבים פעמיים אם כדאי בכלל לצאת לשירותים. זאת, משום שלבינו יש תכונה מחוה אותו: אם הוא פוגש מישהו במסדרון, הוא מיד שואל אותו: "על מה אתה עובד?" ההוא עונה: "על חברות גדולות". "מעניין", מפטיר בינו, "אולי תוכל לתת לי דו"ח למחר על מצב האשראי (מצבת החובות) של אותן חברות". מי שהתרגל במשך שנים להכין דו"ח שבועי אחד, יכול, לא רק לאבד את הצבע מהפנים, אלא אפילו ליפול למשכב משינוי קצב כזה.

המדיניות הנוכחית של בינו היא להוריד פרופיל. לא להרגיז את הבכירים, לא להרגיז את הוועד, לא להצטייר כחזק. לכן לא הסכים מנכ"ל בנק לאומי להתראיין לצורך כתבה זו. הוא אפילו שלח את דובר הבנק לשם שיבטיע שאין על מה לכתוב, "הרי חלף רק חודש וחצי מאז כניסתו לתפקיד".

כשהגיע בינו לבנק לאומי, הוא גילה ארגון שהיה משותק מספר חודשים, בנק בו הוותק הוא הקובע בנושאי קידום, בנק עם בריתות של "שמור לי ואשמור לך". ועם ועד שמתמכל על ההנהלה במושגים של "אנחנו" ו"אתם". המכבע הראשון שלו היה לשכנע את הבכירים: לא חשוב הגודל — חשובה הרווחיות. לא חשוב הוותק — חשובה היוזמה, ואין יותר "אנחנו" ו"אתם". כולם יחד.

יפת זלול

בכירי בל"ל היו בטוחים שמגיע איזה ילד מבנק קטן, שאמנם מבין בטריקים של תכניות חיסכון, אך לא מבין בבנקאות, ובטח שלא מבין בבנק גדול, מוביל. הוא יפול תוך חודש, הם אמרו. יפת — היקה הכל יכול — הכניס לבכירי בל"ל את הגישה המזלזלת הזאת בפני שנולד לפני 45 שנה בבצרה, עיראק.

כשיפת היה קורא בעיתונות דברי שבח על בינו, היה מסנן: "גם כן בנקאי", והגדיר אותו — גם בשיחות מחוץ לכותלי הבנק — כמי שמסוגל רק לגנוב כעט בשולי העסקים של הבנקים הגדולים. בינו שתק, אך לא שכח. החלום שלו היה להוכיח ליפת איך מנהלים בנק ואיך מרוויחים. היום, מתוך החבורה הקרובה ביותר ליפת — זו שהיה ממש מדיח — לא נשאר לידו, למעשה, אף אחד.

קבוצה זו כללה את מרדכי איינהורן, חיים בוקסבום וזלמן סגל. איינהורן — שאותו מפריד בינו מאוד נאלץ לפרוש. בוקסבום התפטר מתוך שהרגיש שלא נוצרו עם המנכ"ל יוסי האבון הדרושים, וסגל קיבל את ניהול החטיבה הבינלאומית. אמנם תפקיד חשוב, אך תפקיד שאינו דורש קשר יום יומי עם בינו.

עוד קודם לשינויים הארגוניים, הגיע להסכם עם יוסי ראש וברוך יקותיאלי, מנכ"לים משותפים בבנק, על פרישתם הסופית. והעיקר: סגר להם את הלשכות, שקיבלו במגדל שלום, וכך ניקה לגמרי את השטח מכל מיני ספיחים מהזמנים שהיו נהוגים במשטר הקודם: מכוניות, נהגים, לשכות ומזכירות למי שכבר פרש — ואת בנוסף לערימות של כסף.

[illegible]

אך לא רק הקומה הרביעית. גם שאר המנהלים עדיין בהלם. מיד עם כניסתו לתפקיד נפגש עם 50 המנהלים הבכירים. הם, שהיו רגילים לסגנון הכי מכופתר שיש, שמעו לפתע את המנכ"ל מדבר בלשון אחרת: "אותי לא מעניין סיפורים. אני רוצה תוצאות, ואני לא פראייר של אף אחד. אם לא נהיה רווחיים, לא יהיה ממה לשלם משכורות. אני לא אקח כסף מפקדונות של הציבור כדי לשלם משכורות, על זה הולכים לבית סוהר".

"זו הפעם הראשונה שדיברו אלינו בשפת בני אדם", אמר אחד מהם. "זו הפעם הראשונה שנראו חיוכים על פני האנשים", אמר חברו. אך לא היו שם רק חיוכים. כשמישהו ניסה לפטפט עם חברו, גער בו המנכ"ל, ואם מישהו שאל שאלה מתפלפלת ומסורבלת מדי, התך אותו בינו באמצע, וענה לו בקיצור טלגרפי שלא השאיר שום פתח לשאלה נוספת באותו סגנון.

למרות העובדה ש־80% מהשינויים האחרונים בצמרת הבנק הם למעשה פרי תכנונו של מרדכי איינהורן, גרמו השינויים לכך שיושבי הקומה הרביעית מרגישים מאוד לא בטוח. אף אחד מהם לא יודע אם מחר לא יבוא שינוי נוסף.

יותר לא שאל

הסיפור של משה בריר מדגים זאת היטב. בריר חזר מצהריים וקיבל טלפון מבינו: "בוא היכנס אליי". בריר בא לקומה הרביעית ובינו, שהיה באמצע ישיבה, יצא אתו למסדרון: "החלטנו למנות אותך לסגן ראש חטיבת המנהלה, יש לך שאלות?" בריר, מופתע, ענה לא. אך לפתע התאושש ולחש: "יש לי שתי שאלות": האחת, מהי חלוקת הסמכויות בינו ובין ראש החטיבה. בינו ענה: "הקבצו ביניכם. זה לא ענייני". את השאלה השנייה הוא כבר לא שאל.

"במשך שנתיים" דיברו בבנק לאומי על מעבר לחמישה ימי עבודה בשבוע. הוועד טען שיש להוריד 6% מהשכר, ההנהלה טענה שיש להוריד 11%, והוויכוח נמשך. כשהגיע בינו הוא האציל סמכויות לאברהם חפץ, שאותו קידם לאחרונה לתפקיד ראש חטיבת המינהלה, כדי שיסגור את הנושא. חפץ ישב עם הוועד וסיכם תוך שעתיים מעבר לחמישה ימי עבודה בשבוע, תוך הורדת שכר של 8%. בינו סמך ידו על ההסדר, והרים טלפון להודיע: "כל הכבוד על ההחלטה המהירה".

הוא, הבנק והמשפחה

בינו עובד 18 שעות ביממה. מגבש את החלטותיו לבד. אין לו חברים, אין לו יועצים, רק הוא, הבנק והמשפחה. הבילוי שלו הוא לרדוף ביום שישי אחה"צ בפארק הירקון, מי שיראה אותו שם, לא יאמין שמדובר במי ששולט במאזן של 23 מיליארד דולר, ובגורלם של 10,000 עובדים.

בבנק אומרים עליו שיש לו כושר תפיסה מבזק, חושים בריאים וכושר החלטה מהיר. בדיונים הוא יושב וזורק רעיונות, ואוהב אנשים שיודעו לקלוט את הרעיונות, ולתרגם אותם במסודר לניירות עבודה — ולביצוע.

עד בואו היה נהוג שמנכ"ל יתעסק רק בלקוחות עם "אובליגו" שמעבר ל־60 מיליון דולר. בינו הוריד את המגבלה ל־35 מיליון

לגבי קונסרן ו־15 מיליון לגבי מפעל בודד. "דורשי טובתו" אומרים עליו, שהוא בא לישיבות עם החלטה מראש, ורק עושה עצמו מקשיב. אך זה לא המקרה שלו. הוא דווקא אוהב לעבוד בצוות, מקשיב, מתרשם מסייעתים נבונים. אבל רוצה שכולם ידברו בקיצור, מהר מהר, לסכם נושא ולעבור לבא אחריו.

בינו רואה בעבודתו "שליחות ציונית" להצלת בנק לאומי. אך אפילו התפיסה המהירה והכישרון שאינו מוטל בספק, לא יכולים להוציא את בנק לאומי מהבוץ בתוך חודשיים־שלושה. לשם כך צריך לפחות שנתיים. כדי לשנות את המבנה הארגוני, כדי לצמצם את מספר העובדים ואת מספר הסניפים, למכור רכוש ואדמות, להיפטר מעסקים לא בנקאיים, מחברות בת שלא מרוויחות, לסגור שלוחות מיותרות בחו"ל, ולהשקיע בכך את הכסף שיתקבל מפעולות אלו — לכל זה דרוש זמן.

למרות הביטחון העצמי שלו, ניתן לחוש שהוא חושש. חושש שמשהו ישתבש, חושש שלא יתנו לו לבצע את תכניותיו, שלא יתנו לו להוכיח את יכולתו.

לשוחח אתו זו חוויה די מתסכלת. קצב הדיבור שלו רצחני. הרעיונות נזרקים כה מהר, והרמזים כה רבים, עד שאתה אינך יודע לאיזה כיוון הוא מושך, ומה הוא בעצם רוצה שתבין.

ברגעים כאלה הוא מזכיר יותר מכל את דייגו מראדונה, החלוץ הארגנטינאי, הנוהג לתעתע בהגנת היריב. נמוך, מוצק, שחרחר. בדיוק כמו מראדונה, מכדרר תוך כדי הטעיות לימין, ויוצא לשמאל. היריב לא מספיק לעקוב, לא מספיק להגיב — והנה גול.

יחסי אנוש

פעם, לפני שלוש שנים, ברדתו למשרד, ראה בינו בצד הדרך את חיים בוקסבום, ראש חטיבת הכספים בבנק לאומי. היה זה ברחוב הרצל, לא הרחק ממגדל שלום, שם שוכנים משרדי הבנק הבינלאומי.

אותו בוקר ירד גשם זלעפות, ובבקרים כאלה אין דבר קשה יותר בתל אביב מאשר להשיג מונית. בינו עצר, ירד מהרכב, אמר לבוקסבום להיכנס, ולנהג שלו, יורם, הורה לקחת את בוקסבום להיכן שירצה.

את יתרת הדרך לבנק, עשה בינו ברגל.

רווח סמלי

בנק לאומי יציג את המאזן שלו ל־1986 רק בסוף אפריל. האיחור מבין כל הבנקים. החילופים בהנהלה גורמים לעיכובים מובנים באישור הדו"חות. השאלה היא מה תהיה השורה התחתונה.

בינו, כמו כל מנהל חדש, רוצה למחוק כמה שיותר חובות מסופקים, שנוצרו בעבר, גם כדי שהבנק יציג רווח נמוך, וניתן יהיה להציג שיפור משמעותי ב־1987.

לא נעים, ואפילו מסוכן להציג הפסד, כך שמעריכים שבנק לאומי יציג השנה רווח סמלי של כ־5 מיליון דולר בלבד.

שלג לבן — מצב אפור

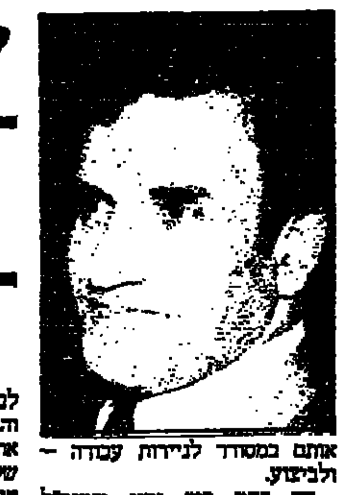

למרות עונת השלגים המוצלחת, אין בנוה אטי"ב התלהבות יתר: המושב המפעיל את אתר החרמון מסובך בחובות כבדים וסובל ממחסור כרוני במקורות פרנסה

מאת רן כסלו

בסוף השבוע שעבר היה החרמון לבן. למטה, במורדות רמת הגולן והגליל העליון, היה יום יפה חמים. את סופות השלג והגשמים העזים של תחילת השבוע החליפה התפרצות פתאומית של אביב, על משטחי הדשא ומרבדי הפריחה הצבעונית שלו. אך כאן, באתר החרמון, נשאר מעטה השלג העבה ללא רבב.

השמש החזקה רק הוסיפה להתפארתו של ההר הלבן ולאווירה של הנופש האירופי ההררי, המרוחק קילומטרים ספורים בלבד מהאביב המזרחתיכוני השופע.

הקסם שבקפיצה הפתאומית הזאת בין אקלים לאקלים, הוא שעושה את אתר החרמון למיוחד במינו. הוא זה המביא אליו, בנוסף להמוני ישראלים, גם תיירים לא מעטים מארצות שבהן השלג אינו אטרקציה שכדאי לחפשה בישראל דווקא. נוכחותם של התיירים מוסיפה לאווירה הבינלאומית: מאות הגולשים במסלולי הגלישה, הרכבלים המעלים את הגולשים ואת המבקרים לפסגת ההר, אנשים בבגדי סקי ובעלי גלישה בקפטריה ובמסעדה — כל זה מחזק את האשליה שנקלעת אל הרי האלפים המושלגים.

ביום ששי האחרון ביקרו במקום, לפי הערכתו של אלי סרגון, מנהל אתר החרמון, כחמשת אלפים איש. לא היה זה הרבה יותר מיום רגיל בשבוע הזה ובשבועות האחרונים (ביום חול מבקרים פה 4000 איש). אלי היה מודאג למדי ממה שיעבור עליו ועל עובדי האתר למחרת, בשבת. ציפו למספר שיא של מבקרים — עד 16 אלף — שפירושו סתימה מוחלטת של כביש הגישה והאתר עצמו (הקיבולת המרבית שלו אינה עולה על 10 אלפים, הוא טוען). כבר ביום ששי הושכר כמעט כל מלאי הסקי והנעליים — כ־800 זוגות. מה יהיה המצב בשבת?

אך חוץ מחששות אלה אין לאלי סרגון סיבות שלא להיות מרוצה. העונה הנוכחית היא בין הטובות ביותר, ואולי אף הטובה מכולן, מאז היה החרמון לאתר תיירות. החורף של שנת 1982/83 היה גם הוא טוב, אך אז היתה כמות השלגים גדולה מדי: בגלל סופות שלגים לא־אפשריות היה האתר סגור במשך כל חודש פברואר, שהוא חודש השיא בתנאי האקלים המקומי. השנה, מאז נפתח האתר למבקרים ב־15 בנובמבר, ולגולשים ב־31 בדצמבר, עברו דרכו כרבע מיליון אנשים. עד עכשיו היו השנה בחרמון 50 ימי סקי. אלי מקווה להגיע עד להפשרת השלגים ל־70 ימי גלישה, מספר שיא בתולדות האתר. למען ההשוואה: בשנה שעברה היו בחרמון חמישה ימי גלישה בלבד.

תרגום הנתונים האלה לערכים כספיים, מרשים. לפי ההערכה, יגיע השנה העודף התפעולי של החברה המפעילה את האתר ל־600, או אפילו ל־700 אלף דולרים. ואף על פי כן אלי סרגון אינו נראה שבע רצון. כמעט כל העודף הזה יועמד לכיסוי החובות של החברה, חוץ מהסכום הדרוש להשקעות הכרחיות להמשך תפעול האתר. על הרווח אפילו לא מדברים.

לאלי סרגון יש עוד סיבות לדאגה. הוא איננו רק מנהל אתר החרמון, אלא גם חבר מושב נוה אטי"ב, ואפילו יו"ר הוועד של המושב. בשביל נוה אטי"ב אמור להיות החרמון תרנגולת המטילה ביצי זהב, אלא שבנוה אטי"ב לא ראו ביצי זהב מאז קם המושב. חבריו משתכרים בקושי לקניית ביצי תרנגולת רגילות.

* * *

לנוה אטי"ב היסטוריה ארוכה ועשירה בתהפוכות. הצרות החלו מההתחלה, הן נקשרו בשמו של דיק סקוט. האיש שהגה ראשון את רעיון הפעלת אתר הסקי והנופש בחרמון.

זה היה ב־1968, כשנה אחרי מלחמת ששת הימים. הארץ היתה עדיין שיכורה מניצחון ורבים הלמו עדיין חלומות ורודים, על האפשרויות העצומות שפתח הניצחון הזה. דיק סקוט הגיע אז לארץ עם משפחתו, מפלורידה שבארה"ב. הוא הציג את עצמו כאיש עסקים מבילית, שעזב את אמריקה ואת עסקיו הפורחים מתוך דחפים חלוציים־לאומיים טהורים (עד בואו לארץ הספיק סקוט להתגייר, להתחתן עם יהודייה ולהוליד שלושה ילדים). לפי מה שסיפר לשלטונות, לעיתונות ולכל מי שרצה לשמוע אותו, הוא עשה חיל בארה"ב בהפעלת אתרי תיירות ועכשיו היה מוכן לתרום מכישרונו למולדתו החדשה. הרעיון: ניצול החרמון לבניית אתר תיירות עצום, עם בתי מלון, מרכזי בידור, מסלולי סקי. היישוב עירוני פורח, שתוך זמן קצר צריך היה לאכלס 5000 תושבים לפחות. כל זה בלי כסף של המדינה, מהשקעה עצמית של דיק סקוט וחבריו שהצטרפו אליו (כ־15 איש, רובם עולים מארצות דוברות אנגלית) ומהשקעות שירדו מחו"ל. ליישוב העתידי היה אפילו שם יפה: רמת שלום.

אך בינתיים, עד לביצוע התכניות הגדולות, נדרש כסף ממשלתי. על משרד השיכון הוטל לבנות בתים בשביל המתיישבים הזרים. העבודות התנהלו בעצלתיים ובינתיים חיו חברי הקבוצה היוזמת בצפת, על חשבון הסוכנות. זה לא הפריע לפרסום רחב של התכניות, שמצא את דרכו ל"ניו־יורק־טיימס". וכאן התפוצץ העניין כולו. אנשי האף־בי־איי ראו את הכתבה המצולמת וגילו כי דיק סקוט, איש עסקי התיירות המהולל, הוא עבריין נמלט, המבוקש באשמת סחר בסמים בקנה מידה רחב. הוגשה בקשת הסגרה וביוני 1969 נעצר סקוט. הוא ישב בכלא כמה חודשים וכשוחרר לבסוף בערבות, הצליח להימלט מן הארץ ועקבותיו נעלמו. במשטרה הועלה החשד, בהשראת האינטרפול, שכל פרויקט הקמת היישוב במורדות החרמון, היה כיסוי להקמת תחנה להברחות סמים מלבנון.

זו היתה המכה הראשונה שספג רעיון היישוב החדש: הגרעין שהתארגן סביב סקוט החל להתפורר. המכה השנייה באה מכיוון צפון. "פתחלנד" היה אז מעבר לגדר, קרוב מאוד למקום היישוב המתוכנן. בספטמבר 1969 חדרה למקום חולית מחבלים, פוצצה את כלי העבודה הכבדים ואת מבנה השיכון שמשרד השיכון התחיל בבנייתו, והרגה את השומר הדרוזי — היהודי שהיה באתר הבנייה. נראה אז שהיתה זאת מכת מוות ליישוב. המוסדות המיישבים ויתרו על הרעיון כולו.

אלא שכעבור שנה נולד הגרעין מחדש. צה"ל כבש את ג'אבל רוס (הר דב) ובכך הבטיח את ביטחונה של הסביבה כולה, ובינתיים קם גם גרעין חדש, רציני בהרבה, להתיישבות במורדות החרמון: 12 אנשים, לרוב יוצאי סיירת אגוז. ליישוב שביקשו להקים במקום רמת שלום נתנו שם חדש: נוה אטי"ב, על שם ארבעה חבריהם שנפלו בקרבות: אברהם המאירי, טוביה שרקוגר, יאיר אלגרנטי ובנימין זוד.

ב־1 בפברואר 1972 עלה הגרעין על הקרקע לאחר שהושלם מבנה השירותים המקורי של רמת שלום, שניזוק בפיגוע המחבלים, הוכשר למגורים זמניים. כך קם המושב נוה אטי"ב, המונה היום 27 משפחות, והוא אמור להתפרנס בעיקר מאתר החרמון. המושב נחשב ליישוב היהודי הגבוה ביותר בארץ: 1000 מטר מעל לפני הים. אתר החרמון, הגבוה ממנו בעוד כמה מאות מטרים, מרוחק מהמושב כ־15 ק"מ, וביניהם כביש הררי צר ומתפתל, שבימי החורף צריך תכופות לפנותו מהשלגים.

* * *

אלי סרגון, איש הגרעין הראשון של נוה אטי"ב, אחד מהחמישה שנשארו ממנו במקום עד היום, טוען שמי שתכננו את המושב, תכננו את מקורות פרנסתו לפי מראה החרמון הנשקף מן הכינרת. משם רואים את הכיפה הלבנה של החרמון עד חודשי הקיץ, עד יולי ולפעמים עד אוגוסט. מכאן, סברו המתכננים, מובטחים למתיישבי המושב לפחות ששה חודשי פרנסה משלגי ההר. איש במחלקת ההתיישבות לא ניסה לבדוק את הנתונים במקום, לעשות מחקר מבוסס על בדיקה רב שנתית. סרגון נשבע כי סיפור אינו בדיה אלא אמת לאמיתה.

תהיה האמת אשר תהיה, המציאות היא חודשיים עד שלושה חודשים עבודה לחברי המושב. השנה, כשהעונה בוערת בשיאה, מעסיק אתר החרמון 30 מחברי המושב ועבודתם תהיה מובטחת אולי ארבעה חודשים שלמים. במה עובדים ביתר חודשי השנה? יש למושב 270 דונם מטע, וזה מספק קצת עבודה בחודשי הקיץ. ארבעה מתושבי המושב עובדים בקריית שמונה. עוד אחד — במועצה האזורית.

זו הסיבה שהמושב, שנבנה ל־50 משפחות, לא התאכלס מעולם במלואו: 37 משפחות היו המירב שהמושב הגיע אליו. עכשיו חיות בו 27 משפחות בלבד. יותר משלושים משפחות שניסו להשתכן בנוה אטי"ב, עזבו לאחר זמן. גם השנה, שנת השיא בעסקי החרמון, מצב הרוח במושב אינו מרומם. חברת אתר החרמון, שהוקמה כדי לפרנס את המושב, מעולם לא הניבה רווחים: חוץ משכר עבודה שמקבלים העובדים באתר, לא הרוויח ממנה המושב דבר. גם השנה לא מצפים לרווחים שייכנסו לקופת המושב, או שיעזרו לו לפרוע את חובותיו.

החובות של המושב אינם גבוהים יחסית, כמיליון דולרים בסך הכל. אין זה הרבה לעומת מושבים אחרים ברמת הגולן. לדברי סרגון, שהוא, כאמור, גם יו"ר ועד המושב, כל החוב הזה הוא תולדת חובות מתקופת הקמת המושב, שהלכו ותפחו בגלל הריבית ופיגורי ההחזר. בשנות השמונים העליזות, כאשר יתר המושבים הסתבכו בחובות חדשים בגלל ההלוואות שלקחו, תושבי נוה אטי"ב פשוט לא יכלו להסתבך: הם היו עניים מדי ואיש לא היה מוכן להלוות להם. מ־1980 ואילך הם חדלו להשתייך גם לארגוני הקניות.

אלא שכל זה הוא רק חלק מהאמת. החלק השני הוא פרשת חובותיה של חברת אתר החרמון. החברה הוקמה כרכוש של המושב בלבד, אבל לא החזיקה מעמד. בתחילת שנות השמונים היא כמעט פשטה רגל. ברווחיה לא היה די אפילו להשקעה בפיתוח ההכרחי, או בתחזוקת הציוד. אז נכנס לחברה שותף נוסף, ב־50 אחוז של מניות, ושמו "מפעלי רמת הגולן", חברה משותפת של כל יישובי הרמה. כתנאי לכניסתם לשותפות הם התחייבו להשקיע, ואמנם השקיעו: הם שיפצו את המתקנים הקיימים, בנו רכבל נוסף למבקרים בלבד, בנוסף לשני הרכבלים לגולשים שהיו כבר קודם.

מהיכן לקחו "מפעלי רמת הגולן" כסף להשקעות? כמובן — מהלוואות. וכך הצטבר לחברת אתר החרמון חוב של ארבעה מיליוני דולרים. בעצם, זהו חובם של "מפעלי רמת הגולן". אבל "מפעלי רמת הגולן" הגיעו לפשיטת רגל, ונוה אטי"ב נשאר בלי שותף ועם החוב.

* * *

המצב היה יכול להיות אחר, אם היה כסף לפיתוח של ממש. למשל — לבניית מלון, שהיה מושך מבקרים בחודשי החורף בעיקר, אך היה מאפשר גם פיתוח תיירות במשך כל השנה. היתה תוכנית לבנות בנוה אטי"ב מלון של מאה חדרים וליזום מתקני תיירות שונים. אלא שלמלון עצמו דרושה השקעה של שלושה מיליוני דולרים לפחות, סכום הנראה דמיוני במציאות של נוה אטי"ב.

המושב ניסה לנהל בית הארחה, המבוסס על בניין השירותים שנבנה בתחילת דרכו של היישוב, ועל עשר דירות, שנבנו בשביל המתיישבים שמעולם לא הגיעו לכאן. אך העסק היה קטן מכדי שיצליח. במשך שנתיים היה בית הארחה סגור. השנה השכיר אותו המושב לשתי משפחות מחבריו, שהפעילו אותו מחדש והוא מתקיים בקושי. בנוה אטי"ב טוענים שמאתר החרמון מרוויח בעיקר קיבוץ הגושרים ובית ההארחה שלו, שבו לנים המטיילים בדרך לחרמון. דרך נוה אטי"ב הם רק עוברים.

למרות הכל מנסה אלי סרגון להיות אופטימי. צריך רק אורך רוח, הוא אומר. הוא מודה שלרוב תושבי נוה אטי"ב אורך הרוח הזה כבר נגמר.

יהיה נביא — לא בעירו

ווילי בראנדט, שהתפטר השבוע מהנהגת הסוציאל־דמוקרטים בגרמניה המערבית בגלל צעירה יוונייה, ימשיך לפעול בזירה הבין־לאומית, בעיקר באמצעות האינטרנציונל הסוציאליסטי

מאת דניאל דגן

בון

כשווילי בראנדט הודיע השבוע על התפטרותו מתפקיד יושב־ראש המפלגה הסוציאל־דמוקרטית המערב־גרמנית, הוא טרח להבהיר לחבריו, כי אין פירוש הדבר נטישת מעמדו כמנהיג וכיושב־ראש של האינטרנציונל הסוציאליסטי.

במלים אחרות: הגוף הממלכתי המערב־גרמני מפסיד את ווילי בראנדט כאחד השחקנים המרכזיים במאבקים התמידיים בצמרת הפוליטית בבון. אבל בגוף המדיני הבינלאומי יוסיף בראנדט לפעול — או לפחות ירצה להוסיף ולפעול — כאישיות שזכתה להערכה ולהערצה ללא עוררין. הוא יפרוש את הסותר האבהית על פגישות של נשיאים וראשי ממשלות, וישתמש ביוקרתו ובשמו כדי לקדם הידברות בין הצפון העשיר לבין הדרום המתפתח.

מתיופולוס כן, מתיופולוס לא, בראנדט מוסיף להיות אותו ווילי הגדול היודע להצית התלהבות ולהפיח תקוות. הוא יהיה גם בעתיד בר־הפעולה הטבעי המתאים ליומרותיה של הזירה הבינלאומית.

מרגרטה מתיופולוס, הצעירה היוונייה שבראנדט הציע לה את תפקיד דוברת הסוציאל־דמוקרטים, הביאה בסופו של דבר למפלתו. אבל לדעת בראנדט היתה מתיופולוס רק בבחינת אמתלה. אמתלה למסע רצוף וממושך נגדו מצד חברים מרכזיים במפלגה. לפני כן הטילו ספק בכשרונו להוסיף ולהנהיג את הסוציאל־דמוקרטים, טענו שהוא מקדם את הפעיל השמאלני אוסקר לאפונטיין, ריכלו שאשתו הצעירה בריגיטה מנהלת בעצם את העניינים.

לבראנדט פשוט נמאס לשמוע את "הנבחות" וה"הזרים" מערערים בגלוי על מנהיגותו. הוא שבע מן הדיבורים התכופים על הצורך בהכרעות משיך. המנהיג הסוציאל־דמוקרטי הוותיק לא רצה לשמוע ולקרוא דיווחים על "מהפיכות החצר" המתגוללות מתחת לאפו. 23 שנה היה בראנדט יושב־ראש הסוציאל־דמוקרטים. בתקופה זאת, ועוד לפניה, כיהן כראש עיריית ברלין, כשר חוץ, כקאנצלר. הוא זכה בפרס נובל לשלום, וקיבל אותות של כבוד והוקרה בכל רחבי תבל (כולל מן הקונגרס היהודי העולמי, למרות שפגישתו המפורסמת עם יאסר ערפאת סללה את הדרך ללגיטימאציה מרחיקת־לכת של אש"ף בזירה הבין־לאומית).

לא התעניין בפרטים

עכשיו באה אותה, גברת סימוני, וחולשת מבראנדט להתפטר. האחר, הנס־יורגן וישנייבסקי, שכונה כ"מכבה השריפות" במשרדו של הקאנצלר הקודם הלמוט שמידט, אומר בהילוריה, לפחות באופן מבלע, שאצל בראנדט חל ליקוי־מאורות. מכל עבר מתפרצים המבקרים, כאילו רצו לטרוף את יושב המפלגה המוכה.

בעצם, לא היה בראנדט מעולם מנהיג־מפלגה נלהב ומעולה. כתוך היה כמנהיג שידע להגות, להתבונן, להעז ולבצע, שמו נקשר, ויוסיף להיות נקשר, קודם־כל במדיניות הפתיחות כלפי המזרח, ה"אוסטפוליטיק", שסללה בפני מערב־גרמניה אופקים חדשים ביחסים הבינלאומיים. הסמל של המדיניות הזאת, שנותר חרות היטב בזכרונם של מיליונים במערב ובמזרח כאחד: תמונה המפורסמת של בראנדט כורע בדצמבר 1970, כאשר, כקאנצלר מערב־גרמניה, הוא כרע ברך לפני המצבה לזכר חללי גטו וארשה.

חבריו ואנשי, במשך שנים ארוכות אחד משלושת הגדולים ששלטו במפלגה הסוציאל־דמוקרטית, אמר פעם על בראנדט, שראשו אינו נתון "לפרטים".

"הוא אינו מדקדק בקטנות", הגדיר זאת ואמנר. במלה "קטנות" הוא התכוון לסעיפים ותת־סעיפים בחוזים מסובכים המסדירים עד היום את יחסיה של בון עם מדינות מזרח אירופה, ועשויים להשפיע לאורך זמן על התפתחויות במרכז אירופה. בראנדט אכן עסק תמיד בגדולות.

האיש שנולד ב־1913 בשם הרברט ארנסט פראם (האם, זבנית בצרכניה שיתופית, האב לא־ידוע) התעניין בפוליטיקה עוד בשלב מוקדם ביותר. בגרמניה הנאצית לא ראה עתיד לסוציאליסטים ולאנשי שמאל. הוא עבר לסקאנדינאוויה והתמסר שם למאבק נגד הנאצים. ב־1936 ביקר במשחקים האולימפיים בברלין באזרח נורווגי ששינה את שמו לווילי בראנדט. בתחילת שנות החמישים חזר לברלין, הפעם כחבר בנציגות הצבאית של נורווגיה.

בוזנות "הקואליציה הגדולה"

בגרמניה הפך בראנדט שוב לגרמני (קודם לכן נשללה אזרחותו על ידי הנאצים), ולא סתם גרמני, אלא פעיל סוציאל־דמוקרטי בולט ומוכשר, שנבחר ב־1957 לראש עיריית ברלין. ב־1963 ארח בראנדט בברלין את נשיא ארה"ב ג'ון קנדי — ביקור שסימל את הנאמנות האמריקאית לברלין המערבית בתקופה שהיתה רוויית מתיחות. בראנדט פעל בקנה אחד בפיתוח "הגשר" בין מערב גרמניה לבין בעלת־בריתה הגדולה מעבר לאוקיינוס. בראנדט טיפח את הסולידאריות הזאת, אך ראה גם את כשלונה. היא לא מנעה את הקמתה של חומת ברלין הנוראה, שהפכה לסמל אכזר של הפצע הפתוח בלב אירופה.

ממעמדו כראש עיריה פופולארי של ברלין, שרכש בינתיים גם הכרה בינלאומית, ביקש בראנדט לכבוש את משרד הקאנצלר בבון. לשם כך טבע מהדורה גרמנית של הסיסמה הבן־גוריונית "ממעמד לעם", והאיץ במפלגתו לאמץ תוכנית מדינית חברתית שתוכל לסחוף את ההמונים.

ב־1961 נכשל בראנדט בהתמודדות נגד קונראד אדנאואר כמועמד הסוציאל־דמוקרטים לקאנצלר. אבל ב־1964 נבחר ליושב־ראש מפלגתו, וב־1966 הוביל את הסוציאל־דמוקרטים ל"קואליציה הגדולה" בבון, שבה שירת כשר־החוץ. ב־1969 היה בראנדט לקאנצלר כאשר הקים קואליציה עם המפלגה החופשית־דמוקרטית בראשות ואלטר שאל. ב־1971 קיבל בראנדט את פרס נובל לשלום, וב־1972 הוביל את מפלגתו לנצחון האלקטוראלי הגדול ביותר בתולדותיה — כמעט 46% מקולות הבוחרים.

המרגל המזרח־גרמני גינטר גיום קטע את הקריירה המרשימה, אך בראנדט לא אמר נואש. הוא הוסיף לכהן כיושב־ראש הסוציאל־דמוקרטים, וממעמדה זאת דימן את הקאנצלר הלמוט שמידט הפרגמאטיסט, ובסופו של דבר גרם במידה רבה להפלתו ב־1982 (על־ידי יצירת סכסוכים לא־נחוצים עם מפלגת הקואליציה החופשית־דמוקרטית, שהחליטה לבסוף "להחליף את הסוסים" ולהעביר את תמיכתה לנוצרים־דמוקרטים).

בביתו, בגרמניה, התמכר בראנדט במידה רבה לעשיית צרות להלמוט שמידט.

אישיות מורכבת

מן הסתם קשה היה לו לסבול את הפופולאריות הגוברת של מנהיג סוציאל־דמוקרטי מתחרה, שתפס את מקומו כקאנצלר. היחסים ביניהם היו קרירים עד עוינים. שמידט הפגין את יתר הוללות של בראנדט, ובראנדט השיב לו באותו מטבע. בחוץ, בעולם הגדול, גרף בראנדט פרסים וכיבודים, שביטאו את ההערכה העצומה כלפיו, כמי שהיים תרומה מכרעת להפגת המתיחות הבין־לאומית.

כל מי שכתב על בראנדט מסכים, שהוא אדם מורכב ומסובך, שאינו ניתן לתיאור במונחים רגילים. אחד הביוגרפים שלו תיאר אותו כמי שהיה זר בכל מקום אליו נקלע — אפילו בעמדות הבכירות ביותר של הנהגה ושל ביטוי האינטרסים הלאומיים. מחוץ לארצו ייצג בראנדט את גרמניה במיטבה. בתוך גרמניה עצמה הוא היה ונשאר שנוי במחלוקת, שנוא על רבים כמי שברח כביכול ממולדתו בשנים הקשות ביותר בתולדותיה, וכמי ששב אליה במדים של חייל בצבא זר.

המורכבות באישיותו של בראנדט התבטאה, ומתבטאת עדיין, גם ביחסו כלפי היהודים וישראל. בראנדט מצוטט פעם כמי שאמר לפני שנים רבות, שהיהודים עצמם היו אשמים במה שעוללו להם. הוא הכחיש זאת בתוקף. ידידותו לישראל באה לידי ביטוי בהרבה הצהרות ונאומים. כאנטי נאצי מושבע אין ספק שיש לו זיקה חזקה ליהודים ולסבלותיהם.

אבל אי־אפשר להתעלם מכך, שתחת הנהגתו של בראנדט מחתה בון בפני ארה"ב על משלוחי נשק לישראל במלחמת יום כיפור (המשלוחים יצאו ממחסנים של הצבא האמריקאי במערב־גרמניה, ולדברי הקאנצלר דאז בראנדט, פגעו בריבונותה של בון). אותה גרמניה של בראנדט סירבה לאפשר לאמריקאים להשתמש בנמלי־התעופה שלה לצורך הגשר האווירי של הטסת ציוד לישראל.

באינטרנציונל הסוציאליסטי, שבו יוסיף בראנדט לפעול, הוא העניק מקום של כבוד לסגנו וידידו שמעון פרס מישראל. אבל ברגעים מכריעים, או לפחות ברגע מכריע אחד, בחר בראנדט האזין לעצותיו של ברונו קרייסקי. כך יצאה לפועל הפגישה האומללה עם יאסר ערפאת, המתוארת היום על־ידי מקורבי בראנדט ככשלון לאינגיות.

אמונה בישראל

בראנדט מאמין בישראל, אך הוא מפקפק ביכולתה לגבור על צרות השטחים המוחזקים — בעצם, לא צרה, אלא אסון מתמשך שישראל גוררת איתה מזה כ־20 שנה. כמו אינטלקטואלים רבים אחרים, מסמר בראנדט ליישם לזירה המזרחתיכונית תכנים ומונחים שהתגבשו והוכרו במציאות הבין־גרמנית ביבשת: כלומר, קודם כל ב"קירוב־התפר" הגרמני בין המזרח למערב. אם לא מפיו, אזי אפשר לשמוע לפחות מבית־מדרשו במפלגה שהוא נוטש, כי מה שפעל בהפגת המתיחות באירופה חייב לפעול, במוקדם או במאוחר, גם ביחסים בין היהודים לערבים במזרח התיכון.

הפגת מתיחות, "אוסטפוליטיק". המונחים שיישארו קשורים תמיד בשמו של בראנדט. המנהיג בן ה־73 לא הצליח להעניק אוריינטאציה למפלגתו לשנות השמונים והתשעים. פעם דיבר על רוב לא־מציאותי של סוציאל־דמוקרטים וירוקים, ופעם מינה כמועמד לקאנצלר את יוהאנס ראו, שהתנגד מראש אפילו לדיבורים על היותו כלות נגד טיפה הייה נגרית על רוב מוחלט סוציאל דמוקרטי.

אבל כשבראנדט הלך הביתה, נפגע חוטף, מתגמדות המחלוקות העכשוויות, הקטנות והגדולות כאחד. מתיופולוס והירוקים הם עניינים פריפריאליים, או לאריאליסטיים, או סתם מרגיזים. לאורך זמן ייזכר בזכרון ה"אוסטפוליטיק", שהתקבל בינתיים אפילו על־ידי אחדים המרמנים בבון כלהתכחשות של מדיניות־החוץ הגרמנית.

הנשים

הנשים היו חשובות בשבילו תמיד. "מנקודת ההשקפה של בראנדט, הנשים הן משהו מלא סוד לא־רציונאלי, מיסטי". במילים אלה תיאר הביוגרף של בראנדט, ארנולף באריגג, את המנהיג הסוציאל־דמוקרטי המערב־גרמני שפרש בימים אלה מתפקידו.

"מיסטיקה נשית" שנחשפה השבוע בפרשת מתיופולוס, לא היתה אולי המכשלה הראשונה של ווילי בראנדט עם המין הנשי. ב־1974 נאלץ בראנדט להתפטר מתפקידו דאז כקאנצלר, כאשר עוזרו האישי, גינטר גיום נחשף כמרגל מזרח־גרמני. גיום היה לא רק עוזר אישי, אלא גם ידיד טוב של בני הזוג בראנדט. בין השאר, הוא בילה איתם את חופשותיהם, התארח אצלם. הכיר יפה את החיים האישיים של הקאנצלר. אין פלא שבראנדט נימק את התפטרותו בכך, שכקאנצלר לא יכול היה להרשות לעצמו להיות קורבן לסחטנות.

הביוגרפים של המנהיג הסוציאל־דמוקרטי המתייחסים בהנוה, שהסתבכות כזאת אפשרית היתה לא רק במישור הפוליטי, אלא גם, ואולי בעיקר, בשל ההיכרות האינטימית של גיום עם בראנדט ועם הנשים שסבבו אותו.

הסתבכות עם אשה צעירה, מרגרטה מתיופולוס, אילצה השבוע את ווילי בראנדט לפרוש מתפקידו כיושב־ראש המפלגה הסוציאל־דמוקרטית. המנהיג בן ה־73 בחר לתפקיד דוברת המפלגה באשה יוונייה בת 30, שמעולם לא החזיקה בפנקס־חבר של הסוציאל־דמוקרטים, לא הגישה בקשה לקבלת האזרחות הגרמנית — וגם לא עסקה בעיתונות וביחסי־ציבור לפני מינויה לתפקיד הדוברת.

למה דווקא מתיופולוס?

למה דווקא מתיופולוס? איש לא טען, שלבראנדט היו יחסים אינטימיים עם היוונייה השאפתנית הנמרצה. (העומדת להינשא בקרוב לפעיל של המפלגה הנוצרית־דמוקרטית, המכהן כדובר של הנשיא ריכארד פון וייצקר). ההיכרות איתה נעשתה באמצעות אשתו הנוכחית של בראנדט, הצעירה ממנו בשלושים שנים.

אבל במקרה של מתיופולוס פעלה כנראה על בראנדט אותה "מיסטיקה נשית" לא־רציונאלית, שגרמה לו לאיבוד מוחלט של שיקול־הדעת. אם לא שגה מישגה גורלי בעצם ההחלטה על המינוי השנוי במחלוקת, הוא בוודאי שגה בכך שלא העריך את עוצמת התגובות השליליות על הטלת תפקיד הדוברות על מתיופולוס.

אשתו הראשונה של בראנדט היתה נורווגית, והוא בילה איתה חלק משנות גלותו בסקאנדינאוויה. אשתו השנייה, הנורווגית, ליוותה אותו בשלבים החשובים ביותר של הקריירה הפוליטית במערב־גרמניה. הוא נטש אותה בשנות השבעים לטובת אשתו הנוכחית, בריגיטה, צעירה גרמניה בעלת השקפות שמאלניות, שבוודאי השפיעה על בראנדט בצורה מרחיקת־לכת ביותר.

הנשים בוודאי סיבכו את חייו הפוליטיים של בראנדט. מצד שני, הן השפיעו לטובה על חייו האישיים — דבר שניכר לעתים גם בחזותו. בשנות השבעים, לאחר שנאלץ להתפטר מתפקיד הקאנצלר, התמכר בראנדט לטיפה המרה. החיים עם בריגיטה מחקו מפניו את מה שנראה כאותות האלכוהול, והעניקו לו עלומים חדשים.

מרגרטה מתיופולוס, שהתחבבה על ווילי בראנדט, נדחפה במידה רבה על־ידי בריגיטה. למנהיגים סוציאל־דמוקרטיים אחרים נראה היה, ששתי הנשים הצעירות הצליחו "לסובב" את מנהיגם הוותיק הבעל הציפיון. גם מי שאינם מסכימים להערכה קיצונית כזאת מודים, שבעיני ווילי בראנדט, בוודאי היה מרוחק מן הקסם הנשי (הלא־רציונאלי, כמובן) של מרגרטה ובריגיטה.

זכר זכה להגיע

זכר זונשיין, בן למשפחה מתבוללת, זכר תמיד שהוא יהודי, ובצעירותו החליט החלטה נחושה: לצאת מברית המועצות. לאחר שלוש שנות מאסר רצופות סבל ומאבק עיקש שלו ושל תומכים בתוך ברית המועצות ומחוצה לה, הגיע השבוע לארץ

מאת מרדכי ארציאלי

זכר זונשיין ורעיתו טניה היו בקבוצה של 25 יהודים מברית המועצות שהגיעו ביום ראשון מווינה לישראל. היתה זו הקבוצה הגדולה ביותר מזה זמן רב, של יהודים מרוסיה שעלו לישראל. 48 שעות לאחר מכן אמר לי שהוא עייף ויגע ומבקש לנוח. הוא גם זקוק לבדיקות רפואיות. שלוש השנים במחנה העבודה בסיביר שבו עבר עינויים פיזיים ונפשיים, לא שברו את רוחו, אך פגעו בבריאותו.

מחלת הצהבת פגעה בכבד. כשאמרתי לו שאין הוא נראה חולה השיב כי בחמשת החודשים האחרונים במחנה העבודה הפסיקו להתנכל לו והמזון שקיבל שופר.

הוא נראה כשוקן ברוסל. מתנשא לגובה של מטר ותשעים, רזה, שערו השחור קצר, פניו מאורכות ושפתיו בשרניות. כשנעצר שקל יותר מ־90 קילוגרם. לאחר ארבעה חודשים ירד משקלו ל־70. בווינה, בה שהה שלושה ימים לפני שעלה על המטוס שהביאו לישראל, אכל הרבה. התוצאות לא איחרו לבוא. עתה הוא נוהה. את הצנצנת השקופה המכילה חפיסות קטנות של שוקולד "מוצרט" הוא מגיש לאורחיו. הוא עצמו אינו נוגע בהן.

ההתרשמות הראשונה מישראל איננה מתמיהה. כבר יש לו ביקורת: "הבירוקרטיה יותר מסובכת ויותר גרועה מזו שברוסיה. חמש שעות המתנו בשדה התעופה עד שהותר לנו להיכנס ועד שידענו לאן פנינו מועדות. טולטלנו מפקיד לפקיד שכל אחד מהם, כנראה, חושב את עצמו לגנראל". אך מיד הוא מתרכך, מחייך ואומר: "בעצם, עדיין לא הספקנו להכיר את ישראל".

"אויבת העם"

זכר זונשיין שייך לשכבה המתבוללת שבקרב יהדות ברית המועצות. בסברדלובסק, עיר תעשייתית באורל, בת חצי מיליון תושבים, בה נולד לפני 35 שנים, מתגוררים, להערכתו, 14 אלף יהודים, אך אין בה אפילו בית כנסת אחד. חגים יהודיים לא חגג. גם לא את יום הכיפורים. טקס בר מצווה לא נערך לו. אך כבר בילדותו ידע שהוא יהודי. האם, רופאת ילדים, נהגה לחזור ולומר לו שעליו להצטיין, להתבלט בלימודים, מפני שהוא יהודי. כשבגר במקצת גילתה לו כי בימי סטלין האחרונים, בינואר 1953, כשהיה פעוט, נאסרו רופאים יהודים והואשמו בקשר להרעיל את ראשי ברית המועצות, ובין אלה שלא הועמדו למשפט אך סולקו מעבודתם כ"אויבי העם" היתה גם אמו. חודשיים לאחר מות סטלין והאם חזרה לעבודתה כרופאת ילדים.

פניו נעצבות כשהוא מספר כי חצי שנה לאחר שנכלא במחנה העבודה בסיביר, מתה אמו לאחר שלקתה בהתקף לב ברחוב, כשהיתה בדרכה לבקרו. בברית המועצות נשארו אביו, דוקטור למדעים המועסק במכון למחקר כלכלי, ואחות, צעירה ממנו בשנתיים, המתגוררת עם משפחתה בריגה.

ההתנגדות למשטר נבטה בין כתלי האוניברסיטה. "כבר כסטודנט בן עשרים הבנתי היטב שהמשטר הסובייטי אינו לרוחי, אם להשתמש בלשון המעטה. החופש במערב, ובמיוחד הדמוקרטיה האמריקאית, קסמו לי. המושגים של דמוקרטיה, זכויות האדם, חופש הפרט דיברו ללבי, והסלידה מהמשטר הטוטאליטרי הלכה וגברה. כבר אז החלטתי שאעשה הכל כדי לעזוב את ברית המועצות". על ישראל, ישיב בתשובה לשאלה — לא חשב. הוא ראה עצמו כיהודי ולא כציוני.

מכתבים למי שרק אפשר

כשהחל ללמוד פיסיקה באוניברסיטה של סברדלובסק לא היה שלם עם עצמו. "הייתי בדילמה קשה מה לעשות קודם: ללמוד פיסיקה או להתחיל במאבק לצאת מרוסיה. שיערתי שלא יהיה זה מאבק קל, אך הייתי תרוד אמונה שאצליח". הכף הכריעה להמשך הלימודים ובתום חמש שנים סיים את לימודיו ונתקבל לעבודה בחברה העוסקת בתחום הפיסיקה של המצב המוצק.

ב־1977 פגש את טניה והתאהב. יאמר: "לאחר מאמץ של שנתיים מצד טניה, התחתנו". הוא מביט בה כדי לראות כיצד תגיב. אך טניה אינה מגיבה. "אבל עוד לפני שנישאנו, אמרתי לטניה: יקירתי, המטרה הראשונה שלנו היא לעזוב את המדינה הזאת. למזלי הסכימה איתי ולה יש חלק לא קטן בעובדה שאנחנו כאן". טניה באה אף היא מבית יהודי מתבולל. עוד לפני החתונה נרתמה למאבקו. לבקשתו, שיגרה מכתב לאחיין של אמה, שעלה ב־1972 לישראל וביקשה לשלוח להם הזמנה לבוא לישראל.

ב־1980 עקרו מסברדלובסק לריגה. "ידעתי שלא אוכל לנהל מאבק בעיר בה מתגוררים הורי, אחותי והורי טניה. היה ברור לי שהשלטונות יפעילו עליהם לחצים במגמה להניא אותי מדרכי. ידעתי שהשלטונות עשויים לפטר אותם מעבודתם". זכר החל לשגר מכתבים ותבע לעזוב את המדינה ולצאת לארצות הברית. כתב לכולם: למנהיגי המפלגה, לחברי הוועד הפועל של הסובייט העליון, לשר הפנים של הרפובליקה הלטווית בריגה, ל־360 הצירים של הסובייט העליון של הרפובליקה הלטווית. "שיגעתי אותם עם המכתבים. היה עליהם לתייק את הפניות שלי והם עבדו קשות בגללי".

הזמנה לבית חולים

לא חלף זמן רב והוא פוטר מעבודתו. טניה המשיכה בעבודתה כמתכנתת מחשבים במכון מחקר של גיאולוגיה ימית. זכר וטניה יצאו למוסקווה ועם זוג נוסף הפגינו מול מלון "מוסקווה" בו התאכסנו משתתפי הסובייט העליון. המפגינים נשאו כרזה: "אנו מוותרים על אזרחותנו הסובייטית". שני הזוגות נעצרו מיד ונשלחו בליווי של אנשי ק.ג.ב בחזרה לריגה. אם לא תפסיק, אמרו לו, תישלח לבדיקה פסיכיאטרית. זכר לא חדל, ובאחד הערבים, כששבו לדירתם, מצאו הודעה להתקשר בדחיפות עם מספר טלפון מסוים. היה זה מספר הטלפון של בית החולים הפסיכיאטרי. זכר התגרה וטילפן. הוא הוזמן לבדיקה. "אני משוגע?" שאל. "כל מי שרוצה לעזוב את המולדת ולצאת לישראל הוא משוגע", נענה. הוא הודיע שלא יבוא ואז נאמר לו כי תישלח מכונית להביאו בכוח. זכר נמלט מהדירה והתגורר במשך שלושה ימים אצל חבר. "ואז הבנתי שאין לי ברירה. כמה זמן אוכל להסתתר?".

השלטונות הוליכו להתישו בצורה אחרת. מעקב צמוד, לא בחשאי אלא בגלוי. כשניסה הזוג לעלות לרכבת למוסקבה מנעו אנשי הק.ג.ב את יציאתם. לאחר כמה ימים ניסו שוב. הפעם נרדף זכר, הופל והוכה והואשם כחוליגן והוכנס ל־15 ימים למעצר. גם לאחר ששוחרר מהמעצר המשיך בהטרדת השלטונות. בתחילת מארס 1984 הצליחו זכר וטניה לגנוב מעליהם את "מלוויהם" מהק.ג.ב והגיעו למוסקווה. עם חברים, אלכסנדר בלטר, הפגינו על מדרגות האנדרטה של קארל מארכס, מול תיאטרון בולשוי. הם נעצרו, הובלו על ידי אנשי הק.ג.ב לריגה ושם נדון לשלוש שנות מאסר במחנה עבודה בסיביר.

פוליטי בין פליליים

במחנה העבודה אירקוטסק שבמזרח סיביר, ליד אגם בייקל, היו 500 אסירים. כולם, גם היהודים שבהם, היו פושעים פליליים. זכר היה האסיר הפוליטי היחיד. כל אסיר חדש חייב מיד עם בואו לחתום על מסמך כי ישתף פעולה עם הנהלת המחנה. זכר היה הראשון במחנה שסרב לחתום על המסמך. בעונש הוכנס לצינוק. קורות עץ שטוחה שימשה כמיטה ושמיכות לא קיבל. בחורף מגיעה שם הטמפרטורה ל־30 מעלות מתחת לאפס. "אם הייתי יושב חמש דקות הייתי קופא. נאלצתי לקום ולקפוץ. לא ניתן היה לישון יותר מחצי שעה. קמתי והתעמלתי. היה זה עינוי בקור".

טניה נכנסת לשיחה: "כמה שבועות אחרי שזכר נשלח למחנה, קיבלתי אישור לבקרו. נבהלתי כשראיתי אותו. הוא בקושי נשם, פניו היו נפוחות ממכות, ופצעים היו בגופו. האסירים בעטו בו בנעליהם המסומרות, וכמה צלעות שלו נשברו. הבנתי שהזמינו אותי כדי לשכנע את זכר לחתום על ההצהרה שביקשו. לא הופתעתי כשזכר אמר לי שלא אדאג לו שהם לא יצליחו לשבור אותו. כן, הם איימו עליו שאם לא יחתום יתנפלו עליו האסירים ויאנסו אותו". זכר אינו מרוצה מגילוי הסוד.

שנה בצינוק

שליש מתקופת שהייתו במחנה העבודה עשה בצינוק. לאחר הפגישה הראשונה עם רעייתו נמנע ממנה לבקרו, ושנתיים לא התראו. רק בשנה השלישית, האחרונה, ניתן להם להפגש כמה פעמים. "מוראלית לא נשברתי. אם אתה מאמין בעצמך, אתה מסוגל לעמוד בעינויים שהדעת לא יכולה להעלות. לצערי הם הצליחו לפגוע בבריאותי, אך אני מקווה להבריא".

כחודש וחצי לפני תום שלוש שנות המאסר הוזמנה טניה למשרד "אוביר" בריגה ונמסר לה שעם שחרורו של זכר עליהם לצאת את המדינה תוך שלושה ימים. ב־3 במארס 1987 עזב זכר את המחנה וב־19 במארס הזוג נמצא במוסקווה לווינה. אחרי שלושה ימים היו בישראל.

هكذا من الأهل

מלחמה מלוכלכת

שירות DER SPIEGEL מיוחד ל"הארץ"

הגשם הצהוב חוזר לדרום מזרח אסיה. בורמה נלחמת בנגע הסמים באמצעות חומר ריסוס קטלני ששימש את הצבא האמריקאי בווייטנאם. נראה כי הדבר משתלב היטב בדיכוי מרידות לאומיות במדינה

לפני שנתיים נעלם חון סה, בן 53, סוחר הסמים המבוקש ביותר בדרום מזרח אסיה. עיתונאים תאילנדיים כתבו כי הוא נהרג בהתנגשות עם חיילי משמר הגבול. עכשיו הוא שוב לחיים. בהרים הסבוכים לגבול תאילנד־בורמה מאזה בלוך האופיום כתבים ומתפאר ביבול־השיא בשדות הפרג. 900 טונות אופיום, 200 טונות יותר מאשתקד, יובהו השנה מ"המשולש הזהב" באזור הגבול בין בורמה, לאוס ותאילנד — כמות שדי בה לבריאתם של ביליוני מכורים לסמים בארצות־הברית, באירופה ובאסיה. יריבו הגדול של חון סה, שליט בורמה בפועל נה ווין בן ה־75, הכריז כי הדבר לא יקום ולא יהיה. בפברואר פתחו אנשיו בהתקפה על בתי הסמים; וגם הצבא התאילנדי הרס בצד הגבול שלו בתי־אופיום והעלה באש שדות פרג.

משמידים גם צמחים אחרים

זה 30 שנה מתנהל המאבק. חון סה הקים את "הצבא הלאומי של שאן" (שאה"ו) השותף להקמת מדינה עצמאית בשביל המיעוט הלאומי שאן. הוא מממן את צבאו ברווחי סחר האופיום. שאת הפרגים הדרושים לו מגדלים האיכרים בחבל.

שיירות פרדים נושאות את הסם לתאילנד, שם מחירים לעתים קרובות פקידים מושחתים לחומר לעבור.

אולם כעת הגיעה מלחמת הסמים במשולש הזהב לשלב חדש. דווקא הממשלה הבורמית עוינת־הזרים שסגרה את ארצה בפניהם, מקבלת מהאמריקאים נשק שמנת: טייסים בורמים מרססים ממטוסים אמריקאיים את שדות הפרג בחומר ההדברה 2,4 די המיוצר באמריקה. 2,4 די הוא אחד הרכיבים הבסיסיים של "סוכן צהוב". זהו חומר משמיד צמחייה רעיל ביותר שחיל האוויר האמריקאי השתמש בו במלחמת וייטנאם להשמדת הג'ונגלים שם מצאו לוחמי הווייטקונג מחסה. עד היום סובלים הווייטנאמים מתוצאות הלוואי של גשם רעיל זה: השרות מומחים, ילדים נכים באים לעולם.

המינהל האמריקאי ללוחמה בסמים סבור כי אספקת הרעל לבורמה מניבה פרי משמעותי ביותר. כך, למשל, השמידו הבורמים כבר בעונה הקודמת 97,200 דונם שדות פרג. החומר הרעיל הזה משמיד גם צמחים אחרים — פולי סויה, תפוחי אדמה ושאר יבולים של האיכרים ההרריים. "זו צורת לוחמה מלוכלכת במסגרת מלחמת הסמים", אומרת פעילת זכויות האדם האמריקאית אידית מיראנטה ומראה תצלומים של יבולים שהושמדו ושל איכרים חולים שנפגעו מהריסוס. "בקרב השבטים ההרריים בצפון בורמה מחולל הרעל מכות לא פחות מכפי שעשו מפציצי בי־52 בווייטנאם", היא אומרת.

"המינון הנכון"

אכנם מומחים אמריקאים טוענים של־2,4 די יש רק "רעילות בינונית". ואין הוא מסוכן אם משתמשים בחומר במינון הנכון. אולם מחקר חדש מטעם המכון לחקר הסרטן בקנזאס קובע, שאיכרים אמריקאים שהתעסקו בחומר הכימי הזה סובלים מסרטן בלוטות הלימפה בשיעור פי 6־8 מאשר אנשים אחרים. הגשם הרעיל הזה פוגע לא רק באפיה של הסמים, אלא גם הורס את סביבתם של איכרי שאן העניים.

זהו גם חשש של המומחה לענייני בורמה, האמריקאי ג'וזף סילוורסטיין. תאילנד סירבה לבצע פעולת ריסוס זו מחשש שהיא מסוכנת מדי. האמת היא שאת הבורמים לא כל־כך מעניינת המלחמה בקללת הסמים: עיקר מעייניהם נתונים לדיכוי מרידות.

כמעט אין מדינה בעולם שכה רבות בה תנועות המרי; במיגוון גדול כל־כך, כמו בורמה. נה ווין מחזיק בשלטון זה 25 שנים, והוא לא הצליח לדכא את מרידות הלאומים השונים — קרן, קאצ'ין, שאן ומון באזורי הגבול שהגישה אליהם קשה — ולהשתלט על חבלים אלה. בחורף כבש צבאו את העיר פאנגסאי בגבול סין. זה 17 שנה היא היתה מעוז של המפלגה הבורמית הקומוניסטית המאואיסטית (בי־סי־פי), תנועת גרילה גדולה בזמנו שעד 1980 נתמכה על־ידי סין. בפאנגסאי עברה דרך בורמה האגדית — כמעט עורק החיים של סין במלחמתה ביפן. הבריטים והאמריקאים העבירו לצ'אנג קאי צ'אק טונות רבות של ציוד מלחמתי בדרך מפותלת זו בת 1,150 ק"מ, עד שהיפנים כבשו אותה באפריל 1942.

לדידו של נה ווין היה זה רק ניצחון של יוקרה. ערך אסטרטגי לא היה לקומודורים בידה זה. תושבים רבים, רובם חברי בי־סי־פי, נמלטו מפני החיילים הבורמים לסין הסמוכה. הם השאירו מאחוריהם טחנות מוכרות ומוכרות שעוררו את תיעובו של הגנרל הבודהיסטי: תגויות וידאו עם סרטים פורנוגרפיים ומכונות־עיסוי.

קדחת עסקי האמנות

עליות המחירים הפרועות בשוק יצירות האמנות קשורות לכסף הרב הזורם מכיסיהם של אספנים בני דור חדש, המוכנים לקנות הכל בכל מחיר

שירות Newsweek מיוחד ל"הארץ"

אני מעז להישבע לך, כתב מיואש הצייר ואן גוך לאחיו תיאו מארל שבצרפת ב־1889, "שהתמונות שלי שוות 500 פראנקים..." בחודשים האחרונים לפני התאבדותו ב־1890, חי ואן גוך רק למען אמנותו. מטורף למחצה ודרוף הזיות, הוא צייר במהלך רוחו לקראת המוות עשרות תמונות, ביניהן "נוף עם שמש עולה" ו"השדות האליזיים". אך יצירתו המופלאה ביותר באותה תקופה היתה סדרת "החמניות" שלו. ואן גוך צייר באובססיוויות פרחים אלה שאינם נחשבים בדרך־כלל ליפים, והוציא תחת ידיו שבע יריעות רוויות צבעי צהוב וזהב מרטטים ומוארים באור המהור של טירופו. למרות עוצמתם ויופיים, לציורים לא היו קונים. בלונדון ביום שני הקרוב, החל משש בערב, אין כמעט ספק שהחמניות של ואן גוך יימכרו. ועוד איך: המעוניינים מתבקשים להביא כסף, הרבה. כרוז מכירה פומבית של כריסטי'ס ישמיע את הצעת המחיר הראשונה, וימשיך להכריז על מחירים קופצים תוך שהוא עוקב אחר תנודות־הראש הדיסקרטיות, הקריצות, הרמות העטים ההוראות הנלחשות בטלפון והאותות על נכונותו של קונה בכוח לשלם.

בעיצומה של שתיקה כמעט גמורה באולם המכירות, מצפים שהמחיר ימריא לשחקים ובמהרה יעלה על 11.1 מיליון הדולרים ששילם אספן אירופי אלמוני בדצמבר האחרון תמורת תמונתו של אדואורד מאנה "רחוב מוסניה עם רצפי רחוב". אם יתאמתו התחזיות, יגיע בתוך דקות ספורות מחירה של החמנית המסויימת הזאת — מבין שבע יריעות החמניות, אחת הושמדה ביפן במלחמת העולם השנייה, ארבע שוכנות במוזיאונים והשאר נתונות באוסף פרטי — ליותר מ־20 מיליון דולר, ובדרגע היא תיעשה לפריט־האמנות היקר ביותר שנמכר אי־פעם.

מצרך עובר לסוחר

האם תמונה כלשהי שווה כסף כה רב? מבחינות מסוימות, עצם השאלה אינה הוגנת. החמניות של ואן גוך הן ככלות הכל יצירת מופת מוכרת של אמן מוכר. יתר על כן, בדומה ליופי, ערכה של יצירת אמנות נתון לעינו של המסתכל. אבל לעליות המחירים הפרועות במכירות האמנות האחרונות אין קשר רב לאמנות. תמונתו של מאנה שנמכרה כאמור ב־11 מיליון דולר היא נאה מאוד אבל אינה דווקא יצירת מופת מהוללת. בדצמבר האחרון נמכר הרמברנדט הראשון שהגיע לשוק זה 20 שנה, ב־10.3 מיליוני דולר. ויצירתו של ז'אק לואי דויד "פרידתם של טלמאכוס ואוכאריס" — שיש מבקרים הרואים בה קיטש וולגרי ותו לא — נמכרה בפברואר תמורת 4.1 מיליוני דולר.

"השוק אינו מדבר אמנות, הוא מדבר כסף", אומר סר ויליאם ריס־מוג, לשעבר עורך ה"טיימס" ויו"ר מועצת האמנויות הבריטית. "המחירים אלה אומרים לנו שהעולם מוצף כסף, שאנשים אינם מוצאים לו שימוש טוב יותר". ברחבי העולם הוליכו אלפי עשירים להשקיע את כספם באמנות בתקווה למצוא בה מחסה מפני אינפלציה, ביטחון בשוק מטבע בלתי יציב ופוטנציאל גידול לטווח ארוך. בדומה לתרופה השנייה בגעלה, מקרקעין, ההיצע של יצירות אמנות הנמכרות במחירים גבוהים אינו משתנה. מאגר האמנים הקלאסים או האימפרסיוניסטים לא יגדל עוד. ובדומה למקרקעין, הביקוש גדל מדי שנה.

אין שום ערובה כי בעסקים אלה מרוויחים כסף. למעשה, נשקף סיכון של ממש להפסיד כסף, לפחות כאשר קונים יצירות פחות חשובות או יצירות של אמנים פחות ידועים. אך בשוק התוקפני של היום רואים אלפים את התרבות כהזדמנות שלהם להתעשר. למכירות הפומביות נוהרים כעת אנשים חדשים, בין אם אלה אמריקאים צעירים הצופים המוציאים מיליונים בעיסקות ארביטראז' או יפנים המונים כעת כ־10% מהמשתתפים במכירות פומביות בין־לאומיות — הקונים הודות לין החזק שלהם. אצל אלה שאינם יכולים או שמסיבות אחרות אינם נוטלים חלק באירועים כאלה, הדחף לרכוש ולהחזיק בבעלות הוא עדיין חסר רסן. וכמעט כל דבר, החל ממכוניות־צעצוע וכלה בדובונים ישנים, משמש יעד לאספנים למיניהם.

כאשר גם צעצועים וגם טיציאנים משיגים מחירי־שיא, השאלה הממש קשה היא, אם לכמה משקיעים אין יותר כסף מאשר שכל. וכאשר רבים כל־כך מוציאים הרבה כל־כך, האם יוכל השגשוג הזה להימשך לנצח? אף כי כריסטופר בארג' העומד בראש מבצעי כריסטי'ס בארצות־הברית רואה עלייה מתמדת במחירן של יצירות אמנות, הוא מודה שהמחירים המרקיעים "מתחילים לעורר תחושה קלה של אי־נוחות".

אי־נוחות זו אינה עומדת רק על המחירים הגבוהים. בחוגי אמנות מסוימים גוברת ההרגשה שמכירות מיליארדי־הדולרים משחיתות ומעוותות את התרבות עצמה. כאשר יצירת מופת נעשית מצרך עובר לסוחר וזהו לא, טוענים סוחר האמנות הניו־יורקי פפיגאן האוורס, משתנה תפיסת האמנות. התוצאה עלולה להיות שיתייחסו לבסוף לתמונת מופת בדיוק כמו לסוס מירוץ או חנות כלבו או כל מפעל רווחי אחר.

אך במידה מסוימת תמיד זה היה כך. טסאי טאו, מבקר תיאורטיקן בשלהי תקופת שושלת סונג לפני 800 שנה, קונן על כך ש"אהבת האמנות והנאה ממנה היו לאופנה בכל מקום ויצירות אמנות נחשבות סחורה ושוחד. זו הרעה החולה של זמננו".

זן חדש של אספנים

הסיבה לזינוק המחירים הגדול היא אלמנטרית. "זו המתכונת האינפלציונית הקלאסית", אומר לורד גאודי יו"ר סותבי'ס בבריטניה ולשעבר שר האמנויות. "יש פשוט יותר דולרים מאשר אמנות". ככל שהמחירים עולים, המעגל מתאץ. "כאשר קיים ביקוש עולה היצע יורד. פירוש הדבר הוא תנועת מחירים בלתי פוסקת כלפי מעלה", אומר ג'ון לומלי, לשעבר מנהל המחלקה האימפרסיוניסטית והמודרנית של כריסטי'ס בלונדון. ההיסטוריה של ציור מאת הצייר מוריס דה ולאמינק מאששת את טיעונו. הציור נמכר ב־1983 במחיר 335,000 דולר. הוא חזר לאולם המכירות הפומביות בשנה שעברה ונרכש תמורת כמעט 657,000 דולר — עלייה בת 95%.

לפי שעה הרוויחו כמעט כל התקופות, הסגנונות, מהתפוצצות מחירים זו. יצירות קלאסיות ואימפרסיוניסטיות נחטפות כמעט מבלי להתחשב בשם האמן או בהערכה הביקורתית של יצירתו. ביקוש מיוחד יש לתמונות אמריקאיות מסוף המאה ה־19 ותחילת המאה ה־20, האמורות להימכר במחירים גבוהים מערכן האמיתי. גם כך הן אינן זולות. תמונתו של ג'ורג' כלב בינגהאם "שייטי הארבה העליזים", יצירת אמנות מ־1846 שהמבוין "ארט אנד אוקשן" (אמנות ומכירה פומבית) כינה אותה "האיקונין האמיתי האחרון של אמנות אמריקאית בידיים פרטיות", נמכרה בינואר ב־6 מיליוני דולר; מחיר שהוא שיא ליצירות אמנות אמריקאיות. גם מחירהן של יצירות בנות־זמננו מאמירים בהתמדה. "מחוץ להלוך" של ג'אספר ג'ונס נמכרה בשנה שעברה ב־3.6 מיליוני דולר, עלייה בת 1,600% מאז נמכרה באחרונה ב־1960.

האספנים המנהלים את מלחמת המחירים הם זן חדש, בעלי חינוך ויומרות של המעמד הבינוני־הגבוה האנגלי. "אלה הם אנשים המוציאים סכומי כסף רבים, שאינם מוכרים לנו כלל והיכולים להשתתף במכירה פומבית כזאת בפעם הראשונה", אומר פיליפ גארנר מנהל מחלקת ארדקו וארנובו של סותבי'ס. רבים מהם עשו את הונם בעזרת מזל, העזה והוצפה ומקווים שרכישת יצירות אמנות תעניק להם גם מסכירות וכרטיס כניסה לחברה.

אסטרטגיה זו רצופה מלכודות. "רכישת יצירות אמנות יקרות היא כעת חלק מהזירה החברתית, כשאנשים זוכים בכניסה לעולם צרוף תדיר מסיבות שיש להן רק קשר מועט להערכה אסתטית", אומר ריס־מוג. "חלק מהרכישות נעשה בטיפשות, ומשלמים מחירים מופקעים תמורת יצירות מהדרגה השנייה של אמנים מהדרגה הראשונה".

תהיה אשר תהיה הסיבה העיקרית, אספנים רבים מתמכרים לעניין חיש מהר. כך קרה לאלפרד טאובמן, קבלן התעשיית האמריקאי שקנה הכל, החל מג'קסון פולוק וכלה בדהיטים סיניים. לפני שלוש שנים הוא אפילו רכש את חברת סותבי'ס עצמה, בת 200 השנה, והעביר את המטה שלה מלונדון לניו־יורק. אחרים קונים למען תענוג הקניה. איל המקרקעין היפני סיידיזו מסטאוקה משוטט בעולם במסעי קניות כאלה. המרדף הוא שמעניין אותו יותר מהאמנות. "אני שונא (יצירות האמנות) שלי, אין לי הרבה עניין בהן", אמר ל"ניוזוויק". "אני מניח אותן במחסן שלי". או במוזיאון שבבעלותו בטוקיו.

מסטאוקה נמנה עם האספנים הרבים שהקימו גלריות משלהם המלאות באוצרות ממאגריהם הפרטיים. לאיל הפרסום הבריטי צ'ארלס סאצ'י, שבבעלותו כמה מיצירות האמנות המודרנית הגדולות ביותר, יש מוזיאון בקאמדאן טאון של לונדון. יורש קיסרות השוקולד המערב־גרמני פטר לודוויג, לא רק מחזיק בבעלותו מוזיאון באאכן, אלא גם הבטיח למלא מוזיאונים בקלן ובווינה, אם ממשלות גרמניה ואוסטריה יקימו את הבניינים הדרושים. ההולנדים, הרנסאנסים והגויה של הברון תיסן־בורנמיסה שוכבים במוזיאון של הברון באחוזתו בלוגאנו. בניגוד לכך, רוב האנשים האוספים בקנה־מידה צנוע יותר נרתעים מהפרסום. מחשש של גניבה, הם מחזיקים את נכסיהם במקום סודי. יש מהם שאינם מופיעים אף פעם למכירה פומבית, ונושאים ונותנים באמצעות אנשי־ביניים או במישרין עם בתי־המכירה־הפומבית. במכירה העתידה של ואן גוך יותקנו טלפונים מיוחדים שיקשרו בין אספנים פרטיים ובין העולם.

הבשורות רעות למוזיאונים

בתורת העקרים בעולם המכירה הפומבית, כריסטי'ס וסותבי'ס — לשני יש יתרון זעיר על הראשון — מילאו תפקיד מכריע בקדחת עסקי האמנות הנוכחית. שני בתים אלה מספקים את שירותיהם לאספנים החדשים, מפרסמים קטלוגים ועלונים לקראת מכירות פומביות חשובות, ויוצאים לסיורים לפני המכירה עם יצירות אמנות חשובות. החמניות של ואן גוך עשו את הדרך בין סניפי כריסטי'ס בטוקיו, בניו־יורק ובציריך בטרם הגיעו לתחנתן הסופית בלונדון. סותבי'ס, שתמכור את תכשיטי הדוכסית מווינדזור בז'נבה שלושה ימים לאחר המכירה הפומבית של ואן גוך, ערכה סיור דומה לתכשיטים. בשבוע שעבר חזו אלפים בניו־יורק במשך שעות כדי להעיף בהם מבט.

בכל שמדובר בעידן חדש במחירי האמנות, עסקיהם שוברי־השיאים של בתי המכירה הפומבית הם בגדר בשורות רעות למוזיאונים רבים. כנגד למיליונרים יחידים המחליטים לעתים קרובות בדרגע לקנות יצירת אמנות ידועה, למועצות נאמנים ולמחלקות רכש במוזיאונים נדרשים לפעמים חודשים עד לאישורה של קנייה חשובה. זה חסרון משמעותי כאשר המדובר באמנות שמחירה הנקוב גבוה. אוצרים רבים מגלים שהמחירים כיום מונעים מהם כל תחרות רצינית על היצירה הנחשקת. גם אם אספנים פרטיים אינם מקדימים אותם, נדחקים רוב המוזיאונים על־ידי קומץ של המוזיאונים העשירים. בעיקר מוזיאון גטי ליד לוס אנג'לס. אף כי מנהלי גטי גילו על־פי כל הידיעות איפוק, הקרן העומדת לרשות המוזיאון בסך 2.8 מיליארדי דולר משמעה שיותר מ־60 מיליון דולר מוקצבים לרכש מדי שנה. הדבר מקנה להם השפעה אדירה על המחירים הבין־לאומיים. אך אין להסיק מכך שהמוזיאונים האירופיים העתיקים הגדולים עומדים להתמוטט. למעשה לרבים יש יצירות אמנות רבות יותר מכפי שהם יכולים להציג. למשל, הסופר ההיסטוריון הבריטי סר הארולד אקטון הציע להוריש את הווילה שלו בטוסקאנה ואת אוסף יצירות האמנות האיטלקיות המהממות שבה לעיריית פירנצה. פקידי תרבות מקומיים אמרו לא, תודה, בהסבירם שהם מתקשים להתמודד עם נכסי האמנות וההיסטוריה המצויים תחת פיקוחם.

בכל זאת, עדיין עומדים אוצרים אירופיים בפני הדילמה כואבת בשאלה, כיצד להשתמש בכספים הנתונים להם. פקידי גלריית טייט בלונדון — היכולה להקציב רק 2.7 מיליוני דולר לשנה לרכישות חדשות — מתאווים לרכוש את תמונתו של ג'ון קונסטייבל "שתיות גשר וטולר". לרוע המזל בעליה האלמוני של התמונה דורש סכום ענק, שאותו בוודאי היה מקבל אילו הציע אותה למכירה בשוק הפתוח. בתמורה לשווה של הקלות מס מעורבות קנאה על המכירה, הסכים הבעלים לתת לטייט סיכוי לגייס את הסכום הנראה לו קביל: 6 מיליוני דולר. המוזיאון פתח במסע לגיוס כספים ואפילו הציב קופסת תרומות ליד הכניסה לגלריה שבה תלויה התמונה. אך למרות המקסימום שקיבל מתקציב הרכש שלו ל־1988, עדיין חסרים לו 800 אלף דולר, ונותר כרוחק חודש עד שההצעה תפקע.

אם לא תצליח הגלריה לגייס את הכסף, הקונסטייבל לא בהכרח יעזוב את בריטניה. אפשר שקונה זר ירכוש את התמונה. אבל חוק האמנויות הלאומיות יקצה אז לטייט שישה חודשים נוספים כדי לגייס ולקנות את התמונה במחיר המכירה. אם יגייס הכסף, יישאר הקונסטייבל בשטח הממלכה המאוחדת. באורח בלתי נמנע כמה יצירות אמנות מגיעות לבסוף לחו"ל. בעלי המצאה בן 11 המיליונים, למשל, הציעו את התמונה לגלריה הלאומית, שלא הצליחה לגייס את הכסף הדרוש.

כמה מדינות משתדלות אף יותר מבריטניה לשמור על יצירות המופת שלהן בתחומן. כדי להגן על המורשת התרבותית האיטלקית, רשאיות הרשויות האחראיות לאמנות במדינה להוציא מה שמכונה הודעה. כל אימת שהן מאתרות יצירה בעלת חשיבות היסטורית. בעקבות זאת, נדרשים הבעלים להודיע למדינה אם בכוונתם למכור יצירת אמנות, וכך להעניק לממשלה את הסיכוי לרכוש אותה. אסור לייצא בשום תנאי פריטים שעליהם נמסרה הודעה. למעשה, מבחינה טכנית אסור אפילו להעבירה מבית לבית ללא היתר ממשלתי. במעין ביטוח כפול מפני יצוא של יצירות אמנות חשובות, כל פריט בעל חשיבות היסטורית בן למעלה מ־50 שנה טעון היתר רשמי בטרם ייצוא. [illegible] נדירות.

שיווק מולם של האיטלקים, שאם לא כן רבים מאוצרות האמנות שלהם היו מוצאים את דרכם בארצות־הברית או ביפן. היפנים היו לשחקנים חשובים בשוק האמנות הבין־לאומי. אולם טווח ההתעניינות שלהם צר למדי. חובבי האמנות היפניים נטרפים על אימפרסיוניסטים והאסכולה פאריס, ובמיוחד ציירים כמרי לוראנסן ואן גוך. הם נוטלים סיכונים מועטים ביחס לאסכולות חדשות ואמנים חדשים יותר. אבל כאשר מדובר באמנים החביבים עליהם הם מפזרים כספים ביד נדיבה. בשנה שעברה קנו אספנים או מוזיאונים יפניים שני ציורי רנואר בשווי של 1.3 מיליון דולר כל אחד, מונדריאן בשווי של 4.6 מיליוני דולר, ומנה שעלה 2.2 מיליונים. אולם להוציא את מסטאוקה הנמרץ — שבעיצומה של מכירה פומבית קרא פעם לכרוז, שהוריד את פטישו באטיות. "תוריד אותו, תוריד אותו" כאשר השמיע הצעת מחיר — קונים יפנים מועטים באים בעצמם לאולמות מכירה זרים.

"רק לעתים רחוקות אנחנו רואים מישהו מהם", אומר סגן יו"ר כריסטי'ס, מנסון רודרס — נואל האנגלי. שונה המצב אצלם בבית. אספנים יפניים מספקים יצירות אמנות ליותר מ־4000 גלריות ברחבי יפן.

הימורים יקרים על שמות חדשים

בעוד היפנים נמנעים מלעסוק באמנות חדשה יותר, האספנים האירופיים והאמריקאיים רעבים לאמנים צעירים. מכשפים ובעלי קורטוב של אקסצנטריות. אחד הנסיכים החדשים של האמנות בת־זמננו במנהטן הוא יליד ברוקלין, ז'אן מישל באסקיאט. לפני שנים מספר היה שמו ידוע רק בגלל שם החיבה שלו, סאמו, שאותו שירבט על קירות הרכבת התחתית של ניו־יורק. אנדי וורהול שנפטר באחרונה לקח את באסקיאט תחת חסותו. כיום יצירותיו — שיש המהללים אותן כציורים פרימיטיביים מבריקים ויש הפוטרים אותן כשרבוטי־מפגרים — נמכרות ב־25 אלף דולר ויותר.

באסקיאט, כמו גם אחרים, הרוויח מקונים הרוכשים "לעומק" — דהיינו, כמה מיצירותיו של אמן (בשלב מסוים, זוג בפרברי ניו־יורק החזיק ב־25 תמונות של באסקיאט). אך מה קורה כאשר סר זוהרו של אמן צעיר או שהוא אינו מממש את ההבטחה הגלומה בו? אין ספק שאלו ספסרי אמנות ימצאו עצמם לבסוף עם עליות־גג מלאות ביריעות חסרות כל ערך.

כאשר אפילו פטר לודוויג סבור שהמחירים כיום "מסוכנים מאוד", נראה כי זה הזמן שמשקיעי האמנות יגלו זהירות. כבר היתה באחרונה התמוטטות גדולה אחת בשוק; מחירי אמנות המערב הישן האמריקאי התמוטטו יחד עם הירידה בכלכלות הנפט של טקסס ואוקלהומה. אולם תאווי ברונה אינם ואן־גוכים. לדברי הבנק אוף אינגלנד, 500 הפרנקים שרצה ואן גוך תמורת תמונתו ב־1889 היו שווים כיום רק כ־1000 דולר. בהתחשב במעשי המחירים, ונא לזכור שהחמניות עשוי להימכר ב־20 מיליון דולר — מי שיזכה בשלל הזה יכול להיות סמוך ובטוח שהוא רוכש לא רק יצירת מופת אמנותית אלא גם נכס פיננסי.

הפטישים המאיימים על ראשו של גונזאלס

שירות Le Monde מיוחד ל"הארץ"

למרות אי השקט החברתי בספרד שומר פליפה גונזאלס על שלווה ושאננות, ומשוכנע כי הוא מיישם את הפוליטיקה "הטובה ביותר" לארצו

גונזאלס: העיתונות הספרדית לא חסכה שבטה ממנו

מנהיגי המפלגה הסוציאליסטית "בטוחים בארבע אך עלולים לאבד את הזיווג". כאשר כתב שורות אלו ב־25 בינואר בעיצומו של מרד התלמידים, אולי לא חשב לואיס סאבריאן, מנהל העיתון היומי "אל פאיס". שהעובדות בשטח יצדיקו אותו עד כדי כך. ספרד אכן יצאה לרחובות. כבר שלושה חודשים פולט כל יום מטען של מורת רוח. הפגנות ושביתות. בתחילת השנה פתחו. בעקבות הבריחים בצרפת, התלמידים הספרדים את עונת הבתחים הבירתיים ולימדו שיעור בנוסח הספרדי: אפשר להשיג הישגים ברחוב (הם הצליחו להביא לכך שהממשלה תוסיף 40 מיליארד פזטות לתקציב שלה). השיעור נקלט במהרה: החקלאים יצאו כשלוסת הימים האחרונים של פברואר בהפגנות בדרג ארצי, הם דרשו הקלות סקטוריאליות שונות, ובעיקר רפורמה במערכת הביטוח הסוציאלי שלהם והגבלות נוקשות על יבוא החקלאי ממדינות השוק המשותף. פרצו התנגשויות אלימות במהלך תהלוכות הטרקטורים הגדולות, בעיקר בוויאדוליד והאנדרפאגאס. האיכרים חסמו שוב את הדרכים ב־13 במארס.

במארס החל מרד הכורים באסטוריאס שבצפון המדינה. הם זועמים על תכניות הממשלה לצמצם את ענף הפחם. בעקבותיהם הלכו הרופאים ברפואה הציבורית. הם טוענים כי שכרם נמוך מדי וכי מערכת הבריאות הספרדית לוקה בחוסר. מאז השבוע שעבר הסירו רובם המכריע של הרופאים במערכת הציבורית את חלוקיהם הלבנים. הם משתקים כ־100 מתוך 130 בתי החולים הספרדיים הציבוריים. עובדי הרכבת לא פיגרו גם הם. הם שבתו ב־18 במארס 6 שעות בדרישה להעלאת שכר. בסוף החודש יגיע תורם של עובדי חברות התעופה איבריה ואוויאקו (קו התעופה הפנימי).

הממשלה החליטה להגיב

מעבר לדרישות הספציפיות הקשורות לענף שלהם, דורשים כל המפגינים "קאמביו" ועוד "קאמביו", היינו אותו "שינוי" מפורסם שהבטיח פליפה גונזאלס ב־1982. המפלגה הסוציאליסטית השלימה את המעבר מהפראנקואיזם לדמוקרטיה, היא חיזקה את המעבר הכלכלי, הצליחה לבצע את המעבר האירופי (הכניסה לקהילה האירופית) ביצעה בצורה חלקית את "המעבר המערבי" באמצעות משאל העם בשאלת הישארות המדינה בנאט"ו ב־12 במארס 1986. אך היא עדיין חייבת לבצע את המעבר החברתי הקשה. הממשלה ששמרה על שתיקה במשך זמן רב, בעיקר בתקופת הפגנות התלמידים הסטודנטים, החליטה להגיב.

אמנם נכון שההתנגשויות האלימות בין הפועלים ואנשי הגוארדיה סיויל, שבמהלכן נפצעו 60 איש ב־13 במארס במפעלי הפלדה של ריינוסה, יכלו לטלטלה במקצת. גונזאלס אמנם אמר כי אין הוא חש "נדחק ונלחץ" על ידי הלחץ החברתי, אולם הוסיף כי הממשלה והמפלגה הסוציאליסטית חייבות "לפעול כדי ליטול מחדש את היוזמה", היינו הוא הודה במרומז שהם איבדו אותה.

זה יהיה ניסיון לא קל להחזירה אם לוקחים בחשבון שהצהרת של גונזאלס יצטרך ליישב שאיפה חברתית־פוליטית זו עם רצונו לשמור על הקפאת המשכורות ועל תכנית הצנע כדי לא להעמיד בסכנה את תכנית ההבראה הכלכלית. במהלך נאומו על מצב האומה בסוף פברואר הבהיר גונזאלס את דעתו בבירור: לכל היותר תהיה תוספת בת 5% לשכר בשנת 1987.

כוח ניכר לאיגוד המקצועי

ואין לשכוח שהממשלה חייבת גם לעמוד מול המשבר החמור ביותר מאז עלותה לשלטון עם האיגוד המקצועי "שלה". ההתאחדות הכללית של העובדים (או־חה־טה, ארוזהטה), שהראשם זה זמן רב, בין השאר על ידי האיגוד המקצועי היריב. הפרו קומוניסטי "ועדות הפועלים", שאינו אלא עושה דברה של הממשלה, פירק באחרונה את משרד הקשר שלו עם המפלגה הסוציאליסטית. למרות ש"ועדות הפועלים" פיגרו בבחירות לאיגודים המקצועיים בסוף 1986 אחרי או־הטה, בכל זאת הן הולשות על המפעלים הציבוריים הגדולים ביותר במדינה ובידיהן כוח ניכר. על חוד של קול נגלה בשבוע שעבר הצעה לקרוא לשביתה כללית שהציע המזכיר הכללי שלהן, מארסלינו קאמאצ'ו, להנהגת האיגוד שלו.

אתמול (יום שני) אמור היה גונזאלס להיפגש עם המנהיגים האזוריים של מפלגתו שרבים מהם עומדים בראש ממשלת החבל שלהם. פגישה זו, כשלושה חודשים לפני הבחירות המוניציפליות והאזוריות, היא חשובה. מה עוד בשל העובדה שמעולם, מאז עלייתו לשלטון ב־1982, לא היתה לגונזאלס עיתונות כה רעה. אולי הלחצים החברתיים אינם בבחינת "הצקה" רצינית לממשלה אך סביר שהיקפם בא עליה כהפתעה והיא אינה יודעת כל כך כיצד להתמודד עם המצב. עד כדי כך שכמה מנהיגים של המפלגה מאשימים את האיגודים המקצועיים כולל ארוזהטה ואת האופוזיציה כאחד כי הם אשמים בחלקם בגלישת לאלימות שאירעו בימים האחרונים. זאת משום שלא השכילו "לתעל את המחאות החברתיות".

העיתונות הספרדית לא חסכה את שבטה מפליפה גונזאלס בשבועות האחרונים. עמוד השער של הגליון האחרון של השבועון "אופוקה" מראה פסל של גונזאלס שמעליו מתנופפים פטישים מאיימים. אבל גונזאלס שומר על שלווה ושאננות, ומשוכנע כי הוא מיישם את הפוליטיקה "הטובה ביותר" לארצו.

האוניברסיטה העברית בירושלים

בית הספר למינהל עסקים
מיסודה של קרן בנק דיסקונט לישראל
המרכז להכשרת מנהלים

מודיעים על יום עיון בנושא:

הערכות המשק לקראת פדיון המניות הבנקאיות בהסדר

ביום חמישי, ו' בניסן תשמ"ז, 9 באפריל 1987, בשעה 15:00 באולם הסנאט קמפוס הר הצופים האוניברסיטה העברית בירושלים

סדר היום:

15:00 – דברי פתיחה – מיכאל ברונו, נגיד בנק ישראל
– "היערכות האוצר לפדיון מניות הבנקים" יהודה דרורי, הממונה על שוק ההון והביטוח, משרד האוצר
– "היערכות בנק ישראל לפדיון מניות הבנקים" אברהם בן בסט, משנה למנהל מח' המחקר בנק ישראל.
– "השפעת "ההסדר" על מערכת הבנקאות" יצחק סוארי, ביה"ס למינהל עסקים, האוניברסיטה העברית.
16.40 – הפסקת קפה
17.00 – דיון
מנחה – מרשל סרנת, ביה"ס למינהל עסקים, האוניברסיטה העברית
בהשתתפות: צדיק בינו, מנכ"ל בנק לאומי. אמנון גולדשמיט, משנה למפקח על הבנקים, בנק ישראל. אמיר ברנע, הפקולטה לניהול אוניברסיטת תל־אביב. דן גלאי, ביה"ס למינהל עסקים, האוניברסיטה העברית. יעקב גדיש – קבוצת יבנה

סיום משוער 18.30
דמי השתתפות: 70 ש"ח
הרשמה: בטלפון: 883077, 02-824638, בין השעות 8.30-13.00, בימים א'-ה'.

מחשב למכירה
דיגיטל 11/23
כולל דיסק CDC 31 MB
4 יציאות
2 מסופים VT 102 כולל ADVANCED VIDEO
1 מדפסת LA 120
תוכנת הנהח"ש 'מנרם'
תוכנת ניהול מלאי 'כלנית'
טל. 03-7519810 (לרות)

מדינת ישראל
לשכת ההוצאה לפועל
בתל־אביב יפו תיק מס' 0119099866

מודעה בדבר מכירת מקרקעין

מוזמנות בזה הצעות לרכישת המקרקעין המתוארים להלן לסילוק חוב המגיע מהחייב מלון יהלום נתניה בע"מ לזכות "טפחות" בנק משכנתאות לישראל בע"מ המיוצג ע"י משרד עוה"ד י. עמיהוד בן פורת.
על המעונין בקניית המקרקעין להגיש לחותם מטה הצעה בכתב בתוך 30 יום מפרסום מודעה זאת.
ההצעה תפרט את שמו מענו ומספר זהותו של המציע ואת הסכום המוצע, כן תצורף אליה ערבות בנקאית בסכום שלא יפחת מ־20% מהסכום המוצע.
פירוט המקרקעין:

המקום	מספרי הרישום	השטח
נתניה	גוש 8263 חלקה 31	1008 ממ"ר

תיאור המקרקעין, סוגם טיבם, והשימוש בהם: המקרקעין מהווים בית מלון בן 48 חדרים על שפת הים בנתניה רח' גד מכנס מספר 11.
פרטים נוספים: פרטים נוספים והעתק השומה ניתן לקבל אצל הח"מ תמורת תשלום של 150 ש"ח שלא יוחזר.
המקרקעין נישומו ע"י שמאי מוסמך בסך של $900.000 (תשע מאות אלף דולר ארה"ב).
המכירה כפופה לאישור ראש ההוצאה לפועל.
את ההצעות יש להגיש לחותם מטה בכתב לפי הכתובת ת"ד 5080 אשדוד.

אלנתן בועז, עו"ד
כונס נכסים ומנהל מכירות
לפי צו ראש ההוצאה לפועל

מדינת ישראל
לשכת ההוצאה לפועל בתל־אביב יפו
תיק מס' 0119099865

מודעה בדבר מכירת מקרקעין

מוזמנות בזה הצעות לרכישת המקרקעין המתוארים להלן לסילוק חוב המגיע מהמעבר מלון גרנד יהלום נתניה 1976 בע"מ לזכות "טפחות" בנק משכנתאות לישראל בע"מ המיוצג ע"י משרד עוה"ד י. עמיהוד בן פורת.
על המעונין בקניית המקרקעין להגיש לחותם מטה הצעה בכתב בתוך 30 יום מפרסום מודעה זאת.
ההצעה תפרט את שמו מענו ומספר זהותו של המציע ואת הסכום המוצע, כן תצורף אליה ערבות בנקאית בסכום שלא יפחת מ־20% מהסכום המוצע.

פירוט המקרקעין

המקום	מספרי הרישום	השטח
נתניה	גוש 8263 חלקה 27	1008 ממ"ר

תיאור המקרקעין, סוגם טיבם, והשימוש בהם: המקרקעין מהווים בית מלון בן 48 חדרים על שפת הים בנתניה רח' גד מכנס מספר 15.
פרטים נוספים: פרטים נוספים והעתק השומה ניתן לקבל אצל הח"מ תמורת תשלום של 150 ש"ח שלא יוחזר.
המקרקעין נישומו ע"י שמאי מוסמך בסך של $1,200,000 (מיליון ומאתיים אלף דולר ארה"ב).
המכירה כפופה לאישור ראש ההוצאה לפועל.
את ההצעות יש להגיש לחותם מטה בכתב לפי הכתובת ת"ד 5080 אשדוד.

אלנתן בועז, עו"ד
כונס נכסים ומנהל מכירות
לפי צו ראש ההוצאה לפועל

קבלת מודעות ל"לוח העין"
מ־8.00־20.00
"פרסום פון"
אשראי מיוחד!!!
03-735588 03-738707
לבעלי כרטיסי אשראי

יש חדש בטייסט אוף סצ'ואן
טעמים נוספים... ניחוחות חדשים...
מעשה ידיו של צוות סיני אמיתי
והכל בסגנון סיני מקורי
תענוג לחיך ולעין
כאן בכפר שמריהו
בוא טעם ותווכח
המלצרים שלנו מחכים לפנק אותך -
לכך הם חונכו
ארוח במימד אחר... מטעמים מעולם אחר...
יש חדש בטייסט אוף סצ'ואן
מרכז מסחרי כפר שמריהו טל': 052-70448
הזמן מקומות מראש
יש המון סינים אבל רק טייסט אוף סצ'ואן אחד!

מגזין / חן מרגלית

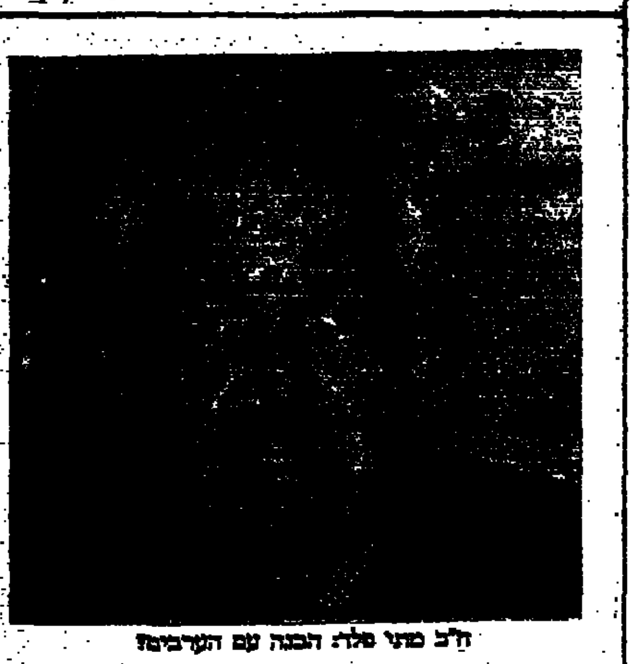

ח"כ מתי פלד: הבנה עם הערבים?

ה"מתקדמת" - לאחור

כאשר ח"כ מתי פלד נושא נאום התלהבות בזכות משא־ומתן עם אש"ף, כשהוא מבטיח כי יאסר ערפאת מסכים לקיומה של מדינת ישראל לצד הריבונות הפלשתינית, כאשר הוא טוען כי בפועל הסתלקו המחבלים מן האמנה הקוראת לחיסול הישות היהודית — כדאי לצנן לרגע את התלהבותו או את ביטחונו העצמי, ולשאול: ועם הערבים־הפלשתינים שלך, ברשימה המתקדמת, כבר הגעת להבנה?

באופן חד־משמעי — לא. מפני שלא רק ערפאת מתנגד מלהכיר בזכות קיומה של ישראל בגבולות 1967. גם שותפיו של פלד ברשימה המתקדמת, מחמד מיעארי וערביי ישראל הנוהים אחריו, מסרבים לעשות כן.

הסוד הכמוס של היחסים המתוחים בין יהודים לבין ערבים ברשימה המתקדמת נחשף בימים אלה בביטאון כמעט־אלמוני הנקרא "אל־טרנטיבה". הוא נועד לפעילים היהודים של הקבוצה. מעיון בו מתברר, כי לפני כשנה הטילה המפלגה על יוסי אמיתי ועוזי שתאורה להכין מסמך מדיני עקרוני מחייב. הם סיכמו טיוטה בה נאמר לאו דווקא מפלגתם: "...הכנסת שוויון לכל אזרחי המדינה, תמיכה בהקמת מדינה פלשתינית עצמאית לצד מדינת ישראל והשכנת שלום בין כל מדינות האזור. הרשימה המתקדמת לשלום מאמינה, כי הגשמת המטרות הנ"ל עולה בקנה אחד עם הבטחת קיומה, שלומה ושגשוגה של מדינת ישראל... זכות קיומה של מדינת ישראל אינה מוטלת בספק כמותה של כל מדינה בעולם.

אולם מדינת ישראל קמה מכוח החלטת עצרת האו"ם מ־1947... ב־1948 קמה מדינת ישראל והכבר מימוש העם היהודי לשי־ישראל... את זכותו להגדרה עצמית. המדינה הערבית־פלשתינית אף היא זכותה לקום ולהתקיים בשלום ובביטחון. זכות זו אינה מוטלת בספק. מדינה זו טרם קמה ומצב אי־סימטרי זה הוא המונח ביסוד הסכסוך. אך כשם שהעם היהודי מימש את זכותו להגדרה עצמית, כן זכאי העם הפלשתיני לממש את זכותו ולהקים את מדינתו לצד מדינת ישראל בשטחים שנכבשו ב־1967".

בחלק אחר של המסמך הציעו אמיתי ושתאורה כי מדינת ישראל היא נחלת כל אזרחיה ללא הבדל לאום, דת, גזע, מין, עדה והשקפה. "אין קביעה זו עומדת בסתירה עם היות מדינת ישראל מדינה יהודית על־פי העקרונות המנחים של הכרזת העצמאות ומגילת העצמאות, ומדינת העם היהודי במובן של קיום הקשר ההיסטורי והרוחני של היהודים בישראל עם העם היהודי ברחבי העולם."

מסמך מעניין. יכול היה אפילו להיות חשוב, שכן יש ערך לארמבטל לעצם הניסיון המשותף לקיים סיעה יהודית־ערבית בכנסת שאינה קומוניסטית. אך האידיליה נגמרה מהר. כבר שנה — קבל מאמר המערכת ב"אלטרנטיבה" — שיש סחבת באישור טיוטת אמיתי־שתאורה. כבר שנה — רומזים היהודים ב"מתקדמת" כלפי עמיתיהם הערבים — שהם מתחמקים מלסכם את העניין.

הערבים אינם ממהרים לחתום על המסמך ולכן לא מתכנסת גם ועידת האיחוד המתוכננת ועתיד הרשימה המתקדמת עומד בסימן שאלה. ואם זה כך בקרב ערביי ישראל חייב מתי פלד, ששומע כאוס ישר הולך לפניו, לומר לציבור היהודי את האמת: שהוא ניסה להכניס את העגלה לפני הסוסים, וצייר עוד ממלכת והבה לכשייחשוב מי הלהבה.

בית הדין התחתון של הפוליטיקה הישראלית

בבית־הדין של העולם התחתון כולם יודעים שכולם עבריינים. על יסוד זה מבקש כל צד צדק לעצמו, והרבה טובות־הנאה. הפוליטיקה הישראלית נראתה השבוע כבית־הדין של העולם התחתון. כולם יודעים שבפרשת פולארד כולם לא בסדר. אף לא גורם אחד לקח במחלוקה בתוכו לב. על יסוד זה מבקש כל גורם קצת צדק לעצמו והרבה טובות־הנאה.

האמריקאים אינם נזקקים עוד לעדויות הזורמות בשתי הוועדות. הם כבר יודעים בדיוק. שלושה הרכבים המוצגים על־ידי דהו ליבאי הרגישו בפה מלא כי הם חוששים שמא האמת שבפיהם תפלילם בארצות־הברית. גם יצחק שמיר ושמעון פרס ויצחק רבין הדינים. עבירתם היא, שלא עמדו בהתחייבות לארה"ב ולא מסרו לה את המידע המלא בפרשת ג'ונתן פולארד, כפי שהבטיחה הממשלה. זו גם הדילמה של אברהם שלום ואביאם סלע ורפי איתן, ומי לא? כולם יודעים שכולם חשודים ואשמים ולא בסדר, כמו בבית־הדין של העולם התחתון.

הטכניקה אינה חשובה. עד שקיימו שלשום הצבעה טלפונית בין שרי הממשלה, הספיקו הנדרים להודות בכל האשמות המיוחסות להם על־ידי משרד המשפטים האמריקאי.

הממשלה ואביאם סלע ההד־לוגה של ליבאי ורפי איתן ריגד ביותר — וכל אחד לומר — את האמריקאים. אפילו את שירותיו הטובים של ליבאי המגיזים. נמצאו שרים חסרי־אחריות שגילו כי אינו מתם פרקליט פרטי, אלא קיבל את שכרו מקופת הממשלה. יצר פרימי־טיווי של הרס־עצמי דוחף אותם למתוק את הסיפון הישראלי החשוב. שיוסף יגור האילן רביד ואירית ארב פעלו על דעת עצמם, בלי ידיעת הממשלה. אם כן, למה היא משלמת את שכר הנתונים האמריקאים אף לא ימתינו לתשובה.

רק הישראלים מתווכחים עדיין ביום לבין עצמם, מי ישלם את מחיר ההפללה. תמיד־תמיד הם חוזרים לסיפור הישן של ג'ורג' ברנארד שאו על האתנן שהציע לאשה נחשקת. תוך התמקחות על מחירה ידעו כבר הכל מי היא ומה מקצועה. נשאר רק לקבוע את שוויה.

אריאל שרון: אם אני מפלצת אז אין ראיון

ראיון של שאלה אחת

העיתונאי ג'פרי פול נחשב בקרב יהודי אנגליה ליורשו של ג'ון קמחי הנודע. הוא עורך ה"ג'ואיש כרוניקל", נכנס ויוצא בכל בית ומשרד של כל אישיות ישראלית בכירה. לפני שבועות מספר ציפתה לו חוויה טראומטית. בביקורו בישראל פגש גם בשר התעשייה והמסחר, אריאל שרון. הם ישבו זה מול זה לקרב־הרגולים־מילולי.

"ברצוני לשאול, כי יש לאנשים רבים דעה עליך", פתח ג'פרי פול. "אנשים מסויימים מגדירים אותך כמין של מפלצת ההולכת להשמיד את העולם. מה דעתך?"

שרון לא נשאר חייב. "כשאתה מציג את השאלות ככה — אם מותר לי לדבר אתך בגילוי־לב — ומאחר שהשאלות הן חלק מהראיון ויתפרסמו בו, הרי למשמע השאלה אין לי רצון לקיים את הראיון. אין כאן דבר אישי. דברים שנכתבו עלי בעבר ב'ג'ואיש כרוניקל' היו שקריים, לדעתי, הם גרמו נזקים לישראל ולעם היהודי. אין לי חשק לקחת חלק בראיון כשאני מוגדר אצלך כמפלצת... אתה כאילו רוצה לומר, שיש מפלצת באיזה מקום בעולם..."

ג'פרי פול החליף עוד מלים מספר עם שרון ונפרד בלי ראיון. מלשכת שר התעשייה והמסחר הסבירו שלשום, כי "העיתונאי שבר מרובר פנה וביקש להיפגש עם השר שרון, השר נעתר לפנייתו והזמינו. כבר בתחילת הראיון פנה העיתונאי בצורה גסה לשר ושאל בצורה פרובוקטיבית. לפיכך ענה השר שרון, שאין לו רצון להמשיך בראיון".

ג'פרי פול לא היה השבוע בלונדון. במערכת עיתונו סברו שאין צורך להוציאו לתגובה. סגנו, דייוויד נייסן, ששמע מפיו את סיפור־המעשה, שאל: "מה אני יודע על כך דבר. מה מעניין בזה שהראיון נפסק?"

לא הצלחתי לשכנעו שזה דווקא מעניין.

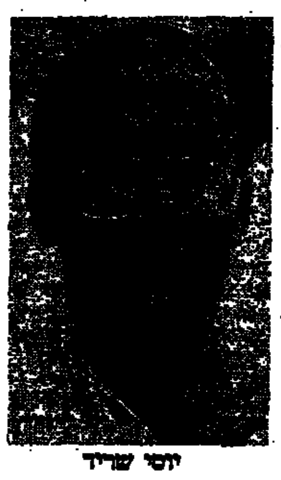

יוסי שריד

אהוד אולמרט

שריד בגוב האריות

בשבוע דוד לוי שמו ללעג את שיר בית"ר של זאב ז'בוטינסקי. כתבו עליו פרודיה, כאילו התכוון לבורגנים בית"ר ירושלים. מהודיים, בהתכנס ועידת חרות, אפשר יהיה להיווכח, כי לא יותר מ־20% מהנוכחים מכירים את "תגר/ על כל מעצור ומיצר/ אם תעל או תרד/ בלהב המרד — שא אש להצית אין דבר".

בחוג "תגר" של תנועת החרות בירושלים דווקא מצטטים את שיר בית"ר. השבוע עשה החוג את הבלתי־יאומן. ארבעה ימים לפני כינוס ועידת המפלגה הזמינו ראשי החוג את ח"כ יוסי שריד מרצ להרצות בפניהם את עיקרי השקפתו. 350 חברי תגר הצטופפו ברמאדה־רנסנס בירושלים, להאזין לדרשנים. נוקב בינו לבין ח"כ אהוד אולמרט מהליכוד. כאשר נפתח הערב נקלע שריד למצב לא־שגרתי. הם קמו על רגליהם ושרו מלוא ריאותיהם וגרונם את שיר בית"ר, מילה במילה. בית־שיר אחר בית־שיר, הוא עמד על רגליו והמתין עד לסיום.

שריד פירט את תפישת־רצ ואולמרט את זו של חרות. אילמלא התנהל מיפגש זה ימים מספר לפני ועידת חרות, הייתי משבח אותם מאגשית, התבטא שריד, אבל מעשה כזה מצידי עכשיו עלול להזיק להם בוועידה.

בסך הכל, לא נמצאה לשון משותפת. הנוכחים נהגו בשריד בנימוס ומחאו כפיים, אחד או שניים אפילו אמרו כי כמה מדעותיו מקובלות עליהם, והיתה רק הסכמה עצובה אחת בניד אולמרט־שריד: שניהם בדעה כי ישראל חדלה להיות אבן־שואבת לעם היהודי.

כספת / נחמיה שטרסלר, יהודה שרוני, יונתן שרמן

"יש לי כמה גרושים"

השאלה הנפוצה ביותר המופנית למתבים כלכליים היא: "יש לי כמה גרושים בצד, מה לעשות?".

ניקח לדוגמא שכיר שמעבידו מפריש עבורו מדי חודש לקרן פנסיה ולקרן השתלמות וכך מובטח עתידו הפנסיוני והשקעה הצמודה למדד. חוץ מזה, יש לו 30,000 שקל חסכונות, והתלבטות היא איך לחלק את הכסף. אפשר לעשות כך:

● 15,000 שקל לטווח של חודשיים, הריבית שם עדיין גבוהה יחסית, 2% לחודש, בעיקר על רקע ההודעה הצפויה בשערי הריבית בשבוע הבא.

● 5,000 בקרנות המשקיעות במניות חופשיות. אולי הבורסה תמשיך לעלות.

● 10,000 במניות בנקאיות. התשואה כיום מגיעה שם לכמעט 17%. כלומר 1.4% לחודש, הרי יש לבנקאיות עוד יתרון: "כיסוי" מפני פיחות אפשרי.

ברגע שכל שערי הריבית במשק יירדו — וזה יקרה בקרוב, יירדו גם התשואות של הבנקאיות, כלומר מחירן יעלה, ואז יהיה כדאי לממש, ולהרויח.

למעשה הלכנו בעקבות העיקרון הבסיסי של "לא לשים את כל הביצים בסל אחד", כפי שנכתב כבר בבבא מציעא: "לעולם ישליש אדם את מעותיו: שליש בקרקע, שליש בפרקמטיא, ושליש תחת ידו".

גמל ישו: דמי כניסה 10 אגורות

המוצר הזול בעולם

נסה להיכנס בשבת לגמל ישו. בפתח עומד שומר וגובה דמי כניסה. שומר במשרה מלאה שגובה 10 אגורות תמימות מכל מבקר. הוא גם נותן קבלה.

המוצר היקר בעולם

בפתח גמל מוכרים לך בשבת הכל. צעצועים, חולצות, פסלים, וגם "צמר גפן מתוק". מחירו 1.5 שקל. חישוב שעשינו מלמד שהעלות של הסוכר המקל, כולל החזר על ההשקעה במכונה הקטנה, לא עולה על 10 אגורות. לא רע. רווח של 1400%.

המקדמות יכולות לחכות

סעיף 190 א' (1) בפקודת מס ההכנסה קובע כי את המקדמות למס הכנסה יש לשלם עד ה־15 בכל חודש. בהמשך לאותו סעיף נאמר כי כל מי שלא מעביר בתוך שבעה ימים את התשלום למס הכנסה, ישלם קנס. שיעור הקנס: אחוז אחד לשבוע. כלומר, נישום יכול לשמור את המקדמות אצלו שבעה ימים נוספים (עד 22 בחודש), מבלי שישלם שום קנס. רווח נקי.

צפוי היצע לחברה הכלכלית

ביום שני הקרוב ייסחרו בראשונה מניות "החברה הכלכלית לירושלים". מחיר הפתיחה של המניות יהיה 590 נק'. נראה כי למניות יירשם היצע גדול. שיקלים בירידות שערים חזות, כי המקצוענים ירצו לממש רווחים בכמה שיותר מהר, ולעבור למס הבא. כתב האופציה של החברה יימכר שבוע מאוחר יותר, כשמחיר הפתיחה ייקבע על פי מחיר המניה באותו היום, בניכוי תוספת המימוש. צפויה ירידה גם שם.

פוליסה קיבוצית לביטוח סרטן

חברת הביטוח "הראל המשמר", מציעה לקבוצות עובדים גדולות, פוליסת ביטוח חדשה, שלא הוצאה עד היום: ביטוח קיבוצי נגד מחלת הסרטן. העובדים במסגרת הפוליסה החדשה, מבוטחים בסכום של 15 אלף שקל, תמורת פרמיה שנתית של 50 שקל. חברות הביטוח נהגו עד כה לבטח נגד מחלת הסרטן, רק במסגרת פוליסת ביטוח חיים שהוצאה על ידי המבוטח.

בפוליסה החדשה מתעניינות בעיקר הנהלות של מקומות עבודה שבהם החשיפה למחלת הסרטן היא גבוהה יחסית. נודע כי "הראל המשמר" כבר חתמה על הסכם כזה לביטוח עובדי הקריה למחקר גרעיני (קמ"ג), והיא מנהלת משא ומתן לצירוף קבוצות עובדים נוספות למסגרת החדשה.

לא כדאי לאחר ב"מקפת"

תקנות האוצר מחייבות את המעבידים להעביר את הכספים לקרנות הפנסיה והגמל, בתוך 14 יום מיום תשלום המשכורות. המדובר בניכוי של 11 אחוז אותם מפריש המעביד ועוד 5 אחוזים המופרשים ממשכורתו של העובד. מי שמעביר את התשלום לאחר המועד הנקוב, מחויב בקנס פיגורים, הנקבע על ידי כל קרן בנפרד. אולם כללים לחוד ומציאות לחוד.

בחלק מקרנות הפנסיה כדאי למעבידים לפגר בהעברת התשלום, מכיוון שהקרנות קובעות קנסות פיגורים הנמוכה מריבית החובה שגובים הבנקים.

למי בכל זאת לא כדאי לפגר בהעברת התשלום? לקרן "מקפת". הנהלת קרן זאת מחייבת את המעבידים להעביר את הכספים עד ל־15 בכל חודש, ללא קשר למועד תשלום המשכורת. ריבית הפיגורים שגובה הקרן, היא 4.5 אחוזים בחודש, שזו — ברוב המקרים — גבוהה יותר מהריבית הגבוהה בבנקים.

צפויה הפחתה במס על דיווידנדים

בתקופה הקרובה עשויים לחול שינויים מהותיים בשיעורי המס על הדיווידנד. מגמה זו מסתמנת בעקבות נטל המיסוי הכבד על חברות: חברה רווחית משלמת מס חברות בשיעור 40 אחוז, ועוד 25 אחוז מס במקור על תשלומי דיווידנד המשכים מחוברה.

רשויות המס, המודעות לעובדה ששיעורי מיסוי כה כבדים אינם פועלים לטובת המשקיעים, מתכוונות להקטין המס זה. השיעור הסופי של המס שייגבה במקור על דיווידנדים עדיין לא נקבע, אך מדובר בשיעור נמוך של כעשרה אחוזים.

אלסינט: חוסר אמון בבורסה האמריקאית

האמריקאים מאמינים בתעשיות הבסיסיות

בשבתיים האחרונות הולך ומתרבה מספרם של בעלי מניות אמריקאים, המוכרים את החזקותיהם בחברות ישראליות, הנסחרות בבורסות בארצות הברית.

המחיר הנמוך של המניות הישראליות נובע מחוסר האמון הכללי בחברות ההיי־טק הישראליות, גם בעקבות הכשלונות של "אלסינט", "סאיטקס" ואפילו של "אי־סי־אי".

בד בבד עם מגמה זו, ניתן להבחין כי האמריקאים חוזרים להאמין בתעשיות "הבסיסיות" המסורתיות. מחירי המניות של חברות תעשייתיות דוגמת "מפעלי נייר", "עץ לבוד" או "כרמל מיכלים", עולה.

הורדת הריבית תדחוף את הבורסה

בנק ישראל צפוי להודיע בקרוב, על הורדת שער הריבית במשק. בבורסה מצפים כבר שבועיים להודעה זו, ושוק המניות מגיב לאפשרות זו בעליות שערים מתונות.

למרות זאת, ההודעה הרשמית על הורדת הריבית תתן דחיפה נוספת לשוק, הן בגלל הוזלת עלות המימון של הפירמות, והן בגלל הירידה באטרקטיביות ההשקעה באפיקים השיקליים.

יד יצחק בן־צבי
ספרים חדשים

★ **ויקטור גרן – תיאור ארץ ישראל – הגליל**
זהו הכרך השביעי והאחרון המתאר את מסעותיו של גרן בלבנון, בגליל העליון ובגליל התחתון. בכרך הזה זכה החבל הצפוני של ארץ ישראל לתיאור מפורט ומדוקדק כמו שאר אזורי הארץ בכרכים הקודמים. ניתן להשיג את כל שבעת הכרכים במבצע מיוחד לתקופה מוגבלת.

★ **יוסי לוי – ירושלים בימי הבית הראשון והבית השני – מסלולי סיורים**
(בהוצאת מרכז רחל ינאית בן־צבי).
הספרון מיועד להנחות את המדריך והמטייל באתרים בירושלים ששרדו מימי בית ראשון ושני. לספרון מצורף לוח תאריכים כדי להקל על ההתמצאות בזמן התרחשות של המאורעות.

★ **עידן 9 – ימי חומה ומגדל, 1936–1939**
בספר ארבעה פרקים מרכזיים: א – מחקרים וסיכומים על תקופת חומה ומגדל ב – פרשיות של כמה מהיישובים הנודעים ביותר, ג – זכרונות של אנשים שתיעדו אירועים מסעירים, ד – העשרה – מאמרים על ספרות התקופה.
הספר בכריכה קשה או רכה.

★ **יזהר הירשפלד – בית המגורים הארץ־ישראלי**
(בשיתוף החברה לחקירת א"י ועתיקותיה).
הספר משרטט את דמותו של בית המגורים בארץ ישראל בתקופה הרומית־ביזנטית.
הספר תורם ללימוד מבנה החברה והמירקם המשפחתי בתקופות העתיקות.
מנויי "קתדרה" ו"מעמים" – זכאים להנחה של 25% על כל ספר המוזמן ישירות מההוצאה. להזמנת ספרים בדואר – נא לצרף 2 ש' עבור דמי משלוח "יד יצחק בן־צבי", ת.ד. 7660, ירושלים, טל' 02-639201-2.

אוניברסיטת תל־אביב

בית הספר להיסטוריה ע"ש זלמן ארן / ספריית וינר / המכון להיסטוריה גרמנית

מלגות ופרסי מחקר לשנת הלימודים תשמ"ח

במסגרת תכנית המחקר בהיסטוריה אירופית משווה יהיה נושא סמינר־המחקר בשנת הלימודים הבאה: **"מיעוטים דתיים ואתניים מן העת החדשה המוקדמת ועד ימינו"**. המשתתפים בתכנית יעבדו במשך שנת־לימודים אחת בספריית וינר וישתתפו בסמינר שבועי. חוקרים בכירים מן הארץ ומחו"ל ישתתפו בתכנית על בסיס קצר־מועד. במסגרת התכנית יוענקו **שני פרסי־מחקר לפוסט־דוקטורנטים, ושתי מלגות לדוקטורנטים** העוסקים בתחום הנדון.

בקשות יש להגיש למכון להיסטוריה גרמנית, אוניברסיטת תל־אביב, רמת־אביב, תל־אביב 69978, עד לתאריך 15.5.87. מידע נוסף ניתן לקבל בטלפון 420731.

מכללת הדסה ירושלים
מודיעה על הרשמה לשנת הלימודים תשמ"ח 1987/88

ההרשמה החלה ב־17.3.87 ובמסגרתה יינתן ייעוץ למעוניינים בכך. מועד א' של ההרשמה יסתיים ב־31.5.87.

1. **טכנאי שיניים** – שעת ייעוץ עם ראש החוג מתקיימת בימי רביעי בשעות 11.30 עד 12.30
2. **עובדי מעבדה רפואית ומדעית ולימודי איכות הסביבה** – שעת ייעוץ עם ראש החוג מתקיימת בימי שלישי בשעות 8.30 עד 9.30
3. **מינהל ומזכירות רפואיות** – שעת ייעוץ עם ראש החוג מתקיימת בימי ראשון בשעות 10.30 עד 11.30
4. **טכנולוגיה של הדפוס** – שעת ייעוץ עם ראש החוג מתקיימת בימי רביעי בשעות 12.30 עד 13.30
5. **טכנולוגיה של רנטגן** – שעת ייעוץ עם ראש החוג מתקיימת בימי שלישי בשעות 9.00 עד 10.00
6. **הנדסאי מחשב** – שעת ייעוץ עם ראש החוג מתקיימת בימי רביעי בשעות 11.00 עד 12.00
7. **צילום טכני מדעי** – שעת ייעוץ עם ראש החוג מתקיימת בימי חמישי בשעות 12.00 עד 13.00
8. **אלקטרואופטיקה** – שעת ייעוץ עם ראש החוג מתקיימת בימי שני בשעות 10.30 עד 12.00

מעטפת הרשמה הכוללת חוברת מידע וטפסי הרשמה ניתן לרכוש במזכירות המכללה או בדואר לאחר משלוח סך 10 שקלים לפי הכתובת: מכללת הדסה, רחוב הנביאים 37 ירושלים, מיקוד 91010.

קבלה ומסירה של טפסי ההרשמה במזכירות המכללה מתקיימת בימים א–ה בשעות 09.00 עד 12.00 בלבד.

אוניברסיטת תל־אביב

הפקולטה למדעי הרוח
בית־הספר למדעי היהדות ע"ש חיים רוזנברג
הקתדרה להיסטוריה ולתרבות של יהודי שלוניקי ויוון

הכנס השניים־עשר של הקתדרה להיסטוריה ולתרבות של יהודי שלוניקי ויוון

דברי פתיחה:
פרופ' צבי אנקורי
ראש הקתדרה להיסטוריה ולתרבות של יהודי שלוניקי ויוון
ברכות:
פרופ' שלמה סימונסון
ראש המכון לחקר התפוצות
פרופ' אברהם טל
ראש בית־הספר למדעי היהדות ע"ש חיים רוזנברג
אינג' אהרון ת. רוסו
יו"ר המכון לחקר יהדות שלוניקי, ת"א
הרצאה:
יוון בימי השואה:
תחנה אפשרית להצלה?
ד"ר דינה פורת
החוג להיסטוריה של עם ישראל
מנחה:
פרופ' צבי אנקורי

הכנס יתקיים ביום שני, כ"ט אדר תשמ"ז, 30.3.1987, בשעה 18.15 בבנין ביה"ס למדעי היהדות ע"ש חיים רוזנברג, אולם 01, קרית האוניברסיטה, רמת־אביב.
כניסה דרך שער אוסטריה (1).

האוניברסיטה הפתוחה

הרצאה של פרופ' חגי ארליך בנושא:
"אתיופיה והמהפכה"
רשמי מסע בליווי שקופיות

ההרצאה תתקיים בשעה 17.00 ביום א', 29 במרץ 1987, כ"ח באדר תשמ"ז, באולם ההרצאות, האוניברסיטה הפתוחה רח' קלאוזנר 16, רמת־אביב

ההרצאה תיערך במסגרת הקורס "אתיופיה בעת החדשה" של האוניברסיטה הפתוחה
— הציבור מוזמן —

אוניברסיטת תל־אביב

הפקולטה למדעי החברה
ערב עיון
תכנון לאומי כלכלי בחברה דמוקרטית צרפת וישראל

משתתפים בדיון:
פרופ' ריימון באר – ראש ממשלת צרפת לשעבר
פרופ' יאיר אהרוני – בית הספר למוסמכים במינהל עסקים ע"ש ליאון רקנאטי, אוניברסיטת תל־אביב
פרופ' צבי אקשטיין – החוג לכלכלה, אוניברסיטת תל־אביב
דברי סיכום:
פרופ' חיים בן־שחר – הקתדרה המעוזרת למדיניות כלכלית, אוניברסיטת תל־אביב
מנחה:
פרופ' שמעון שפירא – הקתדרה לסוציולוגיה פוליטית ע"ש זלמן וסימה וינברג, אוניברסיטת תל־אביב

ערב העיון יתקיים ביום חמישי, ג' בניסן תשמ"ז, 2.4.87, שעה 17.00, אולם אסטר, בניין גילמן, קריית האוניברסיטה, רמת־אביב.
כניסה דרך שער הפלנטריום (4)
— הציבור מוזמן —

כרם
מכון להכשרת מורים לחינוך על־יסודי
מיסודן של כל ישראל חברים והעמותה לחינוך הומניסטי־יהודי בישראל
רח' אבידע 7 ירושלים 94266 טל. 02-240450
בפיקוח משרד החינוך והתרבות

החלה ההרשמה לתשמ"ח 1987/88

המכון מכשיר סטודנטים הלומדים באוניברסיטה לתואר ראשון להוראת המקצועות ההומניסטיים כלליים ויהודיים בבתי"ס העל־יסודי.
בתכנית של שלוש שנים + שנת התמחות בשכר.
לבעלי תואר אקדמי – מסלול מקוצר.
המכון מקיים מסלול הדרכתי להשתלמות מורים.
מלגות לראשונות הלומדים והמשתלמים המתקבלים לכך.
המעוניינים יפנו לכרם לקבלת חוברת הסברה וטפסי הרשמה.

مكتب من الأهل

مكتز من الاجيال

שירה היא חידה היא שירה

על סוד התום /
לתולדות החידה העברית באיטליה ובהולנד
מאת דן פגיס
הוצאת מאגנס, האוניברסיטה העברית, המכון למדעי היהדות, ירושלים תשמ"ו 280 עמ'

מאת יורם ברונובסקי

במאה השנים האחרונות חלו בשירה תהליכים של הרחבה ותהליכים של צימצום. בתוך־הסבך אנו מודעים בעיקר להרחבותיה של השירה המודרנית — שהרי כלל ההרחבות והצימצומים הללו יוצר את תוכנו של המונח "שירה מודרנית" — עד כדי הסברה שהיום "הכל הולך". בעל הביסוד אין חלות כיום הגבלות תבניות כלשהן, קליהוטר צורניות, הרחבות, כפי שקראתי להן, בצורות לנגד עיניו של קורא השירה כל המבט על הצימצומים בתפקידיה וביכולותיה של השירה יכול להעביד אותנו רק התוש ההסטורי הבא על ביטוין במחקר ההיסטורי. כזה הוא מחקרו של דן פגיס "על סוד התום". והוא אחרון המחקרים שיצאו מתחת ידו של החוקר המשורר שמת בקיץ אשתקד. המחקר עוסק בצורה ספרותית שעברה מן העולם תרבות שאין לה עוד תקומה. העיסוק הוא כולו למדני ואינו נפנה לבעיני מסקנות כיום לשירה המודרנית. כביכול שאינו מתעכב אף על המשמעות הרחבה יותר של הצורה שאותה הוא מתאר וחוקר. רק רמזים בודדים בכותבים את הקורא למחשבות אקטואליות יותר; ובכל זאת לבחון ההיקר הזה בצורה, שכיום אין לה כל מקום בתודעתנו לגבי השאלה "שירה מהי", יכולות להיות בבעיות רחבות יותר, ואף להביאנו לכלל הבנה שלמה יותר באשר לסיבה של השירה המודרנית שאיבדה בדרכה לא פחות משהשיגה.

החידה — סוג ספרותי כה זר לתודעת־השירה שלנו עד שכמעט אינו מסוגלים לחשוב עליו כעל סוג ספרותי — היא צורה כזאת, ותוכן כזה, היכולה לקרבנו להבנתה של מהות הקרויה שירה, זו הנשמרת מימי עולם ועד היום כאשר לכאורה "הכל הולך". שהרי הכל הולך אך ורק בתנאי שמשהו זו מצויה במהלך. והנה הבחנה הזאת היא חידתית. אמנם לשם תואר זה — "חידתי" — יש "משמעות בשאלות רחוקה" שאין לה זיקה של ממש לסוג החידה הספרותית, כפי שפגיס מצביע בפרק ג' של הספר (עמ' 35 והלאה), ובכל זאת הסוג המבעיתי הזה, החידה, שהוא החידה, יש בו כדי לעורר בדיה רבה לגבי השאלה בדבר מהות השירה בכלל. ואף להביאנו למחשבה שהסוג לא נעלם כלל אלא לבש צורות ותבנים חדשים בשירה המודרנית, כשם שהיו לו פנים שונות בכל תולדות השירה, במבלולה גדולה ואבר. אם כן, שכל שירה היא חידה (אף על פי שהחידות שבהן עוסק מחקרו של פגיס אינן "שירה" לבצער בעיני הקורא המודרני...). פגיס אומר זאת בה: "בכל שירה יש 'רמזים וסודות' של הלשון המטאפורית, כי גם במשל, שהוא סתום יותר משיר רגיל, ובחידה, שהיא סתומה יותר מן המשל". זהו ניסוח זהיר וכיתר שבו חשו גם הקדמונים וגם בעלי־החידות שבהם עוסק פגיס. הנה אריסטו כתב ב"רטוריקה" על המטאפורה שאינה אלא סוג של חידה. והלא המטאפורה היא לב הלשון השירית, אולי (כך לדעת רבים) היא אותה מהות שעליה דובר, האסנציה של השירה. וכך גם המשל. כתאור את סוג החידה שבו במקפל ספרו של פגיס, כותב בספר־הפואטיקה שלו "לשון לימודים" (בנוסח שני שלו, שהופיע רק בשנת 1951) על כך שאין החידה אלא "העתק מתמיד". כשהמושג "העתק" כמעט אותו לציון "מטאפורה" (תרגום מילולי של המלה היוונית הוא "העברה", ובעברית של הרמב"ם "העתקה").

החידתיות של השירה גברה במאה השנים האחרונות, ככל שהחידה כסוג ספרותי הלכה ונעלמה. האמנם אין קשר בין שתי התופעות? קל לחוש שאמנם יש קשר כזה. העלמו של הלאור התמים של החידה חל עם ראשיתה של השירה המודרנית, המדובר הן בשירה העברית הן בשירה האירופית בכלל. סביב שנת 1850 נעלמו החידות שבהן עוסק מחקרו של פגיס, וסביב שנה זו, בערך, ניתן לקבוע את ראשיתה של השירה העברית החדשה, כשם שסביבה יצרו משוררים כמו בודלר שהם אבות השירה המודרנית. יש שירים ב"שירה מודרנית" זו שהם הרמטיים עד כדי כך שאין דבר המונע מאתנו מלשייכם לחידות. שירים רבים של ראמבו ושל מאלרמה — ביחוד של זה האחרון — מציבים לפני הקורא אתגר של פענוח לא פחות משהעמידוהו לפני החידות כפשוטן של הקדמונים ואנשי הבארוק. להרמטיות, או חידתיות, של חלק גדול מן השירה המודרנית חב את קיומו מקצוע הפרשנות הספרותית. התארים השתנו. כיום עוסקים פרופסורים במה שעסקו פעם כל מיני ברונים והכבנים למיניהם.

דן פגיס: צורה שעברה מן העולם

אבל העיקרון נשמר, עיקרון החידתיות והרב המשמעות. על ההכרה בחידתיותה המהותית של השירה בנויים מחקרי־סוד רבים בביקורת המודרנית, ודי להזכיר את הספר המהולל של ויליאם אמפסון "שבעה מיני דו־משמעות".

לא רק הסטאטוס החברתי של החידה (או ה"מחידים" בלשון המשוררים שבהם עוסק פגיס) אלא גם הסביבה והתפקיד החברתי של החידה והחידתיות השתנו. השירה — כמו החידה — איבדה כמעט כליל את תפקידה הנסיבתי החברתי: כיום איננו מחשיבים בדרך־כלל כשירה רצינית שירים שנוצרו במיוחד לשם השמעה בחתונה או בחגיגה אחרת. השיר נקרא בדרך כלל על ידי הקורא הבודד בד' אמותיו. החידה, במובן הז'אנרי, מייצגת תקופה שבה נועד לשירה תפקיד חברתי ישיר יותר, ודן פגיס מקדיש לתאור התפקיד הזה את הפרק "יעודן החברתי של חידות־הצורה". נראה שיש קשרים רבים, אם גם סמויים למדי, בין הצורות הכלליות של חיי חברה מסוימת ובין תפקידי השירה בה. למשל, ידוע שהחידה היתה סוג ספרותי מפותח במיוחד בתרבויות הסקנדינביות העתיקות וכן גם בספרות האנגלו־סאכסית, שבלשונה נוצרו חידות "ספר אקסטר". לעומת זה לא היתה פריחה כזאת לסוג החידה בספרויות הקלאסיות של הים־התיכון. ייתכן שצורות הבילוי של החברות השונות הללו יכולות להסביר הבדלים אלה. בארצות הצפון הרבו הבריות לבלות בתוך הבתים, מסביב לאח המבוערת בערבי החורף הארוכים. זה הזמן הנאות והסביבה הנאותה להחות חידות, שעשועי העולם הקלאסי נערכו בחוץ: הטיול והספורט תפסו את הזמן שאותו תפסו בצפון הבילויים הפנים־ביתיים. יתכן שכאן הבדיל, בשרטוט כללני, של פריחת סוג החידה בחברות מסוימות לעומת מיעוטו היחסי בחברות אחרות.

נותר לי עוד לתהות כיצד מתיישב עיקרון "אקלימי" שכזה עם פריחת החידה הספרותית שאותה מתאר דן פגיס בספרו, פריחה המקיפה קהילות דרומיות (איטלקיות) וקהילה צפונית (אם כי לא סקנדינאבית) שהיא הקהילה היהודית בהולנד. בחידות הספרותיות שבשירת ספרד העברית מופיעות לא פעם דרכי־הזרה המוכרות מן הספרות הצפונית רחוקה. פגיס מביא דוגמא ממשה אבן־עזרא שבה מדובר על "היין בגביע הזכוכית", המתואר כ"להבה בתוך מים קפואים", ובלשון השיר של אבן־עזרא "אש מתלקחת בתוך הברד". הרי זו דוגמה לדרך־הזרה הידועה מן הספרויות הצפוניות בשם האיסלנדי "קנינג". זו מעין מטאפורה המקובלת בשירה האנגלו־סאכסית והאיסלנדית העתיקה, "מטאפורה שאינה אלא חידה". וכן כותב משורר האפוס האנגלו־סאכסי "ביוולף" על "שבילו של הלויתן". הקורא, כלומר הפותר, צריך להסיק שהכוונה ל"ים". שם גיבור האפוס עצמו הוא בבחינת "קנינג", שהרי הצירוף "ביוולף" משמעו "אויב הדבורים". הקורא הנתבע להיות כאן פותר־חידות, יבין שהכוונה ל"דב".

אכן, לחידה היסטוריה ארוכה ומפוארת בשירה העברית, ואף בספרות העברית הקדומה. פגיס מזכיר את החידה המקראית, ואף מזכיר את הויכוח אם חידת שמשון היא באמת חידה לפי ההגדרה המצומצמת של הסוג (שהרי היא נסבה על מעשה שהיה ידוע אך ורק לשמשון וממילא לא היה ניתן לפתרון, וזו סתירה להסכם היסודי שבין החד והפותר). הוא מזכיר את החידות של משוררי ספרד הגדולים ומעלה על נס את מחקרה של טובה רוזן־מוקד "לנבכות בחידות", שהוא המחקר האקליטי הראשון של החידה בשירת ספרד. טובה רוזן־מוקד עסקה בעיקר בחידותיו של יהודה הלוי, במחקרה שפורסם בכתב העת "הספרות" בשנת 1981 (חוב' 30–31).

אך עיקר הספר "על סוד התום" מוקדש לתאור פרטני וכולל של תת־סוג מסוים של החידה העברית, והוא הסוג הקרוי "חידות הצורה והלועז" שהתפתח באמצע המאה השבע־עשרה ופרח כמאתיים שנה, עד שסביב אמצע המאה התשע־עשרה נעלם כליל, כמותו כחידה בכלל. ראשון היוצרים של תת־הסוג הזה של חידות־"הצורה־והלועז" היה הרב משה זכות (1620–1697), משורר ומקובל ידוע בתקופתו, שבין השאר חיבר שירה דראמטית בשם "תפתה ערוך" שהיא מעין עיבוד של "הקומדיה האלוהית" לדאנטה, מן ההדים הבולטים המוקדמים יחסית של הפואמה האיטלקית הגדולה בשירה העברית (הדים מוקדמים עוד יותר מושמעים בשירת עמנואל הרומי, אשר גם לו מקום בתולדות החידה העברית). זכות נולד באמשטרדם, למד קבלה בפולין, וסמוך לשנת 1645 השתקע באיטליה. בסוף לקט שיריו הוא הקצה מדור מיוחד לחמש־עשרה חידות — ואלה הדגמים הראשונים שמצא דן פגיס לתת־סוג של החידה שאותו בא לחקור ולתאר. זכות הוא גם ממציאן של רוב התחבולות השונות והמשונות שנקטו על ידי מחברי חידות־הצורה־והלועז בכל מאתיים השנים של פריחת הז'אנר, עד המשוררת רחל מורפורגו שחיברה את "חידות הצורה" האחרונות שפגיס נתקל בהן (בשנת 1852).

חידות־הצורה־והלועז, שהמחקר כמעט מכסה עליהן, ואלמלא פגיס אפשר שהיו נעלמות מעיני ההיסטוריונים של הספרות גם בעתיד, היו פירות מובהקים של זמנן ומקומן. הרי בחידות אלה באה על הביטוי השתלבותה של השירה העברית בת המאות המאוחרות הללו בשירה האירופית הכללית. נדמה, שמעולם לפני כן — ואחרי כן, אולי רק בזמננו — לא השפיעה השירה העברית השפעה כה דומיננטית מורמי־האב של שירת אירופה בכללה. השירה העברית באיטליה בכלל, וחידות הצורה בפרט, הם ביטוי הבארוק כאופנה ספרותית דומיננטית. מובן על כן שפגיס פנה אל השירה הספרדית והאיטלקית בת הזמן ומחפש שם את שורשי אופנת החידות המשונות הללו. הוא מוצא אותם בסוג מסויים, בשבה, של החידה הספרדית: חידה שמעל לגופה העיקרי מצוי תאור קצר של ציור כלשהו, הקשור בחידה. המלה "מצטייר" באה תמיד בפתח התאור הזה. בחידה העברית תופס את מקום התאור ציור של ממש והוא "הצורה" או "צורת־החידה" שבה מדובר. פגיס מקשר ציורים אלה גם באופנה הרווחת בספרד ובאיטליה של תקופת הבארוק לציורים סמליים, למיני אמבלמה ו"ההירוגליפיקה", ציורים חידתיים ואף מאגיים, הקשורים בפריחתה של חכמת הנסתר בתקופה ההיא. רפרודוקציות רבות של צורות החידה הללו מקשטות את הספר "על סוד התום".

בין ההמצאות המקוריות של חידות־הצורה־והלועז יש להזכיר בראש־וראשונה את ה"לועז". הלועז היא מלת הפתרון של החידה, המשולבת בגוף החידה, בתרגומה ללועזית. אם, למשל, הפתרון הוא "זהב", יופיע בגוף השיר הביטוי "יגה אורו" הכולל את המלה "אורו" שהיא "זהב" בספרדית ובאיטלקית כאחת; במקרה מסוים פתרון החידה הוא מלה שהיא גם עברית וגם ספרדית וכו'... אין סוף התחכמויות שנהגו מחברי החידות בתחום הזה של ה"לועז". הקשור בכלל באופנה בת־התקופה לכתוב שירים היכולים להיקרא בשתי שפות, איטלקית ועברית, ולהיות בעלי מובן בשתיהן, אם גם מובן שונה. יהודה אריה מודינא חיבר קינה שתחילתה בעברית נשמעת "קינה שמור" מלים שאפשר לקרוא גם באיטלקית: Chi nasce muor ("מי שנולד מת") וכן הלאה וכן הלאה.

עוד תחבולות מחודדות ומפתיעות נשזרו בחידות הצורה והלועז. פגיס מקדיש לתאורן פרקים שלמים, כשם שהוא מקדיש מקום לתאור גופי החידות ומפליא את הקורא בפתרונות שמצא הוא והמצאו אחרים לחידות רבות. הוא אגב כשלוש מאות חידות צורה ולועז שכאלה, כשלמעתן מובאות רק שלוש חידות של משה זכות, בפרק הסיום, עם הסברים מדוקדקים.

כל המתעניין בלשון ובתרבות יקרא את פרקי הספר הזה בעניין רב, אך גם לא יוכל להמנע מן ההרגשה שביטא ססיל רות בכתבו על "החידות המפשיות של המאה הי"ח", בקטע שמצטט פגיס מדברי ההיסטוריון של יהודי איטליה. יש לבארוק פנים כאלה, פנים של טירוף מפלצתי כמעט, של למדנות גרוטסקית והסתרה שחור ושל חריפות מבוזבזת. נדמה ששורשי הבארוק האירופי נפגשים בתחום צורות־החידה העבריות עם מסורות יהודיות של פלפול תלמודי. כיום רק בעלי טעם מיוחד מאד בספרות יידרשו לחידות כאלה, או לשירה מניירסטית כזאת בכלל. בעיני קורא שירה רגיל חידות יכולות להחשב כמעט לניגוד של מה שנחשב בעיניו לשירה. על כך אפשר יהיה לעמוד בבור מתוך חידה המובאת בספר ומובאת גם על כריכתו: "חידה היא ים גדול והמבו־ידריים". תוך החלפת התיבה חידה בתיבה שירה: "שירה היא ים גדול והמבו־ידריים" — "כל תוסף־כל־צורה ביסודותיה".

הקורא הפיקח, היודע להבין דבר מתוך דבר, הקורא פותר החידות, יוכל לשאוב מספרו של דן פגיס לקח רב יותר משנראה לעין; מבחינה זו "על סוד התום" הוא עצמו ספר חידה, ספר של משורר.

ייקוב הקו את הדין

אונורה דומייה: בשורות השאנו אליה ראטאפואל (דמות שהמציא דומייה והעניק לה את תווי פניו של לואי נפוליון).

תערוכת אונורה דומייה מאוסף ארמאנד האמר — מוזיאון ישראל, ירושלים

מאת ניצה מליניאק

באמצע השבוע הבא תיפתח בירושלים תערוכה חשובה המביאה מבחר נאה מיצירתו המפורסמת של אונורה דומייה — גאון רב־תחומי שיצירתו היתה רבה בענפי האמנות השונים. גם אם עיקר פרסומו בקרב קהלים רחבים, בחייו כבימינו אלה, היה בתחום הגראפיקה, כאמן קאריקאטורות, הרי ציורי השמן והאקוארל שלו ופסליו — רובם נוצקו בארד רק לאחר מותו — מוכיחים את גדולתו וייחודו גם בשטחים אלה. העובדה לה היו שותפים גדולי הציירים בדורו, הוי אם נמנה ביניהם את דלאקרואה ואת סזאן שביטאו את הערצתם לדומייה גם בכתב.

אמנם, אף שעיקר מנינה ובנינה של תערוכה זו — השאולה כולה מאוספו הפרטי, בן אלפי הפריטים, של איל הממון ארמאנד האמר ששם לו למטרה להקים מכון מרכזי לחקר יצירתו הכוללת של דומייה במסגרת המוזיאון של לוס אנג'לס — מתמקד ביצירה הגראפית, הרי ניתן למצוא גם בה כמה דוגמאות נפלאות של עשייתו הציורית (למשל, "קהל המחלקה השלישית") ופסלים עזי ביטוי (בתוכם "ראטאפואל") לצד מיבחר מרתק של רישומים והדפסי־אבן, בהם אבנקות אמן נדירות וכן אבן ליתוגראפית מקורית ולוח עץ מגולף, שבכל הידוע זו הפעם הראשונה להצגתו.

אונורה דומייה נולד במארסיי ב־1808 לאב בעל שאיפות סיפרותיות בלתי מוגשמות שהיה בעל עסק קטן של זגגות ומיסגור תמונות. כנהוג במשפחות בעלי מלאכה באותם זמנים עזר דומייה מגיל רך בפרנסת המשפחה ועם עקירתה לפאריס והחמרת התנאים הכלכליים, מצא בגיל 12 את משרתו הראשונה כשרליתו של שליח בית־הדין לעיקולים — מציאות שחשפה אותו לטראגדיות נוראות והניחה את היסודות לרגישותו הסוציאלית ואת התמכרותו לנושא הפרקליטים המושחתים ובתי־הדין מטומטמי הלב. את הכשרתו האמנותית רכש מגיל 18 בבתי אולפנה ידועים ונישבה בקסמיה של הטכניקה החדשה באותה עת — הדפס האבן. משם, היתה הדרך קצרה אל כתבי עת סאטיריים, הראשון בהם "לה סילואט" ולאחר מכן התקשרות ממושכת עם עיתוניו הסאטיריים של המו"ל הנודע שארל פיליפון "לה קאריקאטור" וה"שאריוואר". התחייבותו לספק תוסר לעיתוני של פיליפון, הפכה אותו לאחד האמנים הפוריים ביותר שחיו אי־פעם. במשך יצר שניים־שלושה הדפסי־אבן לשבוע, ובסך הכל כארבעת אלפים דפים בין השנים 1830 — 1872. התוכן הפוליטי הפורה, הסגנון הריאליסטי הנוקב, הקווים האכספרסיוויים הבוטים, הכתורות העוקצניות, לעיתים ארסיות, היו למיקשה אחת, ומאז — לדוגמא נמפת המולדים דורות של קאריקאטוריסטים.

מלחמת המונרכיה... — ביחוד מוסר המלוכה, נגד הבורגנות על ערכיה המזויפים והסיאוב התנבתי בכללותו, בתקופה שהיתה על פי הגדרתו של שארל בודלאר "גרעין לקאריקטוריסטים", הביאה להתנגשויות בלתי נמנעות עם הצנזורה שמתקמה כלפי נעה כמטוטלת על פי התמורות הבלתי נמנעות שהכתיבו שינויי העיתים. עם זאת, לא גם עוקצו של חלק גדול גם בימינו אלה. ראה לדוגמא את בקורתו על תאוות הבריות לעשיית רווחים קלים, על יזמיהן של חברות ספקולאטיביות והפצת מניות חסרות ערך.

צחוק הגורל הוא שהצייר, שחדות עינו הפכה אותו לאחד מגדולי האמנים של כל הזמנים, לקה בעשור האחרון לחייו במחלת עיניים נדירה, מין דלקת שהכתתה כמעט להלוסיק את מאור עיניו. דומייה מת ב־1879 בבית שהעמיד לרשותו ידידו הצייר קורו, בכפר ואלמונדואה סיר־סאן, מקום חביב במיוחד על ידידיו, הורי חוג בארביזון, הרחוק מן הקלחת הפוליטית והתרבותית ששימשה לו השראה ושעמדה במוקד עשייתו במשך עשרות שנים.

המסע הארוך אל האושר

מנון לסקו, רומאן
מאת אבה פרבו
מצרפתית: עידו בסוק
הוצאת זמורה, ביתן 1987. 186 ע'

מאת בני ציפר

לואי הארבעה־עשר, מלך השמש של צרפת, מת ב־1 בספטמבר 1715. כאשר עבר ארונו, רתום לשמונה סוסים, ברחובות פאריס, הריע ההמון בשמחה. העריץ, שטבע את האימרה "צרפת זה אני" והגדיר את עצמו כמגן הקתוליות, סיים את חייו כאמשורש שוטהבמי־קנה. המהלך כדי פילגשו האדוקה, הגבירה דה מנטנון, לכפות ביתר שאת את הפוריטאניות והחומרה באורח החיים של עם, שהרדיפה אחרי הנאות־החיים נחשבת לטבע שני שלו. מכיוון שהיורש הלגיטימי של מלך השמש היה צעיר מדי, עלה על כס המלוכה העוצר פיליפ מאורליאן, שבעט בכל שהוריש קודמו, ונתן את האות להתהוללות־מוסרית, שמשהחלה, רק המהפכה של 1789 תוכל לשים לה קץ.

הערכים הדתיים פינו את מקומם לסיסמה החדשה "החיפוש אחר האושר". בשם האושר, שאין מי שיודע אל נכון מה פירושו, העתיק העוצר את מגוריו מורסאי הצונות הבכוראתיקוים אל לב פאריס. סביב שולחנו מתהבים האצילים והבדברים גסויות באין מפריע באזני הגבירות. הגבירות מעשנות מקטרות ומזמרות שירי חילים. בתו של העוצר, מספרת הרכילות הפריסאית, בניקה את הפריה לעוברים והשבים בגני לוקסמבורג, ובלילה עולה על יצוען של אביה כדי לתת פורקן למהבה הסוער.

פאריס של תחילת המאה השמונה־עשרה שקועה באורגיה רובאית, נוסח סטיריקון. ובדקראנס הכללי עד לים הפרוזים הראשונים של מה שייקרא אחר־כך "תקופת הנאורות": מונטסקייה שם לחוכא ואטלולא את הליכות הריבון ואת התורת הדת הכללית ברומאן המכתבים הסאטירי "המכתבים הפרסיים". וולטיר, שר־שעותו יקירה יותר, מאשים את פיליפ מאורליאן בגילוי־עריות וברצח — ובמקום עונש, מעניק לו נשיא־התקופתו גיבלת קיום מכובדת. ומי ביטא ריקובר־התכתק זה יפה יותר מהצייר ואטו, שצייר זוגות אוהבים שובבים ומשועממים־מבט, הנעים כמרחפים בפארקים אפלויים, או מפליגים, מסודרת אגה ומד הודיה, אל האי קיתרה, מחוז האושר המיתולוגי?

ההיסטוריה של הספרות, האוהבת פאראדוכסים, רצתה כי דווקא בדור המטומטם והנתעתע ביותר שידעה צרפת, תיכתב הספרות השנונה והחכמה ביותר שנוצרה בה בקודה. וכי בוסתה ייקרא הדור הזה דור ההשכלה. "מאנון לסקו", שיצא לאור ב־1731, הוא מאבני הבניין המוקדמות של הצירוף הזה בין נהנתנות ושכלתנות. דור אחד קודם לכן היה הספר, על מחברו, מועלים על המוקד בעוון כפירה בעיקר, מה גם שאת "מאנון לסקו" כתב כומר. אך הציניות של המאה השמונה־עשרה מצילה את סופריה מענשה של הצנזורה. הצנזורה הצרפתית היתה סלחנית כלפיך בתקופת העוצרות של פיליפ מאורליאן, שלא היה קשה לעקפה, ופרבו אכן הוציא לאור את ספרו בהולנד, ומשם הופץ לצרפת.

למרבה האירוניה חלק גדול מהצלחתם המסחרית של סופרי המאה השמונה־עשרה הם חבים לצנזורה השלומיאלית שפעלה בתקופתם. לספרים שהצנזורה אסרה את הוצאתם לאור, ושהתפרסמו בחוץ־לארץ, נוצר ביקוש עצום שהעשיר את כותביהם. לראשונה פקחו סופרים את עיניהם לראות כי אין הם צריכים עוד להיות סמוכים על שולחנם של מצנאטים גרמניים וכי יש ביכולתם להתפרנס מכתיבתם. "מאנון" היה מראשוני רבי־המכר הצרפתיים, וזכייתו באתה והלכה בכל שנבורו השמועות הסמכיצות על שחיתות־המידות של מחברו.

בין השמועות הללו רווח למשל, הסיפור, כי האבי פרבו כותב את ספריו במיטה, עם זונה השוכבת משמאלו, וכל עמוד שהוא מסיים נשלח הישר למו"ל תמורת לואי אחד, המספיק לו לקניית היין הדרוש לו כדי להישאר שיכור במשך כל שעות היממה. יש להניח, כי אין הרבה מן האמת בתיאורי הפריצות האלה. אף־על־פי־כן, יש להניח כי פרבו לא היה מצליח לכתוב את "מאנון" לולא היה בקי, מניסיון אישי, בפרטי הפרטים של חיי ההוללות וחיי העולם התחתון של פאריס: בתי הזונות ובתי ההימורים החוקיים והלא־חוקיים, בתי־המלון הזולים, מאורות הפשע וכל הסטיות האפשריות. כל אלה מופיעים ברומאן שלו בדיוק שאינו משאיר מקום לספק בדבר מקורם. גם בעלי הגרסה המתעקשת להאמין כי "מאנון" אינו אלא רומאן סימבולי, שבו משחקת מאנון הזונה בתפקיד הגורל, המסיטה את הגיבור התמים דהגרייה מדרך הישר — גם בעלי גרסה זו לא יוכלו להכחיש את הדימיון הרב שבין הביוגראפיה הפרועה של פרבו לבין חיי גיבורו הדמיוני.

אנטואן פרנסואה פרבו נולד ב־1679 למשפחה מכובדת של משפטנים, והתעתד להמשיך במסלול המשפטי שהועידה לו משפחתו, אלמלא התגלה מנעורותו כהולל שאין לו תקנה, שלא חדל מלהסתבך עם נשים, ובגללן נאלץ לברוח מארץ לארץ, ומתפקיד לתפקיד. עד שהיה לכומר ונשלח לשרת בפאריס, בכנסיית סן־ז'רמן דה פרה. בין כותלי המוסד הזה מתחיל פרבו את דרכו ככותב רומאנים, ומפרסם אותם בעילום שם. כשמתגלה זהות מחברם, נמלט פרבו מאימת הכנסייה המשטרה לאנגליה, ומתקבל בזרועות פתוחות אצל הארכיבישוף מקנטרברי. באנגליה מגלה פרבו את שייקספיר ואת הנשים הלונדוניות. בחברת אחת מהן, ההנגרייה לנקי אקהרד, עובר פרבו להולנד, ומפרסם בה את "מאנון". האם לנקי היא הדגם שעל פיו יצר את מאנון, או שמא היתה זו אשה אחרת? האפשרויות רבות, כמספר הנשים שהיו בחייו של פרבו. יש להניח גם, שפרבו קרא היטב את "מול פלאנדרס" של דניאל דפו בטרם ישב לכתוב את "מאנון לסקו".

מאנון לסקו, כפרוטוטיפ של האשה הגדולה, הזונה הגדולה, חלומם של הרומנטיקאים, קנתה לה חיי עולם, בניתוק גמור מהרומאן של פרבו, שנשכח למחצה אחרי השערורייה שחולל סמוך להופעתו. מאנון היתה למיתוס ונכתבו עליה אופרות, מחזות ואופרטות — בעוד שברומאן של פרבו אין היא הדמות העיקרית. הגיבור המרכזי ברומאן הוא האביר דהגרייה, מאהבה של מאנון, המספר את העלילה בגוף ראשון, ואהבתו למאנון היא אחת האפיזודות בחייו.

את ההמעטה בחשיבותו של דהגרייה, והתבלטה של מאנון לסקו כגיבורת הרומאן יש לזקוף כנראה להופעתו של אלכסנדר דיומא הבן, שחיבר כמאה שנים לאחר מכן, את המלודראמה הנודעת שלו "הגברת עם הקמליות", ובמבוא לספר ציין כי שאב את ההשראה מהאב פרבו. אך מאנון ה"אמיתית" שונה לחלוטין מהתמונה המצטיירת ממנה באספקלריה של דיומא ושל הרומנטיקאים בני דורו. הללו ביקשו לראות בה את הכוח המניע של הרומאן, ואת זו המדיחה את דהגרייה מדרך הישר. היפוך הוא הנכון: מאנון לסקו, בפתח הרומאן של פרבו, היא תלמידת מנזר תמימה, שדהגרייה חומד ביופייה ומדיח אותה מדרך הישר. אך נוטש אותה בשעה שהיא נאלצת לזנות כדי לקיים את שניהם. מאנון, במלים אחרות, אינה אלא כלי במשחק־האהבה האגוצנטרי לחלוטין שמנהל דהגרייה המפתיים במותה, לאחר שביקש להפכה בכל מחיר לאשתו החוקית. האין זה דומה להפליא לשיטותיו של המרקיז דה סאד, בן־דמאה של פרבו, המעביד את קורבנותיו האומללים במסכת של עינויים כדי לספק את הצורך שלו באותה צמרמורת של הנאה, שאצל פרבו מכונה "אושר", ואצל סאד "הנאה".

אבה פרבו: אהרגה נסתת כמטירקן

הרומאן של פרבו מתחיל בסיפור־מסגרת, קונוונציונאלי לכאורה: פרבו, המשתתף כצופה בעלילה, רואה שיירה של זונות צרפתיות הנשלחות לגלות בלואיזיאנה שבאמריקה. הנערה היפה מכולן מלווה בצעיר, המתעקש להצטרף אליה בגלותה. עשר שנים לאחר מכן, פוגש פרבו במקרה את הצעיר הזה בשנית. זהו האביר דהגרייה, המספר לו כי הנערה שאהב מתה באמריקה, ופותח בסיפור פרשת תלאותיהם.

סיפור המסגרת הזה חשוב יותר משהוא נראה בקריאה ראשונה. לאמיתו של דבר, עיקר משמעותו של הרומאן טמון דווקא בפתיח הזה, המביא את הקורא לרגע שבו ישב דהגרייה, האבל עדיין על מות מאנון, אל שולחנו של המספר, ויחל בווידוי הארוך על פרשת אהבתו למאנון והתלאות שעברו עליהם. בהפרדה המלאכותית לכאורה בין המספרת לגוף העלילה, מקופלת תורת־חיים שלמה. כשר שכהנת הפריגות־חברתית הפרודה והמאה השמונה־עשרה בין "מצב הטבע" ההיפותטי של חירות לא מוגבלת, לבין "האמנה החברתית" — שבמסגרתה ויתר הפרט מרצון על חלק מחירותו למען הביטחון שבחיי סדר חברה — הפריד פרבו ברומאן בין העלילה הקופצנית והמסוערת של דהגרייה ומאנון, אותם בני קלייזר של זמנם החיים את חייהם מחוץ לחוק ומעליה, לבין אותה שעה של חשבון־נפש תבוני, הבא לאחר הסערה. בשעה זו מסכם דהגרייה לפני המספר את תהפוכות חייו, ומסיק מהם כי אין לאדם סיכוי להיות לאורך זמן במה שקרוי "מצב הטבע", ושומה עליו לקבל על עצמו את עול החברה ומוסרותיה. מאחורי הקונוונציה של הרומאן בגוף ראשון עומדת, אם כן, האידיאולוגיה החדשה של המאה השמונה עשרה, שראתה בפרט את המסד לכל סדר חברתי, בניגוד לקלאסיציזם של המאה הי"ז, שבו צריך היה האני להצטנע, ולראות את ייעודו בריסון התאווה למען "החובה" לריבון או לאלוהים. "מאנון לסקו" הוא במידה רבה רומאן העושה להבעים דפורמאציה של האידיאלים הקלאסיים של האיפוק והאיזון. הדבר מופגן לא רק בלשונו הרגשנית של הגיבור שנושא דהגרייה, השופך נהרות דמע על כל צער ושעל, ובסופרלאטיבים שהוא משתמש בהם לתיאור תכונותיה של מאנון, אהובתו, אלא גם בארכיטקטורת־הרפקה של הרומאן כולו. כשפותח דהגרייה בסיפור מעלליו, זהו נהר שוצף של אפיזודות המתערבלות זו בזו, עם אין ספור מאמרים מוסגרים וסיפות. בריחות מהכלא, מסעות, דרקרב, רצח, התחזויות, הרדיפות של האירועים כה מקשה לפעמים לעקוב אחר חוט העלילה.

בעיקרו של דבר, זה סיפורו של כרטובים, המחזר אחר תלמידת מנזר תמימה, העלמה מאנון לסקו. האהבה משנה את המחזר דהגרייה, נוטעת בו אומץ. הוא מבהיר באוזניה על אהבתו, חוטף אותה מהמנזר, והשניים חיים חיים של אהבה טהורה בדירה בפאריס. אט אט מתברר לדהגרייה כי התלמידה התמימה שהוא אוהב בוגדת בו, אך אין היא משה ממחשבותיו. גם לאחר שעזב אותה, ולאחר שנודע לו כי בהפכה לזונה מפורסמת. הוא סבור, כי ישיב אותה למוטב. אך המוסד בכסף משיב את מאנון לרוחה, ואותו — דוחף אל עולם ההימורים. דהגרייה נהפך לאחד הנוכלים הנודעים של פאריס. יחד עם אחיה של מאנון, הם מרוקנים את ביתו של אחד ממחזריה הקקנים. מאנון ודהגרייה מושלכים לכלא, בורחים, חוזרים לסורם, עד שהם נתפסים שנית ונשלחים לגלות באמריקה, אך גם שם לא תמה סאת הצרות. ולאחר היקרב עם מאהב נוסף של מאנון, בורחים השניים למדבר, ושם גוועת מאנון לעיני מאהבה.

כיצד נהפכה הפיקארסקה המלודרמאטית הזאת, מסורפת ומבולבלת כפי שהיא, יותר מכל דברי ההגות של מונטסקייה, דידרו, וולטיר ורוסו — להמנון, לאני־מאמין של עידן המאורות? אין זאת כי אם סיפורו של דהגרייה והותה שלו אומר בפשטות את הכלל, כי האושר נמצא בהנאה הפשוטה, היצרית, בתאוות הבשריים. גם אם מאנון מתה, קורבן על מזבח השיעור הפילוסופי הזה, דהגרייה אינו מתחרט על ניסיון־החיים שהוא סיפקה לו. איזו בעיניו במוסר המצוי והציווי הדת, הקוראים לאדם להמתין לחסד האלוהי: שהרי האושר האמיתי, היחיד, גורס פרבו, הוא זה שכדוגש יד, בתנאה מן החיים. וכל שעליך לעשות הוא לקחת ממנו מלוא החופן, והבל כל השאר.

צרפת קראה את "מאנון" ולמדה את השיעור בתולי־הבת שעברה את המשועה: בשמו של האושר הארצי הזה היו היהודים הבאסטיליה כיובל שנים לאחר מכן, ויותזו ראשים כה רבים על בימות הגליוטינה. נאפוליון כלום גם הוא אינו אלא וריאציה על דהגרייה, המגלה כמה קל להפעיל את הזולת למימוש יצריך הפרטיים? פרבו נתן לכל אלה את הדחיפה הראשונה.

עידו בסוק, המתרגם, ביקש להעמיד תרגום מופת לרומאן האלמותי הזה, אך נכשל בהעברת רוח האקספרסאיה המפכה במקור. העושה הנקרא בקשיים אותה, למרות ישנן מגנתו. התרגום מייגע, מכובדי לכאורה. המגוחך מכל הוא, ששמו של המחבר מובא כאן בשגיאה צורמת: "אבה" אינו שמו הפרטי של פרבו, אלא תוארו הכנסייתי, שצריך היה לתרגמו ל"אב" או ל"כומר".

אהרן מגד / אותיות קטנות

מסביב ל"קופסה"

התגובות השונות מן הקצה אל הקצה על "קופסה שחורה" של עמוס עוז, למן התפעלות והתלהבות מכאן ועד ביטול וסלידה מכאן, הן אישור חוזר, בפעם האלף, לאמת שהיתה צריכה להיות מקובלת מכבר — ושבכל־זאת כופרים בה "מקצוענים" מאסכולות שונות — שאין בנמצא אמת־מידה "מדעית", אובייקטיבית, להערכת יצירה ספרותית ולמידותיה. החלוקה בין "מחייבים" ל"שוללים" (וכל הגוונים שבאמצע) — איננה בין משכילים מצד אחד והבערים מצד שני, בין עלית של מביני־טעם ובין פתאים. מפשוטי־העם הנלבבים ברשת של קסמיכוב היא חוצה את כולם. האין בזה שום חידוש, בעצם. טולסטוי ביטל את שקספיר, נאבוקוב זלזל בדוסטוייבסקי, וירג'יניה וולף לא סבלה את פלובר. וכן הלאה וכן הלאה, עד סיפורו המתוק של פיליפ רות, "קאונטרלייף", שבעתון אמריקאי מכובד, אחד משמיע לו שיר הלל שלא נשמע כמוהו, ושני מלעיג עליו כתחכמות מגופפת, ושניהם מוסמכי והדה, שתורות האסתטיקה שגורות על פיהם.

כלום תשפוט ה"היסטוריה" מי הטועה ומי הצודק — לא, גם ההיסטוריה לא תשפוט. כי גם היא משנה את טעמה מתקופה לתקופה, מעלה ומורידה ומורידה עליונים. ועל כן לא יספיק למנות את הדוגמאות. הרי סיבה להיעדר קנה־מידה אובייקטיבי היא זו, שכל תגובה על יצירה ספרותית (או אמנותית אחרת) היא עניין סובייקטיבי, המתחיל מדבר פשוט, בלתי־אמצעי ובאנאלי למדי: "אהבתי את זה" או "לא אהבתי", "דיבר אל לבי" או לא, "נרגשתי" או "ממש לא יכולתי לסבול את זה", וכיוצא בזה תגובות ורשיות. רק לאחר־מכן נותן הקורא דין־וחשבון לעצמו מדוע כך. הקריאה היא מעשה אינטימי, בין אחד לאחר, בין קורא לספר, ואם מתמזל המזל (או מתרחש הנס) — נוצר "דאבורה" בין הספר לקורא. את ה"דאבורה" הזה קשה לשער, הוא בבחינת מיסתורין כמעט, כלכך הרבה גורמים מצטרפים להתרחשותו: הזדהות עם גיבור, או עם גיבורים אחרים, בספר; קירבה לבעייה שבמרכזו; התפעלות מלשון, עלילה, קצב; יחס אישי למחבר; מצב־רוח שבו שרוי הקורא בשעת הקריאה; או אפילו בואה של "שעת רצון": כי מי מאתנו לא התנסה בכך, שיום אחד הוא קורא ספר ומתענה בו, ולאחר שנים מגיעה "שעת רצון": והנה הוא "גילוי" בשבילו. או להיפך. ה"מבקר" הוא אותו קורא שיש לו כלים להסביר ולנמק את תגובותיו.

"קופסה שחורה" זכה לפופולאריות בלתי־רגילה לאו דווקא — כפי שסבורים רבים — בגלל הפופולאריות של מחברו, או בגלל התבנית התקשורתית שמסביבו. לכל הדעות זהו ספר קריא מאוד ("קריא" — כינוי גנאי בעברית־אקדמאית, אם ליתר הלעגה: "רומן למשרתות"). ביטוי מאוד לא דמוקרטי, אגב, המזמין מתוך מזג שלפנת מציאליסטיות ושרלוליות־השיח הכושים, ושני דברים עושים אותו למרתק מלכתחילה: האחד — הלשון העשירה המבריקה שעוז משתמש בה בווריאציות בשישה סגנונות שונים שכל אחד נבנה לפי דרכו; והשני — הדרמה המשפחתית הסבוכה והמורכבת ורבת־זהמות, שבה מתגוששות הנפשות זו עם זו על החיים. בשני הדברים אין לזלזל, ואין לראותם כמישניים, כשוליים, כי הם מרכיבים מהותיים ביצירה הקרויה רומן, כמו צבעים וקומפוזיציה בציור.

קוראים שונים קראו את הספר באופנים שונים (ואם באמר "דאו בו מרהודי לבם", גם זה יהיה נכון. הקורא הוא מעין שותף), כשמסתכלים ביצירה אופטית שמכל זווית היא נראית אחרת. ראו בו אליגוריה על "המצב הישראלי", או על "המצב האנושי", או צלילה לתהומות הרוע, או כמיהה לפסגות הטוב, או ריאליזם שבכשל, או פנטסיה על מציאות בדויה, וכו'. אומר, אישה, מה ראיתי בו אני.

קראתי את הספר בלוית שחוק. הדבר הראשון שבלט בו לעיני, היה היסוד הסאטירי שבו, הקיים במישורים שונים. פליאה איך נעלם מעיני אחרים. גם מי שחיפש "אותנטיות" בסגנון המכתבים (ולא מצא), צריך היה להבחין ביסוד זה מתוך ההגזמות הבלתי־מתקבלות־על־הדעת הרודעות לכל אורכו: אלכס גדעון, פרופסור שפרסם כמה מחקרים, מתעופף בכל העולם, הוא בשיקאגו, בלונדון, בז'נבה, באמסטרדם, בסטוקהולם, בפרינסטון. מתגורר במין טירה אובאלית, סמרילית, קפקאית — כלקוחה מסרט של מדע־דמיוני — בקומה הי"ז מעל לאגם מישיגן. אם כי הוא יורש עשיר — האם יש עשיר המפזר כלאחר־יד, ללא היסוס, סכומים עצומים כאלה — 50 אלף דולר, 100 אלף דולר, ועוד עד אין גבול המיברקים: האם קיימת בכלל חליפת מיברקים כזאת בין פרקליט למרשו שהיא חליפת מהלומות עלגויות כביכול, רצופה גידופים כמו "לך לעזאזל", "אתה בהמה", "ארשוק לך את התשמוד" וכו' ומיהו אביו של אלכס, ולהרה־גוחנסקי, אם לא דמות לקוחה הישר ובמכוון מן הספרות, מזיגה של כמה דמויות מלודרמטיות מן הספרות הרוסית ומן הרומנטיקה הארצישראלית? האם יש הסבר פסיכולוגי מתקבל על הדעת לזיווג המשונה, המופרך הזה, שבין אשה משכילה וחופשית ויצרית כאילנה ובין טיפוס רחימודרר, לאומני־קיצוני, עלובי־מראה, כמיכאל סומו?

אבל מה שמציין הרבה יותר את האופי הסאטירי של הספר, הוא הפארודיה וההגזמה שבסגנון המכתבים. כולם "בארוקיים" אפשר לומר. גדושי דימויים, היפרבולות, הגדרות וחריפות, עקיצות שחוזות, כולם אלוקוואנטיים לעילא. "כך לא כותבים", "מלאכותי". "לא אמין". האמנם כך. הם לא "אותנטיים" — כי היסוד הפארודיסטי שלט בהם. אילנה, בעלת היומרות של משוררת, כותבת בהתפייטות הגובלת בגליצנות ("אני מושיטה לך את עצמי, המגואלת בבוץ": "הלא אתה האביר המסותרי שקטל את הדרקון ועכה ושחט או השפיפה ולבסוף גם את עצמו שיספה": "הנא מרתק אותי הצי לילה — דרך שרוה של החסד סבלני, דרך עורמה וערגה, דרך אורצל יערות הכבי נחרות" וכו'). אלכס גדעון כותב ב"ברוטאליות מיובדת" של אינטלקטואל חד־שכל וחד־לשון ("קופון הממשגל ששלחת לי"

העורך: אברהם רמון

שבוע של ספרים מאת בני ציפר

ארץ ישראל

ארץ ישראל בתיאורי נוסעים רוסים (המאות י"ב–י"ח)
מאת יואל רבא
הוצאת יד בן צבי, 1987, 320 ע'

לכאורה אין דבר המעורר יותר לרוח־נצרות מאשר המסע: כל המסע, גם אם הוא מוסווה תחת השם "עליה לרגל". מעורר את יצר הסקרנות. התחשב לאותו הנוסעים הגדולים, ואין פלא, מכאן, שהכנסיה בימי הביניים התנגדה כליכך להתיר לאנשיה לצאת לגילוי ארצות לא ידועות. ואף־על־פי־כן רצתה ההיסטוריה, התעודות והעשויות ביותר להכרת תולדות הארץ בימי־הביניים, וגם בקע הרושם זה: פרי עטם של עולי רגל נוצרים, שהשתבו בחסא הסקרנות יותר מאשם אותו. האם פירוש של דבר, שעולי הרגל שתרו את הארץ בשעתם, היו מיסטים של מוחמים מנותים, והרפתקאים שעברו על צווי הכנסיה המורינות? –

לפחות מבחינת הנוסעים הרוסים שפקדו את הארץ בין המאה הי"ב למאה הי"ז אין הדברים כך. הכנסיה הרוסית אמנם התנגדה בעיקרון למסעות ואלה שהעיזו לעבור על ציוויה היו בדרך כלל אנשים נועזים מהרגיל. אך אפיים היבש הרשמי של דיווחיהם מהארץ מלמד כי לא יצר ההרפתקה לבדו הוביל אותם לכך, אלא שליחות מדינית בלשהי, שבכללה, יש להניח, נועדה לחזק את השפעת רוסיה בקרב הנצרות המזרחית־האורתודוכסית. יואל רבא, שכינס את תיאורי המסע של 14 עולי־רגל רוסים, מציין, מתוכה לכך, את השימוש המוחלט של הנזירים הגדולים בתיאורם של עולי־הרגל. ארץ הקודש, ברוב רשמי המסע המובאים בספר, מתוארת בנוסחאות סטריאוטיפיות, מתכונת־ראש בלי שום איכות של הווי, אקזוטיקה וחיי היומיום. למרבה האירוניה לא השתנו דפוסי התיאור במשך שש מאות השנים שבין מסעו של אב המנזר דניאל במאה הי"ב, המהווה את העדות הרוסית הקדומה ביותר של מסע לארץ הקודש, ועד למסעות במאה הי"ז, בימי שלטונו של פטר הגדול.

עדות המסע של הגמון דניאל היא גולת הכותרת של הספר, ולו מפני שכל מה שבא אחריה כתוב בעיקר כהשראת עדות זו. האב דניאל, בן קיוב, מגיע לירושלים הנשלטת בידי הצלבנים. לצד תיאור המקום הדתי בכנסיית הקבר בירושלים, מביא דניאל רשמים חיים מביקוריו בגליל ובמדבר יהודה, ולאו דווקא במקומות הקדושים שלהם, אלא מהנוף מהחי ומן הצומח. אחרי מסעו, גורם הכיבוש המוסלמי של הארץ והפלישה המונגולית לרוסיה, להתערערות הקשרים באופן כולו, ולהפסקת תנועת הצליינות לארץ. היא מתחדשת בשלהי המאה הי"ד, ומתועדת ברשמי המסע של האב אגרפניי ושל הנזיר זוסימה. אחריהם, מהמאה הט"ו ואילך, לובשים תיאורי המסע גוון מדיני יותר ודתי פחות: הנוסעים באים בגלימת צליין, אך מטרתם היא ניסוח הערכות בדבר מידת כוחם של המורקים בארץ, בדבר אפשרויות של הגדרת השפעה הרוסית לקהילות הנוצריות היושבות בה. העדויות מרתקות לקריאה, בין השאר מפני שתורגמו להפליא, לעברית בהירה ולא ארכאית.

שואה

חיילי הרשע – מפקדי מחנות הריכוז
מאת תום שגב
הוצאת דומינו, 1987, 193 ע'

ושמו הכביר של משפט אייכמן, לעומת קטנותו של משפט דמיאניוק משמשים אינדיקציה, בעיני רבים, ל"פיחות" בתודעת השואה בקרבנו. אך יותר משיש פה פיחות, יש סירוב לקבל עוד את השואה באורח מיסטי אפוקליפטי, שהתרחש כביכול מחוץ לעולם המושג ומחוץ להיסטוריה. באותה השלטה "האחרת" של קצטניק, את השואה ביצעו אנשים, דווקא בינוניים למדי, חגה אחרים, כמו בעבודתו של משפט אייכמן, שכונה "את הבנאליות של הרשע". כך מתברר רבה את הדבר, כשראיין אותה לצורך איסוף חומר לספרו על מפקדי מחנות הריכוז, אומרת לו ארנדט: "למה לך לשאול מדוע עשו מפקדי מחנות הריכוז מה שעשו... הם פשוט עשו זאת וזהו זה. אם לא הם – מישהו אחר היה עושה זאת". בסוף ספרו מגיע שגב לאותה מסקנה פחות או יותר, והראיה פשטנית במבט ראשון: לדבריו, מפקדי מחנות הריכוז עשו מה שעשו "מפני שהיו נאצים". כלומר, לא מפני שהיו סאדיסטים או פרוורטים יותר מהרגיל, אלא דווקא מפני שהיו אנשים רגילים, בינוניים ובנאליים, שנרתמו כל אחד מסיבותיו שלו אל המערכת הנאצית וביקשו להצטיין בה.

"מפקדי מחנות הריכוז" הוא במקורו עבודת מוסמך אקדמאית, ששגב עיבד אותה לספר קריא. על־ידי הוספת נופך של דראמה וסיפוריות העלילה. אבל אפשר לקרוא כך למחקר היסטורי, כנויה בשני מישורי זמן – האחד, סיפורי חייהם של גיבורי העלילה, מפקדי מחנות הריכוז, מילדותם ועד סוף ימי הרייך השלישי, והשני – סיפורי המעקב אחריהם, והפגישות עם בני משפחתם, זמן רב אחרי המלחמה.

שגב מנסה לסתור את הגישה, שהתיימרה לנתח את מניעיהם של פושעי המלחמה הנאצים בכלים פסיכולוגיים, ונוקט גישה התנהגותית־קיומית: הסבר לכי נתונם של האנשים לעמוד בראש מחנות הריכוז ולהפעיל את מכונות הזוועה, טמון ברגש החובה, שטופח בקפאות לאורך כל תהליך שפיכת הגמול שעברה, ובקבלה העיוורת של האידיאולוגיה הנאצית בלי שום פקפוק. היתה זו קדושת האידיאולוגיה, שעשתה, שלא ראו כל פגם באימות שבזוועות שעשו לאסירי המחנות. אך יצאו מכליהם מרוב זעם כשנמצא רבב בטוהר המידות של פיקודיהם. את הפאראדוכס הזה מוכיח שגב על כל אחד מהדיוקנאות של מפקדי מחנות הריכוז המובאים בספר. ההבדל היחיד בינם לבין כל אחד מאתנו, רוצה לומר שגב, אינו בהם עצמם, אלא בסוג האידיאולוגיה שטפטפה למוחם.

עיון

Quote – a pocketbook of useful quotations
ערכו פנינה פלאי והד"ר ר' פנחס פלאי
הפיק: אליהו טל/טל תקשורת
איורים: אפרים ליליין
הוצאת הליגה נגד השמצה של בני־ברית, ירושלים, 65 ע' (באנגלית)

בתרבויות, שתורת־הפאם היא חלק לא נפרד מהחינוך ומההשכלה האלמנטרית, רווחים מילונים של ציטוטים, הנועדים לרפד את הדיבור ולהצביע על עושר של ביטוי. בתרבות הישראלית, האוהבת את התכלית המבריקות, כל הנובה בציטוטים הרי זה גלותי. חפצר מזה הוא השימוש בציטוטים שניים, הרווח אצל פוליטיקאים או עיתונאים משכילים־למחצה. בימי בגין פרחה אופנת הציטוטים מלטיניים: שמעון פרס, קראתי לא מכבר, מצטט אימרות שגויות מהקוראן, בערבית.

הפרסומאי אליהו טל הפיק, פנינה ופנחס פלאי ערכו, ומסדר בני ברית הוציא את הספרון, שבו מרוכזים עליתי נושאים, ציטוטים ממקורות היהודיים, בתרגום לאנגלית. הנושאים הם שלום, האהבה, ארץ ההבטחה, בנה ישראל, שיבת ציון, וירושלים. בכל אחד מהפרקים הללו לוקטו כמה פסוקים מייצגים מהמקרא, מהרמב"ם ומרבי נחמן מברסלב – אך גם ממקורות לא־יהודיים, כמו הברית החדשה, מארק טוויין ועוד. האיורים של ליליין מוסיפים לוויזואליות לספרון. אכן, ראוי שיימצא בכיסם של כל המתעתדים לנאום באנגלית על עניינים יהודיים.

צבא

ההגדה לשבט 524 – פלוגת מודדי השדה הפלשתינאית
המפיק: מרדכי ארדון
הוצאת איגוד החיילים המשוחררים בישראל, 1986, 64 ע'

היו ימים שיהודים נשאו בגאווה את התואר פלשתינאים, מן הימים הללו נותרו פיזורים של נוסטאלגיה בלבד. מרדכי ארדון, פעיל בהנצחת פועלם של המתנדבים הארץ־ישראלים לצבא הבריטי, עם חבריהם לנשק, הגליטו לקבץ מתוך את היהודים לעזבה שלמה. התוצאה: היא חוברת מלבבת, שהדילטנטיות שלה אינה אלא מוסיפה לה נופך משעשע. מטרתה לספר סיפור שנשתכח של פלוגה מיוחדת של חיל התובלה הבריטי, שכללה אנשי מקצוע ארצישראלים מתחום התובלה, המדידה, האדריכלות, הגראפיקה והצבע, שתפקידם לסייע לצבא הבריטי במלחמתו נגד הגרמנים במדבריות שרב, בפענוח צילומי אוויר ובשרטוט מפות. מסה הפלוגה שכן תחילה במצרים, דרומית לקהיר, ולקראת סוף המלחמה עבר לסיאנה שבאיטליה. שם נפגשו חיילי הפלוגה – כמו רבים בלבד מחיילי הבריגדה – עם יתר האומנות האיטלקית מצד אחד, ועם שארית הפליטה מצד שני. חוויות שני המפגשים הללו ממלאים את פרקי ההגדה לשבט 524.

יש שתרמו לחוברת מפרי עטם בשירה ובפרוזה, ויש שהסתפקו בתמונות ובכתב ידיהם. מרדכי ארדון התחום פעם בראשי תיבות ופעם בשם מלא, נתן הדור לכישרונות הציור שלו, ובמותו משה פרגר (פויו), רבים מחברי הפלוגה יהיו לימים אנשי אקדמיה חשובים, וביהם הפרופ' הדר שניר (של מרשת אטלס ישראל והדר לוי) והפרופ' אלישע נתניהו (מיליקובסקי) מהטכניון. מהאמנים שבשבט 524 צריך להזכיר את אמן הגילום גף אבנון ונתן זך מלקה דיוקנאות על הימים שעבד במיזנתו כמשרד העבודה ואת אמן התחריט אבנר בורבין.

מין

עוד על בנים ועל בנות – גישה חדשה בהסברה המינית
מאת ד"ר אהרן בלוך
הוצאת אורה, 1987, 180 ע'

לבקשת הקהל – כפי שהיו אומרים פעם בפרסומת של בתי הקולנוע – הוציא הד"ר אהרן בלוך, בעל סדר בהדרכה מינית ב"מעריב לנוער", כרך שני של שאלות ותשובות בענייני מין של מתבגרים. בלוך חילק את השאלות לעשרים עניינים שונים, שאין מי שלא הוסיף לפתות בחלק מהם בימים הרחוקים של נערותו: גרילת השערות, גודל האיבר, אוננות ועוד ועוד. גישתו של בלוך, כגישתם של הסקסולוגים בעולם כולו, שואבת מהעיקרון הברסלאבי "לא לפחד כלל": כלומר, לא לפחד לשאול, ולא לפחד לענות, אם כי במידע ההוהויות, ובלי הכללות, ותמיד עם סייג מסוים והמלצה להתייעץ אישית ברופא.

אך עם כל הרצינות שבה עונה הדוקטור לשאלות הנערים והנערות אין מנוס מהתחושה כי בין הסקסולוגיה לבין הסקס מפריד גבול דק מאוד. כשם שהקלאסיקה של הספרות הפורנוגרפית מתובה כספרות הדרכה מינית כביכול, כך גם ספרות ההדרכה תשמש תמיד – ומי זה ייתמם ויאמר שאין זה כך? – כספרות פורנוגרפית בפני עצמה. בניגוד לסקסולוגים אופנתיים הקורצים אל קהלם באמצעות אינסינואציות מיניות, בלוך נשאר – יש להודות – לעמוד מאחורי הקתדרה, ולהדריך באמת את הנבוכים. אם אפשר לראות בשר אלות וחוך מייצג של אורח החשיבה של הנוער, מתברר שהמין האקטיבי מעניין אותו פחות משאפשר לשער, ועיקר רצונו היא מעניינים שבתחום הדימוי העצמי והמראה החיצוני.

תרגום

הרהוב
מאת ישראל ראובן
תרגם מאידיש ק.א. ברתיני
אחרית דבר מאת חנא שמרוק
הוצאת הקיבוץ המאוחד/ספרי סימן קריאה, כתר, המועצה הציבורית לתרבות ואמנות/ המפעל לתרגום ספרי מופת, 174 עמ'

לחמישה גופים, פחות או יותר, נזקקו כדי להוציא לאור את יצירתו הנודעת של ישראל ראובן ב"הוספיה", אולי משום התרומה השלילית שיש בציבור הקוראים הישראלים לספרות אידיש. מי שיקרא את "הרהוב". לא רק שישנה רעיון על ספרות אידיש, אלא שימצא כי מרגע שנטל לידו ספר זה לא יוכל להניחו עד שיסיים את קריאתו.

"הרהוב" הוא ספר אירופי, זה ספר מודרני בכל המובנים, הגם שנכתב לאחר מלחמת העולם הראשונה, שנים שבהם אף החל המודרניזם בספרות להתפתח.

זהו סיפורו של חייל משוחרר שמוצא עצמו מחוסר בית, ומחוסר־עבודה בעיר התעשייתית הפולנית לודז' כעונת החורף. הרהוב הופך לביתו. כאן הוא משוטט, פוגש אנשים, לן לעתים מזומנות ונחשף במיני התרפקות משונות. סיפורו של החייל המשוחרר, חסר השם, ניתן בגוף ראשון וכתוב כמעט כמו כרוניקה, אבל המסגרת הזאת נפרצת על ידי הגרסות סיפוריות – הזיות וסיפורי־חיים מקוטעים של אנשים שבהם פוגש המספר, אם בקרקס, אם בבית הקבצנים. כאן זה גשורות גרוטסקה בסיפור ריאליה, פיקרסקה בסיפור סוריאליסטי, והעבר לכל אלה – מספר הסיפור המודרני על אני מנוכר שאינו מוצא מקומו בעולם.

העולם הנפרש לנגד עיני הקורא ב"הרהוב" אינו עולם יהודי דווקא. חלק ניכר מן הדמויות אינן יהודיות, וגם אלה היהודים שב"הרהוב", אינם יהודים מיוסטים. עובדה זו מקנה לספר אווירה מיוחדת במינה, כשהרקע של "הרהוב", העיר לודז', הופכת למעין תערובת־תרבות המזה, שבה ניתן לשמוע בליל לשונות, ולפגוש דמויות מוזרות וססגוניות, מין תוהה שהיא צומת של גדולות בזריאות.

ישראל ראובן (רובין) שנולד ב־1900 ונרצח על־ידי הגרמנים ב־1942 היה משורר מקורי, מתנן ומתרגם. עזבונו הספרותי כלל בנוסף על "הרהוב" שלושה רומאנים. לקוראים "פשוטי עם" שנתפרסמו בהמשכים בעיתון היודישאי "היינט" ועוד רומאן בשם "באלוט", שאף הוא מתורגם בלודז'.

תרגומו של ק.א. ברתיני ישמח וראוי לכל שבח.
גבריאלה דורון

מסביב ל"קופסה"

במחיר מאה אלף דולר, שנינו נכנסים בזכותו לספר השיאים של גינס בתור המחיר הכי גבוה ששולם אי פעם בעד דפיקה שלא התקיימה, וגם כאן – הגומה רבה לעבר תיאורים "ספרותיים" (כמו בתיאור הרקבונה העתידה של אילנה, או בתיאור מראה האגם בערב. הגומה יש בשיבוצים של פסוקי תנ"ך ותפילה במכתבי סומו; והגומה ברימוי שגיאות הכתיב הלשון במכתבי בעז (שלמרות היותו "בוגריל" – הרי גדל ב"בית טוב", שהה חמש שנים בקיבוץ, וכו'); והגומה בפרקאות הפיקוחי ובכושר ההגדרות הסטאפוריות של "הקיבוץ וה"תרבותיות" הקיבוצית, המשכילה־והמה של רחל.

לכאן יש להוסיף, שעל אף כל ההגומות המאדרוידיות האלה, שיש בהן הגנגנות הכולה וכראואתה – מבנוט של כל אחד מן הכותבים מאפיין את יהודה וזמגלה פנים רבות בתבנותיה; וכן שכולם כאילו "ישראלים" מאוד והרעים בהם ביטוי־רוחב שנודים ("תרגע, תוליך קאמטה... על תקן בריאתם... לא אנוד עדיין את הגולה האחרונה... תהיה לי בריא תביבי... תראה, מותק, אל תעשה לי הצגות... הסמינר המוכנה שלך..." וכו' וכו').

אם כאמור, על מה היא – שואל הקורא, נבן, זה הדבר העושה את הרומן הזה מורכב הרבה יותר משנראה לכאורה: בניגוד לצד האיתולי – עובר בספר "עוד הסומים", ובכל אחת מן הדמויות פועלים "הגונים" ייצריים בעוצמה רבה, וכל המאבקים העזים שביניהם הם דרמטיים, כי הם הולכים מהלומות אכזריות מתוך אהבה סמויה. כך בין אילנה לאלכס, בין מישל סומו לבועז, בין בועז לאמו, ואפילו בין עוז וקהיים לד"ר גדעון. יותר על כך: על אף השוני הרב בין הדמויות – בכולן מצוי המחבר עצמו, וקולו נשמע מתוכן כמו "דיבוק". המאטיזה – כך נראה לי – נובעת מראייה אירונית של עוז את ה"דמונים" האלה, והמאבק המשפחתי המורכב הופך להיות מאבק בין "הישנות והמפלגת", כאשר "הישנות" (שהיא במעשה הספרותי) מסתכלת באירוניה על "המפלצת".

כך קראתי אני את הספר, ואין כאן כל נסיון להכתיב קריאה כזאת לאחרים.

כלום כראי, בהקשר זה של התגובות על "קופסה שחורה", להעיר משהו גם על אתיקה של ביקורתו? – לא, לא כדאי. הדברים גלויים מדי.

מעולם הספרות והאמנות

נייפול: עולם ללא אשליות

ו.ס. נייפול: זכרונות עצובים

ו.ס. נייפול תמיד מבריק, כותב בלונדון סטיינר ב"אובזרוור" בד־שימת ביקורת על ספרו החדש של הסופר מן האיים הקריביים, "הזרות סוף המסע", אבל ביחס לספר זה יש קושי להשתמש בביזון הזה, מאחר שמדובר בספר זכרונות עצוב. הספר מוקדש לזכר שיווה נייפול, אחיו של הסופר שהיה סופר אף הוא, אשר מת ב־1985, ומסתיים בזכרונות על מות אחותו, אהובה אף היא.

נושא הספר, כפי שהוא עולה כמשו, הוא "החיים האדם כמיס־תורין, כרזת האמיתית של האגושות, כבער ובתהילה". הספר מאפיין כ"רומאן בחמישה חלקים", אבל הוא נקרא כמוניטאציה אוטוביוגראפית, כלל לא כרומאן. ואולם, אוטוביוגר־אפיה אינה מתכוונת להיות אמנות, אף כי היא יכולה להיות מלאכת מחשבת, אומר סטיינר. ואילו הספר הזה הוא אמנות יוצאת מן הכלל.

ברנרד לוין, הכותב על הספר ב"סאנדיי טיימס", מציג אותו כמשי חק מראות: מסופר בו על סופר מטרינידאד היוצא לאנגליה, מתיישב בכפר אנגלי לא רחוק מסטונ־הנג' ונעשה למחבר של רומאנים היפושנעלים ומתהדר בכתיבת רומאן בשם "הזרות סוף המסע", בהשראת תמונה של דה קיריקו בשם זה. הבד־פיעה על שער הספר הנושא את השם הזה, המצוי בידי הקורא הכותב עליו ביקורת.

כביכול, תחבולה מרגיזה, אומר לוין, אבל בידי סופר מעולה כנייפול היא חדלה מלהיות תחבולה. היא נעשית כוח, המשך את הקורא אל תוך מעגל אחר מעגל מתמשכת המעגלים מהם מורכב הספר.

החלק הראשון מציג את המחבר במוחו בכפר הבריטי באנגליה. הוא מנוכר, זר, "איש מעולם אחר, מרקע אחר, שבא לנוח באמצע חייו בבקתה של אחוזה נטושה, אחוזה מלאה שרידי עבר וקשריה עם ההווה מעטים. יוצאת דופן היא בקרב המסתות הגדולים של העמק, האבי יוצא דופן נוסף בגבולותיה. השתי ללא מעגן חד".

דמיונו מטייל עוטן בג'ק, אדם רגיל הפי בשכנותו ומטפח את גנו. הוא מדמה את ג'ק כאדם יציב, קשור לאדמה, סמל יקר־ערך דווקא בגלל עברו חסר הבטחון של הסופר מטרינידאד ובשל ההווה חסר השור־שים שבו הוא שרוי. במות ג'ק הוא חדל להתייחס אליו כאל סמל, ותופס אותו כמי שבנה את חייו בשקט ובאומץ: "הכל סביבו היה הרב, הכל סביב היה נתון, במובן העמוק יותר, במעגל של שינוי, ול־פיכך, בהבנתה איכזור של משך הזמן הקצר של מחזורי הצמיחה והב־ריאה".

מעגל זה וכן השלישי והרביעי הם עדות על יכולתו של נייפול לתת ביטוי לרוחו של מקום. מתוז ניל־טשייר נבנע לעיניו התוקרות כי שכבנס לפניו הוזה, ארגנטינה ואפריקה. הוא מתאר כאן את השד־דות, הכפרים, הברושים המשוכות. אבל עינו אינה של הליד.

בחלק השני, "המסע" למד הקורא מדוע נקרא הספר כפי שנקרא ובו מספר המחבר על התוודעותו לת־מונה של דה קיריקו והשפעתה עליו. המסע שבו מדובר מוליך בשני נתיבים: האחד לבקתתו של דק ולכפר שבו חי ומת השני לאתר שריפת הגופות בטרינידאד שבו נשרפה גווית אחותו בטקס הינדי.

חלקו החמישי והאחרון של הספר נקרא "טקס הפרידה", ובו מגלה המחבר את תכלית הספר שהוא כתב"המוות וההתמודדות עמו – זה היה המניע לסיפור על דק. העולם ההינדי נעלם, כך גם העולם הדרואידי של סטונהנג' תכר אימ־פריות מתות היטשטש: "כל דור הרחיקנו מעיי החול הללו. אבל יצרנו את העולם מחדש למען עצ־מנו: כל דור עושה זאת, כפי שני־לינו כשנתאספנו לדגל מות אחותנו חושנו בצורך לזכור ולכבד.זה חייב אותנו להתבונן במוות." הספר מתקדם לקראת פיוס, אל התהילה כבלתי נפרדת מן המוות. וכך מסיים נייפול את ספרו כדרך שפתחו – ברמותו של דק. סטיינר כותב: "יש בספר אצילות רבה, חמלה וכ־נות...הוא פילוסופי אבל בכל זאת עולה ממנו ריחה של האדמה. הוא עושה את ההיפך ממה שמקובל לחשוב כתכליתו של מחבר הרד־מאנים אשר צריך, כך אמר אורוול, להיות מלוכלך עם המלוכלך, תחת להמציא את החיים מעניק להם נייפול אצילותו ואילו ברנרד לוין כותב: "אורידת דמויות מרדפת ספר זה ומרחפת מעליו, ניחוח סתווי שיש בו משום חיזוי של חורף קשה; אבל זה ספר של אדם משולל כל אשליות שאינו חש כל צורך בהן, והוא מאשר מחדש את האמת שהוא אחד הסופרים המעודנים והמע־מיקים שבקרבנו."

The Enigma of Arrival
by vs Naipaul ViKing 10.95

תאקריי באור חדש

מבין המספרים של תקופת ויק־טוריה, היה וויליאם מייקפיס תאק־קרי, ביש המזל מכולם. חוסר המזל שלו החל עוד טרם לידתו. אמו שנתפתתה על־ידי אמה להאמין שאהובה מת, נשלחה להודו כדי למצוא בדרוג אחר ונישאה שם לפקיד צעיר בחברת הודו המזרחית, בשם ריצ'מונד תאקרי.

שנתיים אחרי כן, לכשילדה את בנה היחיד, פגשה שוב באהובה משכבר, והוא – חי, בריא ונאמן. היא הודיעה על כך לבעלה, אשר (למרות שהיתה לו אהובה הודית ובת ממנה) קיבל את הדברים במודתנדות, שקע במרה שחורה ומת בתוך שנתיים. כך נעשתה הגברת תאקרי בתזמורין להינשא לאיש שאהבה, ועד מהרה נשלח וויליאם מייקפיס הקטן לאנגליה והוא בן חמש וחצי, ללמוד בבית־ספר. הוא בזל בבית הספר הראשון שלו, שנא את השני ומקלטו באותן שנים היה הרישום שהיה לתחביבו כל ימי חייו. אחד הגילויים החשובים של קתרין פיטרס בספרה "היקום של תאקרי" (הוצאת "פאבר") הן הקריקטורות הרבות שלה, הרישומים המשעשעים האיורים שעשה לספריו, ומהר שבו היא משתמשת כדי לזרוע אור חדש על יצירתו הכתובה.

ציוריו של תאקרי יש בהם מן הבערות, ומעניין הדבר שהסופר אשר התלונן עליכך שבאנגליה של ויקטוריה אי אפשר לכתוב על החירות של אדם מבוגר, היה שובי כל ימיו בתפיסה בערתי־לוהותית של טבע הארם.

קתרין פיטרס מצביעה עליכך שתאקרי הושרד בשל הריקנות שגילה בחייהן של נשים טובות, אבל לא יכול היה לדמות בנפשו שום דרך לשינוי מצב זה. ביקורתו ביחס למצבן המוכות ברמותה של בקי שארפ, מגיבורי יצירת המופת שלו "יריד ההבלים", ראה אור זה עתה בתרגום עברי בהוצאת "מוסד ביאליק".

החיים הוסיפו להנחית עליו מהלומות. אשתו הצעירה והאהובה, אף היא בת למקיד־צבא בהודו, אהבה אותו במסירות, ילדה לו שלוש בנות ושקעה בדיכאון ובטירוף בתוך שנים אחדות. הוא החזיקה בבית נפרד וטיפל בה, והיא הוסיפה לחיות שנים רבות לאחר מותו. וגידלה את שתי הבנות ששרדו בסיוע אמה. תאקרי חי באימה פן יואשם ביחסים אסורים עם האומנת של בנותיו, ומצוקתו גברה פי כמה בשל אהבה ממושכת ולוהטת לאשת ידיד מדיריו.

רומה שאשה זו, ג'יין ברוקפילד, עודדה את מסירותו כלפיה בלא שהעלותה אי פעם על הדעת בד־ושים מבעלה, אף לא להעשות אהובתו של תאקרי. היא היתה, במובן, אשה טובה לפי קני־המידה הויקטוריאניים ולפי קני־המידה של תאקרי עצמו.

הוא מצא מקלט ממצוקתו ה־רגשית בחיי חברה, ועבר בקריר תנות, בשל הצורך לפרנס את אשתו ובנותיו. הוא הרצה, ערך מסעות ברחבי אמריקה, ערך כתב־עת בהצלחה רבה, תוך שהוא מצבור כל סיפור שאינו סיפור לכל המשפחה, ובמשך כל אותו זמן נבעו מעטו הרומאנים הגדולים הקונטינטליים שוכו בזמנו להצלחה ושוב אין קוראים אותם כיום.

קתרין פיטרס קראה את כל הרו־מאנים האלה והיא מראה כיצד עשה תאקרי שימוש בבני משפחתו – אמו, חותנתו, אשתו והאשה שאהב, ג'יין – בבנותיו, במסיבות שונות. קרלייל תיאר את תאקרי כ"אדם גדל־גוף, אלים, בכייני, אדם רעב ולא חזק". הוא צדק ככל הנראה. תאקרי מת בגיל 52, 15 שנה לאחר שהשלים את "יריד ההבלים", ספר שעדיין עומד בפני הביקורת.

Thackeray's Univers, by Catherine Peters, Faber, 12.95

הבלה"ה רות אלמוג

כנס בינלאומי על שפינוזה בשנת אלפיים

הכנס הראשון בסדרת כנסים שיסכמו את המחקר בהגותו של ברוך שפינוזה עד שנת 2000, יתקיים בין הי"ו־6 באפריל 1987 באוניברסיטה העברית בירושלים, מטעם מכון שפינוזה בירושלים בשיתוף משכנות שאננים וידיד הספרים הבינלאומי. הכנס הוא הפעולה הפומבית הראשונה שמ־קיים "מכון שפינוזה בירושלים", אשר הוקם בשנה האחרונה על ידי התוכנית לחקר שפינוזה שבמכון ש.ה. ברגמן לעיון פילוסופי ש־באוניברסיטה העברית בירושלים ומשכנות שאננים. בראש המכון עומד פרופ' ירמיהו יובל מהאוניבר־סיטה העברית והוא ממוקם במש־כנות שאננים בירושלים.

הכנס שיתקיים בתחילת אפריל הוא הראשון בסדרה של שבעה מפגשים בהשתתפות הוגי דעות מרחבי העולם, אשר יתנו בהיבטים השונים של תורתו של שפינוזה ויסכמו את מצב המחקר בנושאים אלה לקראת סוף המאה ה־20. הכנס השנה מוקדש לנושא: "אתיקה: האל והטבע – המטאפיסיקה של שפינוזה" וישתתפו בו חוקרים מאיטליה, ארה"ב, יפאן, ישראל, צרפת ובלגיה. מטרת מכון שפינוזה בירושלים לשמש מרכז אקדמי בינ־לאומי להגותו של שפינוזה, להקים ספריית מחקר משוכללת, שתעמוד לרשות חוקרים ותלמידים וכן לקיים את סידרת המפגשים הדו־שנתיים, אשר כל אחד מהם יוקדש להיבט מסוים בתורת שפינוזה.

תערוכות

ללא תיחכום

שולמית ישראלי, גלריה שרה לוי, פינלס 10, תל־אביב

שולמית ישראלי: עיכוב חוזתיים צרופים

מאת נסים מבורך

ציור רענן, ישר, לא־מתוחכם ושאינו מתאמץ להיות מה שאינו, מוצג בתערוכה זו. שולמית ישראלי היא ילידת 1915 ובאה עלייתה לארץ לפני שנים רבות היא חיה בכפר גלעדי. היא התחילה לצייר בגיל שישים וחמש, ועצם העובדה שלא פנתה, כמו אחרים במקרים מקבילים רבים, לדרך נאיוויסטית, כלשהי – שאמנותה טעונה בדיקה – ראויה לציון כשלעצמה.

המציגה אינה אוטודידאקטית. היא למדה במדרשת תל־חי ובמכון אבני שבתל־אביב ורכשה לעצמה כלים שמאפשרים לה להתבטא באופן רגיש.

רוב המוצגים עשויים בצבעי־פסטל דשן על נייר חום. אלה הם מיני נופים מרומזים במקצת, המד־וים מסגרות לערכים חזותיים צרי־פים. כך, למשל, האיכויות המצויות בכיתמויות שלה מעידות על רמה של בשלות. תכונות כאלה ניתן לאתר גם במערכות של שרבוטים הנטועות בעבודותיה במקומות שב־הן הן דרושות, וללא שמץ של גמגנות המתלווה, לעיתים, לאמצעי זה.

צבעי־מים אחרים אינם משת־לבים, סיגנונית, בתוך המיכלול. אלה הם דומסים, עשויים בצבעים צלוליים, מתנים באופן מדוייק וקפ־דני, ומצויים על גבול התלמידיות. אך יש בהם כדי להבליט את מידת המיומנות הביצועית שרכשה הצי־ירת.

הבכל זאת, הפסטלים מעניינים יותר, ואחרים מהם, כגון פרה רובצת, נוף כהה ואכספרסיוניסטי, צמרת של עץ העשויים בדיוק ייצרי, מהווים השגים אמנותיים של ממש.

אווירה פורימית

יוסי שמרן, איורים למגילת־אסתר, גלריה 1/2 13, הדולפין 13, יפו

מערכת־איורים זו משקפת את הבעייתיות הכללית הטמונה בדרך־עבודתו של יוסי שמרן. היא כאילו מיטלטלת בין שתי מגמות: בין הר־מוריום־למבוגרים מצד אחד, לבין נחמדות המכוונת לילדים, מצד שני. למעשה, שניות זו ניתנת לאיבחון עוד בעבודותיו המוקדמות של שמרן, מתקופת מלחמת תש"ח, כאשר ציורי־הפלמ"ח שלו נפוצו ברחבי־הארץ.

האווירה הפורימית העליזה, שני־תן לאפוף בה את מגילת־אסתר, מתאימה לדרכו של שמרן יותר מרבים מן הנושאים האחרים שהוא נזקק להם. על כן ההומור הנסקר עתה אינו בעייתי, מצד אורידתו, כמו, למשל, הגדה של פסח שפירסם בשנה שעברה, ואשר המצחיקנות שבה לא היתה במקומה.

הגיוון בצבעי־מים, המתוסף לע־בודות רישומיות אלה, אמור, אף הוא, לשרת את האווירה הכללית. אך צבעוניותו הדריפה ופיוורי יצרים בלבול חזותי. לכן מתבלטות לידה, לטובה, עבודות אחרות בשר חור־לבן.

בהוצאת פלפט, הרצליה, תרכשה לשם הלוקתה כשי לנשות "הדסה". לשם התאמתה למטרה זו הושמטו ממנה שתי עבודות: האחת מתארת רקדניות עירומות המעכסות לפני אחשוורוש, השניה היא אסתר אחת, בבגד־גוף ירוק, והנראה הדוק יותר מדי.

מעבר לכל אלה יוסי שמרן הוא מאייר שהפך לחלק מן ההווי הארץ־ישראלי מאז מלחמת העצמאות. הוא מצוייר ביד קלה וברצון להפיח חיר־כים, ללא פילוסופיות־במחצית־השקל; וזה כשלעצמו מהווה, במצ־אות הקיימת עדך בפני עצמו.

מגילה מאיירת, זו ראויה אור

אנרגיה מתפרצת

אילנה סלמה־אורתר – ציורים, בית האמנים, ירושלים

מאת ניצה מליניאק

אילנה סלמה־אורתר: איכויות וסממים

תנועה בלתי רגילה, תנופה והיד־מיקה מתפרצת, הן מסימניה העיקר־יים של תערוכה זו והדבר מעורר שימת לב גם בשל עובדת היותה כמעט תערוכת היחיד הראשונה של המציגה.

ציוריה השאפתניים של אילנה סלמה־אורתר, חורגים מן השיגרה תרתי משמע, הן בשל איכויות בלתי מבוטלות המצויות בהם והן בשל ממדיהם הענקיים (עד ארבעה מטרים) ולא פחות מכך בשל ההסתמכות המפורשת על מקור ספרותי – טקסטים מתוך "באור התבלת העזה" של עמוס עוז ששי־משו נקודות מוצא והשראה לרוב העבודות.

כל אלה, מעוררי עניין בכל שיהיו אין בהם כדי לבטל מידה מסויימת של בוסריות העולה מן הבדים הללו ולנטרל השפעות אקלקטיות מבו־בות למדי השאובות בחלקן המכריע מקבוצת "קוברה". לפעמים ניתן להבחין בסימני היכר של המאלצ־ען הצבע של ולאמנק ול־עיתים דרכי הבעה מוחרות, השאו־לות מן האבסטרקט הנרפשי מכאן ומן המופשט החוותי האמריקני מכאן. עם זאת היא השילוב שאינו עולה יפה, ברוב המקרים, בין צבעי פליאור תעשייתיים וצבעי שמן על פני בד אחד.

חוף התולשת האמורות, הצפויות בדרך הטבע אצל צייר צעיר, מובהעת העבודות הטריות הללו על פרצי אנרגיה בלתי ניתנים לרי־סון, יסוד שהוא נכס וודאי להבעה הציירית.

ספרים טובים

חגיגה לאוהבי הטבע

ד"ר מנחם דור

הלקסיקון הגדול לזואולוגיה

■ 4000 ערכים ■
■ 2000 איורים ■
■ 1200 ערכים לקסיקוניים ■
■ 1000 מיני דגים ■
■ 800 סוגי עופות ■
■ 700 סוגי יונקים ■
■ 62 דו־חיים ■

2 כרכים

■ מפתחות ■ תמונות צבע ■ ציורים ■ מפות ■

לקסיקון מקיף ומהימן, כתוב בלשון תמציתית ובהירה, מבוסס על מחקר רב־שנים של מומחה בעל מוניטין

זמורה־ביתן מוציאים לאור
דביר הוצאה לאור

תערוכת הגדות פסח

אוצר הגדות חדשות ועתיקות (פקסימיליות) מהדורות־ביבליופילום

כל ההגדות למכירה בהנחה

"ספרות ואמנות"
תל־אביב – רח' הס 14 (ע"י מוגרבי) טל' 03-652529
פתוח מ־10 בבוקר עד 5 אחה"צ, יום שישי מ־10 עד 2 אחה"צ

יד־טבנקין

פרסומים חדשים ביד טבנקין:

★ **אופציה ירדנית** – ישראל, ירדן והפלשתינים. דן שיפטן. המחיר: 30 ש'.
★ במוקדי עשייה והכרעה. ישראל גלילי. המחיר: 19 ש'.
★ היחיד והיחד – תולדות בית הספר הקיבוצי. ראובן פורת. המחיר: 19 ש'
★ COMMUNAL LIFE – an international perspective. עורכים: י. גורני, י. עובד, ע. פז. המחיר: 70 ש'.
★ ילקוט למחשבה סוציאליסטית מס. 9. העורך: אשר מגיב. המחיר: 5 ש'.
★ **טלוויזיה קיבוצית** – היבטים מיבניים, מוסדיים ותיפקודיים (חוברת מחקר ס"ז). דב שנער.
★ **סקר וידיאו בקיבוצים** – 1986. מחיר שתי החוברות: 6 ש'.
★ בעיותות משבר כלכלי (חוברת עיון ס"ג). המחיר: 3 ש'.

הזמנות ומכירה: "הפצה" יד טבנקין, אפעל 52960 טל' 344367 (03) ובחנויות הספרים.

אוניברסיטת חיפה

הפקולטה למדעי הרוח
החוג לספרות עברית והשוואתית

הכנס הבינאוניברסיטאי הרביעי לחקר הספרות העברית

על הנושא:

פנים ספרותיים – מסורת, השפעות וזרמים בספרות העברית

יערך בימים שני־שלישי כ"ט אדר – א' ניסן תשמ"ז (30–31 במרץ 1987) בין השעות 9.30–19.30 במגדל אשכול, אוניברסיטת חיפה

הציבור מוזמן

"לא מכרת לא שילמת" "לוח העיר"

"פרסום און"

885-885

you are a cosmic:
the cosmic spirit
speaks again — to you.
at the 5th international festival
of the universal life
in frankfurt on april
17th–19th 1987.
free information: universal life,
postfach 5643, 8700
wuerzburg, w. germany.

עמק הסיליקון אינו עונה

"כניסה חופשית", לרזי התעשייה הישראלית, זימנה לאולם ההאן הירושלמי שני שרי ממשלה — שמעון פרס ואריאל שרון. לצדם הופיעו כמה וכמה תעשיינים, מצליחנים ישראלים נוסח אמריקה, שסיגלו לעצמם הופעה בהתאמה: חליפות בהדורות, חולצות בהירות, עניבות תואמות, כמורקים ומצוחצחים, וכאילו יצאו הישר מטור רכילות על אירוע חברתי זוהר. רק השפה שבפיהם קלקלה את התמונה המצליחנית־אלגנטית. לשונם היתה דלה ודחוקה, גדושה בשיבושים, המעידים על רמה תרבותית מפוקפקת.

אבל גם שלא באשמתם. "כניסה חופשית" העידה הפעם על הדילמה והבעיות הכלליות של הטלוויזיה. כוונת השיבותה של התעשייה היה לפתוח לתשובות האיידס. ואפשר היה לקוות שגם התעשייה תזכה, כמו האיידס, לאותה מידה של רצינות בטלוויזיה. אבל התוכנית היתה ללא בשר. היא לא סיפקה מידע, ולא היה בה בשר. היא התפרסה על פני תחומים רבים מדי. ונדבה קצת צביעות, קצת שיווק, קצת ירושלים, קצת ירידה, קצת משכורות פועלים, ובעצם מה לא?

לא היה ברור לשם מה הוזמן לדיון הזה מרי קוליק, ולמה היה עלינו להאזין לנאום ארוך שלא לעניין בפיו של בנימין נתניהו. שני אלה, כמו עמוס קינן, שייכים לאופרה לגברי אחרת. קינן הצליח להסיט את הדיון לפסים צדדיים, וגרם ששמעון פרס, שנראה עייף ויגע ובמצב רוח רע, ראה בחובתו לענות לו על דברים שהיו אולי רלוואנטיים בהקשר אחר. האומנם מאמינים האחראים לתוכנית, שזה רעיון מקורי להביא לדיון — כתוספת צבע — איזה "אנפרטריבל" או ליצן חצר.

קינן צדק בדבר אחד: אם הכל טוב ויפה כל כך, ברוח התחזיות האופטימיות שמפריח פרס, איך אפשר לומר בנשימה אחת שהתעשייה היא ברמה של אפס, ובכבד להישמע כרוצה כליקין ומהיכן תבוא אותה צמיחה מיוחלת? העולם מסביב מתפתח בקצב מסחרר, ואילו אנחנו במקרה הטוב דורכים במקום. מגזרים נרחבים של התעשייה נידונו לכשלון ואנו מסרבים להודות בעובדה שדימויה של ישראל כמדינה טכנולוגית ספג מכה קשה.

פרס השתבח בהצלחתה של התוכנית הכלכלית. האין כל ההצלחה הזאת, או חלקה הגדול, פרי של נסיבות חיצוניות (כמו הסיוע האמריקאי וירידת מחיר הדלק), ושל שחיקת השכר? ואם שחיקת שכר, מדוע נעדר מן הדיון נציג של פועלי התעשייה, אותו מגזר עובדים שישלם את מחיר ההצלחה של התוכנית הכלכלית?

לצד הפרופסור אהרוני, שהיה אמור לככב לצדם של פרס ושרון, (את הופעתו אני זוכרת דווקא בגלל העניבה שענב. לא היה אפשר לגרוע עין ממנה) לא זומן לאולם ההאן אפילו כלכלן רציני אחד. לעומת זאת שובצו לצדם של התעשיינים, שישבו באולם, מספר ניכר של יעלות־חן, שבאו אל מול המצלמות בלבוש אופנתי נולם. מה הקשר בינן לבין הדיון, ומה היה הבסר שבפיהן?

מכיוון שהן לא פתחו את פיהן, היה עלינו להסתפק בדברים של אריאל שרון, מי שתרומתו הגדולה באמת לתעשייה הישראלית היא מינויו של רפי איתן ליו"ר מועצת המנהלים של כימיקלים לישראל, ומינויים פוליטיים נוספים, כמו זה של ישראל כץ, לדירקטור במועצת המנהלים של החברה. ואכן, כץ ישב בשורה הראשונה, ליד אשתו של השר, בעוד שרון עוטר מנימוטות להתנגנות, כבכוח להגדיל את תקציב המחקר והפיתוח, וגם נוקב במספרים, לאחר שתקציב משרדו קוצץ באחרונה בצורה דראסטית. אין ספק שהוא מנהל חשבונות פוליטיים, ולמרות תפקידו, התעשייה כנראה אינה דווקא התחום שלו.

גם פרס וגם שרון מצאו להעיר, שהצמיחה אינה בלתי־תנו. רצו מנהלי של שר אוצר לא יביא את הצמיחה המבוקשת. העולם החיצון צריך לרצות לקנות את תוצריה של ישראל. אבל תהליך השכנוע נוחל כשלון, והייצוא אינו עולה, אינו רווחי, והוא גם עלול לרדת. אם כך, מה טעם להכביר מלים על שיווק? כל אחד יודע ששיווק הוא דבר חשוב.

למרות הקפיצות הזריזות של כנסת רה, הסרה לדיון יד מכוונת. המעמד הבסייר כמשאל רחוב על ההווה בתעשייה הישראלית, בלי שנשמע קולה של התעשייה האמיתית — תעשיית המתכת והאלקטרוניקה. גם קולה של התעשייה הכימית, הגדולה בתעשיות ישראל, נאלם. ואנו נותרנו ללא בשורה וללא מכר.

האזרח קין של ימינו

האם עתיד התקשורת, שייך לרופרט מארדוק? על שאלה זו ניסתה לענות תוכנית "פנורמה" של הבי בי סי, בסרט דוקומנטארי מיומן, שצייר דיוקן חלקי של איל העיתונות האוסטרלי, רופרט מארדוק. מארדוק בנה בתקופת זמן קצרה אימפריה תקשורתית, המשתרעת על כמה ארצות ויבשות — בריטניה, ארה"ב ואוסטרליה. בין העיתונים שבשליטת מארדוק מצוי ה"טיימס" הלונדוני, היהלום שבכתר, ולצדו מגזינים, תחנות טלוויזיה, ואולפני ההסרטה ההוליוודיים "פוקס המאה העשרים", ועוד ידו נטויה.

מארדוק הצליח במקום שבו נכשלו אילי עיתונות נודעים אחרים, כמו רות'מיר, ביברברוק ותומפסון: הוא שבר את החוק המיליטאנטי שבאיגודים המקצועיים האנגליים, איגוד פועלי הדפוס, ולאחר שנה של שביתות פראיות בוופינג, מבצרו של מארדוק, ולאחר הפגנות, הפרות סדר אלימות, נכנע גם האיגוד הזה. מארדוק הוא מי שהפך את "פליט סטריט" לסמל, וכיום הוא האיש שבכוחו להשפיע ולעצב דעת קהל בשלוש יבשות, להפיל ולהקים ממשלות, תודות לשילוב נדיר של עוצמה פוליטית, כשרון פיננסי, תקשורת מודרנית, המאיימת באימפרסונאליות שלה.

אין פלא שרבים רואים במארדוק איש מסוכן. הוא מסוכן גם לחופש העיתונות — מושג ההולך ומאבד ממשמעותו ומתכנו — ולאופיה ומהותה של התקשורת. הממשלה השמרנית תומכת בו, והליכוד מודים אותו. אבל רופרט מארדוק אינו חושש. "האזרח קין של ימינו", מכנים אותו, אך בניגוד לקין אין הוא דמות בומבאסטית ודרמאטית אלא אדם מחושב, קר, נחוש בדעתו. אין הוא חושש מפני ביקורת. הוא שש אלי קרב, מתוך ידיעה שהוא ייצא מנצח. ויש לו על מה להסתמך. ההצלחה היא בעלת־בריתו הנאמנה. ההצלחה היא רופרט מארדוק. בהצגה "פראוודה" שהועלתה בלונדון צויר דיוקן של מארדוק כאיש נתעב וסמל הרע, אסונה של העיתונות באנגליה ובעולם כולו. המחזה לגמרי לא מדויק, אם עתיד העיתונות יהיה כשל "פראוודה" — "פראוודה" בזוהרה קפיטליסטית.

לפנינו אולי התפתחות טבעית, לא־נמנעת. כאשר המלה הכתובה אינה עוד השליטה בתחום התקשורת, על העיתונות הכתובה להתחרות בטלוויזיה ולהשתנות כליל — ולשלם את המחיר המלא. זה המחיר שרופרט מארדוק גובה ביד רמה.

למראה הכתבה ב"פנורמה", אין אנו מתוסכים בפני ההרהור כפירה: אולי באמת העתיד שייך לרופרט מארדוק.

מארדוק: אולי העתיד שייך לו באמת

מה עושה שם רבקה מיכאלי?!

הווידאו הוא לאחרונה בעוכרי. אני סומכת עליו יותר על המידה, מקליטה תכנית כלשהי מתוך מטרה ברורה לצפות בה, אבל לאחר מכן איני מוצאת זמן פנוי, אלא אם כן היא צצה במפתיע. כך ממש קרה לי עם רבקה מיכאלי כשרת הבריאות שושנה ארבלי אלמוזלינו.

או, אולי אני מתבלבלת, וזוהי שושנה ארבלי־אלמוזלינו המנסה לחקות את רבקה מיכאלי? כך או כך, ראיתי את ההופעה רק השבוע, וצחקתי, צחקתי, צחקתי. ובאמת אני מתחילה לחשוב לאחרונה שרבקה מיכאלי מתבזבזת כמנחה של תבנית סמרי־לית ומשעממת כ"סיבה למסיבה". עם כשרון קומי כמו שלה, מוטב להניח מלאכה זו למני פאר, שהבידור המצוי בתחכומו הטלוויזיוני מתאים לו ככפפה ליד. הלה מפגין את כישוריו חוש ההומור הבריד שלו כשהוא מראיין עבריינית שסיימה את תקופת המאסר שלה. זו מפגינה כישורים מפוקפקים כדוגמנית, השניים צוחקים עד לדמעות, כאשר פאר חוקר את הגברת הצעירה, והיא משיבה ומספרת כיצד היו קרבנותיה המבוהלים והמפוחדים מכסים את פניהם בשמיכה, כשהיא ושותפיה לפשע היו נכנסים לדירותם, דרך הדלת — ולא פרצו חס וחלילה — ומאיימים עליהם בסכין. פאר אינו יודע את נפשו מרוב הנאה, ולאחר שאותה צעירה, מיכל עבאדי, גם מבהירה שהתראיינה ב"לאשה" — ועניין זה הרי מקנה לה, מקום ברשימת האח"מים, — מייעץ לה פאר, או מסכים איתה, שהגיעה השעה שתכתוב, לא עלינו, ספר. אין ספק שזה יהיה ספר קומי אמיתי. ופאר ודאי יתגלגל מצחוק, כשזו תספר על הקרבנות המבוהלים שלה. כל עוד הוא עצמו אינו קרבן, של פורץ שמאיים עליו בסכין. אז, ודאי, היה הצחוק האווילי נעלם מפרצופו כבמטה־קסם. ואם אכן זו רמת הבידור הישראלי המצוי, וזו רמת המראיינים, מה עושה שם רבקה מיכאלי?!

רבקה מיכאלי ומני פאר

נזירי וסגפני

"גלריה" נכנסה לתלם שנה. אין היא תכנית רעה או טובה, אלא כתם תכנית בשעקבות הצפייה. על רקע האינפלציה בתכניות בידור בסגנון "לאן ללכת", ובעקבות התחרות הפרועה בין גלי צה"ל לשלוש הרשתות של קול ישראל, שבהם מופיעים הזוכים המאושרים טוב ויטוב בבסדר אין סופי ומאמתים את האימרה "יהלך זה, ולא — פיך". המכניות הגדושות לעייפה אינפורמציה הרצדרית, גדושות כופרלאסתים. ולא כל ממד ביקורתי, — הרי שלגלריה אין מה להרים, והיא רק חוזרת על מה שכבר שמענו פעמים אין ספור. ההתייחסות למופעים בינוניים ולמטה מזה, כאילו היו תגליות אמנותיות ממדרגה ראשונה, מגוחכת. אבל זה מה שיש.

הפעם לפחות בחרה "גלריה" בצייר משה קופפרמן. אמן — שבניגוד לעמיתיו — אינו מרבה להתראיין, אינו בחזקת "כוכב תקשורתי" מצוי, ועדיין לא הפך לעיתונאי לעת מצוא, ואין הוא מפרסם פרקי חיים גבורים ותוססים במוספי יום ששי. קופפרמן הוא דמות נזירית־סגפנית, תואם את ציוריו. הוא עצמו מגדיר בצניעות את הציורים שלו כמגובשים ומתרמצתים, ומשום כך גם מגביל את עצמו לצבע אחד בלבד, "בציור בו כל שלב מוסיף את השלב הבא אחריו". קופפרמן, באטלייה שלו בקיבוץ לוחמי־הגיטאות, אינו מעלה צל של חיוך על שפתיו, ואינו עושה, כעמיתיו, כל ניסיון מופגן לקנות את לב הצופים. הוא גם מבהיר לכל אלה השואלים מה אומר ומה מספר ציור אבסטרקטי (ואינני משוכנעת שציור ריאליסטי או נטורליסטי מובן להם יותר) — שאין לו כל עניין בתוכן או בנושא, לו חשוב הצד הוויזואלי, ושפתו היא אבסטרקטית.

אבל קופפרמן נאלץ לעשות שימוש במילים, ואלה מכתיבות, גם לו, הפעם, הסבר שהוא בתחום התנכי: הוא מצביע על הצורך שלו ליישב בשלום ניגודים המאפיינים את התקופה בה אנו חיים. תקופה שדברים קיצוניים ביותר קורים בה בו־זמנית. הוא מדבר על הרס ובניין, על זיכרון והתנכרות, על אימה ותקווה. אבל מעוררות התמונות מצב של חרדה. בי, כשאני צופה בהן ב"גלריה", הן מעוררות, לצד חרדה, רצון עז להסתכל בהן עוד ועוד ולגלות את צפונותיהן הקודרות.

"האינקוויזיטור הגדול של הציונות"

הדיכוט, הלובש אופי היסטורי־רגשני, בין נתיבה בן־יהודה ודן אורליסט ב"זה הזמן", שבמרכזו יהושע בלום. הוא היה קצין ש"י במלחמת השחרור, איש ביון, ראש מצ"ח, "יורד" שהפך לנגיד וכיום עובר בכשטרה הגרמנית, והוא גם ידיד של קצין נאצי נודע לשמצה. האיש, שכונה "האינקוויזיטור הגדול של הציונות" הוא ויכוח בין שני דורות ושתי השקפות־עולם בנוגעות לתלוטין.

נתיבה בן־יהודה, שהנציחה את בלום בספרה האחרון, וסיפרה שם על התעללותו בשבויים ערביים, מפגינה דווקא ליראליות בלתי מסויגת לאיש. בעצם היא נותנת ביטוי מריר לתחושת הקיפוח הקשה של דור הפלמ"ח, מזוהה עם אלה שנתנו את כל אשר להם למדינה, ויום בהיר אחד נדחקו וסולקו, כאשר לאיש אין עוד חפץ בהם. האשם, לפיה, הוא דוד בן גוריון, והזיקה האכזרית היא תוצאה של פוליטיזציה מכוונת. נתיבה בן־יהודה יוצאת להגן על בלום מתוך הזדהות והיכרות קרובה עם האיש. מין עלבון וכעס אין אונים פורץ ממנה החוצה, והדברים מקבלים אופי מילולי אלים כמעט. לעומתה, דן אורליסט הוא עיתונאי ללא מעורבות רגשית, המחפש סיפור סנסציוני ומרתק. כך גם הלך בעקבותיו של בלום, למגינת ליבה של נתיבה בן־יהודה, המשוכנעת שאין אורליסט מבין את האיש ומניעיו. "יש אחד שהוא לא סיפרת?" היא שואלת את אורליסט. אבל היא תשאר בכעסה, ואורליסט ימשיך לעשות "חומר" מאנשים, וינצל את כאבם ואת הטראגדיה שלהם.

סולן-פון לניהול ורישום שיחות טלפון

סולן-פון מתחבר אל מכשיר הטלפון ורושם את פרטי כל שיחות הטלפון: תאריך, שעה, מספר שחוייג, משך השיחה ומחירה.

סולן-פון מעבד את נתוני שיחות הטלפון ומקטין בדרך זו את חשבונות הטלפון עד 50%.

סולן-פון מחזיר את ההשקעה בו כבר מהחודש הראשון וניתן אף לרכוש אותו "מבלי לשלם"!

מדריך סולן לחסכון בהוצאות הטלפון ישלח חינם לכל פונה.

סולן-פון מתאים לכל סוגי מרכזיות הטלפון, לקווי טלפון ישירים וגם לקווי-טלפון בודדים.

סולן-פון כבר חוסך בהצלחה בחשבונות הטלפון של מאות חברות, אירגונים ובתים פרטיים.

התקן סולן-פון. כשתראה את החסכון בחשבון הטלפון שלך.... אתה תוריד את הכובע!

סולן חוסך לי טלפונים!

סולן תקשורת ומחשבים בע"מ

סולן תקשורת ומחשבים בע"מ

תל-אביב: רח' הרכבת 36 ● מיקוד: 67770 ● טלפון: 9-8-7-372346(03) ● פקסימיליה: 372354(03) ● טלקס: SOLAN 371361
ירושלים: מרכז כלל רח' יפו 97 ● מיקוד: 94340 ● טלפון: 8-7-6-234115(02) ● פקסימיליה: 221643(02) ● טלקס: SOLAN 26259
חיפה: מרכז מסחרי קרית אליעזר ● מיקוד: 35153 ● טלפון: 6-5-4-3-520202(04) ● פקסימיליה: 528868(04) ● טלקס: SOLAN 471164
באר-שבע: רח' סמילנסקי 45 ● מיקוד: 84212 ● טלפון: 9-77218(057) ● פקסימיליה: 71117(057) ● טלקס: SOLAN 5478

הישגים/צולם במלון שרתון - מלקוחות "סולן-פון"

מכתבים למערכת הארץ

פרשת פולארד: השיטה אשמה

על ממשלת ישראל, שריה ושריה, להתנער ממדיניות ההתחמקות והצביעות, להודות על הטעויות והמחדלים ולסייע למשפחת פולארד יבירות בכיסוי ההוצאות ונזקי הגוף והנפש שנגרמו להם בשל הפרשה האומללה שהסתבכו בה. עלינו להגיע עתה אל חקר האמת, להוציא מסקנות שימנעו הישנות מקרים כאלו ודומיהם, וחשוב מכל — הגיעה העת למסקנה שיש סוף סוף להתחיל לשינוי השיטה הפוליטית, כדי שאלה שסרחו לא יוכלו להימלט מהסקת מסקנות אישיות, ולהסתייע בבנגנוני מפלגה עלומים.

פרשת פולארד, כמו פרשת השב"כ וויסות מניות הבנקים לפניה, חייבות להביא את הציבור למסקנה שאם לא ישתנה משהו מהותי במערכת הפוליטית ובשיטת הבחירות, לא ירחק היום וכל מעשי מדינת ישראל בכלכלה, ביטחון ומדיניות פנים יתנהלו בניצוחם של פוליטיקאים הרפתקנים, חסרי אחריות וחסרי כשרון, שבשגיונותיהם ובמחדליהם ימיטו עלינו אסונות ובושות.

אלי בדמיוד — תל אביב

*

אנו, בני הארץ הזו, שעשינו ככל יכולתנו למען בנייתה והחדרים לשלומה, למדנו בשירותנו הממושך למענה כי אין נוטשים חבר או חייל בשדה.

כך גם במקרה פולארד. חשוב כי כל מי שיכול לעזור לו ייחלץ וישתלב בפעולת ההתרמה למענו ולמען משפחתו.

ישראל קפטנברג — קריית חיים

זוהר בשמי שמיר

אין זו הפעם הראשונה, שאנו עדים ללהיטותם הרבה של מנהיגי אומתנו להצטופף בצלם של אנשי בידור וקולנוע, כמו ניצבו אלה ברמת ההשיבות החברתית הגבוהה ביותר.

לכוכבניות קולנוע עדיפות ראשונה בהתמוגגות הראוותנית הזאת (ראה בידי הזן באחרונה), אך באין שחקנית גם שחקן יתקבל בבקיקה. אפילו חלפו שנים מהופעתו האחרונה, כשחזר בתשובה.

את לחיצת היד הממלכתית של יצחק שמיר ואורי זוהר השבוע כל העם מעל במות העיתונות בצבעים טבעיים. חיוך מאוזן לאוזן נמרח על פניה של האישיות הממלכתית, בהתרוממה ללחוץ יד לבהדן כן העבר.

לוא גם נקבל, מתוך חוסר ברירה, את השאיפה הכמוסה־גלויה של מנהיגינו להיות "אין", נבצר מבינתנו הניסיון לייחס למפגש כזה משמעות ערכית. דיון בעתידו של העם היהודי בשנות האלפיים הוא נושא חשוב מכדי שיידון עם זוהר שובלו של כוכב דועך.

יואב אמורי — תל אביב

אנטישמיות אוקראינית

"מתחבבים במנות אוקראיני בקלות רבה מדי", טוען פרופ' קצרי להיסטוריה שהגיע למשפט דמיאניוק ("הארץ" 18.3).

אני ומשפחתי חיינו ביערות אוקראינה בתקופת השואה. לאחר שברחנו מהרכבות שהובילו למחנות ההשמדה, היינו עדים להתאכזרות ורדיפות העם האוקראיני ללא רחם. ההרג והרצח היה דבר מקובל אצל האוקראינים ביערות ובכפרים, דם יהודי היה הפקר, והיהודים המעטים שנשארו ביערות השיגו בקושי מזון למחייתם.

לאותו פרופסור אוקראיני־קנדי צעיר הייתי מייעץ, שייגש לירושלים ויקרא קצת על התקופה ובפרט על זוועות האוקראינים.

יצחק בוקר — הרצליה

לא שוללים קרן למימון הלביא

בעניין הידיעה של ראובן פדהצור מיום 25.3.87 תחת הכותרת: "האמנים היהודים בארה"ב נגד הקרן למימון הלביא": במהלך ביקור ארגון הנשיאים בתעשייה האווירית, שהתקיים ביום ה' 19.3.87 לא עלה כלל לדיון נושא מימון פרויקט ה"לביא" ולא הוחלפה מלה וחצי מלה על ארגון תרומות או מגבית ציבורית כלשהן למימון המטוס. ממילא גם לא היתה כל התייחסות שלילית של ארגון זה לרעיון עליו מצביע ראובן פדהצור.

משה קרת
מנכ"ל התעשייה האווירית